

Finansutskottets betänkande 2023/24:FiU1

Statens budget 2024 – Rambeslutet

Sammanfattning

I betänkandet behandlar finansutskottet budgetpropositionens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, förslag till utgiftstak för respektive år 2024–2026, förslag till beräkning av statens inkomster och utgiftsramar för 2024 samt förslag till ändringar i skatte- och avgiftsregler som ligger till grund för inkomstberäkningen. Budgetpropositionen för 2024 bygger på en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. I detta sammanhang behandlas också alternativa budgetförslag i motsvarande delar från motionärerna. I betänkandet behandlas även proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension, proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna och proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt. Propositionerna har lämnats efter det att budgetpropositionen för 2024 lämnades till riksdagen, och samtliga förslag finns aviserade i budgetpropositionen och ingår i budgetpropositionens inkomstberäkning. I betänkandet behandlas också en följdmotion som väckts med anledning av proposition 2023/24:13.

När riksdagen har behandlat detta betänkande och fattat beslut om utgiftsramar för budgetens 27 utgiftsområden är ramarna styrande för riksdagens fortsatta behandling av budgeten.

Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Motionärernas alternativa förslag till riktlinjer avstyrks.

Utskottet konstaterar att regeringens prognos visar att svensk ekonomi är pressad. Inflationen faller i Sverige, men är fortfarande högre än Riksbankens mål om 2 procent. BNP bedöms minska med 0,8 procent 2023 för att sedan öka med 1,0 procent 2024. Arbetsmarknaden har hittills varit

motståndskraftig, men väntas gradvis försämrans till följd av den minskade aktiviteten i ekonomin. Sverige bedöms vara i en lågkonjunktur 2024.

Samtidigt som det ekonomiska läget i Sverige är utmanande med hög inflation och lågkonjunktur finns det stora samhällsproblem att ta tag i. Politiken behöver därför inriktas enligt en långsiktig plan i tre delar för att ta Sverige igenom det besvärliga ekonomiska läget: att bekämpa inflationen och stötta hushållen och välfärden, att återupprätta arbetslinjen och att genomföra strukturreformer för högre tillväxt. Regeringen inriktar politiken på väl avvägda åtgärder som stöttar hushållen och välfärden så att bördorna för att bekämpa inflationen fördelas jämnare, t.ex. genom att förlänga det tillfälligt höjda bostadsbidraget för barnfamiljer med svag ekonomi. Sänkt reduktionsplikt och sänkt skatt på bensin och diesel kommer också att bidra till att dämpa höga kostnader. Även kommuner och regioner möter en tuff situation på grund av inflationen. I det nuvarande ekonomiska läget är det viktigt att som regeringen gör förstärka statsbidragen till kommunsektorn för att upprätthålla sysselsättningen.

Lågkonjunkturen behöver mötas med en återupprättad arbetslinje, och politiken behöver liksom regeringen föreslår inriktas på att förbättra drivkrafterna till arbete så att fler övergår till att försörja sig själva, t.ex. genom ett bidragstak och att höja kraven för kvalificering till den svenska välfärden. För att göra det mer lönsamt att arbeta är det enligt utskottet också angeläget att sänka skatten på arbete. Därför välkomnar utskottet regeringens förslag till breda skattesänkningar inriktade främst på låg- och medelinkomsttagare. Utskottet anser att förslaget om att pausa uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt 2024 är en väl avvägd inriktning på politiken.

Enligt utskottet är det helt avgörande för svenskt välstånd att både tillväxt och produktivitet ökar. Därför ställer sig utskottet bakom den tredje delen i regeringens plan som handlar om att genomföra reformer för att öka tillväxten, bl.a. genom att öka antalet platser på ingenjörsutbildningar, yrkeshögskola och vuxenutbildning samt genom att utforma skatteregler som stärker Sveriges möjligheter att konkurrera om internationell nyckelkompetens och att främja forskning och utveckling. En trygg och stabil elförsörjning är också central för näringslivet. Det finns enligt utskottet goda möjligheter att genom prioriteringar genomföra reformer för att bygga Sverige starkt, och utskottet ställer sig bakom regeringens inriktning på politiken som också innebär förstärkningar av rättsväsendet, försvaret och välfärden. Utskottet instämmer med regeringen att Sveriges klimatpolitik ska vara ambitiös och effektiv samt ta hänsyn till människors och företags möjlighet att leva och verka i hela landet.

Det ekonomiska läget är visserligen utmanande, men Sverige har alla förutsättningar att ännu en gång hantera en svår tid. Starka offentliga finanser, låg statsskuld och en stram och välordnad budgetprocess är styrkor. Utskottet delar regeringens bedömning att finanspolitiken behöver vara väl avvägd för att inte spä på inflationen men samtidigt bidra till att förbättra förutsättningarna för svensk ekonomi och lösa Sveriges samhällsproblem.

Utskottet ställer sig bakom att regeringen väljer att bedriva en återhållsam finanspolitik med en neutral effekt på efterfrågan i ekonomin. Prognosen för det strukturella sparandet för 2023 och 2024 visar att finanspolitiken är i linje med överskottsmålet. Genom att styra finanspolitiken mot överskottsmålet motverkar inte finanspolitiken penningpolitiken utan bidrar i stället till att bekämpa den höga inflationen.

Rambeslutet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftstak för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 747, 1 827 respektive 1 866 miljarder kronor för åren 2024–2026. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag till utgiftsramar för 2024, övriga utgifter i statens budget för 2024 och beräkningen av ålderspensionssystemets utgifter för 2024. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till beräkning av inkomster i statens budget för 2024 och regeringens förslag till skatte- och avgiftsregler som ligger till grund för inkomstberäkningen med den lagtekniska samordning som utskottet föreslår i sitt förslag till riksdagsbeslut. Utgifterna i statens budget uppgår sammantaget till 1 331 miljarder kronor och de beräknade inkomsterna till 1 324 miljarder kronor. Det innebär att statens budgetsaldo försvagas med 7 miljarder kronor och att statens lånebehov ökar med motsvarande belopp.

Samtliga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 utom de som gäller avskaffad skatt på plastbärkassar som träder i kraft den 1 november 2024, ändrad beskattning av inlösenaktier i vissa fall som träder i kraft den 1 januari 2025 och höjd åldersgräns från 66 till 67 år för rätt till avdrag vid beräkning av egenavgifter och den allmänna löneavgiften som träder i kraft den 1 januari 2026.

Slutligen tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminära utgiftsramar och preliminära inkomstberäkningar för 2025 och 2026.

Motionärernas alternativa förslag till utgiftstak, utgiftsramar och inkomstberäkningar avstyrks. Detsamma gäller motionärernas alternativa förslag till ändringar i skatte- och avgiftsregler och motionsyrkandena i följdmotionen.

Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2022

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2022/23:128 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2022 till handlingarna.

Reservationer

I betänkandet finns åtta reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor.

Proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension.

Proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna.

Proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt.

Skrivelse 2023/24:128 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2022.

Två yrkanden i en följdmotion väckt med anledning av proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension.

Cirka 30 yrkanden från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	8
Redogörelse för ärendet	13
Ärendet och dess beredning.....	13
Betänkandets disposition	15
Utskottets överväganden.....	16
1 Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken	16
1.1 Propositionen.....	16
1.2 Motionerna	30
Socialdemokraterna	30
Vänsterpartiet	33
Centerpartiet	37
Miljöpartiet.....	40
1.3 Kompletterande information.....	44
1.4 Utskottets ställningstagande	49
2 Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget	54
2.1 Utgiftstak för staten	55
2.2 Utgiftsramar för utgiftsområdena 2024	56
2.3 Övriga utgifter i statens budget 2024.....	63
2.4 Beräkningen av inkomsterna i statens budget 2024.....	64
2.5 Ändringar i skatte- och avgiftsregler	71
2.6 Ålderspensionssystemets utgifter 2024	84
2.7 Preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026.....	85
2.8 Yttranden från andra utskott över utgiftsramar och inkomster	91
2.9 Kompletterande information.....	92
2.10 Utskottets ställningstagande	93
3 Bemyndiganden om lån och andra ekonomiska åtaganden.....	97
3.1 Bemyndigande om upplåning	97
3.2 Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar.....	97
3.3 Myndigheternas räntekontokrediter.....	99
3.4 Bemyndigande att överskrida anslag	100
4 Återrapportering av vissa tillkännagivanden	101
5 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2022	103
Reservationer	108
1. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (S).....	108
2. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (V)	110
3. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (C).....	112
4. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (MP)	114
5. Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget, punkt 2 (S)	117
6. Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget, punkt 2 (V).....	119

7. Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget, punkt 2 (C).....	121
8. Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget, punkt 2 (MP).....	124
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	126
Proposition 2023/24:1	126
Proposition 2023/24:13	127
Följdmotionen	128
Proposition 2023/24:14	128
Proposition 2023/24:16	129
Skrivelse 2022/23:128.....	129
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	129
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning 2024	132
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar 2025 och 2026.....	141
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning 2024	144
<i>Bilaga 5</i>	
Reservanternas förslag till preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar 2025 och 2026.....	148
<i>Bilaga 6</i>	
Regeringens lagförslag	156
<i>Bilaga 7</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande 2023/24:KU1y	199
<i>Bilaga 8</i>	
Skatteutskottets yttrande 2023/24:SkU1y	203
<i>Bilaga 9</i>	
Skatteutskottets yttrande 2023/24:SkU2y	298
<i>Bilaga 10</i>	
Civilutskottets yttrande 2023/24:CU1y	303
<i>Bilaga 11</i>	
Utrikesutskottets yttrande 2023/24:UU2y	307
<i>Bilaga 12</i>	
Socialförsäkringsutskottets yttrande 2023/24:SfU1y	311
<i>Bilaga 13</i>	
Socialutskottets yttrande 2023/24:SoU1y	325
<i>Bilaga 14</i>	
Kulturutskottets yttrande 2023/24:KrU1y	329
<i>Bilaga 15</i>	
Utbildningsutskottets yttrande 2023/24:UbU1y	335
<i>Bilaga 16</i>	
Trafikutskottets yttrande 2023/24:TU1y.....	347
<i>Bilaga 17</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2023/24:MJU1y	351
<i>Bilaga 18</i>	
Näringsutskottets yttrande 2023/24:NU1y.....	357
<i>Bilaga 19</i>	
Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2023/24:AU1y	364

Tabeller

Tabell 1.1 Nyckeltal internationella variabler.....	21
Tabell 1.2 Finansiella variabler Sverige	22
Tabell 1.3 Försörjningsbalansen	23
Tabell 1.4 Finansiellt sparande i offentlig sektor och indikatorer för avstämning mot överskotts målet.....	24
Tabell 1.5 Utgiftstak för staten enligt regeringen	25
Tabell 1.6 Statens budgetsaldo och statsskulden enligt regeringen	25
Tabell 1.7 Den offentliga sektorns finansiella sparande enligt regeringen	27
Tabell 1.8 Finansiellt och strukturellt sparande enligt olika bedömare.....	28
Tabell 1.9 Den offentliga sektorns finanser (S)	32
Tabell 1.10 Kommunsektorns finanser (S)	32
Tabell 1.11 Utgiftstak för staten (S)	33
Tabell 1.12 Statens budgetsaldo och statsskulden (S).....	33
Tabell 1.13 Den offentliga sektorns finanser (V).....	36
Tabell 1.14 Kommunsektorns finanser (V).....	36
Tabell 1.15 Utgiftstak för staten (V).....	36
Tabell 1.16 Statens budgetsaldo och statsskulden (V).....	37
Tabell 1.17 Den offentliga sektorns finanser (C).....	39
Tabell 1.18 Kommunsektorns finanser (C).....	39
Tabell 1.19 Utgiftstak för staten (C)	40
Tabell 1.20 Statens budgetsaldo och statsskulden (C)	40
Tabell 1.21 Den offentliga sektorns finanser (MP).....	42
Tabell 1.22 Kommunsektorns finanser (MP).....	43
Tabell 1.23 Utgiftstak för staten (MP).....	43
Tabell 1.24 Statens budgetsaldo och statsskulden (MP)	43
Tabell 2.1 Regeringens och motionärernas förslag till utgiftstak för staten.....	56
Tabell 2.2 Härledning av de sammanlagda utgiftsramarna 2024	57
Tabell 2.3 Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsramar 2024	58
Tabell 2.4 Regeringens och motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2024	67
Tabell 2.5 Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsramar 2025	86
Tabell 2.6 Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsramar 2026	87
Tabell 2.7 Regeringens och motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2025	88
Tabell 2.8 Regeringens och motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2026.....	90
Tabell 2.9 Yttranden från andra utskott	92

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 1 och avslår motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1,
2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 1,
2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1 och
2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 1.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget

a) Utgiftstak för staten 2024–2026

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten, inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, till 1 747 miljarder kronor för 2024, 1 827 miljarder kronor för 2025 och 1 866 miljarder kronor för 2026.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 2 och 3 samt avslår motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2–4,
2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 2,
2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 2 och
2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 2.

b) Utgiftsramar för utgiftsområdena 2024

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 6 och avslår motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7,
2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 5,
2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 5 och
2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3.

c) Övriga utgifter i statens budget 2024

Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar, Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringen för 2024 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 7, 11 och 12.

d) Beräkningen av inkomster i statens budget 2024

Riksdagen godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för 2024 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 4 och avslår motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del, 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del, 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:1

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
2. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
3. lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
4. lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall,
5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
6. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
7. lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet,
8. lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980),
9. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
10. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
11. lag om ändring i tullagen (2016:253),
12. lag om upphävande av lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar,

b) avslår regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) i de delar det avser 2 kap. 29 § och antar lagförslaget i övrigt.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 16–21 och 23–28, bifaller delvis proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 22 och avslår motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del, 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del, 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del.

f) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
2. lag om ändring i lagen (2022:887) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:13 punkterna 1 och 2 samt avslår motion

2023/24:2749 av Martin Ådahl (C) yrkandena 1 och 2.

g) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om särskilt avdrag vid beräkning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som arbetar med forskning eller utveckling,
2. lag om särskilt avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall,
3. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
4. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
5. lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter,
6. lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980),
7. lag om ändring i lagen (2022:889) om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
8. lag om ändring i lagen (2023:000) om särskilt avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:14 punkterna 1–8.

h) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:16.

i) Ålderspensionssystemets utgifter 2024

Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 372 929 miljoner kronor för 2024.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 8.

j) Preliminära utgiftsramar och beräkningar av inkomster i statens budget 2025 och 2026

Riksdagen godkänner preliminära utgiftsramar för utgiftsområdena och preliminära beräkningar av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 5 och 9 samt avslår motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 6 och 8,

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkandena 4 och 6,

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 4 och 6 samt

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 4 och 6.

Reservation 5 (S)

Reservation 6 (V)

Reservation 7 (C)

Reservation 8 (MP)

3. Bemyndigande om upplåning

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 10.

4. Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2024 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 60 550 miljoner kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 13.

5. Myndigheternas räntekontokrediter

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2024 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 20 100 miljoner kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 14.

6. Bemyndigande att överskrida anslag

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen (2011:203), besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet rymms inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 15.

7. Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2022

Riksdagen lägger skrivelse 2022/23:128 till handlingarna.

Stockholm den 23 november 2023

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Dennis Dioukarev (SD), Jan Ericson (M), Ingela Nylund Watz (S), Charlotte Quensel (SD), Ida Drougge (M), Ali Esbati (V), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Cecilia Rönn (L), Eva Lindh (S), Joakim Sandell (S) och Josef Fransson (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor med regeringens förslag om att godkänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken samt förslag till rambeslut. Budgetpropositionen för 2024 bygger på en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna.

Budgetpropositionen överlämnades till riksdagen den 20 september. Den innehåller regeringens förslag till statens budget för 2024 samt de övriga förslag och bedömningar som följer av riksdagsordningen och budgetlagen (2011:203).

Motionärernas alternativa budgetförslag med riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken samt rambeslut presenteras i partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S), 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V), 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) och 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP).

I betänkandet behandlar utskottet också följande tre propositioner med förslag till ändringar i skatte- och avgiftsregler:

- proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster
- proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna
- proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för experts katt.

De tre propositionerna har lämnats efter det att budgetpropositionen för 2024 lämnades till riksdagen. Förslagen finns aviserade i budgetpropositionen för 2024 och ingår i budgetpropositionens inkomstberäkning. Den följdmotion som väckts med anledning av propositionen om vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster behandlas också i betänkandet. Eftersom förslag till ändring i en och samma paragraf har lämnats av regeringen både i proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna (lagförslag 2.4) och i budgetpropositionen för 2024 (lagförslag 11.7) görs i betänkandet av lagtekniska skäl en samordning av de båda lagförslagen.

Avslutningsvis behandlar utskottet i betänkandet också en skrivelse från regeringen (skr. 2022/23:128) med anledning av en granskningsrapport från Riksrevisionen (RiR 2023:3). Skrivelsen handlar om Riksrevisionens granskning av regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket 2022. Den 9 mars 2023 informerade riksrevisor Helena Lindberg finansutskottet om den aktuella granskningsrapporten. Inga följdmotioner har lämnats med anledning av regeringens skrivelse.

I bilaga 1 återfinns förteckningen över behandlade förslag.

Första steget i rambeslutsprocessen

Riksdagens beslutsordning för nästkommande års budget – rambeslutsprocessen – består av två steg som framgår av 11 kap. 18 § riksdagsordningen. I det första steget, som behandlas i detta betänkande, ska riksdagen i ett och samma beslut fastställa ramarna för de olika utgiftsområdena och godkänna en beräkning av inkomsterna i statens budget. I rambeslutet ingår också att riksdagen ska godkänna en beräkning av andra betalningar som påverkar statens lånebehov och fatta beslut med anledning av de budgetpolitiska mål som riksdagen har beslutat om. Enligt tillägsbestämmelse 11.18.1 riksdagsordningen fastställs också preliminära inkomstberäkningar och utgiftsramar för det andra och tredje tillkommande budgetåret i rambeslutet. I enlighet med etablerad praxis ingår även ett godkännande av ålderspensionssystemets utgifter. I rambeslutet ingår vidare att ta ställning till olika förslag till ändringar i skatte- och avgiftsregler och de beräknade effekterna av dessa ändringar. Effektberäkningarna ger ett underlag för att bedöma hur stora inkomsterna i statens budget kommer att bli. Mot denna bakgrund är alla förslag som avser utgiftsramar m.m. och beräkningen av inkomsterna i statens budget sammanförda i en enda beslutspunkt, det s.k. rambeslutet i utskottets förslag till riksdagsbeslut (förslagspunkt 2, kapitel 2 i betänkandet).

De beslutade utgiftsramarna får inte överskridas i riksdagens fortsatta beredning av anslagen, dvs. i det andra steget i rambeslutsprocessen. Ett utskotts förslag till fördelning av anslagen inom ett utgiftsområde kan inte heller beslutas av riksdagen innan riksdagen fattat beslut om utgiftsramarna. När utskotten bereder och lägger fram förslag till beslut om anslagen inom respektive utgiftsområde får de inte lägga fram förslag som går utöver den fastställda ramen för utgiftsområdet. Inte heller får förslag som överskrider den fastställda ramen läggas fram i reservationer.

Yttranden från andra utskott

Samtliga utskott har fått tillfälle att senast den 7 november 2023 yttra sig över förslagen till utgiftsramar och inkomster i budgetpropositionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Skatteutskottet har också fått tillfälle att yttra sig över proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension samt proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt. Socialförsäkringsutskottet har fått tillfälle att yttra sig över proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna. Av 14 utskott har 12 yttrat sig. Yttrandena återfinns i bilagorna 7–19 i betänkandet.

Betänkandets disposition

I kapitel 1 behandlas riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. I kapitel 2 behandlas rambeslutet, dvs. utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget. De ändringar i skatte- och avgiftsregler som regeringen presenterar i budgetpropositionen för 2024 och som ligger till grund för inkomstberäkningen behandlas även i kapitlet. Utöver det behandlas också de propositioner om ändringar i skatte- och avgiftsregler som regeringen aviserat i budgetpropositionen för 2024 och som har lämnats till riksdagen i sådan tid att de hinner beredas inför rambeslutet och därför har hänvisats till finansutskottet. I kapitlet redovisas också motionärernas alternativa förslag. I kapitel 3 behandlas bemyndiganden om lån och andra ekonomiska åtaganden. Därefter behandlas i kapitel 4 regeringens redovisning av vissa tillkännagivanden och avslutningsvis i kapitel 5 regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens granskning av regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket 2022.

I bilaga 2 återges regeringens förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning för 2024. I bilaga 3 återges regeringens förslag till preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026. I bilaga 4 återges reservanternas förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning för 2024. I bilaga 5 återges reservanternas förslag till preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026. Regeringens lagförslag återges i bilaga 6.

Utskottets överväganden

1 Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken och avslår motionärernas alternativa förslag.

Utskottet noterar att svensk ekonomi bedöms vara i en lågkonjunktur 2024. Enligt regeringens bedömning har inflationen börjat falla, men den är fortfarande högre än Riksbankens mål om 2 procent. Arbetsmarknaden har hittills varit motståndskraftig, men väntas gradvis försämrans till följd av den minskade aktiviteten i ekonomin.

Samtidigt som det ekonomiska läget i Sverige är utmanande med hög inflation och lågkonjunktur finns det stora samhällsproblem att ta tag i. Politiken ska inriktas enligt en långsiktig plan i tre delar för att ta Sverige genom det besvärliga läget: att bekämpa inflationen och stötta hushållen och välfärden, att återupprätta arbetslinjen och att genomföra strukturreformer för högre tillväxt. Det finns goda möjligheter att genom prioriteringar genomföra reformer för att bygga Sverige starkt och politiken ska inriktas på fortsatta reformer av rättsväsendet, försvaret och välfärden.

Sverige har alla förutsättningar att ännu en gång hantera en svår tid. Starka offentliga finanser, låg statsskuld och en stram och välordnad budgetprocess är några exempel på våra styrkor. Genom en väl avvägd, återhållsam finanspolitik tar regeringen ansvar för att inte spä på inflationen men samtidigt bidra till att förbättra förutsättningarna för svensk ekonomi. Prognosen för det strukturella sparandet för 2023 och 2024 visar att finanspolitiken är i linje med överskottsmålet. Genom att styra finanspolitiken mot överskottsmålet motverkar inte finanspolitiken penningpolitiken.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

1.1 Propositionen

Regeringens inriktning på den ekonomiska politiken

Det ekonomiska läget i Sverige är utmanande med hög inflation och lågkonjunktur. Med stabila statsfinanser och en robust arbetsmarknad har Sverige dock enligt regeringen alla förutsättningar att hantera en svår

ekonomisk tid. Det viktigaste för Sveriges ekonomi just nu är att inflationen bekämpas. Regeringen arbetar efter en långsiktig plan i tre delar för att ta Sverige genom det besvärliga ekonomiska läget: att bekämpa inflationen samt stötta hushållen och välfärden, att återupprätta arbetslinjen och att genomföra strukturreformer för en högre tillväxt.

Bekämpa inflationen samt stötta hushållen och välfärden

Regeringens högsta prioritet är att bekämpa inflationen. Genom en återhållsam finanspolitik anser regeringen att den bidrar till att bekämpa inflationen och till att fördela bördorna av att bekämpa inflationen jämnare.

Staten varken kan eller bör kompensera för samtliga prisökningar, konstaterar regeringen som anser att politiken ska inriktas på särskilda åtgärder för att stötta hushållen och välfärden. För att motverka att priser höjs mer än nödvändigt ska reduktionsplikten sänkas och skatten på bensin och diesel bli lägre. För att förbättra konkurrenskraften inom svensk livsmedelsproduktion behöver den tillfälligt utökade nedsättningen av skatt på s.k. jordbruksdiesel förlängas. Eftersom inflationen enligt regeringen slår hårdast mot redan utsatta hushåll ska det tillfälligt höjda bostadsbidraget för barnfamiljer med svag ekonomi förlängas.

Regeringen konstaterar att även om kommunsektorn har ett gott utgångsläge för att hantera tillfälliga kostnadsökningar vill regeringen undvika att den kortsiktiga prisutvecklingen leder till neddragningar inom vård, skola och omsorg som kan leda till att sysselsättningen minskar. Kommunsektorn ska därför stötts genom att både de generella och de riktade statsbidragen till kommuner och regioner förstärks.

Återupprätta arbetslinjen

Lågkonjunkturen ska mötas med en återupprättad arbetslinje. För att fler ska lämna bidragsberoende och försörja sig själva krävs enligt regeringen bättre drivkrafter så att det alltid ska löna sig att arbeta. Regeringen utreder ett bidragstak och avser att se över flerbarnstillägget. Integrationspolitiken behöver enligt regeringen bli mer kravbaserad, t.ex. genom kvalificering till den svenska välfärden.

Regeringen konstaterar att även om utvecklingen på svensk arbetsmarknad i ett längre perspektiv har varit stark så har många arbetsgivare i dag svårt att hitta arbetskraft med efterfrågad kompetens, och arbetslösa med bristande kompetens har ofta svårt att få ett jobb. För att skapa fler vägar till jobb vill regeringen inrikta politiken på fler utbildningsplatser och en effektivare arbetsmarknadspolitik. Etableringsjobben ska komma på plats samtidigt som introduktionsjobben ska bli färre. För att temporärt främja sysselsättningen i byggsektorn avser regeringen att lägga fram förslag om att taket för rotavdraget tillfälligt ska höjas under 2024. Regeringen avser också att genomföra en reformering av arbetslöshetsförsäkringen, bl.a. genom att

försäkringen ska grundas på inkomster av förvärvsarbete och vissa förändringar av aktivitetsstödet.

För att kunna bedriva en ändamålsenlig arbetsmarknadspolitik anser regeringen att det är viktigt att det finns statistiska underlag som ger en tillfredsställande beskrivning såväl av sysselsättningen som av individers möjligheter att försörja sig. Mot den bakgrunden avser regeringen att ta fram ett självförsörjningsmått som visar andelen självförsörjande i befolkningen och som kan komplettera det nuvarande sysselsättningsmålet.

En viktig del i att återupprätta arbetslinjen är enligt regeringen att skapa starkare drivkrafter till arbete. För att flit och ansträngning ska löna sig mer kommer regeringen att föreslå sänkta skatter på arbete genom en förstärkning av det ordinarie jobbskatteavdraget, främst för låg- och medelinkomsttagare. Regeringen kommer även att föreslå sänkt skatt för pensionärer. För att finansiera sänkt skatt på arbete och pension kommer regeringen bl.a. att föreslå att uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt 2024 pausas. Under förutsättning att det finns finansiellt utrymme avser regeringen under mandatperioden att lägga fram ytterligare förslag för att sänka skatten på arbete för att öka drivkrafterna till arbete och utbildning.

Genomföra strukture reformer för en högre tillväxt

Enligt regeringen behöver finanspolitiken även inkludera åtgärder som förbättrar den långsiktiga tillväxten. Det är avgörande för svenskt välstånd att både tillväxt och produktivitet ökar. Regeringen konstaterar att produktiviteten under en lång tid varit starkt bidragande till Sveriges BNP-tillväxt, men att den sedan finanskrisen utvecklats allt långsammare. Regeringen bedömer att det sannolikt finns flera förklaringar till den hämmade produktivitetens utvecklingen, och nämner som potentiella förklaringar att näringslivets investeringar föll efter finanskrisen, att industrisektorn trendmässigt har minskat till förmån för tjänstesektorn, och att den globala integrationen minskat. Regeringen har tillsatt en produktivitetskommission som ska identifiera hinder för produktivitet och föreslå åtgärder i både privat och offentlig sektor.

För att skapa bättre möjligheter för svenska företag att växa behövs enligt regeringen lättnader från byråkrati och administration. I sammanhanget är också en trygg och stabil elförsörjning central och politiken ska inriktas på åtgärder för en förbättrad elförsörjning, bl.a. genom kreditgarantier för mer kärnkraft. För att öka tillväxten behöver tillgången till rätt kompetens och konkurrenskraft också säkras. Det handlar enligt regeringen om allt från att stärka grundläggande färdigheter som att läsa, skriva och räkna till att utbilda fler ingenjörer. Enligt regeringen behöver också skatteregler utformas så att de stärker Sveriges möjligheter att konkurrera om internationell nyckelkompetens och främjar forskning och utveckling. Sverige är enligt regeringen beroende av en väl fungerande infrastruktur med ett tillförlitligt transportsystem och regeringen avser att under 2024 lämna en infrastrukturproposition med ekonomiska ramar för planperioden 2026–2037.

Regeringen avser även att genomföra åtgärder för att förenkla reglerna på bostadsmarknaden så att byggandet kan öka och mer byggbar mark ska kunna tillgängliggöras. Enligt regeringen bidrar en sådan inriktning på politiken till att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt, vilket i sin tur är viktigt för tillväxten.

Stora samhällsproblem att lösa

Även om det krävs återhållsamhet i finanspolitiken finns det enligt regeringen goda möjligheter att genomföra reformer för en regering som klarar av att prioritera. Utöver regeringens plan för att ta Sverige genom det besvärliga ekonomiska läget ska politiken också inriktas på reformer som bygger Sverige starkt genom förstärkningar av rättsväsendet, försvaret och välfärden.

Regeringen anför att Sverige ska bli ett tryggare land att bo och leva i och konstaterar att den organiserade brottsligheten utgör ett allvarligt hot mot det öppna samhället, den enskilda människans frihet och grunderna för vår rättsstat. För att vända utvecklingen genomför regeringen fleråriga omfattande förstärkningar av rättsväsendet, bl.a. genom satsningar på polisen och utbyggnad av kriminalvården med åtminstone en fördubbling av antalet platser på häkten och anstalter. Regeringen inriktar även politiken på att förhindra att fler unga dras in i kriminalitet och förstärker det förebyggande arbetet, bl.a. genom att påbörja arbetet med en ny socialtjänstlag.

Enligt regeringen har invandringen till Sverige varit ohållbar under en lång tid, och för att komma till rätta med de problem som det har lett till sker nu ett paradigmskifte i svensk migrationspolitik. Lagstiftningen för asylmottagande ska anpassas för att inte vara mer generös än vad som är en skyldighet för en medlemsstat enligt EU-rätten. Utöver det ska politiken inriktas på en förstärkning av återvändararbetet genom att inrätta återvändarcenter och fler förvaringsplatser.

Det säkerhetspolitiska läget i omvärlden kräver enligt regeringen att Sverige har ett försvar som är redo att skydda svenskt territorium. Regeringen konstaterar att stora förstärkningar gjorts av försvarsanslagen och redan 2024 beräknas målsättningen om att försvarsutgifterna ska uppgå till 2 procent av BNP vara uppfyllda. Sveriges motståndskraft behöver dock enligt regeringen fortsätta att öka. Till följd av det försämrade säkerhetsläget och den höjda terrorhotnivån förstärker regeringen också resurserna till Säkerhetspolisen.

Enligt regeringen ska Sverige vara ett land med en välfärd att lita på. Regeringen föreslår att det pågående arbetet med att främja psykisk hälsa och korta värdköerna stärks och att ett nytt sektorsbidrag för hälso- och sjukvården införs. Kunskapsresultaten i skolan ska höjas och alla elever ska ha förutsättningar att nå sin fulla potential. Utrymmet för aktörer med kvalitetsbrister ska minska framhåller regeringen.

Regeringen anser att Sverige ska föra en ambitiös och effektiv klimatpolitik, och tar ytterligare steg för att minska utsläppen genom att snabba på omställningen i industrin och elektrifieringen av transportsektorn.

Effekter av regeringens politik

Regeringen redovisar i propositionen att de föreslagna och aviserade åtgärderna sammantaget bedöms minska arbetslösheten och öka sysselsättningen i ekonomin som helhet. Förslagen bedöms dock innebära att antalet arbetade timmar utvecklas långsammare. Sysselsättningen bedöms främst öka till följd av det kommande förslaget om förstärkt jobbskatteavdrag för låg- och medelinkomsttagare. Medan antalet arbetade timmar bedöms öka till följd av det kommande förslaget, redovisar regeringen samtidigt att antalet arbetade timmar bedöms minska till följd av den pausade uppräknings av skiktgränsen. Detsamma gäller för förslaget om fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan eftersom det kan innebära minskad sysselsättning då individen lämnar arbetskraften under studietiden. Matchningen på arbetsmarknaden bedöms dock förbättras till följd av åtgärden och bidra till högre produktivitet på lång sikt.

Till följd av de beräkningsbara åtgärder som regeringen föreslår väntas hushållens ekonomiska standard att öka. Även om regeringens reformer har olika fördelningsprofil anser regeringen att de förslag som påverkar den ekonomiska standarden har en tydlig utjämnande fördelningsprofil. Den ekonomiska standarden ökar procentuellt sett mest i den nedre delen av inkomstfördelningen. I de båda översta inkomstgrupperna minskar den ekonomiska standarden till följd av regeringens förslag. Det är främst förslagen om den pausade uppräknings av skiktgränsen för statlig inkomstskatt och det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag som påverkar fördelningsprofilen. Individens levnadsvillkor påverkas också av regeringens förslag om förstärkta resurser till individuella välfärdstjänster såsom vård, skola och omsorg. Sammantaget har de förslag som påverkar detta utökade inkomstbegrepp en tydligt utjämnande fördelningsprofil konstaterar regeringen. Regeringen bedömer att de föreslagna och aviserade åtgärderna sammantaget ökar kvinnors individuella disponibla inkomst mer än mäns, och därmed bidrar till att öka den ekonomiska jämställdheten.

Vissa av regeringens föreslagna och aviserade åtgärder bedöms öka utsläppen, men regeringen bedömer att de kommande förslagen är nödvändiga i det nuvarande ekonomiska läget för att säkerställa att de höga bensinpriserna inte urholkar hushållens ekonomi och för att stödja näringslivet. Regeringen föreslår samtidigt en rad åtgärder som bedöms bidra till en positiv klimatpåverkan och därmed till att Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp nås 2045.

Regeringens bedömning av den ekonomiska utvecklingen

Utsikterna i omvärlden 2023 och 2024

Sedan en tid tillbaka faller inflationen både i euroområdet och i USA men den befinner sig fortsatt på för höga nivåer. Att inflationen faller förklaras bl.a. av

den åtstramadade penningpolitiken och av sjunkande energipriser. Samtidigt bidrar en stark löneutveckling och en stram arbetsmarknad till att hålla inflationen uppe på båda sidorna av Atlanten. I många länder stiger även tjänstepriserna i snabb takt, särskilt i euroområdet.

Styrräntorna i euroområdet och USA väntas ligga kvar kring nuvarande nivåer under inledningen av 2024 och dämpa den ekonomiska aktiviteten under de kommande kvartalen. I euroområdet har den ekonomiska utvecklingen nästintill stagnerat under 2023 och tillväxten bedöms bli fortsatt dämpad nästa år. I USA har tillväxten varit starkare än väntat under 2023, men väntas bli lägre nästa år.

I Kina var BNP-tillväxten stark under inledningen av 2023, främst till följd av att nolltoleransstrategin mot covid-19 avskaffades. BNP-tillväxten har därefter mattats av och utvecklingen framöver väntas bli måttlig. Den kinesiska ekonomin tyngs av fortsatta problem i fastighetssektorn och en svag efterfrågan från omvärlden. Till skillnad från utvecklingen i många länder i omvärlden är Kinas inflation låg.

Sammantaget bedömer regeringen att den ekonomiska utvecklingen i omvärlden kommer att vara relativt svag under både 2023 och 2024. Regeringen bedömer att inflationsmålen i euroområdet och i USA kommer att nås i början av 2025 (se tabell 1.1).

Tabell 1.1 Nyckeltal internationella variabler

Årlig procentuell förändring, utfall 2022 och prognos 2023–2026

	2022	2023	2024	2025	2026
BNP, euroområdet	3,3	0,7	1,0	1,4	1,6
BNP, USA	2,1	1,9	1,0	1,8	2,0
BNP, Kina	3,0	5,1	4,5	4,5	4,4
Inflation, euroområdet (HIKP)	8,4	5,6	3,0	2,0	2,0
Inflation, USA (KPI)	8,0	4,1	2,6	2,3	2,3
Dagslåneränta, euroområdet	0,0	3,3	3,8	2,6	2,3
Styrränta, USA	1,8	5,2	4,9	3,6	2,6

Källa: Budgetpropositionen för 2024.

Utsikterna i Sverige 2023 och 2024

Precis som i omvärlden har inflationen fallit i Sverige, men den är fortfarande högre än Riksbankens mål om 2 procent. Den hittills uppmätta dämpningen i inflationstakten förklaras framför allt av lägre priser på energi och livsmedel. Tjänstepriserna fortsätter dock att öka i snabb takt.

Regeringen bedömer att inflationen kommer att falla ytterligare framöver och att den kommer att ligga nära Riksbankens inflationsmål 2025 och 2026 (se tabell 1.2). Det beror bl.a. på en mindre påverkan från energipriser och på att övriga priser inte bedöms fortsätta öka i lika snabb takt när efterfrågan i ekonomin sjunker till följd av en stramare penningpolitik.

Kronan har försvagats gentemot Sveriges viktigaste handelspartners valutor. Regeringen bedömer att det delvis kan bero på att marknadsräntorna i Sverige inte har stigit lika mycket som i andra länder och en ökad osäkerhet på de finansiella marknaderna. Under 2024 och 2025 bedömer regeringen att kronan kommer att stärkas gradvis, vilket bidrar till att minska inflationstrycket.

Tabell 1.2 Finansiella variabler Sverige

Årlig procentuell förändring, utfall 2022 och prognos 2023–2026

	2022	2023	2024	2025	2026
KPI	8,4	8,7	4,0	1,7	1,9
KPIF	7,7	6,0	2,7	2,0	2,0
KPIF, exkl. energi	5,9	7,5	3,0	2,0	2,0
Styrränta	0,75	3,46	3,77	2,73	2,31

Källa: Budgetpropositionen för 2024.

Hushållens konsumtion har minskat i reala termer, men till följd av den höga inflationen har konsumtionen ändå ökat i nominella termer. Hushållens utgifter har alltså ökat, samtidigt som de konsumerar mindre än tidigare. Sammantaget bedöms hushållens konsumtion minska 2023 och gradvis återhämta sig under 2024.

Den offentliga konsumtionen utvecklades svagt 2022 men bedöms öka 2023 och 2024. Ökningen förklaras bl.a. av att arbetsmarknaden hittills har varit stark, vilket genererat ökade skatteintäkter. Samtidigt finns ett högt kostnadstryck i kommunsektorn där både kostnader för avtalspensioner och verksamhet väntas öka avsevärt, vilket håller tillbaka utvecklingen av offentlig konsumtion 2023.

Bostadsinvesteringarna har fallit tydligt det senaste året. De väntas fortsätta minska kraftigt under 2023 för att därefter minska i något långsammare takt 2024. Bostadsinvesteringarna hämmas av att produktions- och finansieringskostnader ökat till följd av den höga inflationen och de stigande räntorna.

Svensk export utvecklades starkt under 2022 men har varit mer dämpad under 2023, vilket främst beror på en svag utveckling av tjänsteexporten. Regeringen bedömer att exporttillväxten kommer att dämpas ytterligare under nästa år. Importen har utvecklats måttligt under 2023 och bedöms bli svagare framöver till följd av den inhemska efterfrågan.

Regeringen bedömer att BNP kommer att minska med 0,8 procent 2023 för att sedan öka med 1,0 procent 2024. Resursutnyttjandet, mätt med det s.k. BNP-gapet, väntas bli negativt 2023, vilket innebär att mängden lediga resurser i ekonomin bedöms öka. Bedömningen av resursutnyttjandet är osäker och baseras på en rad indikatorer, t.ex. brist på arbetskraft och kapacitetsutnyttjandet inom industrin. Regeringen bedömer dock att BNP-tillväxten blir svag även 2024 och att konjunkturläget då försämrats ytterligare.

Trots en vikande efterfrågan har arbetsmarknaden hittills varit motståndskraftig. Sysselsättningsgraden var under det andra kvartalet 2023 på

den högsta nivån sedan början av 1990-talet. Arbetsmarknadens motståndskraft bedöms delvis bero på att företag har valt att behålla arbetskraft för att inte hamna i en liknande situation som efter pandemin, då det var svårt att hitta och rekrytera rätt kompetens.

Framöver väntas dock arbetsmarknaden gradvis försämrats till följd av den minskade aktiviteten i ekonomin. Arbetslösheten bedöms öka och bli som högst runt slutet av 2024 och början av 2025.

Sammantaget bedömer regeringen att svensk ekonomi kommer att vara i en lågkonjunktur 2024.

Tabell 1.3 Försörjningsbalansen

Årlig procentuell förändring, utfall 2022 och prognos 2023–2026

	2022	2023	2024	2025	2026
BNP	2,8	-0,8	1,0	2,9	3,1
Hushållens konsumtion	1,9	-2,3	1,7	3,7	4,1
Offentlig konsumtion	0,1	0,7	0,7	0,1	-0,2
Fasta bruttoinvesteringar	6,1	-2,0	-0,9	3,0	4,3
Lagerinvesteringar	1,1	-0,4	-0,1	0,0	0,0
Export	7,0	2,7	2,4	2,5	3,1
Import	9,4	0,9	1,7	1,9	2,9

Källa: Budgetpropositionen för 2024.

Alternativa bedömningar

Regeringen framhåller att prognosen är behäftad med stor osäkerhet. Om den höga inflationen blir mer bestående än väntat kan den ekonomiska utvecklingen bli svagare än väntat. Andra riskfaktorer är hushållens belåning, det spända geopolitiska läget och klimatförändringar.

I propositionen redovisar regeringen alternativa scenarier i form av en djupare och en mildare konjunkturedgång jämfört med huvudscenariot. Vidare redovisar regeringen makroekonomiska prognoser från Konjunkturinstitutet, Europeiska kommissionen, Riksbanken och Ekonomistyrningsverket. Regeringen konstaterar att skillnaderna mellan de olika prognosmakarnas BNP-prognoser är relativt små.

Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Det finanspolitiska ramverket

Regeringen framhåller att det finanspolitiska ramverket behöver värnas för att säkra stabilitet och förutsebarhet i den ekonomiska politiken, och konstaterar att överskottsmålet under alltför många år inte har uppnåtts. Den ordnade budgetprocessen bidrar till den trovärdighet som behövs för den ekonomiska politiken, men också till stabilitet och motståndskraft i svensk ekonomi. Under de senaste årens kriser har den ekonomiska politiken präglats av extra

ändringsbudgetar. Den möjligheten anser regeringen inte bör missbrukas, varför det är viktigt att skyndsamt återgå till en ordnad budgetprocess.

Regeringen kommer under 2023 att tillsätta den återkommande översynen av överskottsmålet som föreskrivs i det finanspolitiska ramverket.

Uppföljning av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande

Regeringen ska enligt 2 kap. 1 a § budgetlagen vid minst två tillfällen per år redovisa för riksdagen hur målet för den offentliga sektorns finansiella sparande uppnås. Regeringen ska då beakta effekterna av de budgetpolitiska åtgärder som beslutats av och presenteras för riksdagen.

Det strukturella sparandet innevarande och nästkommande år används för att bedöma måluppfyllelsen i förhållande till överskottsmålet i ett framåtblickande perspektiv. Det strukturella sparandet beräknas vara nära nivån för överskottsmålet 2023 och 2024, och enligt regeringen finns det inte någon tydlig avvikelse från målet. Regeringen bedömer därmed att finanspolitiken är i linje med överskottsmålet. Enligt regeringen är det viktigt att finanspolitiken bedrivs ansvarsfullt och inte motverkar penningpolitiken. Regeringen väljer därför i detta läge att bedriva en återhållsam finanspolitik med en neutral effekt på efterfrågan.

Tabell 1.4 Finansiellt sparande i offentlig sektor och indikatorer för avstämning mot överskottsmålet

Procent av BNP respektive potentiell BNP. Utfall 2022 och prognos 2023–2026

	2022	2023	2024	2025	2026
Finansiellt sparande	0,8	-0,2	-0,7	-0,4	0,6
Bakåtblickande tioårssnitt	0,2				
Strukturellt sparande ¹	0,5	0,1	0,3	0,4	0,9
BNP-gap ¹	1,1	-1,3	-2,1	-1,0	0,0

¹ Andel av potentiell BNP.

Källa: Budgetpropositionen för 2024.

Uppföljning av utgiftstaket för staten

Regeringen ska enligt 9 kap. 3 § budgetlagen redovisa prognoser över utgifterna under utgiftstaket. Om det finns risk för att ett beslutat utgiftstak kommer att överskridas ska regeringen enligt 2 kap. 4 § för att undvika detta vidta sådana åtgärder som den har befogenhet för eller föreslå nödvändiga åtgärder för riksdagen.

Regeringen anser att budgeteringsmarginalens storlek är tillräcklig för att hantera den osäkerhet som finns i bedömningen av utgiftsutvecklingen 2023–2025. Jämfört med prognosen i 2023 års ekonomiska vårproposition beräknas budgeteringsmarginalen bli 6 miljarder kronor större 2023, 25 miljarder kronor mindre 2024 och 53 miljarder kronor mindre 2025. De lägre utgifterna 2023 beror bl.a. på att prognosen för arbetslösheten 2023 reviderats ned i förhållande till prognosen i 2023 års ekonomiska vårproposition. De högre utgifterna 2025 och 2026 beror främst på de åtgärder som föreslås i

budgetpropositionen men också på förändrade makroekonomiska förutsättningar. I tabell 1.5 redovisas regeringens prognos för de takbegränsade utgifterna och förslag till nivåer på utgiftstaket, se vidare avsnitt 2.1 i detta betänkande om regeringens förslag till utgiftstak 2026 samt förslag om att till följd av tekniska justeringar fastställa nya nivåer på utgiftstaket för 2024 och 2025.

Tabell 1.5 Utgiftstak för staten enligt regeringen

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
Summa utgifter exkl. statsskuldräntor	1 315 440	1 354 826	1 367 311
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	-10 891	-3 576	197
Utgifter för ålderspensionssystemet	372 929	386 824	398 497
Takbegränsade utgifter	1 688 369	1 741 650	1 765 808
Budgeteringsmarginal	58 631	85 350	100 192
<i>Budgeteringsmarginal i procent av takbegränsade utgifter</i>	3,5	4,9	5,7
Utgiftstak för staten	1 747 000	1 827 000	1 866 000
<i>Utgiftstak för staten i procent av BNP</i>	27,2	27,2	26,4

Källa: Budgetpropositionen för 2024.

Prognoser över statens budget, statsskulden och de offentliga finanserna 2024–2026

Enligt 9 kap. 3 § budgetlagen ska regeringen redovisa prognoser över bl.a. statens lånebehov och den offentliga sektorns inkomster, utgifter och skulder. I tabell 1.6 redovisas regeringens prognos över statens budgetsaldo och statsskulden 2024–2026.

Tabell 1.6 Statens budgetsaldo och statsskulden enligt regeringen

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
Inkomster i statens budget	1 324 264	1 338 583	1 392 734
därav inkomster av försåld egendom	5 000	5 000	5 000
Utgifter i statens budget	1 331 129	1 377 018	1 391 969
därav statsskuldräntor	20 455	27 855	26 855
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-5 045	-5 943	-2 477
Kassamässig korrigering	371	371	371
Statens budgetsaldo	-6 866	-38 434	765
Statsskuld vid årets slut	1 059 002	1 091 191	1 082 343
<i>Statsskuld i procent av BNP¹</i>	15,5	15,3	14,4
<i>Maastrichtskulden i procent av BNP</i>	30,2	29,8	28,6

¹ Avser konsoliderad statsskuld, dvs. statliga myndigheters innehav av statspapper har räknats bort.

Källa: Budgetpropositionen för 2024.

Statens budget beräknas enligt regeringen uppvisa ett överskott på 23 miljarder kronor 2023. När Riksbankens amortering av lån hos Riksgäldskontoret

räknas bort beräknas statens budget uppvisa ett underskott på 41 miljarder kronor 2023. Budgetsaldot beräknas vara på en lägre nivå 2023–2026 än 2022 på grund av att Riksgäldskontorets nettoutlåning ökar. Ökningen beror enligt regeringen i huvudsak på ett högt inflöde av flaskhalsintäkter som uppstod till följd av ovanligt höga prisskillnader mellan elområden 2022 och som delvis återförs till elkonsumenterna i form av elstöd under 2023. Trots högre inhemska räntor beräknar regeringen att de sammanlagda ränteutgifterna minskar jämfört med 2023, och uppgår till 20 miljarder kronor 2024. Ränteutgifterna bedöms återigen bli högre 2025 och 2026 och uppgå till i genomsnitt 27 miljarder kronor per år. Den dominerande orsaken till de högre utgifterna dessa år är enligt regeringen högre inhemska räntor som en följd av att skulden gradvis under prognosperioden beräknas omsättas till högre kupongräntor.

Statens lånebehov, dvs. statens budgetsaldo med omvänt tecken, ökar med 7 miljarder kronor 2024 och 38 miljarder kronor 2025. Lånebehovet beräknas minska med 1 miljard kronor 2026. Den konsoliderade statsskulden som andel av BNP väntas minska till 14 procent 2026. När det gäller den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld, den s.k. Maastrichtskulden, som andel av BNP fortsätter den att minska i snabb takt 2023 i förhållande till 2022. Till följd av den svaga utvecklingen av de offentliga finanserna konstaterar regeringen att bruttoskulden 2024 i stort sett väntas öka i proportion till BNP. Därefter medför utvecklingen av den aktiva finanspolitiken att skuldkvoten minskar fram t.o.m. 2026. Bruttoskulden väntas uppgå till 29,8 procent av BNP 2025 respektive 28,6 procent av BNP 2026.

I tabell 1.7 redovisas regeringens prognos över den offentliga sektorns finansiella sparande och dess fördelning på respektive delsektor.

Den förväntade avmattningen i den ekonomiska tillväxten medför att det finansiella sparandet i offentlig sektor bedöms försvagas mellan 2022 och 2024. Det är framför allt statens finansiella sparande som försvagas. Enligt regeringen förklaras det framför allt av att inkomsterna väntas växa mindre än tidigare år. Utgifterna bedömer regeringen också kommer fortsätta att öka, men med en viss eftersläpning, till följd av den höga inflationen. Lågkonjunkturen i svensk ekonomi kommer att belasta de offentliga finanserna fram t.o.m. 2025. Först 2026, då konjunkturåterhämtningen bedöms ta fart, väntar sig regeringen en tydlig förstärkning av det finansiella sparandet.

Ålderspensionssystemet väntas generera ett överskott på 0,4–0,5 procent av BNP per år 2024–2026. Utgifterna i ålderspensionssystemet bedöms öka de närmast kommande åren till följd av att antalet pensionärer blir fler och att pensionerna i genomsnitt blir högre. Samtidigt konstaterar regeringen att det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet förstärks med anledning av den s.k. riktåldersreformen, som bl.a. innebär en höjning av den lägsta åldern för rätt till allmän inkomstgrundad pension.

Det finansiella sparandet i kommunsektorn uppvisar ett underskott 2024–2026. Inkomsterna i kommunsektorn väntas av regeringen utvecklas svagt

2024 till följd av ett försämrat läge på arbetsmarknaden. I takt med återhämtningen i ekonomin växer åter skatteinkomsterna snabbare 2025 och 2026. Statsbidragen bedöms öka 2024 till följd av de tillskott som regeringen föreslår i budgetpropositionen, men minska under 2025 och 2026 på grund av att vissa tidsbegränsade statsbidrag upphör. Kommunsektorns utgifter väntas öka snabbt 2023 för att åren därefter öka i långsammare takt. Den höga inflationen bidrar till att framför allt den kommunala konsumtionen bedöms utvecklas starkt under 2023, då bl.a. kostnaderna för avtalspensioner väntas öka avsevärt. Ett fortsatt högt kostnadstryck i kombination med en svagare utveckling av de kommunala skatteinkomsterna bidrar enligt regeringen till att kommunsektorn väntas sänka sitt resultat 2024 för att upprätthålla konsumtionen och undvika tillfälliga neddragningar i verksamheten. Enligt regeringen förväntas dock ett antal kommuner och regioner besluta att använda medel från resultatutjämningsreserverna för att stärka resultatet 2024. Regeringen bedömer att sektorns resultat är på en nivå som är förenlig med god ekonomisk hushållning 2026.

Tabell 1.7 Den offentliga sektorns finansiella sparande enligt regeringen

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
Den offentliga sektorns inkomster	3 434 528	3 554 495	3 702 085
Den offentliga sektorns utgifter	3 478 771	3 583 791	3 662 133
Finansiellt sparande	-44 243	-29 296	39 952
Staten	-32 997	-25 697	28 722
Ålderspensionssystemet	26 355	29 734	38 283
Kommunsektorn	-37 601	-33 332	-27 052
Finansiellt sparande i procent av BNP	-0,7	-0,4	0,6

Källa: Budgetpropositionen för 2024.

Uppföljning av statens budget och de offentliga finanserna 2023

Statens budgetsaldo har reviderats ned med 61 miljarder kronor jämfört med beräkningen i statens budget för 2023. Skillnaden förklaras huvudsakligen av att utgifter för Riksgäldskontorets nettoutlåning och statsskuldsräntor har reviderats upp.

Regeringen har reviderat upp prognosen för det finansiella sparandet 2023 med 13 miljarder kronor eller 0,2 procent av BNP i förhållande till den prognos som redovisades i 2023 års ekonomiska vårproposition. Inkomster från skatt på arbete och kapital bedöms bli högre samtidigt som kommunsektorns konsumtionsutgifter blir högre.

Finansiellt sparande och strukturellt sparande enligt olika bedömare

Regeringen jämför i propositionen olika bedömningar av det finansiella sparandet och det strukturella sparandet för den offentliga sektorn, se tabell

1.8. Det följer av att regeringen enligt 9 kap. 5 § budgetlagen regelbundet ska redovisa en utvärdering av sina prognoser.

Regeringen inleder med att framhålla att det vid jämförelser mellan de olika bedömningarna är viktigt att beakta att de gjorts vid olika tidpunkter och kan bygga på olika antaganden om den framtida politiken. Exempelvis gör Konjunkturinstitutet (KI) prognoser på aktiv finanspolitik för åren efter budgetåret medan Ekonomistyrningsverket (ESV) endast inkluderar beslutade och aviserade åtgärder, vilket enligt regeringen kan försvåra prognosjämförelser.

Tabell 1.8 Finansiellt och strukturellt sparande enligt olika bedömare

Procent av BNP eller potentiell BNP

	2023	2024	2025	2026
<i>Finansiellt sparande</i>				
Regeringen	-0,2	-0,7	-0,4	0,6
Konjunkturinstitutet	0,0(-0,2)	-0,8(-1,2)	0,0	0,2
Ekonomistyrningsverket	-0,7	-0,7	0,2	1,2
Riksbanken	0,0	-0,7	-0,6	-
Europeiska kommissionen	-0,9	-0,5	-	-
<i>Strukturellt sparande</i>				
Regeringen	0,1	0,3	0,4	0,9
Konjunkturinstitutet	1,1	0,1	0,3	0,3
Ekonomistyrningsverket	0,1	0,1	0,5	1,2
Europeiska kommissionen	0,1	0,7	-	-

Anm.: Publiceringsdatum för KI är 2023-06-21 och inom parentes uppdatering 2023-08-09, ESV 2023-09-14, Riksbanken 2023-06-29 och Europeiska kommissionen 2023-05-14.

Källa: Budgetpropositionen för 2024.

Regeringen konstaterar att KI:s något svagare bedömning av det finansiella sparandet 2024 förklaras av att KI i sin prognos utgått från att något mer omfattande åtgärder vidtas 2024 än vad som nu aviserats och föreslås i budgetpropositionen för 2024. ESV:s försiktigare syn på hur inkomsterna från skatter kommer att utvecklas förklarar att deras prognos stämmer överens med regeringens 2024 trots att ESV inte har kunnat ta hänsyn till de åtgärder som aviserats och föreslås i budgetpropositionen. Kommissionens bedömningar gjordes tidigare än övriga prognoser och bygger på väsentligt annorlunda information än inhemska bedömningar.

Regeringens och andra bedömares prognoser för det strukturella sparandet kan utöver skillnader i prognoser för det finansiella sparandet bero på skillnader i bedömningen av ekonomins potentiella BNP-nivå och skillnader i beräkningsmetoder.

En skillnad som enligt regeringen framför allt kan få effekt på beräkningarna enskilda år är att regeringen till skillnad från övriga bedömare vid bedömningen av potentiell BNP i löpande priser även justerar för eventuella konjunkturreffekter av prisnivån i ekonomin. På så sätt bedöms det skattade budgetutrymmet bli mer utjämnat under perioden än vad det annars

skulle blivit till följd av den höga inflationen. Övriga bedömare justerar inte för denna priskomponent. Vid en jämförelse mellan KI:s och regeringens beräkningar av det strukturella sparandet, är det till stor del skillnaden av hur priskomponenten behandlas som medför att skillnaden är större för innevarande år än vad som kan ses vid beräkningarna av det finansiella sparandet. ESV:s prognos för det strukturella sparande 2024 är relativt lik regeringens prognos trots att myndigheten inte kunnat ta hänsyn till de åtgärder som nu aviseras och föreslås i budgetpropositionen för 2024. Detta kan enligt regeringen till stor del förklaras av ESV:s antagande om högre utgifter för konsumtion och investering 2024.

Regeringens bedömning av rekommendationer och bedömningar i Finanspolitiska rådets rapport 2023

I maj 2023 publicerade Finanspolitiska rådet sin årliga rapport. I propositionen redovisar regeringen i avsnitt 10.2 sina bedömningar av rådets rekommendationer och bedömningar.

I sin rapport bedömer Finanspolitiska rådet att de offentliga finanserna fortsatt är mycket starka, en bedömning som regeringen delar. Regeringen delar också rådets bedömning att finanspolitiken i både budgetpropositionen för 2023 och 2023 års ekonomiska vårproposition var i linje med det finanspolitiska ramverket samt att regeringens hänsyn till den höga inflationen har stöd i ramverket. Regeringen delar dock inte rådets bedömning att det i budgetpropositionen för 2023 inte är tydligt hur regeringen beaktat elstödet i bedömningen av finanspolitikens inriktning. Inte heller delar regeringen rådets uppfattning att de justeringar av utgiftstaken för 2024–2026 som presenterades i budgetpropositionen för 2023 redovisades mycket sparsamt. Regeringen framhåller i stället att utgiftsnivåerna enligt praxis beskrivs utifrån ett flertal faktorer.

När det gäller redovisningen av regeringens metodbyte för att beräkna det strukturella sparandet och hur det påverkar budgetutrymmet och finanspolitikens inriktning delar regeringen till viss del rådets bedömning att redovisningen i budgetpropositionen för 2023 kunde ha varit tydligare, men regeringen konstaterar också att analysen kring finanspolitikens effekt på efterfrågan tydliggjordes i 2023 års ekonomiska vårproposition. Där redovisade bl.a. BNP-gapet med den tidigare respektive den nya metoden.

Med anledning av att rådet i sin rapport noterar att budgetprocessen har återgått till det normala efter att det under pandemin har gjorts avvikelser genom att propositioner om ändringar i statens budget har använts i stor utsträckning, framhåller regeringen att man delar rådets syn att det är viktigt att hålla fast vid den samlade budgetprocessen. Regeringen konstaterar att över tid stabila förutsättningar för den svenska ekonomiska politiken har tjänat Sverige väl och att det därför är viktigt för regeringen att återgå till en ordnad budgetprocess.

Avslutningsvis noterar regeringen rådets frågeställningar av betydelse för hur det finanspolitiska ramverket bör se ut framöver och konstaterar att man under 2023 kommer att tillsätta den återkommande översynen av överskottsmålet som föreskrivs i ramverket.

1.2 Motionerna

Socialdemokraterna

I partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) föreslås i yrkande 1 att riksdagen godkänner motionens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Socialdemokraternas inriktning på den ekonomiska politiken

Motionärerna anför att Sverige befinner sig i en historiskt osäker tid. Med ett gängvåld som blir alltmer brutalt och mer frekvent har säkerhetsläget i landet förvärrats. Den säkerhetspolitiska situationen i omvärlden framhålls också som fortsatt allvarlig. Sverige genomgår den svåraste ekonomiska krisen sedan 1990-talet där inflationen nått rekordhöga nivåer, svensk ekonomi krymper och arbetslösheten väntas stiga. Motionärerna konstaterar att hushållen har förlorat 10 års reallöneökningar och fått det tuffare i takt med att priser, hyror och räntor ökar. Särskilt hårt drabbas ensamstående föräldrar och de som redan har knappa marginaler. Motionärerna anser att bördan av krisen behöver delas lika. Enligt motionärerna slår kostnadskrisen också hårt mot välfärden och särskilt allvarligt menar man att läget är i sjukvården. Motionärerna konstaterar att när välfärden tvingas till nedskärningar under kristider får det konsekvenser för lång tid framöver med tuffare arbetsmiljö, växande vårdköer och kompetensbrist.

Ekonomiska kriser innebär ofrånkomligen en påfrestning på hela samhället konstateras det i motionen, men det går inte att kompensera för allt. Motionärerna föreslår en inriktning på politiken som ger vanliga löntagare lindring när kostnadskrisen härjar som värst samtidigt som sjukvården och skolan också får de resurser som behövs för att kunna behålla lärare, sjuksköterskor och undersköterskor.

Motionärerna förordar en skattesänkning riktad mot låg- och medelinkomsttagare som trappas av vid höga inkomster och som omfattar fler förvärvsinkomster än regeringens förslag till förstärkning av det ordinarie jobbskatteavdraget. Därmed avskaffas också den s.k. funkisskatten. Motionärerna anser att det bör göras en extra utbetalning av barnbidraget under 2024 och att underhållsstödet ska förstärkas tillfälligt under första halvåret 2024. Motionärerna avvisar regeringens skattejustering på bensin och diesel som man menar är en mycket kostsam åtgärd och som inte påverkar priset vid pump. För att stötta hushållen, särskilt de som bor i glesbygden och på landsbygden, bör i stället en särskild tankrabatt införas 2024. För att

finansiera dessa reformer anser motionärerna att en tillfällig skatt på bankernas övervinster bör införas. Vidare avvisar motionärerna regeringens förslag om ett tillfälligt höjt tak för rotavdraget och regeringens förslag att avskaffa skatten på plastbärkassar. Motionärerna accepterar regeringens förslag om att pausa uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt för beskattningsåret 2024.

För att stötta välfärden genom kostnadskrisen vill motionärerna utöka det generella statsbidraget till kommuner och regioner i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna förordar ett systemskifte för svensk välfärd som innebär att staten inflationsskyddar de generella statsbidragen. Samhället behöver ta tillbaka den demokratiska kontrollen av välfärden och också investera i fler utbildningsplatser och förbättra arbetsvillkoren för att fler ska både vilja och orka arbeta i svensk välfärd.

När nu de första tecknen syns på avmattning på arbetsmarknaden behövs enligt motionärerna ytterligare resursförstärkningar inom arbetsmarknadspolitiken så att de som förlorar jobbet kan ta sig vidare till ett nytt arbete eller vidareutbildning. Vidare anser motionärerna att det går att bygga Sverige rikare genom våra naturresurser, vår starka industri och vår export. Motionärerna vill se utökade resurser till skydd och åtgärder för värdefull natur, riktade åtgärder för att snabba på tillståndprocesser för fler industrietableringar och ny energiproduktion samt ökat järnvägsunderhåll. Motionärerna framhåller att Sverige inte har råd att låta bostadsbyggandet kollapsa, och därför bör det införas både en statlig byggstimulans i form av ett produktionsstöd och statliga byggkrediter för bostadsbyggande. Motionärerna förordar en kostnadsneutral förändring i rotavdragets subventionsgrad så att avdraget bidrar till energieffektivisering, liksom förstärkningar för energieffektivisering av flerbostadshus.

Skjutningarna och sprängningarna slår mörka rekord i Sverige, och det akuta läget kräver akuta lösningar. För att möjliggöra lokala kristeam i kommunerna vill motionärerna införa ett statsbidrag som är särskilt viktat för de kommuner som har utsatta områden. Motionärerna avvisar regeringens neddragning av resurser till åtgärder för att bryta nyrekryteringen till gängen. Motionärerna vill införa en ny princip som innebär att för varje ytterligare krona som satsas på polisen ska minst lika mycket satsas på att stoppa nyrekryteringen och stärka det brottsförebyggande arbetet. Motionärerna vill att skolsegregationen ska minska och förespråkar ett likvärdighetsbidrag där mer resurser viks till de skolor och kommuner som har de tuffaste förutsättningarna.

Motionärerna anser att förstärkningen av försvaret ska bäras solidariskt och vill att det införs en beredskapsskatt för att finansiera utbyggnaden av försvaret. Skatten bör enligt motionärerna betalas av de som har störst bärkraft och särskilt angeläget anser man det är att se över 3:12-reglerna.

I motsats till regeringen vill motionärerna inrikta politiken på att stegvis öka biståndet de kommande åren tills 1 procent av BNI uppnås.

Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

De svenska offentliga finanserna är enligt motionärerna starka, och det finanspolitiska ramverket är grundläggande för att säkerställa ordning och reda. Sedan 1990-talskrisen har Sverige successivt betalat av på statsskulden som i dag är den lägsta sedan 1970-talet och låg jämfört med andra länder. Starka statsfinanser är en förutsättning för en trygg välfärd i hela landet, men enligt motionärerna finns det inget egenvärde i att fortsätta betala av på en redan låg statsskuld. Motionärerna vill mot bakgrund av detta se en övergång till balansmål för att frigöra mer utrymme för nödvändiga investeringar och hantera den demografiska utvecklingen. Den ordinarie översynen av det finanspolitiska ramverket bör enligt motionärerna också tidigareläggas. Nästa översyn bör även inkludera en uppdaterad diskussion om rollfördelningen mellan penning- och finanspolitiken. Motionärerna betonar att en helt central del av det finanspolitiska ramverket är den ordnade och sammanhållna budgetprocessen, där olika angelägna ändamål mäts mot varandra i relation till det budgetutrymme som finns. Av tabell 1.9 framgår beräkningen av de offentliga finanserna med motionärernas budgetalternativ jämfört med regeringens förslag. De effekter som motionärernas budgetalternativ väntas få på kommunsektorns finanser framgår av tabell 1.10.

Tabell 1.9 Den offentliga sektorns finanser (S)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Offentlig sektors inkomster	24 434	15 334	15 414
Offentlig sektors utgifter	23 990	15 292	15 369
Finansiellt sparande i offentlig sektor	444	42	45
Staten	444	42	45
Ålderspensionssystemet	±0	±0	±0
Kommunsektorn	±0	±0	±0
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	-0,7	-0,4	0,6

Källa: Socialdemokraternas partimotion 2023/24:2654.

Tabell 1.10 Kommunsektorns finanser (S)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Kommunernas inkomster	10 090	7 574	7 576
Kommunal inkomstskatt	±0	±0	±0
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0
Statsbidrag inom utgiftsområde 25	7 000	7 574	7 576
därav ekonomiska regleringar	±0	±0	±0
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	3 090	±0	±0
Utgifter	10 090	7 574	7 576
Finansiellt sparande i kommunsektorn	±0	±0	±0

Källa: Socialdemokraternas partimotion 2023/24:2654.

Motionärerna föreslår i sitt budgetalternativ ingen annan nivå på utgiftstaket för 2024–2026 än regeringen, se tabell 1.11.

Tabell 1.11 Utgiftstak för staten (S)

Miljoner kronor – avvikelser från regeringen

	2024	2025	2026
Takbegränsade utgifter	23 990	15 292	15 369
Budgeteringsmarginal	-23 990	-15 292	-15 369
Utgiftstak för staten	±0	±0	±0

Källa: Socialdemokraternas partimotion 2023/24:2654.

Både inkomsterna och utgifterna i statens budget är högre i motionärernas budgetalternativ jämfört med regeringens förslag, se tabell 1.12.

Tabell 1.12 Statens budgetsaldo och statsskulden (S)

Miljoner kronor – avvikelser från regeringen

	2024	2025	2026
Inkomster i statens budget	24 434	15 334	15 414
därav inkomster av försäld egendom	±0	±0	±0
Utgifter i statens budget	23 990	15 292	15 369
därav statsskuldsräntor	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0
Kassamässig korrigerering	±0	±0	±0
Statens budgetsaldo	444	42	45
Statsskuld vid årets slut	-444	-487	-532

Källa: Socialdemokraternas partimotion 2023/24:2654.

Sammantaget medför det att statens budgetsaldo förstärks med ca 0,5 miljarder kronor respektive år 2024–2026 och att lånebehovet minskar med motsvarande belopp. För en närmare redovisning av motionärernas budgetalternativ fördelat på utgiftsområden respektive olika typer av inkomster, se avsnitt 2.2–2.4 och 2.7 i detta betänkande.

Vänsterpartiet

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås i yrkande 1 att riksdagen godkänner motionens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Vänsterpartiets inriktning på den ekonomiska politiken

Egen försörjning är enligt motionärerna grunden för personlig frihet och självständighet. Arbete utgör basen för ekonomiskt välstånd och ger möjlighet till delaktighet i samhällslivet. Inriktningen för motionärernas ekonomiska politik är att pressa ned arbetslösheten och att skapa förutsättningar för en hög sysselsättning i ett jämlikt samhälle med trygga löntagare.

Motionärerna vill rikta politiken mot vad man kallar en positiv arbetslinje. Det innebär att man vill se en stark arbetsmarknadspolitik där finans- och penningpolitik bidrar till att upprätthålla ett högt och ihållande efterfrågetryck i ekonomin i syfte att nå full sysselsättning. I den positiva arbetslinjen ingår också starka arbetslöshets- och socialförsäkringar som skyddar den enskilde från stora inkomstbortfall, stabiliserar samhällsekonomin och ökar jämlikheten.

En fungerande offentlig välfärd är enligt motionärerna central för att kunna uppnå full sysselsättning. Motionärerna förespråkar ett väl fungerande utbildningssystem och en utbyggd barn- och äldreomsorg. Sjukvård och äldreomsorg bör styras med utgångspunkt i hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf om vård efter behov, och resurserna till vården måste öka i takt med de behov som uppstår då allt fler människor lever längre. Motionärerna anser att det bör tillföras mer medel till välfärden för att möjliggöra bibehållen personaltäthet i välfärden. Vidare bör statsbidragen till kommuner och regioner samt kostnadsrelaterade ersättningar såsom barn- och bostadsbidrag indexeras. Socialförsäkringens ersättningsnivåer och tak bör utformas så att 80 procent av löntagarna får 80 procent av lönen i ersättning. Tandvårdens högkostnadsskydd bör trappas upp under en treårsperiod för att likställas med högkostnadsskyddet för övrig sjukvård.

Motionärerna vill att Sverige ska vara en kunskapsnation i världsklass och att högkvalitativ utbildning ska tillgängliggöras för fler. De vill därför avsätta mer resurser till utbildning samt utreda ökade kompensatoriska inslag i fördelningen av utbildningsresurserna.

Enligt motionärerna behöver samhället ställa om på ett omfattande, skyndsamt och strukturerat vis för att undvika en klimatkatastrof. Sammanlagt vill motionärerna investera 700 miljarder kronor under de kommande tio åren för att skynda på klimatomställningen och skapa fler arbetstillfällen. Motionärerna vill bl.a. se investeringar som främjar utvecklingen inom områdena transport, energi och bostäder. För att investeringarna ska få så stor effekt som möjligt bör åtgärder som ökar efterfrågan på inhemskt producerade varor och tjänster prioriteras. Sådana investeringar ger en positiv effekt på den svenska produktionen och sysselsättningen vilket i sin tur ger s.k. multiplikatoreffekter. För att möjliggöra finansiering av de föreslagna klimatinvesteringarna förespråkar motionärerna att ett moratorium ska införas för det finanspolitiska ramverket, med start 2024.

Motionärerna anser att regeringens biståndspolitik tydligt visar att regeringen inte har några ambitioner om att Sverige ska fortsätta ta ansvar för den globala utvecklingen. Enligt motionärerna ska biståndspolitik bedrivas effektivt och utifrån mottagarens egna prioriteringar och behov. Fokus för biståndspolitik ska inte vara att gynna svenska intressen.

Skattepolitiken fyller flera viktiga funktioner i motionärernas strävan att uppnå hållbar tillväxt, ökad jämlikhet och full sysselsättning. Skatterna ska vara en stabil finansiering av offentliga investeringar, utbildning och en aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik. Därtill bör de jämna ut inkomster,

konsumtion och sparande mellan olika inkomstgrupper och vara styrande i klimat- och miljöpolitiken. Skatternas huvudsakliga uppgift är att finansiera välfärden och övriga delar av det offentliga åtagandet. För att skattesystemet ska uppfattas som legitimt menar motionärerna att det är viktigt att skattereglerna är generella, enkla och med breda skattebaser.

Motionärerna menar att Sverige behöver en stor och genomgripande skattereform för att skapa ett enhetligt, rättvist och legitimt skattesystem som kan bidra till en långsiktig och stabil finansiering av välfärden. Mest prioriterat är att komma till rätta med den urholkade kapitalbeskattningen och därigenom den, enligt motionärerna, extremt ojämna förmögenhetsfördelningen i Sverige. För att uppnå detta förespråkar motionärerna höjd skatt på bl.a. utdelningar, kapitalvinster, sparande, arv och gåvor. Vidare vill man även beskatta övervinster i banksektorn och införa en statlig fastighetsskatt på villor med ett marknadsvärde över 8,5 miljoner kronor. När det gäller beskattning av arbete föreslår motionärerna bl.a. höjd skatt på inkomster över 62 000 kronor i månaden samt ett avtrappat jobbskatteavdrag.

Motionärerna anser att den ekonomiska politiken bör styras av reala mål om ökad sysselsättning, rättvis fördelning, investeringar och klimatomställning, där offentligfinansiella inflationsmål blir verktyg för att uppnå de reala målen. I motionen konstateras att budgetförslaget ökar den aggregerade efterfrågan, vilket kan tänkas öka inflationstrycket något. Samtidigt innehåller budgetförslaget flera åtgärder som enligt motionärerna kommer att sänka inflationen. Det gäller bl.a. förslag om lägre kostnader för el, tandvård, kollektivtrafik, skola och fritidshem.

Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Enligt motionärerna är de ursprungliga skälen bakom överskottsmålet sedan länge uppfyllda eller överspelade. Sverige har bland de starkaste offentliga finanserna i västvärlden och löpande stora överskott i bytesbalansen. Samtidigt står världen inför ett klimatnödläge, vilket enligt motionärerna motiverar omfattande statliga investeringar. För att möjliggöra sådana investeringar bör ett 10-årigt moratorium införas för det finanspolitiska ramverket. Under moratoriet ska dagens överskottsmål för de offentliga finanserna ersättas med ett underskottsmål motsvarande –1 procent av BNP över en konjunkturcykel. Med ett sådant underskottsmål beräknar motionärerna att den offentliga bruttoskulden kommer att uppgå till 40,7 procent av BNP vid slutet av 10-årsperioden, vilket är lågt i jämförelse med andra jämförbara länders nuvarande skuldkvoter.

Den kommande översynen 2025 av nivån på bl.a. överskottsmålet bör enligt motionärerna tidigareläggas. Vidare anser motionärerna att det finanspolitiska ramverket bör kompletteras med ett mål för arbetsmarknaden om full sysselsättning och ett mål för offentliga investeringar i linje med de klimatåtaganden som föreslås i motionen. Av tabell 1.13 framgår beräkningen

av de offentliga finanserna med motionärernas budgetalternativ jämfört med regeringens förslag.

Tabell 1.13 Den offentliga sektorns finanser (V)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Offentlig sektors inkomster	92 183	91 353	95 033
Offentlig sektors utgifter	128 021	156 011	168 902
Finansiellt sparande i offentlig sektor	-35 838	-64 658	-73 869
Staten	-39 629	-68 768	-78 198
Ålderspensionssystemet	3 191	3 310	3 329
Kommunsektorn	600	800	1 000
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	-1,3	-1,4	-0,5

Källa: Vänsterpartiets budgetmotion 2023/24:2385.

De effekter som motionärernas budgetalternativ väntas få på kommunsektorns finanser framgår av tabell 1.14.

Tabell 1.14 Kommunsektorns finanser (V)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Kommunernas inkomster	21 839	22 079	26 055
Kommunal inkomstskatt	17 320	18 020	18 620
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0
Statsbidrag inom utgiftsområde 25	4 181	3 461	3 171
därav ekonomiska regleringar	-21 080	-21 980	-22 380
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	338	598	4 264
Utgifter	21 239	21 279	25 055
Finansiellt sparande i kommunsektorn	600	800	1 000

Källa: Vänsterpartiets budgetmotion 2023/24:2385.

Motionärerna förordar ettåriga utgiftstak. För 2024 är motionärernas utgiftstak 115 miljarder kronor högre än det utgiftstak som regeringen föreslår, se tabell 1.15.

Tabell 1.15 Utgiftstak för staten (V)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Takbegränsade utgifter	114 482		
Budgeteringsmarginal	518		
Utgiftstak för staten	115 000		

Källa: Vänsterpartiets budgetmotion 2023/24:2385.

I tabell 1.16 redovisas statens inkomster och utgifter med motionärernas budgetalternativ jämfört med regeringens förslag. Både inkomsterna och utgifterna är högre med motionärernas budgetalternativ. Sammantaget innebär förslaget att statens budget försvagas med 40, 69 och 78 miljarder kronor för

respektive år 2024–2026 och att lånebehovet ökar med motsvarande belopp. För en närmare redovisning av motionärernas budgetalternativ fördelat på utgiftsområden respektive olika typer av inkomster, se avsnitt 2.2–2.4 och 2.7 i detta betänkande.

Tabell 1.16 Statens budgetsaldo och statsskulden (V)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Inkomster i statens budget	74 863	73 333	76 413
därav inkomster av försåld egendom	±0	±0	±0
Utgifter i statens budget	114 492	142 101	154 611
därav statsskuld räntor	10	10	10
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0	±0
Statens budgetsaldo	-39 629	-68 768	-78 198
Statsskuld vid årets slut	39 629	108 398	186 595

Källa: Vänsterpartiets budgetmotion 2023/24:2385.

Centerpartiet

I partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslås i yrkande 1 att riksdagen godkänner motionens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Centerpartiets inriktning på den ekonomiska politiken

Motionärerna konstaterar att Sverige står inför flera parallella kriser som kräver både reformer och tuffa prioriteringar. Det ekonomiska läget utmanas av låg tillväxt, hög inflation och hög arbetslöshet. Sunda statsfinanser och stöd till Riksbanken i inflationsbekämpningen bedöms som nödvändigt men inte tillräckligt. Det behövs även reformer som gör det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete, minskar företagens kostnader, uppmuntrar till att anställa och som motverkar bristsituationer och stimulerar investeringsviljan. Motionärerna vill därför att den ekonomiska politiken inriktas på att sänka skatterna för låg- och medelinkomsttagare genom ett jobbskatteavdrag med en tydligare fördelningsprofil jämfört med vad regeringen föreslår. För att mildra marginalskatthöjningen till följd av regeringens förslag om att pausa indexeringen av brytpunkten för statlig inkomstskatt vill motionärerna i stället att indexeringen bromsas. Motionärerna framhåller att Sverige har bland världens högsta skatter på att anställa personer med låga inkomster, och de förordar därför att arbetsgivaravgifterna sänks på löner upp till 25 000 kronor per månad och att en ny företagsform införs med en enklare beskattning. För att inte motverka jobbskapande i småföretag avvisar motionärerna regeringens förslag om att slopa högkostnadsskyddet för företagens sjuklönekostnader. Samtidigt som Sverige har en hög arbetslöshet konstateras att svensk ekonomi

har stora matchningsproblem, varför motionärerna vill att resurser prioriteras till åtgärder som leder till att fler får matchningshjälp.

Motionärerna framhåller att världen parallellt med den ekonomiska krisen befinner sig i en alltmer påtaglig klimatkris och de är därför kritiska till regeringens politik om att avveckla avgörande klimatsatsningar, vilket leder till att utsläppen beräknas öka och att klimatmålen sannolikt inte nås. Motionärerna vill att alla ska vara en del av klimatomställningen och att politiken inriktas på att skapa förutsättningar för det, bl.a. genom en klimatbonus för köp av nya och begagnade miljöbilar, samt en klimatkredit och en breddning av det gröna rotavdraget för energibesparingar i hushållen. Motionärerna förordar också en s.k. tanka svenskt-politik där staten, så billigt som möjligt, upphandlar beredskapsproduktion av inhemskt biobränsle för att alla ska kunna tanka inhemskt biobränsle och för att minska importberoendet av fossilt bränsle. Politiken bör fortsätta att prioritera industrins klimatomställning genom ytterligare förstärkningar av det s.k. Industriklivet utöver det som regeringen föreslår.

Den trygghetskris som nu råder till följd av gängkrigen bedömer motionärerna som en av de absolut mest akuta och allvarliga kriserna. Politiken bör inriktas på att bekämpa gängkrigen på alla fronter genom att bl.a. prioritera ytterligare medel för att stärka polisens närvaro i samhället, stärka kommunernas avhopparverksamhet samt genom ytterligare medel till Tullverket, Ekobrottsmyndigheten och domstolsväsendet, jämfört med vad regeringen föreslår. Motionärerna framhåller också vikten av civilsamhällets verksamhet och att politiken därför även bör inriktas på att utöka resurserna på detta område.

Den höga inflationen har ökat kommunsektorns kostnader och lett till en allvarlig kris för den svenska välfärden. Motionärerna vill därför att politiken inriktas på att prioritera ytterligare statsbidrag till kommunsektorn utöver vad regeringen föreslår. Politiken bör också inriktas på att prioritera utbildning och på att återupprätta Sverige som en kunskapsnation. Hela utbildningsväsendet bör stärkas, bl.a. genom ett nytt sektorsbidrag till skolan så att fler lärare och specialpedagoger kan anställas. Det behövs också fler platser i såväl yrkeshögskolan som yrkesvux än vad regeringen föreslår och utökade medel till omställningsstöd. Målet bör vara att Sverige om 10 år lägger mer pengar på utbildning än på bidrag. Motionärerna vill också att politiken inriktas på att skapa bättre förutsättningar för att leva och verka i alla delar av landet. Utöver utökade statsbidrag som motionärerna menar skapar bättre förutsättningar för en stark välfärd i hela landet bör också resurser riktas direkt till de som är berörda, bl.a. genom checkar som sänker priset på alla bränslen med 3 kronor per liter för de som bor i landsbygdskommuner.

Motionärerna konstaterar att Sverige befinner sig i ett nytt säkerhetsläge och vill att politiken inriktas på att bl.a. fortsätta arbetet för mer stöd till Ukraina, att de ukrainska flyktingarna värnas genom att dagersättningen höjs, att antalet kvotflyktingar utökas till 5 000 per år och att biståndet stegvis trappas upp till dess att det når 1 procent av BNI 2027.

Motionärerna framhåller vidare att mäns våld mot kvinnor utgör ett stort samhällsproblem och att den ekonomiska politiken måste inriktas på att prioritera resurser för att öka jämställdheten, bl.a. genom att öka underhållsstödet och att införa en s.k. lämna-peng. Motionärerna avvisar regeringens prioriteringar om sänkt bensinskatt, lägre skatt på snus och plastpåsar. Motionärerna förordar också en annan konstruktion av arbetslöshetsersättningen jämfört med regeringen.

Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Motionärerna värnar sunda statsfinanser och ett solitt finanspolitiskt ramverk och anser att det i ett läge då inflationen fortfarande är hög är otänkbart med stora ofinansierade satsningar som underminerar Riksbankens penningpolitik. Motionärerna menar att det är särskilt viktigt att de åtgärder som vidtas bidrar till att öka utbudet, minska kompetensbristen och dämpa kostnadstrycket. De åtgärder som motionärerna förespråkar rymms inom samma budgetutrymme som regeringens. Av tabell 1.17 framgår beräkningen av de offentliga finanserna med motionärernas budgetalternativ jämfört med regeringens förslag. De effekter som motionärernas budgetalternativ väntas få på kommunsektorns finanser framgår av tabell 1.18.

Tabell 1.17 Den offentliga sektorns finanser (C)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Offentlig sektors inkomster	3 653	5 943	6 623
Offentlig sektors utgifter	3 228	10 922	17 174
Finansiellt sparande i offentlig sektor	425	-4 979	-10 551
Staten	1 825	-3 579	-9 151
Ålderspensionssystemet	-1 400	-1 400	-1 400
Kommunsektorn	±0	±0	±0
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	-0,7	-0,5	0,4

Källa: Centerpartiets budgetmotion 2023/24:2733.

Tabell 1.18 Kommunsektorns finanser (C)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Kommunernas inkomster	4 503	5 972	6 402
Kommunal inkomstskatt	-500	-600	-400
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0
Statsbidrag inom utgiftsområde 25	199	-16	-233
därav ekonomiska regleringar	±0	±0	±0
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	4 804	6 588	7 035
Utgifter	4 503	5 972	6 402
Finansiellt sparande i kommunsektorn	±0	±0	±0

Källa: Centerpartiets budgetmotion 2023/24:2733.

Motionärerna föreslår i sitt budgetalternativ ingen annan nivå på utgiftstaket för 2024–2026 än regeringen, se tabell 1.19.

Tabell 1.19 Utgiftstak för staten (C)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Takbegränsade utgifter	2 328	10 122	16 174
Budgeteringsmarginal	-2 328	-10 122	-16 174
Utgiftstak för staten	±0	±0	±0

Källa: Centerpartiets budgetmotion 2023/24:2733.

Både inkomsterna och utgifterna i statens budget är högre i motionärernas budgetalternativ jämfört med regeringens budgetförslag, se tabell 1.20.

Tabell 1.20 Statens budgetsaldo och statsskulden (C)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Inkomster i statens budget	4 153	6 543	7 023
därav inkomster av försäld egendom	±0	±0	±0
Utgifter i statens budget	2 328	10 122	16 174
därav statsskuldräntor	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0	±0
Statens budgetsaldo	1 825	-3 579	-9 151
Statsskuld vid årets slut	-1 825	1 754	10 905

Källa: Centerpartiets budgetmotion 2023/24:2733.

Sammantaget medför det en marginell förstärkning av statens budgetsaldo 2024 och en försvagning 2025 och 2026. För en närmare redovisning av motionärernas budgetalternativ fördelat på utgiftsområden respektive olika typer av inkomster, se avsnitt 2.2–2.4 och 2.7 i detta betänkande.

Miljöpartiet

I partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslås i yrkande 1 att riksdagen godkänner motionens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Miljöpartiets inriktning på den ekonomiska politiken

Motionärerna beskriver sin motion som en historisk satsning för grön omställning och ett robust samhällsbygge som möter klimatkrisen och naturkrisen, stärker välfärden och skapar förutsättning för människor att växa och utvecklas genom livslångt lärande och folkbildning. Vidare konstaterar motionärerna att Sverige har en mycket låg statsskuld och att det nu är dags att använda det utrymmet för att göra de samhällsinvesteringar som krävs.

Motionärerna vill bryta fossilberoendet och skydda hushåll, välfärd och företag från framtida kostnadschocker. Sammantaget avsätts 100 miljarder kronor per år i grön omställning under den kommande 10-årsperioden. Medlen ska bl.a. användas till satsningar på smart energieffektivisering, hållbara och smidiga transportlösningar som kommer alla till del och billig förnybar energi. För 2024 vill motionärerna bl.a. se klimatåtgärder i form av att medel sätts av till stöd för energilagring, slopad moms på solpaneler, solceller på offentliga tak, gröna innovationer inom ramen för t.ex. Klimatklivet och Industriklivet, investeringar i järnväg, billig kollektivtrafik, skydd av värdefull skog och natur samt investeringar i energieffektivisering.

Inflationen och de snabba räntehöjningarna pressar välfärden och hushållen. Motionärerna anför att de som lever med minst marginaler inte ska ta smällen för kostnadsökningarna. För att omställningen och samhällsutvecklingen ska accepteras av det stora flertalet måste samhället se till att alla är med. Motionärerna vill därför att barnbidrag och underhållsstöd inflationssäkras för att inte gröpas ur av inflationen samt att garantivån i sjuk- och aktivitetsersättningen ska höjas med ca 1 000 kronor i månaden. För att kommuner och regioner ska kunna ge invånarna den skola, vård och omsorg som behövs vill motionärerna skjuta till ytterligare medel i generella statsbidrag till kommuner och regioner, jämfört med regeringens proposition.

Motionärerna anför att världen står inför en ekologisk kris och att en miljon arter riskerar att utrotas från jorden. För att hantera den ekologiska krisen förespråkar motionärerna ett starkare och mer omfattande skydd av natur, men också förändrade brukningsmetoder och återskapande av förstörd natur.

Inom utbildningsområdet vill motionärerna höja studiemedlet för studenter och indexera studiebidraget för elever på gymnasiet. Mer statliga resurser ska också användas för att öka likvärdigheten i förskola, skola och fritidshem över hela landet. Vidare vill motionärerna att politiken inriktas på att bygga ut elevhälsan samt att bemannade skolbibliotek och avgiftsfri frukost till elever i grundskola och gymnasium prioriteras.

Kulturen ska enligt motionärerna ges förutsättningar, värde och kraft utan att politiken försöker styra dess innehåll eller form. Motionärerna vill bl.a. öka stöden till folkbildning, idrott, museer, friluftorganisationer och den ideella sektorn.

Den grova brottsligheten har blivit mer synlig och påtaglig. Motionärerna vill skärpa brottsbekämpningen samtidigt som gängens återväxt ska strypas genom breda satsningar på förebyggande arbete där hela samhället involveras. Vidare förespråkar motionärerna en särskild satsning på insatser för barn och unga i riskzonen. I satsningen ingår dels att utveckla samverkan mellan berörda myndigheter för att stoppa nyrekryteringen till kriminella gäng, dels ett snabbspår till psykiatrisk utredning och vård för barn och unga i riskzon.

Miljöpartiets bostadspolitik syftar till att alla ska kunna bo bra, att motverka segregation och att ge en minskad påverkan på miljö och klimat. Fler bostäder behöver byggas för att motsvara behoven. Motionärerna föreslår att stödet för energieffektivisering för flerbostadshus och investeringsstödet för

hyresbostäder och studentbostäder återinförs. Vidare förespråkar de ett nytt investeringsstöd för byggande i expansiva regioner där det finns större industrisatsningar samt en satsning på åtgärder för klimatanpassning av bebyggd miljö.

Motionärerna anser att de senaste årens kriser varit allra tuffast mot redan fattiga länder och att stödet till dessa länder behöver öka. Biståndet bör enligt motionärerna höjas till 1 procent av BNI och på sikt bör det uppgå till 1,25 procent. Vidare behöver klimatbiståndet öka, och avräkningarna från biståndet ska minimeras för att säkerställa att biståndet används till att bekämpa fattigdom.

På skatteområdet presenteras ett antal förändringar som enligt motionärerna kommer att göra samhället mer jämlikt och minska klimatutsläppen. Kapitalbeskattningen höjs och görs mer progressiv. Vidare införs en övre brytpunkt för statlig inkomstskatt och en tillfällig skatt på bankernas räntenetton. Vidare vill motionärerna höja flygskatten och genomföra en grön skatteväxling inom jordbruket. Motionärerna avvisar regeringens förslag om sänkt skatt på fossila drivmedel och förespråkar i stället en riktad skattesänkning till de som bor i glesbygden, vilka ofta är mer exponerade för höga energi- och drivmedelspriser. Även regeringens förslag om nytt jobbskatteavdrag, höjt tak för rotavdrag och om sänkt skatt på snus och plastpåsar avvisas.

Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Motionärerna konstaterar att den offentliga sektorns skuldsättning är mycket låg och att det samtidigt finns ett stort behov av investeringar i grön omställning. Det finanspolitiska ramverket är enligt motionärerna omotiverat stramt och bör reformeras så att nödvändiga investeringar kan genomföras. Av tabell 1.21 framgår beräkningen av de offentliga finanserna med motionärernas budgetalternativ jämfört med regeringens förslag.

Tabell 1.21 Den offentliga sektorns finanser (MP)

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Offentlig sektors inkomster	59 958	63 629	55 246
Offentlig sektors utgifter	114 920	132 275	148 970
Finansiellt sparande i offentlig sektor	-54 962	-68 646	-93 724
Staten	-70 666	-95 269	-122 924
Ålderspensionssystemet	350	350	350
Kommunsektorn	15 354	26 273	28 850
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	-1,6	-1,5	-0,8

Källa: Miljöpartiets budgetmotion 2023/24:2689.

Totalt vill motionärerna öronmärka 100 miljarder kronor om året till klimatinvesteringar under de kommande 10 åren. Vidare förespråkar man att överskottsmålet ska ersättas med ett balansmål för att möjliggöra nödvändiga

satsningar på välfärden. Motionärerna bedömer att deras föreslagna åtgärder skulle leda till att den svenska skuldkvoten når strax över 45 procent 2033, vilket är lågt jämfört med andra länders nuvarande skuldkvoter och på inget sätt skulle riskera de svenska statsfinanserna.

De effekter som motionärernas budgetalternativ väntas få på kommunsektorn framgår av tabell 1.22.

Tabell 1.22 Kommunsektorns finanser (MP)

Miljoner kronor – avvikelser från regeringen

	2024	2025	2026
Kommunernas inkomster	26 229	37 908	40 930
Kommunal inkomstskatt	690	700	700
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0
Statsbidrag inom utgiftsområde 25	13 327	24 076	26 476
därav ekonomiska regleringar	-673	-624	-624
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	12 212	13 132	13 754
Utgifter	10 875	11 635	12 080
Finansiellt sparande i kommunsektorn	15 354	26 273	28 850

Källa: Miljöpartiets budgetmotion 2023/24:2689.

Motionärerna föreslår i sitt budgetalternativ ingen annan nivå på utgiftstaket för 2024–2026 än regeringen, se tabell 1.23.

Tabell 1.23 Utgiftstak för staten (MP)

Miljoner kronor – avvikelser från regeringen

	2024	2025	2026
Takbegränsade utgifter	129 934	158 198	177 470
Budgeteringsmarginal	-129 934	-158 198	-177 470
Utgiftstak för staten	±0	±0	±0

Källa: Miljöpartiets budgetmotion 2023/24:2689.

Både inkomsterna och utgifterna i statens budget är högre med motionärernas budgetalternativ jämfört med regeringens förslag, se tabell 1.24.

Tabell 1.24 Statens budgetsaldo och statsskulden (MP)

Miljoner kronor – avvikelser från regeringen

	2024	2025	2026
Inkomster i statens budget	59 268	62 929	54 546
därav inkomster av försäld egendom	±0	±0	±0
Utgifter i statens budget	129 934	158 198	177 470
därav statsskulsräntor	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0	±0
Statens budgetsaldo	-70 666	-95 269	-122 924
Statsskuld vid årets slut	70 666	165 935	288 859

Källa: Miljöpartiets budgetmotion 2023/24:2689.

Sammantaget medför det att statens budgetsaldo försvagas med ca 71, 95 och 123 miljarder kronor för respektive år 2024–2026 jämfört med regeringens förslag. För en närmare redovisning av motionärernas budgetalternativ fördelat på utgiftsområden respektive olika typer av inkomster, se avsnitt 2.2–2.4 och 2.7 i detta betänkande.

1.3 Kompletterande information

Aktuella bedömningar av den ekonomiska utvecklingen

I regeringens prognos för den makroekonomiska utvecklingen har information som fanns tillgänglig t.o.m. 7 augusti 2023 beaktats. I detta avsnitt redovisas ett antal prognoser som publicerats efter att propositionen överlämnades.

Riksbankens penningpolitiska rapport

Riksbanken konstaterar i sin penningpolitiska rapport från den 21 september 2023 att inflationen sjunker i Sverige, särskilt vad gäller energi- och livsmedelspriser. I Sverige uppgick inflationen mätt med KPIF till 4,7 procent i augusti 2023, vilket är mer än en halvering sedan den högsta noteringen i december 2022 men alltjämt för högt i förhållande till Riksbankens mål om 2 procent. Tjänstepriserna ökar fortfarande i snabb takt och den, enligt Riksbanken, omotiverat svaga kronan bidrar till att hålla inflationen uppe.

Att inflationen faller kan delvis härledas till den allt stramare penningpolitiken. För att säkerställa att inflationen stabiliseras kring målet om 2 procent behöver penningpolitiken dock stramas åt något ytterligare. Riksbanksdirektionen beslutade därför att höja styrräntan till 4 procent.

Tillväxten i Sverige dämpas snabbt, bl.a. på grund av att bostadsinvesteringar och hushållens konsumtion har dämpats. BNP förväntas sjunka något framöver, samtidigt som utvecklingen på arbetsmarknaden dämpas. Vidare förväntas en måttlig förstärkning av kronan de kommande åren. Inflationen bedöms vara nära målet på 2 procent 2024.

Inflationsutvecklingen i euroområdet och USA liknar den i Sverige, men nedgången i inflationen har kommit lite längre i USA där inflationen började stiga tidigare. Konjunkturen i USA är starkare än i euroområdet, men både i USA och i euroområdet väntas konjunkturen bromsa in, när den åtstramande penningpolitiken får ett successivt större genomslag och efterfrågan i industrin dämpas.

Den kinesiska ekonomin utvecklas svagt, vilket tynger världsekonomin och världshandeln. Den svaga utvecklingen kan delvis härledas till problem i den kinesiska fastighetssektorn, vilka dämpar konsumentförtroendet hos kinesiska hushåll och håller tillbaka den inhemska efterfrågan.

Konjunkturinstitutets prognos för den ekonomiska utvecklingen

Konjunkturinstitutet konstaterar i sin prognos från den 27 september 2023 att svensk ekonomi har gått in i en lågkonjunktur och att BNP sjunker med 0,6 procent 2023. Hög inflation och stigande räntor har urholkat hushållens köpkraft samtidigt som svag omvärldsefterfrågan slår mot exportnäringen. Det bidrar till att lågkonjunkturen fördjupas 2024, även om den vänder svagt uppåt framemot andra halvan av året. Under 2024 bedöms Sveriges BNP växa med 1 procent.

Internationella valutafondens prognos för världsekonomin

Internationella valutafonden (IMF) bedömer i sin prognos för världsekonomin från den 10 oktober 2023 att den globala återhämtningen från pandemin och Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina förblir långsam och ojämn.

Den globala tillväxten bedöms sjunka från 3,5 procent 2022 till 3,0 procent 2023 och 2,9 procent 2024. I genomsnitt har den globala tillväxten ökat med 3,8 procent per år under perioden 2000–2019. Den globala inflationen förväntas sjunka från 8,7 procent 2022 till 6,9 procent 2023 och 5,8 procent 2024.

Risken för att konjunkturen ska göra en s.k. hård landning har minskat, men det finns alltså störst risker på nedåtsidan. Om krisen på den kinesiska fastighetsmarknaden fördjupas kan det få globala effekter. Naturkatastrofer och geopolitisk turbulens kan leda till ökade priser på livsmedel och energi.

EU-kommissionens höstprognos

I EU-kommissionens höstprognos från den 16 november konstateras att ekonomin i unionen har tappat farten och att BNP-utvecklingen under 2023 har varit närmast obefintlig. Kommissionen uppskattar att BNP-tillväxten kommer att uppgå till 0,6 procent 2023, både för eurozonen och för unionen som helhet. Det är en nedrevidering med 0,2 procentenheter jämfört med kommissionens prognos från sommaren 2023 och 0,4 procentenheter jämfört med våren 2023. Kommissionen anger att de ökade levnadskostnaderna har gjort större avtryck i ekonomin än man tidigare har förutspått och att hushållens konsumtion varit låg, samtidigt som den globala efterfrågan varit svag.

Den ekonomiska aktiviteten väntas återhämta sig något under 2024. Konsumtionen förväntas ta fart, samtidigt som arbetsmarknaden fortfarande är relativt stark. Den åtstramande penningpolitiken får också alltmer genomslag i ekonomin, vilket väntas dämpa inflationen. BNP väntas växa med 1,3 procent under 2024 (1,2 procent i euroområdet) och 1,7 procent under 2025 (1,6 procent i euroområdet). Inflationen förväntas sjunka från 6,5 procent 2023 till 3,5 procent 2024 och 2,2 procent 2025. Arbetslösheten förväntas bli 6,0 procent 2023 och 2024 och 5,9 procent 2026.

Sveriges ekonomi förväntas krympa 2023, stabiliseras 2024 och växa måttligt under 2025. Den åtstramade penningpolitiken och de höga

energipriserna slår mot den ekonomiska utvecklingen och särskilt mot hushållen och byggsektorn, vilket enligt kommissionen återspeglar den höga skuldsättningen och övervärderade bostadsmarknaden i landet. Sveriges BNP-tillväxt bedöms uppgå till -0,5 procent 2023, -0,2 procent 2024 och 1,3 procent 2025. Inflationen väntas uppgå till 5,7 procent 2023, 1,8 procent 2024 och 2,2 procent 2025. Arbetslösheten väntas stiga från 7,6 procent 2023 till 8,6 procent 2025.

Nyinkommen statistik över läget i svensk ekonomi

I regeringens prognos för den makroekonomiska utvecklingen har information som fanns tillgänglig t.o.m. 7 augusti 2023 beaktats. I detta avsnitt redovisas ett antal indikatorer för den svenska ekonomins utveckling som publicerats efter det datumet.

Enligt SCB:s beräkning av *nationalräkenskaperna* för det andra kvartalet 2023 minskade BNP med 0,8 procent, säsongrensat och jämfört med det första kvartalet 2023. Nedgången drevs bl.a. av en svag nettoexport och minskade lagerinvesteringar. Hushållens konsumtionsutgifter minskade för fjärde kvartalet i rad.

Enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU) uppgick antalet sysselsatta i september 2023 till 5 254 000. Sysselsättningsgraden uppgick till 69,2 procent. Antalet arbetslösa ökade med 75 000 jämfört med september 2022 och uppgick till 437 000. Det motsvarar ett arbetslöshetstal på 7,7 procent. Både antalet och andelen arbetslösa ökade jämfört med närliggande månader enligt säsongrensade och utjämnade data.

Enligt SCB visar BNP-indikatorn för det tredje kvartalet 2023 på att Sveriges BNP var i det närmaste oförändrad jämfört med föregående kvartal. Jämfört med tredje kvartalet 2022 minskade BNP med 1,2 procent. BNP-indikatorn är en tidig sammanställning från SCB av de kvartalsvisa nationalräkenskaperna och bygger på begränsade och preliminära underlag. SCB konstaterar att svensk ekonomi saktade ned något mot slutet av kvartalet med nedgångar i både augusti och september.

SCB:s finansmarknadsstatistik från oktober 2023 visar att tillväxten minskar för bostadslån samtidigt som den ökar för konsumtionslån. Den årliga tillväxttakten avseende total utlåning till hushåll från monetära finansinstitut (MFI) uppgick till 0,7 procent i september 2023 jämfört med september 2022. Bostadslånen, som utgör 83 procent av utlåningen till hushållen, hade en årlig tillväxttakt på -5,8 procent. Konsumtionslånen, som utgjorde 6 procent av hushållens lån, hade en tillväxttakt på 1,7 procent. Motsvarande tillväxttakt för utlåning till icke-finansiella företag var 3,9 procent. Totalt uppgick utlåningen från MFI till hushåll och icke-finansiella företag till 7 944 miljarder kronor.

Aktuella bedömningar av de offentliga finanserna

Konjunkturinstitutets prognos över offentliga finanser

Jämfört med sin prognos i augusti har Konjunkturinstitutet i sin prognos från den 27 september 2023 reviderat upp sin prognos för offentliga sektorns strukturella sparande med 0,7 procentenheter för 2024. En del av upprevideringen kommer enligt myndigheten av att det finansiella sparandet är starkare än i den föregående prognosen. Det är bl.a. skatteintäkterna som utvecklas starkare som en följd av att BNP och driftsöverskottet i löpande pris reviderats upp till följd av högre prisökningar. En annan del av upprevideringen kommer av att resursutnyttjandet i ekonomin blir lägre 2024, inte minst på arbetsmarknaden där det s.k. arbetsmarknadsgapet reviderats ned med 0,8 procentenheter till -1,4 procent.

Riksbankens penningpolitiska rapport

I Riksbankens penningpolitiska rapport från den 21 september 2023 redovisas en prognos över den offentliga sektorns finansiella sparande i procent av BNP för 2021–2023. Inom parentes anges prognosen från juli 2023. Prognosen visar 0,1 (0,0) för 2023, -0,8 (-0,7) för 2024 och -0,6 (-0,6) för 2025.

Riksgäldskontorets prognos över statens lånebehov

Riksgäldskontorets senaste prognos från den 26 oktober 2023 visar att 2023 blir ett år med överskott för staten, innan budgetsaldot vänder till underskott de kommande två åren. Omsvängningen sker enligt myndigheten 2024 då utgifterna ökar tydligt samtidigt som skatteinkomsterna fortsätter att växa svagt. Jämfört med Riksgäldskontorets förra prognos har budgetsaldot reviderats upp framför allt för 2023. Huvudsakligen förklaras det av högre skatteinkomster och lägre nettoutlåning bl.a. på grund av lägre utbetalningar av elprisstöd. För 2024 räknar myndigheten med att budgetsaldot är i stort sett oförändrat jämfört med förra prognosen. Riksgäldskontoret konstaterar att förslagen i budgetpropositionen för 2024 innebär ökade utgifter, men också något lägre skatteinkomster. Riksgälden räknar trots det med att skatteinkomsterna blir högre jämfört med deras förra prognos, främst på grund av högre kompletteringsbetalningar. Även inbetalningar från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens som myndigheten räknar med ska göras under 2024 i stället för i år förbättrar saldot.

EU-kommissionens höstprognos

Enligt EU-kommissionens bedömning för 2024 blir den offentliga sektorns finansiella sparande för Sverige -0,7 procent av BNP. Nedrevideringen jämfört med tidigare prognos speglar enligt kommissionen försvagningar av inkomsterna i nominella termer och fördröjda effekter av prisökningar. Kommissionen konstaterar att en ökad arbetslöshet kommer att påverka inkomsterna från skatt på arbete negativt och öka utgifterna via de automatiska stabilisatorerna. Kommissionen bedömer att utgiftsreformerna i regeringens

förslag till statens budget för 2024, inklusive förslagen i ändringsbudget för 2023, är blygsamma. Trots detta fortsätter statens investeringar att öka under prognosperioden, bl.a. till följd av utbyggnaden av försvaret. Den offentliga skuldkvoten väntas sjunka till under 30 procent 2025.

ESV:s prognos över statens budget och de offentliga finanserna

Jämfört med ESV:s prognos från i september är den makroekonomiska bilden i ESV:s senaste prognos från den 17 november 2023 ungefär densamma. BNP-tillväxten väntas bli lite lägre nästa år. ESV har reviderat ned skatteintäkterna samtliga prognosår utom 2023, vilket till stor del beror på regeringens förslag om sänkt skatt på diesel och bensin i budgetpropositionen för 2024. Även skatteintäkterna på moms och skatt på arbete har reviderats ned jämfört med ESV:s tidigare prognos. Utgifterna på statens budget har reviderats upp alla år. Den offentliga sektorns finansiella sparande har reviderats ned samtliga år. Det är framför allt i staten som sparandet har justerats ned till följd av regeringens förslag till skattesänkningar och utgiftsökningar i budgetpropositionen.

Jämfört med budgetpropositionen för 2024 räknar ESV med en något lägre BNP-tillväxt 2024, men med ungefär samma utveckling för arbetsmarknaden och inflationen. ESV:s prognos på de totala skatteintäkterna är trots det lägre alla år. Enligt ESV beror det framför allt på att myndigheten räknar med lägre intäkter från hushållens kapitalskatter och lägre punktskatter. Jämfört med regeringen räknar ESV med lägre utgifter på statens budget samtliga år men högre utgifter i kommunsektorn. Sammantaget betyder det att ESV räknar med ett större underskott i den offentliga sektorns finansiella sparande 2023 och 2024. ESV beräknar, till skillnad från regeringen, att det strukturella sparandet 2024 tydligt avviker från målnivån (0,2 procent av potentiell BNP). ESV konstaterar att sett till det ekonomiska läget kan en målavvikelse vara motiverad. ESV konstaterar i den senaste prognosen att Maastrichtskulden sjunker 2023 och ligger under skuldankaret. Nästa år stiger skulden till följd av fortsatt stora underskott, men den ligger kvar under skuldankaret på 35 procent.

Effekter på offentliga finanser av en eventuell återkapitalisering av Riksbanken

Riksbanken gjorde en förlust för räkenskapsåret 2022 som efter riksdagens beslut om resultatdisposition har lett till ett negativt eget kapital på 18,2 miljarder kronor för banken (framst. 2022/23:RB2, bet. 2022/23:FiU23, rskr. 2022/23:171–173). Det aktualiserar riksbankslagens bestämmelser om återställning av eget kapital via kapitaltillskott från staten. Om Riksbankens egna kapital sjunker under en tredjedel av den s.k. målnivån ska Riksbanken göra en framställning till riksdagen om återställning av det egna kapitalet.

Ett eventuellt kapitaltillskott från staten till Riksbanken påverkar statens finanser genom att det finansiella sparandet försvagas med samma belopp som

kapitaltillskottet det år kapitaltillskottet görs. Statens budgetsaldo påverkas i samma omfattning. Statsskulden och den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld ökar i motsvarande mån. Ett eventuellt kapitaltillskott innebär en permanent höjning av skuldnivån i nominella termer, medan statens finansiella sparande och statens budgetsaldo minskar det år kapitaltillskottet görs. Åren därefter påverkas det finansiella sparandet och statens budgetsaldo av räntekostnaden för kapitaltillskottet.

1.4 Utskottets ställningstagande

Den ekonomiska utvecklingen

Utskottet konstaterar att regeringens prognos visar att svensk ekonomi är pressad. Sverige bedöms vara i en lågkonjunktur 2024 och även i omvärlden bedöms den ekonomiska utvecklingen bli relativt svag. Inflationen i Sverige faller enligt regeringens prognos, men den är fortfarande högre än Riksbankens mål om 2 procent. Regeringen bedömer att BNP kommer att minska med 0,8 procent 2023 för att sedan öka med 1,0 procent 2024.

Trots en vikande efterfrågan har arbetsmarknaden hittills varit motståndskraftig. Sysselsättningsgraden var under det andra kvartalet 2023 på den högsta nivån sedan början av 1990-talet. Framöver väntas dock arbetsmarknaden gradvis försämrats till följd av den minskade aktiviteten i ekonomin. Arbetslösheten bedöms öka och bli som högst mot slutet av 2024 och början av 2025.

Utskottet noterar att även framåtblickande indikatorer som publicerats efter det att budgetpropositionen lämnades talar för en svag ekonomisk utveckling framöver.

Inriktningen på den ekonomiska politiken

Utskottet delar regeringens bedömning att det ekonomiska läget i Sverige är utmanande med hög inflation och lågkonjunktur samtidigt som det finns stora samhällsproblem att ta tag i. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens långsiktiga plan i tre delar för att ta Sverige igenom det besvärliga ekonomiska läget: att bekämpa inflationen samt stötta hushållen och välfärden, att återupprätta arbetslinjen och att genomföra strukturreformer för högre tillväxt.

Det viktigaste för Sveriges ekonomi just nu är att inflationen bekämpas och enligt utskottet tar regeringen ansvar för detta. Utskottet delar regeringens bedömning att staten varken kan eller bör kompensera för samtliga prisökningar, men att särskilda åtgärder bör genomföras för att stötta hushållen och välfärden så att bördorna för att bekämpa inflationen fördelas jämnare. Regeringen inriktar politiken på redan utsatta hushåll genom att t.ex. förlänga det tillfälligt höjda bostadsbidraget för barnfamiljer med svag ekonomi. Det är enligt utskottet väl avvägt. Utskottet välkomnar också regeringens åtgärder för att motverka att priser höjs mer än nödvändigt, t.ex. sänkningen av reduktionsplikten, sänkningen av skatten på bensin och diesel och förlängningen av nedsättningen av skatten på jordbruksdiesel.

Skolor, äldreboenden och sjukhus möter också en tuff ekonomisk situation på grund av inflationen. Liksom regeringen konstaterar har kommunsektorn ett gott utgångsläge för att hantera tillfälliga kostnadsökningar. Utskottet delar samtidigt regeringens bedömning att det i det nuvarande ekonomiska läget är viktigt att upprätthålla sysselsättningen i kommunsektorn. Därför välkomnar utskottet att 40 procent av budgetutrymmet i regeringens budgetförslag avsätts för statsbidrag till kommunsektorn.

Den andra delen i regeringens plan för att hantera det svåra ekonomiska läget handlar om att möta lågkonjunkturen med en återupprättad arbetslinje. Utskottet håller med regeringen om att det inte minst handlar om att förbättra drivkrafterna till arbete så att fler övergår till att försörja sig själva. Den bidragsreform som regeringen avser att genomföra under mandatperioden med bl.a. ett bidragstak och att höja kraven för kvalificering till den svenska välfärden liksom översynen av flerbarnstillägget välkomnas av utskottet.

Utskottet konstaterar att medan många som har olika typer av ersättningar och bidrag helt eller delvis fått kompensation för den höga inflationen, har vanliga löntagare fått reallönesänkningar. Utskottet håller därför med regeringen om att det är angeläget att sänka skatten på arbete och välkomnar regeringens förslag till breda skattesänkningar inriktade främst på låg- och medelinkomsttagare. Utskottet anser att förslaget om att pausa uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt 2024 är väl avvägd. Utskottet ser positivt på regeringens inriktning på politiken som också innebär sänkt skatt på pension.

Utskottet ställer sig bakom regeringens inriktning på en kostnadseffektiv arbetsmarknadspolitik som ska utformas så att fler kommer i arbete, genom bl.a. förslag till åtgärder för att få etableringsjobben på plats och för att stärka sfi-undervisningen.

Det är helt avgörande för svenskt välstånd att både tillväxt och produktivitet ökar. Därför ställer sig utskottet bakom den tredje delen i regeringens plan som handlar om att genomföra reformer för att öka tillväxten, bl.a. genom att utöka antalet platser på ingenjörsutbildningar, yrkeshögskola och vuxenutbildning samt genom att utforma skatteregler som stärker Sveriges möjligheter att konkurrera om internationell nyckelkompetens och att främja forskning och utveckling. Utskottet välkomnar att regeringen också inriktar politiken på reformer för att förbättra företagares villkor, bl.a. genom att minska regelbördan och företagens administrativa kostnader. Eftersom en trygg och stabil elförsörjning också är central för näringslivet konstaterar utskottet liksom regeringen att kärnkraften ska ha en avgörande roll både i att återupprätta en leveranssäker och trygg elförsörjning och i att åstadkomma en effektiv klimatomställning.

Det finns goda möjligheter att genom prioriteringar genomföra reformer för att ta tag i de stora samhällsproblemen och bygga Sverige starkt. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens inriktning på politiken som också innebär förstärkningar av rättsväsendet, försvaret och välfärden. Vidare välkomnar utskottet regeringens reformagenda inom migrationspolitiken som innebär ett

mer ordnat och effektivt mottagande, ett intensifierat arbete med återvändandet och en mer kravbaserad integrationspolitik. Utskottet instämmer avslutningsvis med regeringen att Sveriges klimatpolitik ska vara ambitiös och effektiv samt ta hänsyn till människors och företags möjlighet att leva och verka i hela landet. Det är, som regeringen framhåller, helt avgörande att Sverige elektrifieras för att minska utsläppen och därför krävs mer fossilfri el.

Offentliga finanser och budgetpolitiska mål

Utskottet delar regeringens bedömning att det ekonomiska läget visserligen är utmanande, men att Sverige har alla förutsättningar att ännu en gång hantera en svår tid. Utskottet kan konstatera att starka offentliga finanser, låg statsskuld och en stram och välordnad budgetprocess är några exempel på våra styrkor.

Utskottet delar regeringens bedömning att finanspolitiken behöver vara väl avvägd för att inte spä på inflationen men samtidigt bidra till att förbättra förutsättningarna för svensk ekonomi och lösa Sveriges samhällsproblem. Mot bakgrund av det ekonomiska läget ställer sig därför utskottet bakom att regeringen tar ansvar genom att välja att bedriva en återhållsam finanspolitik med en neutral effekt på efterfrågan i ekonomin, dvs. en politik som varken driver upp eller pressar ned efterfrågan i ekonomin. Utskottet noterar att en mer expansiv finanspolitik som efterfrågas i några av motionerna riskerar att hålla uppe inflationen och därmed leda till betydande kostnader för hushållen och samhället i stort.

Som regeringen anför är det finanspolitiska ramverket ett viktigt verktyg för att utforma en långsiktigt hållbar finanspolitik. Utskottet noterar att enligt regeringens prognos för det strukturella sparandet för 2023 och 2024 är finanspolitiken i linje med överskottsmålet. Genom att styra finanspolitiken mot överskottsmålet bedömer utskottet att finanspolitiken inte motverkar penningpolitiken, utan i stället bidrar till att den höga inflationen kan bekämpas. Utskottet noterar vidare att skuldankaret, dvs. riktmärket för den offentliga sektorns bruttoskuld, väntas uppgå till ca 30 procent av BNP 2024, dvs. inom intervallet på 30–40 procent av BNP.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till utgiftstak för det tredje tillkommande året 2026, och noterar att budgeteringsmarginalen 2026 därmed ligger närmare regeringens riktlinje jämfört med tidigare års budgeteringsmarginaler för det tredje tillkommande året. Utgiftstaket blir därmed mer styrande när utrymmet för permanenta utgiftsökningar begränsas och behovet av prioriteringar mellan olika utgifter stärks.

Utgiftstaket för staten är ett centralt finanspolitiskt åtagande som främjar budgetdisciplin och stärker den ekonomiska politikens trovärdighet. Ett viktigt syfte med utgiftstaket är att det ska ge förutsättningar för att uppnå överskottsmålet, dvs. att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar finanspolitik och samtidigt främja en önskvärd långsiktig utveckling av de

statliga utgifterna, vilket också anförs i ramverksskrivelsen (skr. 2017/18:207, bet. 2017/18:FiU32, rskr. 2017/18:334). I budgetpropositionen för 2024 redovisar regeringen hur utgiftstaket förhåller sig till överskottsmålet, hur utgiftstaket och utgifterna utvecklar sig i förhållande till BNP, utvecklingen av de takbegränsade utgifterna och budgeteringsmarginalens storlek över tid. Utskottet noterar dock att regeringen inte redovisar sin principiella syn på hur utgiftstaket sätts i förhållande till överskottsmålet. Eftersom utgiftstakets nivå är ett uttryck för regeringens syn på hur det offentliga åtagandet ska utvecklas vill utskottet framhålla vikten av att regeringen tydligare motiverar nivån på utgiftstaket och diskuterar vad den tänkta utgiftsutvecklingen innebär för överskottsmålet och för skattepolitiken.

Utskottet noterar att Riksrevisionen i sin granskningsrapport om det finanspolitiska ramverket (RiR 2023:3) för fram att beslutade nivåer på utgiftstak bör justeras ned om behovet av marginaler visar sig bli mindre när osäkerheten minskar, men delar inte den bedömningen. Den praxis som utvecklats och som redogörs för i ramverksskrivelsen innebär att utgiftstakets nivå inte ändras annat än i speciella fall som t.ex. ett regeringsskifte, eftersom utgiftstakets begränsande effekt på de statliga utgifterna ska vara densamma från det att nivån för ett nytt år har fastställts till dess att det året har passerat. Om osäkerheten minskar och behovet av marginaler minskar är det enligt utskottet i stället bättre att utgiftstaket för nyttillkomna år sätts till en nivå som bättre speglar det nya behovet av marginaler.

Mot bakgrund av den diskussion som följt i spåren av den prisjustering i beräkningsmetoden för det strukturella sparandet som regeringen införde i juni 2022 välkomnar utskottet att regeringen kommer att fortsätta ha en dialog med berörda myndigheter om metodutveckling. Utskottet konstaterar att det råder stor osäkerhet i bedömningen av det strukturella sparandet och att skillnader i prognoser för det strukturella sparandet mellan prognosmakare kan bero dels på olika bedömningar av ekonomins potentiella BNP-nivå, dels på skillnader i beräkningsmetoder.

Med anledning av att det i några av motionerna efterfrågas en tidigareläggning av översynen av överskottsmålets nivå konstaterar utskottet att regeringen aviserat att man under 2023 kommer att tillsätta den återkommande översynen av överskottsmålet som föreskrivs i det finanspolitiska ramverket. Regeringen har uttalat att man i det sammanhanget kan utveckla det finanspolitiska ramverket vad gäller samspelet mellan finanspolitik och penningpolitik (skr. 2022/23:128 s. 9). Enligt den ordning som tidigare gällt bör regeringen i 2025 års ekonomiska vårproposition presentera resultatet av en genomförd översyn och avisera vilket överskottsmål som ska föreslås gälla fr.o.m. 2027. Därefter, i budgetpropositionen för 2026, bör regeringen (beroende på hur översynen utfallit) föreslå ett nytt överskottsmål för 2027 och framåt, och därmed kan ett nytt beslutat överskottsmål träda i kraft första året efter nästa ordinarie val.

Finansutskottet tillstyrker propositionens riktlinjer

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Motionärernas alternativa förslag till riktlinjer avstyrks.

2 Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 747, 1 827 och 1 866 miljarder kronor 2024–2026.

Riksdagen beslutar om ramar för de 27 utgiftsområdena för 2024 och godkänner övriga utgifter i statens budget för 2024 i enlighet med regeringens förslag. Utgifterna i statens budget uppgår till 1 331 miljarder kronor 2024.

Riksdagen godkänner regeringens förslag till beräkning av inkomster i statens budget för 2024 och antar regeringens förslag till skatte- och avgiftsregler med den lagtekniska samordning utskottet föreslår i förslaget till riksdagsbeslut. Inkomsterna uppgår därmed till 1 324 miljarder kronor 2024.

Riksdagen godkänner regeringens beräkning för utgifter i ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024.

Slutligen godkänner riksdagen regeringens förslag till preliminära utgiftsramar och preliminära inkomstberäkningar för 2025 och 2026.

Motionärernas alternativa förslag avslås.

Jämför reservation 5 (S), 6 (V), 7 (C) och 8 (MP).

I detta kapitel behandlas de förslag som ingår i rambeslutet. I ett och samma beslut fastställer riksdagen utgiftstaket för staten och utgiftsramarna för de olika utgiftsområdena samt godkänner en beräkning av inkomsterna i statens budget. I inkomstberäkningen ingår att ta ställning till olika förslag om ändrade regler för skatter och avgifter och att beräkna vad dessa förslag har för effekter på inkomsterna. I beslutet ingår också att riksdagen godkänner en beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I beslutet ingår även att riksdagen godkänner ett antal budgetpåverkande utgiftsposter: förändringen i anslagsbehållningar, Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringen. För att säkerställa en helhetssyn på budgetpolitiken i ett medelfristigt perspektiv ingår också i beslutet att godkänna preliminära inkomstberäkningar och utgiftsramar för de tillkommande budgetåren 2025 och 2026.

Skillnaden mellan inkomsterna och utgifterna i statens budget utgör budgetsaldot, vilket definitionsmässigt är lika med statens lånebehov, men med omvänt tecken. Riksdagen tar inte ställning till saldot som sådant utan till de delar på utgifts- respektive inkomstsidan som ingår i rambeslutet.

2.1 Utgiftstak för staten

Regeringen ska lämna förslag till utgiftstak för det tredje tillkommande budgetåret (2 kap. 2 § budgetlagen). Utgiftstaket är en grundläggande del av den medelfristiga budgetprocessen och principen om en beslutsordning uppifrån och ned, där beslut om en övre gräns för de totala utgifterna fattas före besluten om delarna.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslår regeringen att riksdagen fastställer utgiftstaket för det tredje tillkommande budgetåret 2026 (punkt 3). Regeringen föreslår också att riksdagen fastställer utgiftstaket för 2024 och 2025 till följd av tekniska justeringar (punkt 2). Regeringen föreslår att nivåerna på utgiftstaket fastställs till 1 747, 1 827 och 1 866 miljarder kronor för 2024–2026, se tabell 2.1.

De föreslagna nivåerna överensstämmer med regeringens bedömning av nivån för 2026 i 2023 års ekonomiska vårproposition och med de beslutade nivåerna för 2024 och 2025, exklusive tekniska justeringar.

Regeringens förslag till nivå på utgiftstaket för 2026 innebär en höjning med 39 miljarder kronor eller 2,1 procent jämfört med 2025. Det är en lägre höjning av utgiftstaket än den genomsnittliga årliga ökningen av nivån sedan utgiftstaket infördes 1997 som uppgick till 3,5 procent 1997–2025. I förhållande till potentiell BNP uppgår den föreslagna nivån på utgiftstaket för 2026 till 26,3 procent, vilket är en lägre nivå än den genomsnittliga nivån för perioden 2023–2025 som uppgick till 26,9 procent.

Den föreslagna nivån på utgiftstaket för 2026 innebär att budgeteringsmarginalen uppgår till 5,7 procent av de takbegränsade utgifterna 2026. Det är ett större utrymme än den säkerhetsmarginal på 3,0 procent som regeringen vill upprätthålla till utgiftstaket för det tredje tillkommande året i enlighet med riktlinjen för budgeteringsmarginalens minsta storlek. Enligt regeringen skulle en budgeteringsmarginal som endast motsvarar säkerhetsmarginalen kunna medföra att möjligheterna att genomföra prioriterade reformer på utgiftssidan begränsas under kommande år. Om det bedöms förenligt med överskottsmålet anser regeringen att det är rimligt att reformer ska kunna genomföras på budgetens utgiftssida, men framhåller samtidigt att utrymme under utgiftstaket i sig inte betyder att det kommer att användas för att öka de faktiska takbegränsade utgifterna.

Regeringens riktlinje för budgeteringsmarginalens minsta storlek innebär att det föreslagna utgiftstaket medger att de takbegränsade utgifterna 2026 i budgetpropositionen för 2026 kan vara 74 miljarder kronor högre än vad regeringen prognostiserar i dagsläget. Detta utrymme för möjliga utgiftsökningar motsvarar ca 1 procent av BNP 2026. Regeringen framhåller samtidigt att ett ledigt utrymme under utgiftstaket inte betyder att det finns utrymme för reformer som ökar de takbegränsade utgifterna, utan reformer på

utgiftssidan kan genomföras först efter avstämning mot överskottsmålet med hänsyn tagen till eventuella inkomstförändringar.

De tekniska justeringar som görs förklaras i huvudsak av en neutralisering av effekten på kommunsektorn av olika skatteförslag. Justeringarna görs för att takets ursprungliga begränsande effekt på de statliga utgifterna ska bibehållas. En teknisk justering görs t.ex. när en budgetförändring inte har samma nettoeffekt på den offentliga sektorns konsoliderade utgifter som på de takbegränsade utgifterna.

Motionerna

Förslagen till utgiftstak i förhållande till beslutade utgiftstak för 2024 och 2025 och det utgiftstak som regeringen föreslår för 2026 redovisas i tabell 2.1.

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår motionärerna att riksdagen avslår regeringens förslag till utgiftstak för 2024–2026 och beslutar att upphäva det tidigare fastställda utgiftstaket för 2025 (yrkandena 2 och 3). Motionärerna föreslår en högre nivå på utgiftstaket för 2024 än vad riksdagen tidigare har fastställt och vad regeringen nu föreslår (yrkande 4).

Tabell 2.1 Regeringens och motionärernas förslag till utgiftstak för staten

Miljarder kronor

	2024	2025	2026
Fastställt utgiftstak	1 745	1 825	1 860¹
Regeringens förslag till utgiftstak	1 747	1 827	1 866
Avvikelse från fastställt utgiftstak och regeringens förslag till utgiftstak	2	2	6
Socialdemokraterna	±0	±0	±0
Vänsterpartiet	115		
Centerpartiet	±0	±0	±0
Miljöpartiet	±0	±0	±0

¹Bedömning av utgiftstakets nivå i 2023 års ekonomiska vårproposition.

Källa: Budgetpropositionen för 2024, partimotion 2023/24:2654 (S), partimotion 2023/24:2733 (C), partimotion 2023/24:2385 (V) och partimotion 2023/24:2689 (MP).

2.2 Utgiftsramar för utgiftsområdena 2024

I regeringens förslag till statens budget ska utgifterna hänföras till utgiftsområden som anslagen fördelas på (9 kap. 5 § riksdagsordningen).

Propositionen

I budgetpropositionen föreslår regeringen (punkt 6) att utgifterna för 2024 fördelas på utgiftsområden enligt tabell 2.3. De föreslagna utgiftsramarna för 2024 uppgår sammantaget till 1 347 miljarder kronor. Det är en ökning med

95 miljarder kronor jämfört med de ursprungligen beslutade utgiftsramarna i statens budget för 2023.

I förslaget till utgiftsramar har hänsyn tagits till tidigare beslutade och aviserade reformer samt till de som nu är föreslagna och aviserade. Till grund för beräkningen av utgiftsramarna ligger också regeringens prognos för den makroekonomiska utvecklingen, volymutvecklingen i transfereringssystemet, den årliga pris- och löneomräkningen av förvaltnings- och investeringsanslag samt posten Övrigt.

Av tabell 2.2 framgår hur förändringarna i regeringens föreslagna utgiftsramar för 2024 kan härledas utifrån dessa poster. I tabellen redovisas förändringarna i förhållande till den ursprungligen beslutade budgeten för 2023.

Tabell 2.2 Härledning av de sammanlagda utgiftsramarna 2024

Miljarder kronor

Utgiftsramarna 2023¹	1 252
<i>Förändring till följd av:</i>	
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	44
Makroekonomisk utveckling	23
Pris- och löneomräkning	24
Volymer	-3
Övrigt	7
Summa utgiftsramar 2024	1 347

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (se bet. 2022/23:FiU1). Beloppet är således exklusive riksdagens beslut om ändringar i statens budget för 2023.

Källa: Budgetpropositionen för 2024.

Reformer

Som framgår av tabellen ovan beräknas tidigare beslutade reformer och de reformer som nu föreslås eller aviseras i budgetpropositionen medföra att utgiftsramarna för 2024 ökar med 44 miljarder kronor jämfört med ramarna i den ursprungliga budgeten för 2023. De utgiftsramar som beräknas öka mest till följd av dessa reformer är i storleksordning utgiftsramarna för utgiftsområdena 6 Försvar och samhällets krisberedskap, 25 Allmänna bidrag till kommuner och 4 Rättsväsendet. Samtidigt minskar utgiftsramarna för bl.a. utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 13 Integration och jämställdhet och 24 Näringsliv.

Den makroekonomiska utvecklingen

Den makroekonomiska utvecklingen, t.ex. i form av högre prisbasbelopp och förändringar i arbetslösheten, beräknas medföra ökade utgiftsramar med 23 miljarder kronor 2024. De utgiftsramar som beräknas öka mest är i storleksordning utgiftsområdena 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning samt 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Pris- och löneomräkning

Den årliga pris- och löneomräkningen av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål beräknas bidra till att utgiftsramarna ökar med 24 miljarder kronor 2024.

Volymförändringar

Volymförändringar, t.ex. till följd av ett förändrat antal personer i olika transfereringssystem, bidrar till att utgiftsramarna beräknas minska med 3 miljarder kronor. De utgiftsramar som beräknas minska mest på grund av lägre volymer är i storleksordning utgiftsramarna för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn, 8 Migration och 15 Studiestöd. Samtidigt beräknas ramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning öka.

Övriga utgiftspåverkande faktorer

Övriga utgiftspåverkande faktorer beräknas bidra till att utgiftsramarna ökar med 7 miljarder kronor. De utgiftsramar som beräknas öka mest är i storleksordning utgiftsområdena 26 Statskuldsränder m.m., 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt 7 Internationellt bistånd.

Motionerna

I tabell 2.3 redovisas motionärernas förslag till utgiftsramar för 2024 jämfört med regeringens förslag.

Tabell 2.3 Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsramar 2024

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1 Rikets styrelse	19 070	-385	509	-592	387
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	20 881	10	1 214	-18	51
3 Skatt, tull och exekution	16 854	100	10	-160	-35
4 Rättsväsendet	76 028	100	245	505	1 268
5 Internationell samverkan	2 274	±0	14	-2	273
6 Försvar och samhällets krisberedskap	126 060	±0	±0	125	1 805
7 Internationellt bistånd	48 630	1 000	10 531	1 664	10 719
8 Migration	13 808	±0	242	375	443
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	110 258	1 040	-57	-1 531	1 399
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	116 907	230	18 100	-4 046	1 790

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	60 310	±0	±0	-4	7
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	106 071	3 550	13 870	-1 067	3 400
13 Integration och jämslådhet	4 018	570	1 914	455	753
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	92 059	1 070	15 533	-10 442	1 872
15 Studiestöd	30 545	20	387	1 162	1 752
16 Utbildning och universitetsforskning	99 461	1 825	3 164	5 594	4 367
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 646	550	2 174	801	2 658
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 082	517	7 420	-46	8 051
19 Regional utveckling	3 922	4 880	70	5 900	±0
20 Klimat, miljö och natur	19 307	880	11 681	2 995	21 070
21 Energi	5 604	60	4 305	-344	15 988
22 Kommunikationer	82 875	550	15 613	624	34 892
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	23 973	238	2 607	175	3 449
24 Näringsliv	9 552	185	755	6	248
25 Allmänna bidrag till kommuner	174 280	7 000	4 181	199	13 327
26 Statsskulsdränter m.m.	20 455	±0	10	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	40 760	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	1 346 694	23 990	114 492	2 328	129 934
Minskning av anslagsbehållningar	-10 891	±0	±0	±0	±0
Summa utgifter	1 335 803	23 990	114 492	2 328	129 934
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-5 045	±0	±0	±0	±0
Kassamässig korrigeriing	371	±0	±0	±0	±0
Summa	1 331 129	23 990	114 492	2 328	129 934

Källa: Budgetpropositionen för 2024, partimotion 2023/24:2654 (S), partimotion 2023/24:2733 (C), partimotion 2023/24:2385 (V) och partimotion 2023/24:2689 (MP).

Socialdemokraterna

I partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 5 framförs motionärernas förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024. Sammantaget föreslår motionärerna 24 miljarder kronor högre

utgiftsramar än vad regeringen gör i sitt förslag. Nedan kommenteras de större avvikelserna i ramnivåer jämfört med regeringens förslag.

Den högre ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (+1,0 miljarder kronor) beror på att motionärerna föreslår en stegvis förstärkning av biståndet till dess att målet om 1 procent av BNI uppnås. Den högre ramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (+1,0 miljarder kronor) beror på motionärernas förslag om ytterligare medel för hälso- och sjukvårdens personal som delvis finansieras genom omprioriteringar på hälso- och sjukvårdsområdet. Den högre ramen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn (+3,6 miljarder kronor) beror på att motionärerna föreslår en extra utbetalning av barnbidraget till alla barnfamiljer och att underhållsstödet tillfälligt förstärks för ensamstående föräldrar. Den högre ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (+1,1 miljarder kronor) beror på att motionärerna föreslår att ytterligare medel avsätts för en aktiv arbetsmarknadspolitik jämfört med vad regeringen föreslår. Motionärernas förslag om att förstärka det s.k. likvärdighetsbidraget och att utöka antalet platser inom vuxenutbildningen förklarar bl.a. den högre ramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (+1,8 miljarder kronor). Den högre ramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling (+4,9 miljarder kronor) beror på motionärernas förslag om att införa en tankrabatt för hushåll. Den högre ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (+7 miljarder kronor) beror på motionärernas förslag om att utöka det generella statsbidraget utöver vad regeringen föreslår och om att medel tillförs kommunerna för akuta insatser mot gängvåldet.

Vänsterpartiet

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7 framförs motionärernas förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024. Sammantaget föreslår motionärerna 114,5 miljarder kronor högre utgiftsramar än vad regeringen gör i sitt förslag. Nedan kommenteras de större avvikelserna i ramnivåer jämfört med regeringens förslag.

Den högre ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (+10,5 miljarder kronor) beror framför allt på motionärernas förslag om att utöka medlen för biståndsverksamhet. Motionärernas förslag om att höja taket i sjukpenningen, höja ersättningen i sjuk- och aktivitetsersättningen och att avskaffa karensavdraget förklarar i huvudsak den högre ramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning (+18,1 miljarder kronor). Den högre ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (+15,5 miljarder kronor) beror bl.a. på motionärernas förslag om att reformera arbetslöshetsersättningen med målet om att 80 procent av löntagarna ska få 80 procent av sin tidigare lön vid arbetslöshet och om att utöka antalet platser i arbetsmarknadsutbildning. Den högre ramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (+3,2 miljarder kronor) beror bl.a. på motionärernas förslag om att införa ett

fribelopp i förskoleavgiften. Den högre ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (+2,2 miljarder kronor) beror bl.a. på motionärernas förslag om att stärka folkbildningen, utveckla landets kulturskolor och stärka idrotten. Den högre ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (+7,4 miljarder kronor) beror på motionärernas förslag om att rusta upp och klimatanpassa det befintliga hyresbeståndet och om att införa investeringsstöd för byggande av hyres- och studentbostäder och klimatsmarta flerbostadshus i trä. Den högre ramen för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (+11,7 miljarder kronor) förklaras bl.a. av motionärernas förslag om att återinföra en reformerad klimatbonus för köp av elbil, öka stödet för att skydda värdefull natur, utökade medel för klimatinvesteringar och om stöd till forskning för klimatomställning. Den högre ramen för utgiftsområde 22 Kommunikationer (+15,6 miljarder kronor) beror till stor del på motionärernas förslag om att rusta upp och bygga ut järnvägen, införa en Sverigebiljett som gör det möjligt att resa kollektivt över hela landet för 450 kronor i månaden, införa ett statligt investeringsstöd för den regionala kollektivtrafiken och att halvera biljettpriserna i kollektivtrafiken. Den högre ramen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (+2,6 miljarder kronor) beror till stor del på motionärernas förslag om att införa ett ekonomiskt omställningsstöd för kalhyggesfritt skogsbruk och om utökade medel för nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Den högre ramen för utgiftsområde 25 (+4,2 miljarder kronor) förklaras av förslag om högre generella statsbidrag jämfört med vad regeringen föreslår.

Centerpartiet

I partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3 framförs motionärernas förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024. Sammantaget föreslår motionärerna ca 2,3 miljarder kronor högre utgiftsramar än vad regeringen gör i sitt förslag. Nedan kommenteras de större avvikelserna i ramnivåer jämfört med regeringens förslag.

Den högre ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (+1,7 miljarder kronor) förklaras av motionärernas förslag om att återinföra enprocentsmålet för biståndsramen genom en stegvis årlig upptrappning av biståndet. Den lägre ramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (–1,5 miljarder kronor) förklaras i huvudsak av att motionärerna prioriterar om det s.k. Äldrevårdslyftet till förmån för 1 miljard kronor i generella statsbidrag till kommuner samt av att medlen för fritidskort prioriteras om till förmån för mer generella stöd för att stärka civilsamhället och för att ge unga bättre möjligheter till en meningsfull fritid. Neddragningen motverkas till viss del av motionärernas förslag om utökade medel för ambulanssjukvård i hela landet. Den lägre ramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning (–4,0 miljarder kronor) förklaras främst av motionärernas förslag om att återinföra den bortre tidsgränsen i

sjukförsäkringen. Den lägre ramen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn (–1,1 miljarder kronor) förklaras i huvudsak av motionärernas förslag om att avskaffa flerbarnstillägget för det andra barnet för att finansiera andra prioriterade reformer. Den lägre ramen motverkas till viss del av bl.a. motionärernas förslag om att prioritera resurser till aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Den lägre ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (–10,4 miljarder kronor) beror bl.a. på motionärernas förslag om att reformera arbetslöshetsersättningen och om att minska Arbetsförmedlingens anslag till lönebidrag, arbetsmarknadspolitiska program och nystartsjobb. Den högre ramen för utgiftsområde 15 Studiestöd (+1,2 miljarder kronor) beror på motionärernas förslag om att stärka finansieringen för omställningsstöd. Den högre ramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (+5,6 miljarder kronor) beror framför allt på motionärernas förslag om att införa ett sektorsbidrag till skolan. Den högre ramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling (+5,9 miljarder kronor) beror på motionärernas förslag om ett stöd till landsbygden för de höga bränslepriserna. Den högre ramen för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (+3,0 miljarder kronor) förklaras av motionärernas förslag om att införa en klimatbonus för nya och begagnade bilar och att Industriklivet ska förstärkas.

Miljöpartiet

I partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 5 framförs motionärernas förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024. Sammantaget föreslår motionärerna 130 miljarder kronor högre utgiftsramar än vad regeringen gör i sitt förslag. Nedan kommenteras de större avvikelserna i ramnivåer jämfört med regeringens förslag.

Den högre ramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (+10,7 miljarder kronor) beror framför allt på att motionärerna föreslår att biståndsramen ska vara 1 procent av BNI för att på sikt höjas till 1,25 procent av BNI och att kostnader för att ta emot flyktingar i Sverige inte ska avräknas från biståndet. Den högre ramen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn (+3,4 miljarder kronor) beror på motionärernas förslag om att inflationssäkra barnbidraget och underhållsstödet och att personer som uppbär ekonomiskt bistånd ska få ta del av det höjda bostadsbidraget. Den högre ramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (+4,4 miljarder kronor) beror bl.a. på motionärernas förslag om att inrätta ett likvärdighetsbidrag för förskolan, att utöka medlen för att stärka likvärdigheten i skolan och av att införa avgiftsfri frukost till elever i grundskola och gymnasium. Den högre ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (+2,6 miljarder kronor) förklaras av motionärernas förslag om att på olika sätt stärka kulturen. Den högre ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (+8,1 miljarder kronor) förklaras bl.a. av

motionärernas förslag om att återinföra stödet för energieffektivisering i flerbostadshus och investeringsstödet för hyresbostäder och studentbostäder samt att ett nytt investeringsstöd införs för byggande i expansiva regioner där det finns större industrisatsningar. Den högre ramen för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (+21,1 miljarder kronor) förklaras av motionärernas förslag om bl.a. ökade medel för klimatanpassning, att det införs en klimatbonus för miljöbilar och en leasingbonus för elbilar samt utökade medel till det s.k. Klimat- och industrilivet. Den högre ramen för utgiftsområde 21 Energi (+16 miljarder kronor) beror på motionärernas förslag om ökade satsningar på förnybar och billig elproduktion, bl.a. genom en lokal elbonus, ökade medel för att införa solenergi på offentliga byggnader och på förslag om att öka stödet till hushåll och företag som effektiviserar energianvändningen. Den högre ramen för utgiftsområde 22 Kommunikationer (+34,9 miljarder kronor) beror bl.a. på motionärernas förslag om att öka investeringarna i transportinfrastrukturen för att rusta upp och bygga ut järnvägen och förslag om ökade medel för att stärka kollektivtrafiken. Den högre ramen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (+3,4 miljarder kronor) förklaras av motionärernas förslag om att bl.a. införa ett omställningsstöd till skogsägare och utöka den nationella medfinansieringen till jordbruket. Den högre ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (+13,3 miljarder kronor) förklaras av motionärernas förslag om att öka de generella statsbidragen till kommunsektorn med mer än vad regeringen föreslår.

2.3 Övriga utgifter i statens budget 2024

Regeringens förslag till statens budget ska omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov (3 kap. 3 § budgetlagen). För att statens budgetsaldo ska stämma överens med statens lånebehov redovisas Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigering på statens budget. Bland övriga utgifter i statens budget finns också posten Minskning av anslagsbehållningar.

Propositionen

Minskning av anslagsbehållningar

Anslagsbehållningar utgörs av skillnaden mellan anvisade medel och förbrukning av anslagsmedel. Anslagsbehållningar uppstår och förändras till följd av dels att statliga myndigheter har vissa möjligheter att omfördela utgifter över tid, dels skillnader mellan anslagsnivåer och prognoser över faktisk användning av medel.

I propositionen föreslår regeringen (punkt 7) att riksdagen för 2024 godkänner beräkningen av posten Minskning av anslagsbehållningar till –10,9 miljarder kronor. Det innebär att statens utgifter 2024 sammantaget beräknas

bli 10,9 miljarder kronor lägre än vad regeringen föreslår ska anvisas på anslag.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets nettoutlåning speglar den totala nettoförändringen av all in- och utlåning under budgetåret. Nettoutlåningen omfattar både löpande statlig verksamhet, såsom in- och utbetalning av studielån, och tillfälliga poster som ofta beslutas med kort varsel och som därför kan vara svåra att förutse. Nettoutlåningen kan därför variera kraftigt från år till år.

I propositionen föreslår regeringen (punkt 11) att riksdagen godkänner beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2024 till –5 miljarder kronor, vilket motsvarar en förstärkning av statens budgetsaldo. De poster som framför allt förklarar nettoutlåningen 2024 är inflöde av flaskhalsintäkter på 17 miljarder kronor, som stärker budgetsaldot, och utlåning till Centrala studiestödsnämnden för studielån på 14 miljarder kronor, som försvagar budgetsaldot.

Kassamässig korrigerig

För att budgetsaldot ska stämma överens med skillnaden mellan in- och utlåningar på statens centralkonto i Riksbanken görs en kassamässig korrigerig. Den räknas fram som en restpost.

I propositionen föreslår regeringen (punkt 12) att riksdagen godkänner den kassamässiga korrigeringen för 2024 till 0 kronor.

2.4 Beräkningen av inkomsterna i statens budget 2024

I detta avsnitt behandlas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024. Inkomstberäkningen baseras på de regler som nu gäller samt på de ändrade regler för skatter och avgifter som föreslås och aviseras. Förslagen om ändrade regler för skatter och avgifter behandlas mer detaljerat i avsnitt 2.5 Ändringar i skatte- och avgiftsregler.

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (punkt 4) att riksdagen godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för 2024 som uppgår till 1 324 miljarder kronor. I tabell 2.4 redovisas regeringens och motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget.

Statens skatteinkomster

Statens skatteinkomster (inkomsttyp 1000) beräknas uppgå till 1 345 miljarder kronor 2024, vilket motsvarar en minskning med ca 18 miljarder kronor eller ca 1,3 procent jämfört med 2023. Att inkomsterna minskar beror på

periodiseringar, dvs. uppbörds- och betalningsförskjutningar men också på anstånd av inbetalningar som beräknas vara högre 2024 jämfört med 2023.

Om man exkluderar periodiseringar från statens skatteinkomster får man statens skatteintäkter. För 2024 beräknas statens samlade skatteintäkter uppgå till 1 353 miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning med ca 10 miljarder kronor eller ca 0,7 procent jämfört med 2023. Om man till statens skatteintäkter inkluderar de skatter som tillhör kommuner, regioner, ålderspensionssystemet och tillfaller EU får man den offentliga sektorns skatteintäkter. Den offentliga sektorns skatteintäkter beräknas öka med ca 2 procent 2024 jämfört med 2023, vilket kan jämföras med genomsnittet för perioden 2012–2021 då skatteintäkterna ökade med ca 4 procent per år. Den lägre ökningstakten beror bl.a. på att lönesumman väntas öka långsammare 2024 än 2023, vilket håller tillbaka intäkterna från skatt på arbete. Hushållens konsumtion väntas dock öka något snabbare 2024 jämfört med 2023, vilket medför en högre ökningstakt för intäkter från mervärdesskatt under 2024 jämfört med 2023. Intäkterna från skatt på kapital väntas också öka något 2024 jämfört med 2023 till följd av att hushållens kapitalvinster bedöms stiga.

Skattekvoten visar de totala skatteintäkterna som andel av BNP. År 2024 väntas skattekvoten uppgå till 41,0 procent, vilket är 0,6 procentenheter lägre än 2023. Den lägre skattekvoten beror på att skatteintäkterna för finansiering av elstöd upphör, vilket gör att skatt på konsumtion som andel av BNP minskar. Under prognosperioden 2023–2026 väntas skattekvoten minska ytterligare och 2026 bedömer regeringen att den uppgår till 40,7 procent. Den minskade kvoten beror på att intäkterna av skatt på kapital successivt väntas återgå till ett historiskt genomsnitt som andel av BNP och att ingen resolutionsavgift väntas tas ut 2026.

Skatten på arbete (inkomsthuvudgrupp 1100 och 1200) består i huvudsak av kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt, arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Sammantaget beräknas intäkterna från skatt på arbete uppgå till 1 510 miljarder kronor 2024, vilket är en ökning med 43 miljarder kronor eller 2,9 procent jämfört med 2023. I förhållande till BNP uppgår intäkterna av skatt på arbete till knappt 24 procent och av de totala skatteintäkterna utgör de ca 57 procent 2024. Lönesumman, som är den främsta skattebasen för lön och pensioner, utvecklades förhållandevis starkt 2023. För 2024 väntas dock lönesumman utvecklas svagare och bidra till en mer dämpad utveckling av intäkterna från kommunal inkomstskatt. Intäkterna från statlig inkomstskatt väntas öka som andel av BNP 2024, vilket beror på regeringens aviserade förslag om att pausa uppräknningen av skiktgränsen för statlig inkomstskatt. Arbetsgivaravgifter och egenavgifter väntas i huvudsak öka i takt med lönesumman.

Skatten på kapital (inkomsthuvudgrupp 1300) utgörs huvudsakligen av skatt på hushållens kapitalinkomster och företagets vinster men också av bl.a. avkastningsskatt. Intäkterna från skatt på kapital bedöms uppgå till ca 14 procent av de totala skatteintäkterna, vilket motsvarar knappt 6 procent av BNP. Det innebär att intäkterna av skatt på kapital beräknas uppgå till ca 377

miljarder kronor 2024, vilket är en ökning med knappt 23 miljarder kronor eller 6,4 procent jämfört med 2023. Intäkterna från skatt på hushållens kapitalinkomster väntas öka successivt efter 2023 då tillgångspriserna för finansiella tillgångar väntas återhämta sig. Som en följd av den svaga tillväxten i ekonomin väntas skatteintäkterna från företagsvinster fortsätta att utvecklas svagt även 2024. En högre statslåneränta medför däremot att intäkterna från avkastningsskatten väntas öka kraftigt 2024.

Skatt på konsumtion och insatsvaror (inkomsthuvudgrupp 1400), dvs. mervärdesskatt och punktskatter, uppgår till ca 724 miljarder kronor 2024. Jämfört med 2023 är det en minskning med ca 16 miljarder kronor eller ca – 2,2 procent. Minskningen beror på att skatteintäkterna för finansiering av elstöd upphör och på regeringens aviserade förslag om skattesänkningar på bensin och diesel. Intäkterna från mervärdesskatt bedöms öka med i genomsnitt 5 procent per år 2024–2026.

Som andel av BNP bedöms intäkterna av skatt på konsumtion och insatsvaror ligga på mellan 11 och 12 procent under hela prognosperioden 2023–2026.

Skatten på import (inkomsthuvudgrupp 1500) beräknas uppgå till 9,6 miljarder kronor 2024, vilket är 0,4 miljarder kronor eller 4,3 procent högre än 2023.

Restförda och övriga skatter (inkomsthuvudgrupp 1600) utgörs främst av uppbördsförluster, omprövningar och anstånd från hushåll och företag, avgifter till public service samt intäkter som förs till fonder. Intäkterna beräknas 2024 uppgå till ca 12 miljarder kronor, vilket är en ökning med ca 2,4 miljarder kronor jämfört med 2023.

Statens övriga inkomster

Statens övriga inkomster omfattar inkomsttyperna 2000–8000.

Inkomster av statens verksamhet (inkomsttypen 2000) omfattar bl.a. utdelningar från statens aktieinnehav samt inlevererade överskott från affärsverken och Riksbanken. Inkomsterna beräknas uppgå till ca 48 miljarder kronor 2024, vilket är en minskning med 7 miljarder kronor jämfört med 2023. Minskningen förklaras av en s.k. engångseffekt i form av att Centrala studiestödsnämndens kreditreserv flyttats från ett räntekonto hos Riksgäldskontoret till en inkomsttitel på statens budget samt av att Riksbankens resultat inte väntas medge någon inlevererad vinst.

Inkomster av försåld egendom (inkomsttyp 3000) avser förslag om försäljningar av olika slags statlig egendom. För 2023–2026 beräknas försäljningsinkomsterna beräkningsmässigt uppgå till 5 miljarder kronor per år. Inkomster från återbetalning av lån (inkomsttyp 4000) omfattar återbetalning av studielån för lån upptagna före 1989 och övriga lån. För hela perioden 2023–2026 väntas inkomsterna uppgå till mellan 0,5 och 0,7 miljarder kronor. Kalkylmässiga inkomster (inkomsttyp 5000), som

huvudsakligen utgörs av statliga pensionsavgifter, beräknas till 22 miljarder kronor 2024, vilket är något högre än 2023.

Bidrag från EU (inkomsttyp 6000) beräknas uppgå till 48,7 miljarder kronor 2024, vilket är en ökning med 33,4 miljarder kronor jämfört med 2023. Inkomsterna avser bidrag från olika EU-fonder, främst den s.k. faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) och jordbruksfonderna. Ökningen beror framför allt på utbetalningar från RRF.

Posten Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet (inkomsttyp 7000) omfattar tillkommande skatter och avräkningar. Tillkommande skatter avser främst skatter som tillfaller EU och kommunala utjämningsavgifter, och avräkningen består främst av statliga och kommunala myndigheters kompensation för inbetald mervärdesskatt. År 2024 beräknas avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet uppgå till ca –145 miljarder kronor, vilket är betydligt lägre än 2023 då avräkningarna uppgick till –178 miljarder kronor. Avräkningen 2023 beror framför allt på en tillfällig effekt till följd av att delar av flaskhalsintäkter redovisas som skatteintäkter. Dessa intäkter betalas in av Affärsverket svenska kraftnät till staten. Transfereringen från staten till hushållen som därefter sker via Försäkringskassan redovisas som avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet.

Motionerna

I tabell 2.4 redovisas motionärernas förslag till inkomster i förhållande till regeringens förslag.

Tabell 2.4 Regeringens och motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2024

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringens förslag			
		S	V	C	MP
1100 Direkta skatter på arbete	761 664	7 974	35 390	–4 385	21 250
1110 Inkomstskatter	983 364	±0	28 200	–3 700	9 290
1111 Statlig inkomstskatt	62 768	±0	10 880	–3 200	8 600
1115 Kommunal inkomstskatt	920 597	±0	17 320	–500	690
1120 Allmän pensionsavgift	159 173	±0	700	±0	–20
1130 Artistskatt	±0	±0	±0	±0	±0
1140 Skattereduktioner	–380 873	7 974	6 490	–685	11 980
1200 Indirekta skatter på arbete	748 799	±0	7 620	–4 900	–30
1210 Arbetsgivaravgifter	732 385	±0	7 780	–4 900	–30
1240 Egenavgifter	11 812	±0	40	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	–50 842	±0	–200	±0	±0
1270 Särskild löneskatt	60 526	±0	±0	±0	±0

Inkomsttitel		Regeringens förslag		Avvikelse från regeringen		
1280	Nedsättningar	-5 714	±0	±0	±0	±0
1290	Tjänstegruppliv	632	±0	±0	±0	±0
1300	Skatt på kapital	377 047	10 590	41 623	-51	32 301
1310	Skatt på kapital, hushåll	81 498	±0	22 533	±0	24 400
1320	Skatt på företagsvinster	199 647	10 000	13 090	-51	7 901
1330	Kupongskatt	7 634	590	±0	±0	±0
1340	Avkastningsskatt	28 827	±0	±0	±0	±0
1350	Fastighetsskatt	41 268	±0	6 000	±0	±0
1360	Stämpelskatt	13 644	±0	±0	±0	±0
1390	Riskskatt för kreditinstitut	4 529	±0	±0	±0	±0
1400	Skatt på konsumtion och insatsvaror	724 304	5 870	7 240	12 989	6 418
1410	Mervärdesskatt	584 200	±0	650	±0	-3 750
1420	Skatt på alkohol och tobak	31 418	±0	±0	130	130
1430	Energiskatt	44 043	5 760	5 880	12 610	6 443
1440	Koldioxidskatt	24 077	±0	600	±0	115
1450	Övriga skatter på energi och miljö	8 768	110	110	110	3 480
1470	Skatt på vägtrafik	24 028	±0	±0	139	±0
1480	Övriga skatter	7 770	±0	±0	±0	±0
1500	Skatt på import	9 552	±0	±0	±0	±0
1600	Restförda och övriga skatter	12 182	±0	10	±0	±0
1700	Avgående poster, skatter till EU	-9 552	±0	±0	±0	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter		2 623 996	24 434	91 883	3 653	59 938
1800	Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 271 376	±0	-18 020	500	-670
Statens skatteintäkter		1 352 620	24 434	73 863	4 153	59 268
1900	Periodiseringar	-7 647	±0	±0	±0	±0
1000	Statens skatteinkomster	1 344 973	24 434	73 863	4 153	59 268
Övriga inkomster		-20 709	±0	1 000	±0	±0
2000	Inkomster av statens verksamhet	47 890	±0	1 000	±0	±0
3000	Inkomster av försäld egendom	5 000	±0	±0	±0	±0
4000	Återbetalning av lån	615	±0	±0	±0	±0
5000	Kalkylmässiga inkomster	22 164	±0	±0	±0	±0

Inkomsttitel		Regeringens förslag		Avvikelse från regeringen		
6000	Bidrag m.m. från EU	48 675	±0	±0	±0	±0
7000	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-145 053	±0	±0	±0	±0
8000	Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0	±0	±0	±0
Inkomster i statens budget		1 324 264	24 434	74 863	4 153	59 268

Källa: Budgetpropositionen för 2024, partimotion 2023/24:2654 (S), partimotion 2023/24:2733 (C), partimotion 2023/24:2385 (V) och partimotion 2023/24:2689 (MP).

Socialdemokraterna

I partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 framförs motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2024. I motionärernas förslag är inkomsterna i statens budget för 2024 sammantaget ca 24,4 miljarder kronor högre än i regeringens förslag.

Inkomsterna från direkta skatter på arbete (inkomsthuvudgrupp 1100) är ca 8 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Det beror på att motionärerna avvisar regeringens förslag om en skattereduktion på arbetsinkomster och förslaget om ett tillfälligt höjt tak i rotavdraget, till förmån för ett eget alternativ till skattereduktion på förvärvsinkomster samt en justering av rotavdraget för att främja fler åtgärder för energieffektivisering. Inkomsterna från skatt på kapital (inkomsthuvudgrupp 1300) är ca 10,6 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Det förklaras av motionärernas förslag om att införa en tillfällig skatt på bankernas övervinster. Inkomsterna från skatt på konsumtion och insatsvaror (inkomsthuvudgrupp 1400) är 5,9 miljarder kronor högre än i regeringens förslag, vilket beror på att motionärerna avvisar regeringens förslag om att sänka skatten på bensin och diesel.

Vänsterpartiet

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 framförs motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2024. I motionärernas förslag är inkomsterna i statens budget för 2024 sammantaget ca 74,9 miljarder kronor högre än i regeringens förslag.

Inkomsterna från direkta skatter på arbete (inkomsthuvudgrupp 1100) är ca 35,4 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Den högre nivån förklaras i huvudsak av att motionärerna avvisar regeringens förslag om att införa ett nytt jobbskatteavdrag, att det befintliga jobbskatteavdraget trappas av, att det införs en ny skatt om 5 procent på inkomster över 62 000 kronor per månad, att det införs en skattereduktion på fackföreningsavgiften samt att rutavdraget avskaffas. Inkomsterna från indirekta skatter på arbete (inkomsthuvudgrupp 1200) är ca 7,6 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag, vilket i huvudsak förklaras av motionärernas förslag om att avskaffa

nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning och utveckling och för den först anställda. Inkomsterna från skatt på kapital (inkomsthuvudgrupp 1300) är ca 41,2 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Ökningen är bl.a. en följd av att motionärerna föreslår att det införs en statlig fastighetsskatt, en arvs- och gåvoskatt samt att kapitalbeskattningen görs mer enhetlig, bl.a. genom reformerade 3:12-regler och genom att kapitalskatten höjs till den gängse nivån om 30 procent på utdelningar och kapitalvinst samt att en bankskatt införs på 50 procent av bankernas övervinster. Inkomsterna från skatt på konsumtion och insatsvaror (inkomsthuvudgrupp 1400) är 7,2 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. De högre inkomsterna förklaras framför allt av att motionärerna avvisar regeringens förslag om att sänka bensin- och dieselskatten.

Centerpartiet

I partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 framförs motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2024. I motionärernas förslag är inkomsterna i statens budget för 2024 sammantaget ca 4,1 miljarder kronor högre än i regeringens förslag.

Inkomsterna från direkta skatter på arbete (inkomsthuvudgrupp 1100) är ca 4,4 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag. Den lägre nivån förklaras i huvudsak av att motionärerna föreslår ett förstärkt jobbskatteavdrag med fokus på låga inkomster, en utökad skattereduktion för installation av grön teknik, att skiktgränsen för statlig inkomstskatt indexeras med föregående års löneökning och att ett teknikneutralt jordbruksavdrag införs. Den lägre nivån motverkas till viss del av motionärernas förslag om att avskaffa skattereduktionen för medlemsavgift i arbetslöshetskassan. Inkomsterna från indirekta skatter på arbete (inkomsthuvudgrupp 1200) är 4,9 miljarder kronor lägre än i regeringens förslag. Det beror i huvudsak på motionärernas förslag om att sänka arbetsgivaravgifterna på låga löner. Inkomsterna från skatt på konsumtion och insatsvaror (inkomsthuvudgrupp 1400) är ca 13 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Det beror i huvudsak på att motionärerna avvisar regeringens sänkning av energiskatten på bensin och diesel och därtill höjer skatten på tunga fossildrivna fordon.

Miljöpartiet

I partimotion 2023/24:2698 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 framförs motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2024. I motionärernas förslag är inkomsterna i statens budget för 2024 sammantaget ca 59,3 miljarder kronor högre än i regeringens förslag.

Inkomsterna från direkta skatter på arbete (inkomsthuvudgrupp 1100) är ca 21,2 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Den högre nivån förklaras framför allt av att motionärerna föreslår att det återinförs en brytpunkt för statlig inkomstskatt, en s.k. värnsskatt, och att den föreslagna höjningen av jobbskatteavdraget avvisas. Inkomsterna från skatt på kapital

(inkomsthuvudgrupp 1300) är ca 32,3 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Ökningen är bl.a. en följd av att motionärerna föreslår att kapitalskatten höjs från 30 till 35 procent, att skatten på investeringssparkonton höjs och görs progressiv för innehav över 1 miljon kronor samt att det införs en tillfällig skatt på bankernas övervinster. Inkomsterna från skatt på konsumtion och insatsvaror (inkomsthuvudgrupp 1400) är ca 6,4 miljarder kronor högre än i regeringens förslag. Det förklaras framför allt av att motionärerna avvisar regeringens förslag om att sänka skatten på fossila drivmedel och av motionärernas förslag om att dubbla flygskatten och införa en antibiotikaskatt. De högre inkomsterna motverkas till viss del av motionärernas förslag om att avskaffa mervärdesskatt på solpaneler.

2.5 Ändringar i skatte- och avgiftsregler

I detta avsnitt redovisas regeringens förslag och aviseringar om ändringar i skatte- och avgiftsregler som ligger till grund för beräkningen av inkomsterna i statens budget och motionärernas alternativa förslag. I tabell 2.4 i föregående avsnitt redovisas effekterna på inkomsterna i statens budget för 2024 av bedömningarna i propositionen och motionerna.

Propositionen

I budgetpropositionen redovisas ett antal förslag och aviseringar av ändringar på skatte- och avgiftsområdet med effekt på budgetåret 2024 och framåt. Ändringarna redovisas i avsnitt 12 i propositionen under rubrikerna Skatt på arbetsinkomster, Skatt på kapitalägande, Skatt på kapitalanvändning samt Skatt på konsumtion m.m. Om inget annat redovisas föreslås ändringarna träda i kraft den 1 januari 2024.

Sänkt skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattning

Sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

Regeringen gör bedömningen att det ordinarie jobbskatteavdraget bör förstärkas med 11,04 miljarder kronor. Samtidigt bör det förhöjda grundavdraget för personer som fyllt 66 år förstärkas med 2,18 miljarder kronor.

Regeringen lämnade den 28 september 2023 förslag i proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension som redogörs närmare för nedan. Förslaget bereds av finansutskottet inom ramen för riksdagens rambeslut i detta betänkande.

Jobbskatteavdraget för äldre indexeras och åldersgränsen höjs

Regeringen gör bedömningen att en indexering bör införas i beräkningen av jobbskatteavdraget för äldre och att åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för denna grupp bör höjas från 65 till 66 år.

Regeringen lämnade den 28 september 2023 förslag i proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension som redogörs närmare för nedan. Förslaget bereds av finansutskottet inom ramen för riksdagens beslut om rambeslut i detta betänkande.

Pausad uppräknig av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2024

Regeringen gör bedömningen att det vid bestämmandet av skiktgränsen för uttag av statlig inkomstskatt för beskattningsbara förvärvsinkomster för beskattningsåret 2024 inte bör göras någon uppräknig. Skiktgränsen för beskattningsåret 2024 bör därmed uppgå till 598 500 kronor.

Regeringen lämnade den 12 oktober 2023 förslag i proposition 2023/24 Pausad uppräknig av skiktgränsen för statlig inkomstskatt för beskattningsåret 2024. Förslaget bereds av skatteutskottet och kommer att behandlas i betänkande 2023/24:SkU8.

Tillfälligt höjt tak för rotavdraget

Regeringen gör bedömningen att taket för rotavdraget tillfälligt bör höjas och att det tillfälligt bör införas separata tak för rot- respektive rutavdraget. Taket för rot- respektive rutavdraget bör vara 75 000 kronor per person under beskattningsåret 2024. Fram till den 30 juni 2024 bör dock högst 50 000 kronor användas för rotavdrag och högst 75 000 kronor sammanlagt för rot- och rutavdrag. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag under våren 2024.

Det kommande förslaget bör enligt regeringen träda i kraft den 1 juli 2024.

Utvidgad tidsgräns för expertskatt – från fem till sju år

Regeringen gör bedömningen att skattelättnaden för experter, forskare och andra nyckelpersoner bör utvidgas till att gälla under högst sju år räknat från den dag vistelsen i Sverige påbörjades och bör omfatta vistelser i Sverige som är avsedda att vara högst sju år.

Förslaget bör enligt regeringen träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas första gången för vistelser i Sverige som påbörjats efter den 31 mars 2023. Om vistelsen i Sverige påbörjas efter den 31 mars 2023 och skattelättnad har beviljats före den 1 januari 2024 får beslutets giltighetstid efter ansökan förlängas till att avse sju år från ankomsten till Sverige.

Regeringen lämnade den 28 september 2023 proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt som redogörs närmare för nedan. Förslaget bereds av finansutskottet inom ramen för riksdagens rambeslut i detta betänkande.

Kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag

Regeringen gör bedömningen att en kompensation bör ges till personer födda 1957 på grund av höjd åldersgräns för rätt att ta del av det förhöjda grundavdraget. Storleken på kompensationen bör i möjligaste mån motsvara skatteeffekten av det förhöjda grundavdraget. Kompensationen bör vara skattefri och betalas ut via skattekontot. Ikraftträdandet av den höjda åldersgränsen till 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget bör senareläggas med ett år, till den 1 januari 2027.

Det kommande förslaget om kompensation bör enligt regeringen träda i kraft den 1 juli 2024. Ikraftträdandet av den höjda åldersgränsen till 67 år bör enligt regeringen senareläggas till den 1 januari 2027.

Höjd jämförelseränta vid ränteförmån

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att reglerna om beräkning av ränteförmån ändras. Det görs genom att jämförelseräntan höjs med en ½ procentenhet. Jämförelseräntan uppgår därefter till statslåneräntan vid en viss tidpunkt plus 1 ½ procentenhet.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2023.

Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

Slopad nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 15–18-åringar

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år slopas.

Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna

Regeringen gör bedömningen att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling bör ändras på så sätt att avdraget vid beräkning av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften görs mot summan av dessa avgifter. Den generella nedsättningen av egenavgifterna bör ändras på motsvarande sätt och avdraget bör i det fallet göras mot summan av egenavgifterna och den allmänna löneavgiften.

Förslagen bör enligt regeringen träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas första gången på ersättning som utges, respektive inkomster som uppbärs, efter den 31 december 2023.

Regeringen lämnade den 28 september 2023 förslag i proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna. Förslaget bereds av finansutskottet inom ramen för riksdagens rambeslut i detta betänkande.

Skatt på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter

Förenklad beskattning av vissa fastighetsrelaterade inkomster

Regeringen föreslår i budgetpropositionen en förenklad beskattning av vissa fastighetsrelaterade inkomster. Syftet med förslagen om höjda beloppsnivåer för skattefri inkomst vid marköverföringar m.m., allframtidsupplåtelser och för delägare i samfälligheter är att underlätta och förenkla för företag och enskilda.

Ändrad beskattning av inlösenaktier i vissa fall

Regeringen föreslår i budgetpropositionen en ändrad beskattning av inlösenaktier i vissa fall. Syftet med förslagen är bl.a. att värna den svenska kupongskattebasen genom att på ett effektivt sätt kunna ta ut kupongskatt från begränsat skattskyldiga personer på det värde som överförs till aktieägarna vid ett inlösenförfarande.

Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Skatt på kapitalägande – företagskatter

Tilläggs katt för företag i stora koncerner

Regeringen gör bedömningen att det bör införas bestämmelser i svensk rätt som motsvarar de materiella bestämmelserna i minimibeskattningsdirektivet, vars syfte är att uppnå en effektiv minimibeskattn ing av enheter som ingår i stora nationella eller multinationella koncerner. Bestämmelserna bör tas in i en särskild lag om tilläggs katt.

Regeringen lämnade den 26 oktober 2023 förslag i proposition 2023/24:32 Tilläggs katt för företag i stora koncerner. Förslaget bereds av skatteutskottet och kommer att behandlas i betänkande 2023/24:SkU6.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

Sänkt skatt på bensin och diesel

Regeringen gör bedömningen att energiskatten på bensin (miljöklass 1) bör 2024 sänkas med 1 krona och 31 öre per liter jämfört med den nivå som skulle ha gällt med nuvarande regler om indexomräkning. Efter indexering av energi- och koldioxidskatten på övrig bensin bör energiskatten sänkas så att summan av energi- och koldioxidskatten blir 60 öre lägre per liter än skattenivån 2023. Energiskatten på alkylatbensin bör 2024 höjas med 10 öre per liter jämfört med den nivå som skulle ha gällt med nuvarande indexeringsregler. Energiskatten på diesel (miljöklass 1) bör 2024 sänkas med 341 kronor per kubikmeter jämfört med den nivå som skulle ha gällt med nuvarande indexeringsregler. Energiskatten på diesel i övriga miljöklasser bör ändras på motsvarande sätt. Koldioxidskatten på s.k. märkt diesel bör 2024 sänkas med 259 kronor per kubikmeter jämfört med den nivå som skulle ha gällt med nuvarande indexeringsregler. För 2025 bör energi- och koldioxidskatten på bensin och diesel och andra bränslen bestämmas utifrån en omräkning av

skattesatserna från 2024 års nivåer. För bensin (utom alkylatbensin) bör dock de omräknade energiskattebeloppen sänkas med 60 öre per liter. De energi- och koldioxidskattesatser som ska gälla för bränslen under 2024 och 2025 bör framgå direkt av lagen om skatt på energi.

Förslaget avseende 2024 bör träda i kraft den 1 januari 2024 och avseende 2025 den 1 januari 2025.

Regeringen lämnade den 19 oktober 2023 förslag i proposition 2023/24:24 Sänkt skatt på bensin och diesel och sänkt skatt på jordbruksdiesel. Förslaget bereds av skatteutskottet och kommer att behandlas i betänkande 2023/24:SkU7.

Sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk samt kvartalsvis återbetalning

Regeringen gör bedömningen att en utökad nedsättning av koldioxid- och energiskatt på diesel som används i arbetsmaskiner och i skepp och vissa båtar i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet bör gälla även för sådan förbrukning som sker under 2024. För förbrukning under 2024 bör återbetalning av koldioxidskatt medges med 2 456 kronor per kubikmeter och av energiskatt med 1 470 kronor per kubikmeter. Ansökan om återbetalning av skatt bör göras per kalenderkvartal.

Regeringen lämnade den 19 oktober 2023 förslag i proposition 2023/24:24 Sänkt skatt på bensin och diesel och sänkt skatt på jordbruksdiesel. Förslaget bereds av skatteutskottet och kommer att behandlas i betänkande 2023/24:SkU7.

Justerad skatt på naturgrus och avfall

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att skattesatsen för skatt på naturgrus för 2024 ska vara 22 kronor per ton naturgrus. Skattesatsen för skatt på avfall för 2024 ska vara 725 kronor per ton avfall. För 2025 och efterföljande kalenderår ska skattebeloppen åter bestämmas genom omräkning utifrån KPI men med utgångspunkt i gällande skattesatser och förändringar i KPI mellan juni 2023 och juni året före det år som omräkningen avser. Det årliga schabloniserade tillägget om 2 procentenheter, s.k. BNP-indexering, ska tas bort för båda dessa skatter.

Avskaffad skatt på plastbärkassar

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att skatten på plastbärkassar avskaffas genom att lagen om skatt på plastbärkassar upphävs.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 november 2024.

Befrielse från energiskatt på el för infångning av koldioxid (s.k. CCS)

Regeringen gör bedömningen att elektrisk kraft som förbrukas i utrustning för den process genom vilken koldioxid avskiljs ur rökgaser i en industrianläggning, eller i en anläggning för produktion av värme eller elektrisk kraft eller en kombination av dessa, bör få delvis befrielse från energiskatt. Energiskatt bör tas ut med 0,6 öre per kilowattimme för den

elektriska kraft som förbrukas i sådan utrustning för infångning av koldioxid (s.k. CCS-installation).

Det kommande förslaget bör enligt regeringen träda i kraft den 1 oktober 2024.

Ändrade vägavgifter inom Eurovinjettsamarbetet

Regeringen gör bedömningen att vägavgiften bör fr.o.m. tidigast den 1 januari 2025 differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass samtidigt som en begränsad höjning av avgiftsnivåerna genomförs. Från och med den 26 mars 2027 bör vägavgiftsplikten utvidgas till att omfatta även tunga godsfordon och vissa fordonkombinationer med en totalvikt under 12 ton. Avgift för dessa fordon bör tas ut med en tredjedels lägre belopp. För dieseldrivna tunga lastbilar som blir vägavgiftspliktiga 2027 bör fordonsskatten sänkas till 300 kronor i anslutning till att avgiftsplikten utvidgas. Om en sådan lastbil har draganordning för påhängsvagn bör skatten i stället sänkas till 1 000 kronor.

De kommande förslagen bör enligt regeringen träda i kraft de dagar som regeringen bestämmer.

Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

Justerad skatt på tobak och nikotin

Regeringen gör bedömningen att skatten på cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak och övrig tobak bör höjas med ca 9 procent. Skatten på tobakssnus bör sänkas med ca 20 procent. Skatten på e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter bör årligen räknas om utifrån förändringar i konsumentprisindex.

De kommande förslagen bör enligt regeringen träda i kraft den 1 november 2024.

Höjd spelskatt

Regeringen gör bedömningen att punktskatten på spel bör höjas från 18 till 22 procent av behållningen för varje beskattningsperiod.

Det kommande förslaget bör enligt regeringen träda i kraft den 1 juli 2024.

Skatt på konsumtion – mervärdesskatt

Höjd omsättningsgräns för mervärdesskatt

Regeringen gör bedömningen att omsättningsgränsen för undantag från mervärdesskatt bör höjas från 80 000 kronor till 120 000 kronor per kalenderår.

Det kommande förslaget bör enligt regeringen träda i kraft den 1 januari 2025.

Nya mervärdesskatteregler för små företag

Regeringen gör bedömningen att omsättningsgränsen för undantag från mervärdesskatt bör få tillämpas av beskattningsbara personer som är etablerade i andra EU-länder. På motsvarande sätt bör beskattningsbara

personer som är etablerade i Sverige få möjlighet att tillämpa omsättningsgränsen i andra EU-länder.

Det kommande förslaget bör enligt regeringen träda i kraft den 1 januari 2025.

Ändrade mervärdesskatteregler för vissa tjänster och för konstverk

Regeringen gör bedömningen att vissa virtuella evenemang och aktiviteter bör beskattas i Sverige om köparen är en icke beskattningsbar person som är bosatt eller stadigvarande vistas här. Detsamma gäller om köparen är en beskattningsbar person som har sätet för sin ekonomiska verksamhet här. Den reducerade skattesatsen om 12 procent vid försäljning av konstverk bör gälla oavsett vem som säljer konstverket. Den reducerade skattesatsen får dock inte tillämpas samtidigt som reglerna om vinstmarginalbeskattning. Beskattningsbara återförsäljares möjlighet att tillämpa vinstmarginalbeskattning vid försäljning av konstverk, samlarföremål och antikviteter bör därför begränsas.

Det kommande förslaget bör enligt regeringen träda i kraft den 1 januari 2025.

Motionerna

Under denna rubrik redovisas motionärernas förslag om förändringar på skatte- och avgiftsområdet.

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna lämnar följande förslag och bedömningar:

Skatt på arbetsinkomster

- Regeringens förslag om skattereduktion för arbetsinkomster avvisas.
- En justerad avtrappning av jobbskatteavdraget för höginkomsttagare införs och den befintliga avtrappningen av jobbskatteavdraget blir brantare och upphör helt vid inkomster över 1,2 miljoner kronor om året.
- Ett system med en rättvis skattesänkning för vanligt folk införs. Skattesänkningen omfattar samtliga förvärsinkomster, och innebär som mest en skattesänkning på 1 900 kronor per år. Skattesänkningen riktas mot låg- och medelinkomsttagare och trappas av vid höga inkomster.
- Skatteflyktan inom gällande skatteregler sluts helt genom en förstärkt skattereduktion för dem som uppbar sjuk- och aktivitetsersättning.
- Regeringens bedömning om ett tillfälligt höjt tak för rotavdraget avvisas. Ett reformerat rotavdrag införs, med höjd subventionsgrad inom ramen för rotavdraget för tjänster som bidrar till energieffektivisering.
- Regeringens förslag om en höjd jämförelseränta godtas.

Skatt på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter

- En beredskapsskatt bör införas för att finansiera försvarsutbyggnaden. Skatten bör betalas av de som har störst bärkraft och särskilt angeläget är att se över 3:12-reglerna. Beredskapsskatten ska vara enkel att betala och administrera, svår att skatteplanera runt och bidra till finansieringen av försvaret.

Skatt på kapitalägande – företagsskatter

- En tillfällig skatt på bankernas räntenetto, dvs. den vinst som uppstår då ränteintäkterna överstiger räntekostnaderna, införs. Förslaget innebär en tillfällig beskattning med 23 procent på den del av räntenettet som överstiger 150 procent av ett historiskt snitt.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

- Regeringens bedömning om en skattejustering på bensin och diesel avvisas till förmån för förslaget i Socialdemokraternas budgetmotion om en tankrabatt.
- Regeringens förslag om att avskaffa skatten på plastbärkassar avvisas.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet lämnar följande förslag och bedömningar:

Skatt på arbetsinkomster

- Regeringens förslag om ett nytt jobbskatteavdrag avvisas.
- Jobbskatteavdraget trappas av på inkomster över 45 000 kronor för att vara helt utfasat på månadsinkomster över 100 000 kronor i månaden.
- En ny skatt på 5 procentenheter på månadsinkomster över 62 000 kronor införs.
- Skattekllyftan sluts för alla inkomster, t.ex. sjuk- och rehabiliteringspenning, arbetslöshetsersättning och föräldraförsäkring.
- En skattereduktion på 25 procent av den avgift en person betalar i fackföreningsavgift införs.
- Regeringens bedömning om ett höjt tak för rotavdraget och ett slopat gemensamt tak för rut- och rotavdrag avvisas.
- Rutavdraget avskaffas.
- Rotavdraget avskaffas men behålls som en konjunkturåtgärd de närmaste åren.
- Dagens regelverk för reseavdragen ersätts med ett färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag.
- Regeringens bedömning om kompensation till pensionärer födda 1957 stöds. Det förutsätts att de kompenseras med ränta och att regeringen snarast återkommer med formerna för hur återbetalningen ska genomföras.
- Vänsterpartiet söker stöd för en genomgripande skattereform.

Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

- Regeringens förslag om att avskaffa nedsättning av arbetsgivaravgifterna för personer 15–18 år stöds.
- Kvarvarande nedsättningar och undantag begränsas.
- Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling (FoU) och nedsättning av arbetsgivaravgifter för den först anställda avskaffas.

Skatt på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter

- Utdelningar och kapitalvinster från fåmansbolag beskattas med 30 procent och utdelningsutrymmet begränsas genom att gränseloppet och det lönebaserade utrymmet sänks. Det sparade utdelningsutrymmet begränsas genom en årsspärr och uppräkningsräntan sänks.
- Ett tak om 2 miljoner kronor införs för sparande på investeringssparkonto. Allt sparande utöver taket beskattas med den vanliga skatten på kapitalinkomster.
- Kapitalinkomstbeskattningen reformeras. Utdelning och kapitalvinst från onoterade aktier beskattas med 30 procent.
- En arvs- och gåvoskatt införs i Sverige i likhet med i många andra länder inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Skatten utformas så att den drar in 1 procent av det årliga arvs- och gåvoflödet men har ett ganska stort fribelopp så att vanliga hushåll som äger sin bostad inte påverkas.
- Den kommunala fastighetsavgiften kompletteras med en statlig fastighetsskatt. Skatten tas ut med 1,5 procent på den del av taxeringsvärdet som överstiger 5 miljoner kronor och med 2,5 procent på den del av taxeringsvärdet som överstiger 7 miljoner kronor. Dagens begränsningsregel, som innebär att pensionärer inte ska behöva betala mer än 4 procent av sin inkomst i avgift, utökas till att omfatta alla inkomster.

Skatt på kapitalägande – företagsskatter

- En ny tillfällig skatt på elbolagens övervinster införs för att motverka elbolagens övervinster och där pengarna återförs till hushållen.
- En tillfällig bankskatt på 50 procent av bankernas övervinster införs under perioden 2024–2026 och som kan förlängas om den bristande konkurrensen kvarstår. Med övervinster avses den genomsnittliga övervinsten under de fem senaste åren.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

- Regeringens förslag om ytterligare sänkt bensin- och dieselskatt avvisas.
- Regeringens bedömning om förlängning av sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk avvisas.
- Regeringens förslag om sänkt skatt på plastpåsar avvisas.

- Koldioxidskatten på bränsle inom EU ETS, som slopades den 1 januari 2023, återinförs.
- Avfallsförbränningsskatten som slopades den 1 januari 2023 återinförs.
- En progressiv flygskatt, som innebär att resenärerna betalar mer skatt ju mer de flyger, införs.
- En ny bekämpningsmedelsskatt, som är differentierad utifrån bekämpningsmedlens olika miljö- och hälsorisker, införs.
- En avståndsbaserad skatt på godstransporter på väg, som ska vara möjlig att differentiera, införs.
- För att möta en ökad elektrifiering av vägtrafiken med stärkt regional rättvisa är det angeläget att arbetet med en reform av vägtrafikbeskattning redan nu inleds. Det bör tillsättas en utredning om förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskaft för personbilar.

Skatt på konsumtion m.m. – mervärdesskatt

- Mervärdesskatten på vissa reparationstjänster sänks åter från 12 procent till 6 procent.

Centerpartiet

Centerpartiet lämnar följande förslag och bedömningar:

Skatt på arbetsinkomster

- Regeringens förslag om ändringar i regelverket för jobbskatteavdrag avvisas.
- Ett utökat jobbskatteavdrag med fokus på låga inkomster införs.
- Regeringens bedömning om pausad uppräkningsgräns för statlig inkomstskatt 2024 avvisas. Skiktgränsen indexeras i stället med föregående års löneökning.
- Skattereduktionen för grön teknik utvidgas ytterligare. Kravet om att reduktion för installation av system för lagring enbart beviljas för installationer som avser lagring av egenproducerad el tas bort. Vissa effektiva energi- och vattenbesparande åtgärder inkluderas i skattereduktionen.
- Energieffektiviserande åtgärder som innefattar både installation och utrustning utvidgas med 50 000 kronor och omfattar även energibesparande investeringar som värmepump och bergvärme.
- Villkoren för att vara delägare i en gemensam solenergianläggning görs mer förmånliga.
- Skattereduktionen för medlemsavgifter i a-kassa avskaffas.
- Regeringens bedömning om att höja taket för rottjänster avvisas och en lägre höjning av taket i rotavdraget föreslås.

Skatt på arbetsinkomster – socialavgifter m.m.

- Arbetsgivaravgiften sänks för låga löner. Avgiften halveras för heltidsjusterade månadslöner på upp t.o.m. 22 000 kronor i månaden. Nedsättningen fasas ut i intervallet 22 000–25 000 kronor per månad, för att vara helt utfasad vid månadslöner som överstiger 25 000 kronor.

Skatt på kapitalägande – kapital- och egendomsskatter

- En utredning tillsätts om att slopa fastighetsavgiften de första fem åren för den som för permanentboende tar över en byggnad som inte använts på länge.
- Liberalare skatteregler om andrahandsuthyrning införs för att det ska bli enklare och mer attraktivt för privatpersoner att bidra till fler tillgängliga bostäder på marknaden.

Skatt på kapitalägande – företagsskatter

- En ny företagsform, s.k. mikroföretag införs. Den innebär en enklare beskattning upp till en inkomst om 350 000 kronor baserad på företagets omsättning.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

- Regeringens förslag om sänkt bensin- och dieselskatt avvisas.
- Den sänkning av skatten på bensin och diesel som genomfördes i budgetpropositionen för 2023 dras tillbaka.
- Det nuvarande avdraget för jordbruksdiesel görs om till ett teknikneutralt jordbruksavdrag som behandlar alla drivmedel lika, och avdraget permanentas.
- Regeringens förslag om skattesänkning på plastpåsar avvisas.
- För att möjliggöra ytterligare en utbyggnad av solex avskaffas skatten på solex för eget bruk.
- Skattebefrielsen på biogas återinförs eftersom produktionen och försäljningen av biogas behöver räddas.
- Nedsättningen av energiskatt på naturgas och gasol som används som drivmedel tas bort.
- Skatten på bioolja avskaffas.
- Fordonsskatten för tunga fordon, över 3,5 ton, som drivs av fossila bränslen fördubblas.

Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

- Regeringens bedömning om sänkt skatt på tobakssnus avvisas.
- Enhetligheten i skatten på spel ses över i samband med att spelskatten höjs. Översynen har särskild inriktning på att sänka skatten för trav och relaterade verksamheter och på att höja skatten på exempelvis nätkasinoverksamhet.

Miljöpartiet

Miljöpartiet lämnar följande förslag och bedömningar:

Skatt på arbetsinkomster

- Regeringens förslag om ytterligare jobbskatteavdrag avvisas.
- Skatten för boende i glesbygd sänks och sänkningen utökas därmed med 2 325 kronor om året, jämfört med i dag.
- Den s.k. funkisskatten avskaffas genom att skatten på sjuk- och aktivitetsersättning sänks.
- Regeringens bedömning om pausad uppräkningsgräns för statlig inkomstskatt 2024 välkomnas. En övre brytpunkt i den statliga inkomstskatten införs med 5 procentenheter.
- Regeringens bedömning om ett tillfälligt höjt tak för rotavdrag avvisas. Det bör utredas hur rotavdraget kan styras mot mer hållbara åtgärder och även hur man kan utvidga målgruppen som kan få ta del av rotavdraget.
- Den skattereduktion för arbetsresor som riksdagen beslutade om 2022 införs.
- Regeringens bedömning att personer födda 1957 blir kompenserade för den skattesmäll de fick under 2023 välkomnas.

Skatt på kapitaläggande – kapital- och egendomsskatter

- Tillgångar på investeringssparkonto skattebefrias upp till ett kapitalunderlag om 50 000 kronor. För kapitalunderlag mellan 50 000 kronor och 1 000 000 kronor beräknas schablonintäkten på samma sätt som i dag. På innehav över 1 miljon kronor ökar påslaget på schablonintäkten med två tredjedelar av 1 procentenhet för varje extra miljon upp till ett kapitalunderlag på 10 miljoner kronor.
- Kapitalskatten höjs från 30 till 35 procent för att finansiera prioriterade satsningar på ett sätt som ökar den ekonomiska jämlikheten.
- Uppskovsreglerna vid försäljning av bostad ses över för att åstadkomma en större rörlighet på bostadsmarknaden.

Skatt på kapitaläggande – företagsskatter

- En tillfällig skatt på bankernas övervinster införs. Skatten tas ut på räntenettot.

Skatt på konsumtion m.m. – energi- och miljöskatter

- Regeringens förslag om sänkt bensin- och dieselskatt avvisas.
- Regeringens förslag om sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk avvisas till förmån för ett jordbruksavdrag.
- Regeringens förslag om att slopa skatten på plastpåsar avvisas.
- Koldioxidskatten på kraft- och värmeverk som regeringen tog bort återinförs.
- Gränsen på 500 kW för skattebefrielse för egenanvänd el slopas eftersom gränsen i dag utgör ett hinder för utbyggnaden av större solanläggningar.

- Flygskatten dubblas för att flyget ska bära mer av sina klimatkostnader.
- En antibiotikaskatt införs på kött för att motverka en ohållbart hög användning av antibiotika.

Skatt på konsumtion m.m. – övriga punktskatter

- Regeringens bedömning om sänkt skatt på snus avvisas.

Skatt på konsumtion m.m. – mervärdesskatt

- Som ett led i främjandet av investeringar i grön teknik slopas mervärdesskatten på solpaneler.
- Mervärdesskatten på reparationstjänster av bl.a. cyklar, skor och kläder sänks åter från 12 procent till 6 procent.
- För att minska klimatpåverkan från byggsektorn genom att gynna återbruk av överblivet byggmaterial och rivningsmaterial bör en mervärdesskattefrihet på återbrukade material utredas.

Proposition 2023/24:13 Sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

I propositionen föreslås att det ordinarie jobbskatteavdraget ska förstärkas med totalt 11,04 miljarder kronor. Skattesänkningen riktas främst till heltidsarbetande med låga och medelhöga inkomster. I genomsnitt minskar skatten med knappt 2 600 kronor per person och år. Vidare föreslås att en indexeringsreglering ska införas i beräkningen av jobbskatteavdraget för äldre och att åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för denna grupp höjs från 65 till 66 år. Dessutom föreslås att skatten för pensionärer ska sänkas med totalt 2,18 miljarder kronor. Förslaget innebär att det förhöjda grundavdraget för personer som vid årets ingång har fyllt 66 år förstärks. I genomsnitt minskar skatten med ca 1 300 kronor per person och år.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Motionen

I kommittémotion 2023/24:2749 yrkandena 1 och 2 av Martin Ådahl (C) avvisar motionärerna förslaget om ändringar i regelverket för jobbskatteavdrag. Sverige behöver en riktig tillväxtpolitik som gör det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete, som minskar företagets kostnader och uppmuntrar dem att anställa och som motverkar bristsituationer och stimulerar investeringsviljan i Sverige. En grundprincip för en sådan politik är att inte höja de redan höga skatterna på arbete utan att sänka dem. I Centerpartiets budget föreslås en bred skattesänkning, ett utökat jobbskatteavdrag på inkomstskatten, med fokus på låga inkomster och medelinkomster. Jobbskatteavdraget ska göra det lättare att öka sin arbetstid, att gå från bidrag till arbete och att klara kostnadskrisen. Skattesänkningen motsvarar 1 500 kronor per år för en person med 200 000 kronor i årsinkomst och 2 800 kronor

per år för en person med 400 000 kronor i årsinkomst. Centerpartiets förslag innebär sänkt skatt för alla, med lika mycket som regeringen föreslår för de med inkomster över drygt 38 000 kronor i månaden, men med upp till åtta gånger mer än regeringen för de med riktigt låga inkomster.

Proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna

I propositionen föreslås vissa lagtekniska justeringar av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som arbetar med forskning eller utveckling (FoU-avdraget) och av den generella nedsättningen av egenavgifterna. FoU-avdraget föreslås ändras på så sätt att avdraget vid beräkning av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften ska göras mot summan av dessa avgifter. En motsvarande ändring föreslås i fråga om nedsättningen av egenavgifterna. Avdraget föreslås i det fallet göras mot summan av egenavgifterna och den allmänna löneavgiften. Syftet med förslagen är att skapa utrymme för berörda arbetsgivare och näringsidkare att kunna utnyttja respektive avdrag fullt ut.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt

I propositionen föreslås att skattelättnaden för experter, forskare och andra nyckelpersoner utvidgas från att gälla under högst fem år räknat från den dag vistelsen i Sverige påbörjades till att i stället gälla under högst sju år. Som en följdändring justeras även kravet om att vistelsen i Sverige ska vara avsedd att vara högst fem år till att den i stället ska vara avsedd att vara högst sju år. Förslaget syftar till att stärka de svenska reglernas konkurrenskraft.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas första gången för vistelser i Sverige som påbörjas efter den 31 mars 2023.

2.6 Ålderspensionssystemets utgifter 2024

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget omfattar ålderspension i form av inkomstpension, tilläggs pension och premiepension samt administrationskostnader. Ålderspensionssystemets utgifter ingår inte i statens budget men i de takbegränsade utgifterna under utgiftstaket.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslår regeringen (punkt 8) att riksdagen godkänner beräkningen av utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 372,9 miljarder kronor 2024. Det innebär en ökning med 12 miljarder kronor jämfört med prognosen för 2023 och förklaras i huvudsak av den makroekonomiska utvecklingen.

2.7 Preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026

Regeringen ska i budgetpropositionen lämna förslag till preliminära inkomstberäkningar och utgiftsramar för det andra och tredje tillkommande budgetåret (2 kap. 3 § budgetlagen).

Propositionen

Preliminära utgiftsramar för 2025 och 2026

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (punkt 9) att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete. I tabellerna 2.5 och 2.6 redovisas regeringens och motionärernas förslag till preliminära utgiftsramar för 2025 och 2026.

De sammantagna utgiftsramarna för 2025 och 2026 uppgår till ca 1 386 miljarder kronor respektive 1 394 miljarder kronor. Det innebär jämfört med det föregående året en ökning med 39,5 miljarder kronor respektive 7,7 miljarder kronor. Utgiftsökningarna beror till stor del på den makroekonomiska utvecklingen och på den årliga pris- och löneomräkningen. Ökningen hålls emellertid tillbaka av att beräkningarna utgår från antaganden om att inga nya finanspolitiska åtgärder vidtas för dessa år utöver de som tidigare aviserats eller aviseras i denna budgetproposition.

Preliminär inkomstberäkning för 2025 och 2026

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (punkt 5) att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete. I tabellerna 2.7 och 2.8 redovisas regeringens och motionärernas förslag till preliminära inkomstberäkningar för 2025 och 2026. Regeringen beräknar preliminärt inkomsterna i statens budget till ca 1 339 miljarder kronor respektive 1 393 miljarder kronor 2025 och 2026.

Motionerna

Motionärerna lämnar förslag till preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för det andra och tredje tillkommande budgetåret i partimotionerna 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkandena 4 och 6, 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 6 och 8, 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 4 och 6 och 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 4 och 6. Motionärernas förslag till preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar jämfört med regeringens förslag för 2024 och 2025 framgår av tabellerna 2.5–2.8.

Tabell 2.5 Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsramar 2025*Miljoner kronor*

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1 Rikets styrelse	18 845	-395	449	-588	410
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	21 704	10	1 143	-21	51
3 Skatt, tull och exekution	14 221	100	10	-145	-35
4 Rättsväsendet	83 713	100	113	555	1 268
5 Internationell samverkan	2 238	±0	14	-2	276
6 Försvar och samhällets krisberedskap	139 271	±0	±0	175	1 805
7 Internationellt bistånd	48 263	1 000	13 937	5 071	20 019
8 Migration	13 943	±0	-87	340	90
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	108 886	1 040	1 724	-1 433	689
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	117 144	230	18 380	-3 819	3 051
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	62 470	±0	-1 100	-5	7
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	109 149	±0	20 100	-992	4 600
13 Integration och jämställdhet	3 584	570	1 855	1 146	1 330
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	93 688	570	20 306	-11 045	2 197
15 Studiestöd	33 869	20	447	1 830	1 913
16 Utbildning och universitetsforskning	99 362	1 080	3 462	6 460	4 368
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 673	550	2 321	900	2 758
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 005	910	10 642	-67	7 833
19 Regional utveckling	4 088	20	70	5 900	±0
20 Klimat, miljö och natur	15 315	880	14 987	5 573	26 116
21 Energi	5 562	60	5 305	-362	16 238
22 Kommunikationer	92 832	550	21 233	491	35 580
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 642	238	2 342	172	3 139
24 Näringsliv	7 664	185	977	5	418
25 Allmänna bidrag till kommuner	168 992	7 574	3 461	-16	24 076
26 Statsskuldsräntor m.m.	27 855	±0	10	±0	±0

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
27 Avgiften till Europeiska unionen	52 188	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	1 386 165	15 292	142 101	10 122	158 198

Källa: Budgetpropositionen för 2024, partimotion 2023/24:2654 (S), partimotion 2023/24:2733 (C), partimotion 2023/24:2385 (V) och partimotion 2023/24:2689 (MP).

Tabell 2.6 Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsramar 2026

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1 Rikets styrelse	19 201	-395	185	-557	410
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	22 310	10	1 168	-14	51
3 Skatt, tull och exekution	14 479	100	10	-47	40
4 Rättsväsendet	90 267	100	-390	555	1 268
5 Internationell samverkan	2 251	±0	14	-1	280
6 Försvar och samhällets krisberedskap	139 582	±0	±0	175	1 805
7 Internationellt bistånd	47 682	1 000	17 295	8 345	30 019
8 Migration	12 899	±0	-537	29	-169
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	105 447	1 040	6 240	-1 275	834
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	117 704	230	17 774	-998	4 340
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	59 715	±0	-1 100	-3	7
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	112 677	±0	20 500	-1 167	5 100
13 Integration och jämställdhet	3 289	570	1 845	1 491	1 605
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	90 789	570	23 806	-11 954	2 297
15 Studiestöd	37 396	20	527	1 842	1 816
16 Utbildning och universitetsforskning	99 008	955	3 441	6 662	4 388
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 413	550	2 491	1 057	2 758
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 628	1 510	12 152	-64	7 835
19 Regional utveckling	4 323	20	70	5 900	±0
20 Klimat, miljö och natur	16 175	630	15 937	5 629	28 645
21 Energi	4 769	60	5 030	22	16 448

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
22 Kommunikationer	99 206	400	21 514	502	35 424
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 749	238	2 402	270	5 174
24 Näringsliv	7 398	185	1 057	8	618
25 Allmänna bidrag till kommuner	169 768	7 576	3 171	-233	26 476
26 Statsskuldsräntor m.m.	26 855	±0	10	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	52 897	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	1 393 878	15 369	154 611	16 174	177 470

Källa: Budgetpropositionen för 2024, partimotion 2023/24:2654 (S), partimotion 2023/24:2733 (C), partimotion 2023/24:2385 (V) och partimotion 2023/24:2689 (MP).

Tabell 2.7 Regeringens och motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2025

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1100 Direkta skatter på arbete	792 341	6 914	36 630	-5 315	20 400
1110 Inkomstskatter	1 021 861	±0	29 300	-3 800	9 500
1111 Statlig inkomstskatt	62 550	±0	11 280	-3 200	8 800
1115 Kommunal inkomstskatt	959 311	±0	18 020	-600	700
1120 Allmän pensionsavgift	166 147	±0	700	±0	-20
1130 Artistskatt	±0	±0	±0	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-395 668	6 914	6 630	-1 515	10 920
1200 Indirekta skatter på arbete	781 534	±0	7 820	-4 900	-30
1210 Arbetsgivaravgifter	764 725	±0	7 980	-4 900	-30
1240 Egenavgifter	11 900	±0	40	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-52 995	±0	-200	±0	±0
1270 Särskild löneskatt	63 221	±0	±0	±0	±0
1280 Nedsättningar	-5 950	±0	±0	±0	±0
1290 Tjänstegrupppliv	632	±0	±0	±0	±0
1300 Skatt på kapital	388 944	±0	37 583	-51	34 791
1310 Skatt på kapital, hushåll	84 992	±0	23 453	±0	26 900
1320 Skatt på företagsvinster	203 670	±0	8 030	-51	7 891
1330 Kupongskatt	7 710	±0	±0	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	30 698	±0	±0	±0	±0
1350 Fastighetsskatt	42 199	±0	6 100	±0	±0
1360 Stämpelskatt	15 145	±0	±0	±0	±0
1390 Riskskatt för kreditinstitut	4 529	±0	±0	±0	±0

Inkomsttitel		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
			S	V	C	MP
1400	Skatt på konsumtion och insatsvaror	759 259	8 420	9 010	16 209	8 448
1410	Mervärdesskatt	616 985	±0	880	±0	-4 410
1420	Skatt på alkohol och tobak	31 920	±0	±0	800	800
1430	Energiskatt	45 734	7 770	7 270	14 620	7 715
1440	Koldioxidskatt	24 159	±0	210	±0	103
1450	Övriga skatter på energi och miljö	7 222	650	650	650	4 240
1470	Skatt på vägtrafik	24 606	±0	±0	139	±0
1480	Övriga skatter	8 633	±0	±0	±0	±0
1500	Skatt på import	9 893	±0	±0	±0	±0
1600	Restförda och övriga skatter	13 122	±0	10	±0	±0
1700	Avgående poster, skatter till EU	-9 893	±0	±0	±0	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter		2 735 199	15 334	91 053	5 943	63 609
1800	Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 324 998	±0	-18 720	600	-680
Statens skatteintäkter		1 410 201	15 334	72 333	6 543	62 929
1900	Periodiseringar	-12 676	±0	±0	±0	±0
1000	Statens skatteinkomster	1 397 525	15 334	72 333	6 543	62 929
Övriga inkomster		-58 941	±0	1 000	±0	±0
2000	Inkomster av statens verksamhet	46 348	±0	1 000	±0	±0
3000	Inkomster av försåld egendom	5 000	±0	±0	±0	±0
4000	Återbetalning av lån	717	±0	±0	±0	±0
5000	Kalkylmässiga inkomster	23 605	±0	±0	±0	±0
6000	Bidrag m.m. från EU	17 425	±0	±0	±0	±0
7000	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-152 037	±0	±0	±0	±0
8000	Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0	±0	±0	±0
Inkomster i statens budget		1 338 583	15 334	73 333	6 543	62 929

Källa: Budgetpropositionen för 2024, partimotion 2023/24:2654 (S), partimotion 2023/24:2733 (C), partimotion 2023/24:2385 (V) och partimotion 2023/24:2689 (MP).

Tabell 2.8 Regeringens och motionärernas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2026*Miljoner kronor*

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1100 Direkta skatter på arbete	835 395	6 714	39 630	-5 015	21 100
1110 Inkomstskatter	1 072 857	±0	30 600	-3 600	10 100
1111 Statlig inkomstskatt	65 410	±0	11 980	-3 200	9 400
1115 Kommunal inkomstskatt	1 007 448	±0	18 620	-400	700
1120 Allmän pensionsavgift	175 176	±0	700	±0	-20
1130 Artistskatt	±0	±0	±0	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-412 638	6 714	8 330	-1 415	11 020
1200 Indirekta skatter på arbete	824 154	±0	7 820	-4 800	-50
1210 Arbetsgivaravgifter	807 271	±0	7 980	-4 800	-50
1240 Egenavgifter	12 019	±0	40	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-55 891	±0	-200	±0	±0
1270 Särskild löneskatt	66 382	±0	±0	±0	±0
1280 Nedsättningar	-6 258	±0	±0	±0	±0
1290 Tjänstegruppliv	632	±0	±0	±0	±0
1300 Skatt på kapital	402 778	±0	37 963	-51	26 491
1310 Skatt på kapital, hushåll	91 300	±0	23 853	±0	28 600
1320 Skatt på företagsvinster	208 549	±0	8 010	-51	-2 109
1330 Kupongskatt	7 787	±0	±0	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	31 785	±0	±0	±0	±0
1350 Fastighetsskatt	43 189	±0	6 100	±0	±0
1360 Stämpelskatt	15 639	±0	±0	±0	±0
1390 Riskskatt för kreditinstitut	4 529	±0	±0	±0	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	796 864	8 700	9 310	16 489	7 684
1410 Mervärdesskatt	652 982	±0	910	±0	-5 410
1420 Skatt på alkohol och tobak	32 150	±0	±0	800	800
1430 Energiskatt	46 635	8 050	7 540	14 900	7 933
1440 Koldioxidskatt	24 595	±0	210	±0	91
1450 Övriga skatter på energi och miljö	6 956	650	650	650	4 270
1470 Skatt på vägtrafik	24 489	±0	±0	139	±0
1480 Övriga skatter	9 057	±0	±0	±0	±0
1500 Skatt på import	10 271	±0	±0	±0	±0
1600 Restförda och övriga skatter	10 069	±0	10	±0	±0

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1700 Avgående poster, skatter till EU	-10 271	±0	±0	±0	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter	2 869 261	15 414	94 733	6 623	55 226
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 392 635	±0	-19 320	400	-680
Statens skatteintäkter	1 476 626	15 414	75 413	7 023	54 546
1900 Periodiseringar	-31 956	±0	±0	±0	±0
1000 Statens skatteinkomster	1 444 670	15 414	75 413	7 023	54 546
Övriga inkomster	-51 936	±0	1 000	±0	±0
2000 Inkomster av statens verksamhet	49 651	±0	1 000	±0	±0
3000 Inkomster av försåld egendom	5 000	±0	±0	±0	±0
4000 Återbetalning av lån	733	±0	±0	±0	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	26 608	±0	±0	±0	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	16 893	±0	±0	±0	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-150 822	±0	±0	±0	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0	±0	±0	±0
Inkomster i statens budget	1 392 734	15 414	76 413	7 023	54 546

Källa: Budgetpropositionen för 2024, partimotion 2023/24:2654 (S), partimotion 2023/24:2733 (C), partimotion 2023/24:2385 (V) och partimotion 2023/24:2689 (MP).

2.8 Yttranden från andra utskott över utgiftsramar och inkomster

Samtliga utskott har fått tillfälle att yttra sig över förslagen till utgiftsramar och inkomster i budgetpropositionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Tabell 2.9 ger en översiktlig sammanställning över de yttranden som lämnats. Som framgår av tabellen tillstyrks regeringens förslag av samtliga de 12 utskott som yttrat sig. I samtliga yttranden finns avvikande meningar (S, V, C, MP) där respektive motion tillstyrks. Yttrandena återfinns i sin helhet i bilagorna 7–19.

Tabell 2.9 Yttranden från andra utskott

Utskott/ Yttrande¹	Yttrar sig över	Bilaga	Tillstyrker/ Avstyrker	Avvikande meningar
KU (KU1y)	Utgiftsområde 1	7	Tillstyrker	S, V, C, MP
SkU (SkU1y)	Skatter och avgifter, inkomstberäkningen	8	Tillstyrker	S, V, C, MP
SkU (SkU2y)	Utgiftsområde 3	9	Tillstyrker	S, V, C, MP
CU (CU1y)	Utgiftsområde 18	10	Tillstyrker	S, V, C, MP
UU (UU2y)	Utgiftsområde 7	11	Tillstyrker	S, V, C, MP
SfU (SfU1y)	Utgiftsområde 8, 10, 11, 12 och ålderspensions- systemet, inkomst- beräkningen	12	Tillstyrker	S, V, C, MP
SoU (SoU1y)	Utgiftsområde 9	13	Tillstyrker	S, V, C, MP
KrU (KrU1y)	Utgiftsområde 17	14	Tillstyrker	S, V, C, MP
UbU (UbU1y)	Utgiftsområde 15 och 16	15	Tillstyrker	S, V, C, MP
TU (TU1y)	Utgiftsområde 22	16	Tillstyrker	S, V, C, MP
MJU (MJU1y)	Utgiftsområde 20 och 23	17	Tillstyrker	S, V, C, MP
NU (NU1y)	Utgiftsområde 19, 21 och 24	18	Tillstyrker	S, V, C, MP
AU (AU1y)	Utgiftsområde 13 och 14	19	Tillstyrker	S, V, C, MP

¹Utrikesutskottet har inte yttrat sig över utgiftsområde 5. Justitieutskottet och försvarsutskottet har inte yttrat sig över sina respektive utgiftsområden.

2.9 Kompletterande information

Förslag som aviserats i budgetpropositionen

Nedan redovisas förslag som har aviserats i budgetpropositionen och som regeringen avser att lämna under hösten 2023 och våren 2024 samt förslag som regeringen avser att lämna därefter. Samtliga dessa förslag ligger till grund för inkomstberäkningen men ingår inte i budgetpropositionen, utan förslagen presenteras i särpropositioner. I budgetpropositionen har regeringen i stället lämnat en bedömning.

Propositioner som regeringen avser att överlämna till riksdagen under hösten 2023 och våren 2024 för ikraftträdande under 2024

- Tillfälligt höjt tak för rotavdraget
- Befrielse från energiskatt på el för infångning av koldioxid (s.k. CCS)
- Justerad skatt på tobak och nikotin
- Höjd spelskatt

Propositioner som regeringen avser att överlämna till riksdagen för ikraftträdande 2025 och 2026

- Kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag

- Ändrade vägavgifter inom Eurovinjettsamarbete
- Höjd omsättningsgräns för mervärdesskatt
- Nya mervärdesskatteregler för små företag
- Ändrade mervärdesskatteregler för vissa tjänster och för konstverk

Beredning av överlämnade propositioner

- Den 17 oktober 2023 överlämnade regeringen proposition 2023/24:27 Pausad uppräknning av skiktgränsen för statlig inkomstskatt för beskattningsåret 2024 till riksdagen. Propositionen kommer att behandlas av skatteutskottet i betänkande 2023/24:SkU8 som planeras komma att debatteras och beslutas i kammaren den 29 november 2023.
- Den 19 oktober 2023 överlämnade regeringen proposition 2023/24:24 Sänkt skatt på bensin och diesel och sänkt skatt på jordbruksdiesel till riksdagen. Propositionen kommer att behandlas av skatteutskottet i betänkande 2023/24:SkU7 som planeras komma att debatteras och beslutas i kammaren den 29 november 2023.
- Den 26 oktober 2023 överlämnade regeringen proposition 2023/24:32 Tilläggs-skatt för företag i stora koncerner. Propositionen kommer att behandlas av skatteutskottet i betänkande 2023/24:SkU6 som planeras komma att debatteras och beslutas i kammaren den 13 december 2023.

2.10 Utskottets ställningstagande

Utgiftstak för staten 2024–2026

Regeringens förslag till nivåer på utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet för 2024–2026 är 1 747, 1 827 respektive 1 866 miljarder kronor. För 2024 och 2025 innebär förslaget att de sedan tidigare fastställda nivåerna på utgiftstaket för dessa år höjs med 2 miljarder kronor för respektive år till följd av tekniska justeringar. Regeringens förslag till nivå på utgiftstaket för 2026 innebär en höjning med 39 miljarder kronor, jämfört med 2025. Höjningen motsvarar 2,1 procent, vilket kan jämföras med den årliga genomsnittliga höjningen i löpande priser som uppgick till 3,5 procent mellan 1997 och 2025. Den föreslagna nivån på utgiftstaket för 2026 motsvarar 26,4 procent av BNP, vilket är lägre än nivån för 2024 och 2025 som motsvarar 27,2 procent.

Utskottet har i kapitel 1 redogjort för sin syn på regeringens förslag till nivå på utgiftstaket för det tredje tillkommande året. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftstak för 2024–2026.

Ramar för utgiftsområdena 2024

Som framgår av tabell 2.2 i betänkandet uppgår de utgiftsramar som regeringen föreslår för 2024 till 1 347 miljarder kronor, vilket är ca 95

miljarder kronor högre än ramarna i den ursprungligt beslutade budgeten för 2023. Regeringens förslag till utgiftsramar för de 27 utgiftsområdena i statens budget 2024 framgår av tabell 2.3 i betänkandet.

Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen fokuserar på hur de takbegränsade utgifterna har förändrats och vad som orsakat förändringarna. Eftersom riksdagen beslutar om utgiftsramarna för respektive utgiftsområde vill utskottet uppmärksamma regeringen på att riksdagens prioritering av hur resurser ska fördelas mellan utgiftsområdena skulle kunna underlättas om regeringens underlag för riksdagens rambeslut i högre grad fokuserar på förändringen av utgiftsramarna.

Utskottet anser att regeringens förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden överensstämmer med de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår och som utskottet ställt sig bakom i kapitel 1. I likhet med de utskott som yttrat sig över utgiftsramarna för sina respektive utgiftsområden tillstyrker också finansutskottet regeringens förslag till utgiftsramar.

Övriga utgifter i statens budget 2024

Övriga utgifter i statens budget utgörs av Riksgäldskontorets nettoutlåning, posten Minskning av anslagsbehållning och kassamässig korrigering. Utgifterna för dessa för 2024 beräknas till –5 miljarder kronor, –10,9 miljarder kronor respektive 0 kronor. Utskottet tillstyrker regeringens förslag, men kommenterar nedan det relativt stora beloppet på posten Minskning av anslagsbehållningar.

Beloppet innebär att regeringen beräknar att anslagsförbrukningen blir 10,9 miljarder kronor lägre än de medel man föreslår att riksdagen ska anvisa. Motsvarande belopp uppgick till 4,4 miljarder kronor i budgetpropositionen för 2023.

Det framgår inte av budgetpropositionen varför regeringen i budgeteringsfasen föreslår att mer medel ska anvisas än vad som beräknas komma att tas i anspråk. Det framgår inte heller på vilka anslag som regeringen budgeterat medel som inte beräknas tas i anspråk. Det gör att det blir svårt för riksdagen att granska och förhålla sig till regeringens budgetförslag. Utskottet vill därför framhålla vikten av att regeringen som utgångspunkt inte budgeterar mer medel än vad man bedömer kommer att förbrukas och att dessa medel fördelas på respektive anslag.

Beräkning av inkomster i statens budget 2024

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att riksdagen ska godkänna beräkningen av inkomsterna i statens budget till sammanlagt 1 324 miljarder kronor för 2024. Regeringens förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024 framgår av tabell 2.4 i betänkandet. I regeringens förslag till

inkomstberäkning är inräknat de förslag och aviseringar om förslag till skatte- och avgiftsregler som regeringen lämnar i propositionen.

Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen fokuserar på hur statens skatteintäkter har förändrats och dess orsaker. Eftersom riksdagen godkänner en beräkning av statens inkomster vill utskottet uppmärksamma regeringen på att riksdagens prioriteringar skulle kunna underlättas om regeringens underlag för riksdagens rambeslut i högre hög grad fokuserade på förändringen av inkomsterna i statens budget.

Utskottet anser att regeringens beräkning av inkomsterna i statens budget är väl förenlig med de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår och som utskottet ställer sig bakom i kapitel 1.

Ändringar i skatte- och avgiftsregler

Finansutskottet har i likhet med skatteutskottet och socialförsäkringsutskottet inte någon invändning mot de förslag om ändrade skatte- och avgiftsregler som ligger till grund för den beräkning av inkomsterna i statens budget 2024 som regeringen lägger fram. Utskottet noterar dock i likhet med socialförsäkringsutskottet att en lagteknisk samordning behöver göras när det gäller budgetpropositionens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (lagförslag 11.7). För att undvika en lagkollision görs därför i betänkandet av lagtekniska skäl en samordning av lagförslagen i utskottets förslag till riksdagsbeslut (förslagspunkt 2 e).

Samtliga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 utom de som gäller avskaffad skatt på plastbärkassar som träder i kraft den 1 november 2024, ändrad beskattning av inlösenaktier i vissa fall som träder i kraft den 1 januari 2025 och höjd åldersgräns från 66 till 67 år för rätt till avdrag vid beräkning av egenavgifter och den allmänna löneavgiften som träder i kraft den 1 januari 2026.

I budgetpropositionen för 2024 lämnar regeringen skarpa lagförslag som ligger till grund för inkomstberäkningen. Regeringen lämnar också bedömningar av lagförslag som ligger till grund för inkomstberäkningen som regeringen avser att återkomma till riksdagen om i särpropositioner. Vissa av dessa särpropositioner har överlämnats i anslutning till budgetpropositionen och behandlas därmed i finansutskottets förslag till rambeslut. Några av de i budgetpropositionen aviserade förslagen om lagändringar med budgetpåverkan har dock inte överlämnats i sådan tid att de kunnat ingå i rambeslutsprocessen.

Hanteringen av lagstiftning med budgetpåverkan är en central fråga för en samordnad behandling av statens budget. Utskottet konstaterar att ju fler lagförslag med budgeteffekter som läggs fram efter budgetpropositionen, desto svårare blir det för riksdagen att göra en sammanhållen prövning. Vidare riskerar värdet av statens budget som beslutsunderlag att minska och budgetdisciplinen riskerar att försvagas när propositioner med budgetpåverkan

lämnas som särpropositioner för sent för att kunna behandlas i rambeslutet. Utskottet framhåller därför vikten av att regeringen anstränger sig för att inga lagförslag som påverkar inkomster och utgifter ska presenteras så sent att de inte kan ingå i budgetbesluten. Vidare konstaterar utskottet att riksdagens samlade prövning av statens budget riskerar att urholkas när regeringen lämnar lagförslag med budgeteffekt som träder i kraft efter det aktuella budgetåret.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändringar i skatte- och avgiftsregler med den tekniska samordning som föreslås i utskottets förslag till riksdagsbeslut (förslagspunkt 2 e).

Ålderspensionssystemets utgifter 2024

Utskottet tillstyrker regeringens beräkning av ålderspensionssystemets utgifter vid sidan av statens budget för 2024, och utgifterna beräknas uppgå till 372,9 miljarder kronor.

Preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026

Regeringens förslag till preliminära utgiftsramar framgår av tabellerna 2.5 och 2.6 i betänkandet. Fördelningen av utgifter utgår från fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2024. Regeringen föreslår också preliminära beräkningar av statens inkomster för 2025 och 2026. Förslaget till preliminära beräkningar av statens inkomster framgår av tabellerna 2.7 och 2.8 i betänkandet. Förslagen utgår från beräkningen av inkomsterna för 2024.

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag till rambeslut

Sammanfattningsvis tillstyrker finansutskottet proposition 2023/24:1 med förslag till nivåer på utgiftstaket, utgiftsramar, inkomstberäkningar, ålderspensionssystemets utgifter samt preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026. Utskottet tillstyrker även, i likhet med skatteutskottet och socialförsäkringsutskottet, förslagen om ändrade skatte- och avgiftsregler med den lagtekniska samordningen enligt ovan.

De alternativa förslag till utgiftstak, utgiftsramar och inkomstberäkningar som motionärerna lämnar avstyrks. Detsamma gäller motionärernas alternativa förslag till ändringar i skatte- och avgiftsregler och motionsyrkandena i följdmotionen.

3 Bemyndiganden om lån och andra ekonomiska åtaganden

3.1 Bemyndigande om upplåning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (punkt 10).

För 2024–2026 beräknas budgetsaldot uppgå till i genomsnitt –5 miljarder kronor. Det är en minskning jämfört med 2022, då budgetsaldot var 164 miljarder kronor. Minskningen är hänförlig till att Riksgäldskontorets nettoutlåning ökar, vilket i huvudsak beror på att flaskhalsintäkter som uppstod till följd av ovanligt höga prisskillnader mellan elområden under 2022 delvis återförs till elkonsumenterna i form av elstöd under 2023.

Den konsoliderade statsskulden beräknas minska från 17 procent av BNP 2022 till 14 procent av BNP 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att under 2024 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203).

3.2 Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 60,6 miljarder kronor.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2024 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till

högst 60,6 miljarder kronor (punkt 13). Förslaget för 2024 är 5,2 miljarder kronor högre än låneramen för 2023. Låneramen har, inklusive förslaget för 2024, i genomsnitt ökat med 4,7 procent per år under de senaste tio åren.

Myndigheternas totala skuld för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet uppgick den 31 december 2022 till 40,2 miljarder kronor. Myndigheternas nyttjande av låneramen per den 31 december 2022 uppgick till 76 procent. Enligt regeringen innebär det att nyttjandegraden var 2 procentenheter lägre än 2021.

Nyupplåningen beräknas till 19,4 miljarder kronor och utgör den huvudsakliga finansieringen av nya investeringar i statens egen verksamhet 2024. Av den begärda låneramen kommer 0,5 miljarder kronor inledningsvis inte att fördelas till myndigheterna eftersom regeringen ska kunna hantera situationer då lånebehov uppstår till följd av oförutsedda händelser i myndigheternas verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har återkommande uttalat att skillnaden mellan föreslagen låneram för investeringar i anläggningstillgångar och den faktiska användningen av ramen bör minska, dvs. att nyttjandegraden bör öka (se t.ex. bet. 2020/21:FiU1). Utskottet har även tidigare noterat regeringens målsättning om att arbeta aktivt för att nyttjandegraden ska öka. Myndigheternas nyttjande av låneramen har dock varit relativt oförändrad sedan 2011 och de senaste åren har nyttjandegraden fallit.

En alltför stor skillnad mellan beviljade låneramar för myndigheternas investeringar och faktiskt utnyttjade belopp är inte i linje med budgetlagens krav på hög effektivitet och god hushållning i statens verksamhet. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter arbeta aktivt för att nå målsättningen om att nyttjandegraden ska öka. Med hänsyn till att låneramen historiskt har nyttjats i så låg utsträckning vill utskottet även framhålla vikten av att regeringen motiverar behovet av den föreslagna bufferten för oförutsedda händelser.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om att bemyndiga regeringen att under 2024 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 60,6 miljarder kronor.

3.3 Myndigheternas räntekontokrediter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2024 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 20,1 miljarder kronor.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2024 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 20,1 miljarder kronor (punkt 14). Förslaget innebär en höjning av räntekontokreditramen med 1,6 miljarder kronor jämfört med 2023 och med ca 2,5 miljarder kronor jämfört med 2022. Under 2022 uppgick de beslutade krediterna på myndigheternas räntekonton sammanlagt till ca 17,6 miljarder kronor och det maximala utnyttjandet uppgick under 2022 till ca 1,9 miljarder kronor.

Regeringen anför att räntekontokreditramen sammantaget nyttjas i begränsad omfattning, men att den också säkerställer myndigheternas betalningsförmåga om utbetalningarna inte skulle infalla jämnt fördelade över året. Av den totala kreditramen kommer 100 miljoner kronor enligt regeringen inledningsvis inte att fördelas till myndigheterna för att regeringen ska kunna hantera situationer då kreditbehov uppstår till följd av oförutsedda händelser i myndigheternas verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringens förslag innebär en höjning av räntekontokreditramen med 1,6 miljarder kronor jämfört med 2023 och med 2,5 miljarder kronor jämfört med 2022. Utskottet noterar att räntekontokreditramen nyttjas i begränsad omfattning, men att den säkerställer myndigheternas betalningsförmåga om utbetalningarna inte skulle infalla jämnt över året. Utskottet tillstyrker med detta förslaget i budgetpropositionen om att bemyndiga regeringen att för 2024 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 20,1 miljarder kronor.

3.4 Bemyndigande att överskrida anslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen (2011:103), besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen, besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten (punkt 15).

Regeringen anför att dess avsikt är att, liksom vid tidigare tillfällen, föreslå ändringar av berörda anslag som ersätter de medgivna överskridandena. Under 2023 har regeringen hittills medgett överskridanden inom utgiftsområde 5 anslaget 1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands och diverse kostnader för rättsväsendet samt utgiftsområde 23 anslaget 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar. Regeringen föreslår i propositionen Höständringsbudget för 2023 att de ovan angivna anslagen tillförs medel som täcker de medgivna överskridandena (prop. 2023/24:2). Ett eventuellt utnyttjande av bemyndigandet senare under året kommer att redovisas i årsredovisningen för staten för 2023.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att bemyndiga regeringen att under 2024, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen (2011:203), besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten.

4 Återrapportering av vissa tillkännagivanden

Utskottets bedömning i korthet

Riksdagen gör ingen annan bedömning än vad som görs i budgetpropositionen om att de redovisade tillkännagivandena bör anses vara slutbehandlade.

Propositionen

I budgetpropositionen avsnitt 6.7 återrapporteras två tillkännagivanden som riksdagen har lämnat efter förslag från finansutskottet med anledning av extra ändringsbudgetar till följd av pandemin och som har anknytning till budgetens utgiftssida.

Utvärdering av stöd till näringslivet

Riksdagen har i samband med behandlingen av propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:181) tillkännagett för regeringen att den skyndsamt och fortlöpande bör granska stödåtgärdernas sammanlagda påverkan på företagen och återkomma till riksdagen med förslag på åtgärder som särskilt stärker de enskilda näringsidkarnas möjligheter att överbrygga konsekvenserna av covid-19 (bet. 2019/20:FiU61, rskr. 2019/20:353).

Regeringen gav i december 2020 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) i uppdrag att påbörja en strukturerad uppföljning och utvärdering av de sammanlagda effekterna på företagen av stöden till näringslivet med anledning av den då pågående pandemin (N2020/03083). Tillväxtanalys har lämnat tre delredovisningar av uppdraget som har redogjorts för i budgetpropositionerna för 2022 och 2023 (prop. 2021/22:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.7 och prop. 2022/23:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.7). Den 21 december 2022 lämnade Tillväxtanalys en slutredovisning av uppdraget. I slutredovisningen sammanfattas samtliga delrapporter som tagits fram. Överlag bedömer Tillväxtanalys att stöden har varit värdefulla och att de har haft positiva effekter. De branscher som drabbades hårdast av pandemin, som exempelvis hotell och restaurang samt kultur, nöje och fritid har generellt erhållit högst beviljat stöd per sysselsatt. Några av de slutsatser som dras är att stödets utformning kunde ha varit mer träffsäker och att handläggningstiderna kunde ha varit kortare. Vidare visar analysen att stöden sannolikt har bidragit till en påtaglig minskning av antalet konkurser och en bromsad nedgång på arbetsmarknaden. Tillväxtanalys menar dock att det inte går att utesluta att stöden samtidigt har bidragit till en försenad strukturomvandling med en inbromsad ekonomisk tillväxt som följd. Mot denna bakgrund bedömer

regeringen att stödets påverkan på företagen har granskats och att granskningen tillgodoser riksdagens tillkännagivande. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Åtgärder för att stärka svensk matberedskap

Riksdagen har i samband med behandlingen av propositionen Extra ändringsbudget för 2022 – Tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel samt hantering av överskott av vaccindoser (prop. 2021/22:221) tillkännagett för regeringen att den bör stärka den svenska matberedskapen genom ett flertal åtgärder (bet. 2021/22:FiU39 punkt 2, rskr. 2021/22:248). I regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 (skr. 2022/23:75) redovisade regeringen vilka åtgärder som vidtagits med anledning av tillkännagivandet och bedömde att det var tillgodosett i alla delar, förutom den del av tillkännagivandet som gäller tillfälliga undantag från EU:s statsstödsregler för att stödja svenska veteodlare samt övriga växtodlings- och trädgårdsföretag. Mot bakgrund av regeringens förslag om att sänka reduktionsplikten samt den förlängda nedsättningen av dieselskatten anser regeringen att de svenska veteodlarna samt övriga växtodlings- och trädgårdsföretag kompenseras för ökade kostnader. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Utskottets bedömning

Utskottet gör ingen annan bedömning än den som görs i budgetpropositionen om att de redovisade tillkännagivandena bör anses vara slutbehandlade.

5 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2022

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Bakgrund

Riksrevisionen granskar återkommande regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket i de ekonomiska propositionerna. Riksrevisionen publicerade i mars 2023 granskningsrapporten Det finanspolitiska ramverket – regeringens tillämpning 2022 (RiR 2023:3). I rapporten granskas om regeringens föreslagna finanspolitik i de ekonomiska propositionerna under 2022 varit utformad och redovisats i enlighet med det finanspolitiska ramverket. Den 29 juni 2023 överlämnade regeringen sin skrivelse med anledning av granskningsrapporten till riksdagen (skr. 2022/23:128). I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen presenterar i sin rapport. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Regeringens skrivelse

Beräkningsmetoden för det strukturella sparandet

Riksrevisionen anser att regeringen har förändrat metoden för strukturellt sparande så att den nu skiljer sig åt på ett väsentligt sätt från övriga prognosmakares metoder. Enligt Riksrevisionen innebär detta ett avsteg från vad som tidigare varit en vedertagen metod. Riksrevisionen menar att även om metodförändringen endast omfördelar sparande mellan åren innebär det en problematik eftersom ramverket stipulerar en uppföljning av det strukturella sparandet för innevarande och nästkommande år. Det finanspolitiska ramverket slår fast att det strukturella sparandet ska vara beräknat enligt vedertagna metoder, men specificerar inte vad som är att betrakta som en vedertagen metod. Riksrevisionen framhåller att en metodutveckling som väsentligt påverkar beräkningen av strukturellt sparande helst bör ske gemensamt mellan Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet och Ekonomistyrningsverket. Riksrevisionen rekommenderar därför att regeringen tar initiativ för att säkerställa att det åter etableras en vedertagen metod för att beräkna det strukturella sparandet som är gemensam för Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet och Ekonomistyrningsverket.

Regeringen delar till viss del Riksrevisionens bedömning. Prisjusteringen i metoden för det strukturella sparandet infördes i juni 2022 med anledning av den höga inflationen i syfte att ge en jämnare utveckling av det strukturella sparandet. Det sammantagna budgetutrymmet under prognosperioden

påverkas inte, men fördelningen av budgetutrymmet blir jämnare. Regeringen håller med om att dessa effekter kunde ha redovisats tydligare. Regeringen anser dock, till skillnad från Riksrevisionen, att den anpassning av metoden för strukturellt sparande som gjorts i samband med den höga inflationen ryms inom ramen för kravet att använda en vedertagen metod. Regeringen delar samtidigt Riksrevisionens bedömning att det inte är helt tydligt vad som avses med vedertagen metod i det finanspolitiska ramverket. Eftersom det råder stor osäkerhet i bedömningen av det strukturella sparandet och ingen metod kan göra anspråk på att vara den rätta kommer bedömningarna alltid att variera mellan olika prognosmakare. Regeringen kommer därför att fortsätta ha en dialog med berörda myndigheter om metodutveckling.

Redovisningen av finanspolitikens inriktning

Riksrevisionen anser att det är oklart på vad regeringen baserar sin bedömning att den föreslagna finanspolitiken är neutral och att regeringens redovisning i delar är missvisande. Riksrevisionen bedömer dock att det inte strider mot ramverket att i ett läge med hög inflation ta hänsyn till penningpolitiken. Den sparsamma beskrivningen av samspelet mellan finanspolitik och penningpolitik i ramverket gör det emellertid, enligt Riksrevisionen, svårt att bedöma lämpligheten i den finanspolitiska inriktningen. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att öka transparensen om finanspolitikens inriktning i de ekonomiska propositionerna så att det tydligt framgår vad bedömningen baseras på.

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det inte strider mot ramverket att i ett läge med hög inflation ta hänsyn till penningpolitiken. Regeringens samlade bedömning var att finanspolitiken var lätt åtstramande i statens budget då det primära strukturella sparandet stärktes mellan 2022 och 2023, medan den totala effekten på efterfrågan blev neutral om man även tog hänsyn till de utbetalningar från Affärsverket svenska kraftnät som inte omfattades av statens budget. Regeringen delar inte Riksrevisionens bedömning att redovisningen av finanspolitiken delvis skulle vara missvisande. Det finns ingen vetenskaplig definition att utgå från vid bedömningen av finanspolitikens inriktning eller påverkan på efterfrågan, utan detta kan mätas på flera olika sätt. Regeringen bedömer att förändringen av det strukturella sparandet även fortsatt bör vara det mått som används för att bedöma finanspolitikens inriktning. Måttet används även av internationella organisationer som mått på finanspolitikens effekt på efterfrågan i ekonomin. Regeringen konstaterar vidare att om kapitalnettot varierar mycket mellan år, vilket det gjorde mellan 2022 och 2023, brukar det primära strukturella sparandet användas som mått på finanspolitikens inriktning. I skrivelsen konstaterar regeringen att man kontinuerligt arbetar för att bli mer transparent och för att fördjupa analysen av finanspolitikens effekter på makroekonomin. Till exempel har regeringen, med anledning av Riksrevisionens rekommendation, i 2023 års ekonomiska vårproposition utvecklat och

tydliggjort analysen av finanspolitikens effekt på efterfrågan, bl.a. genom att dela upp förändringar av sparandet i olika beståndsdelar och tydliggöra dessa beståndsdelars effekt på efterfrågan (prop. 2022/23:100 avsnitt 9.2).

Prognosjämförelser

Riksrevisionen konstaterar att det strukturella sparandet har en central roll i uppföljningen av finanspolitiken och dess utformning i förhållande till överskottsmålet och att prognosjämförelser med andra bedömare av den anledningen är av stor betydelse. När metoderna skiljer sig åt är det ännu viktigare att regeringen redovisar prognoskillnaderna på ett tydligt sätt. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att förbättra prognosjämförelserna i de ekonomiska propositionerna.

Regeringen instämmer i Riksrevisionens bedömning av betydelsen av prognosjämförelser och bedömningen att regeringens redovisning av dessa kan fördjupas, särskilt när det gäller transparensen i fråga om olikheter i metoder för prognoser för det strukturella sparandet. Regeringen har därför i 2023 års ekonomiska vårproposition tydliggjort att beräkningarna av det strukturella sparandet skiljer sig åt till följd av att potentiella variabler i löpande priser hanteras olika (prop. 2022/23:100 avsnitt 9.7).

Utgiftstakets nivå

Riksrevisionen bedömer att höjningen av utgiftstakets nivåer 2023–2025 som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2023 inte strider mot det finanspolitiska ramverket. Riksrevisionen anser dock att regeringen bör överväga att justera ned utgiftstakets nivåer om det, när osäkerheten minskar, visar sig att behovet av marginaler blev mindre än befarat. Riksrevisionen anser att det annars finns en risk för att prioriteringen mellan utgifter inte blir lika effektiv som den hade blivit om utgiftstaket tydligare utgjort en begränsning av de statliga utgifterna. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att överväga att sänka utgiftstaket om behovet av marginaler till följd av de finanspolitiska riskerna blir mindre än befarat.

Regeringen delar delvis Riksrevisionens bedömning. Regeringen instämmer i att höjningen av utgiftstakets nivåer inte strider mot det finanspolitiska ramverket. Regeringen delar dock inte bedömningen att utgiftstakets nivåer bör justeras ned om behovet av marginaler visar sig bli mindre när osäkerheten minskar. Regeringen anser att ändringar av redan fastställda nivåer på utgiftstaket är en åtgärd som endast bör vidtas i speciella fall när särskilda omständigheter kräver det. För att utgiftstaket trovärdigt ska kunna främja en kontrollerad utgiftsutveckling, och vara ett stöd för att uppnå överskottsmålet och långsiktigt hållbara finanser, är det en grundläggande förutsättning att takets nivå i normala fall inte ändras. Om osäkerheten minskar och behovet av marginaler blir mindre anser regeringen att det i stället är bättre att utgiftstaket för nyttillkomna år sätts till en nivå som bättre speglar det nya behovet av marginaler. Därmed begränsas utrymmet för permanenta

utgiftsökningar, och utgiftstaket för det nytillkomna året skulle enligt regeringen bättre avspegla en långsiktigt önskvärd utgiftsutveckling.

Handlingsregler för finanspolitiken i samspelet med penningpolitiken

Riksrevisionen bedömer att det i rådande läge finns ett behov av ett mer utvecklat finanspolitiskt ramverk i de delar som gäller samspelet mellan finanspolitik och penningpolitik. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att utveckla handlingsreglerna för hur finanspolitiken ska samspela med penningpolitiken i samband med nästa översyn av överskottsmålet.

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning. En sådan utveckling av ramverket bör enligt regeringen vara en fråga för den regelbundna översyn av överskottsmålet som ska göras inför nästa åttaårsperiod som startar 2027.

Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Enligt skrivelsen strävar regeringen ständigt efter att öka tydligheten och transparensen i de ekonomiska propositionerna i den riktning som Riksrevisionen rekommenderar. Tydlighet och transparens är bärande delar i det finanspolitiska ramverket och bidrar till att finanspolitiken blir mer förutsägbar.

När det gäller beräkningsmetoden för det strukturella sparandet delar regeringen Riksrevisionens bedömning att det inte är helt tydligt vad som avses med vedertagen metod i det finanspolitiska ramverket och ser därför anledning att ha fortsatt dialog med berörda myndigheter om metodutveckling. Till skillnad från Riksrevisionen anser dock regeringen att anpassningen av metoden för strukturellt sparande till följd av den höga inflationen gjorts inom ramen för vad som är att betrakta som vedertagen metod.

När det gäller redovisningen av finanspolitikens inriktning och jämförelsen mellan olika prognoser har regeringen i 2023 års ekonomiska vårproposition utvecklat redovisningen i den riktning som Riksrevisionen efterfrågar i sin rapport. I skrivelsen konstaterar regeringen att man därför för närvarande inte avser att vidta några ytterligare åtgärder i dessa frågor.

Regeringen delar inte Riksrevisionens bedömning att utgiftstakets nivåer bör justeras om behovet av marginaler blir mindre. Regeringen anser att redan fastställda nivåer endast bör ändras i speciella fall när särskilda omständigheter kräver det. Regeringen avser därför inte att vidta några åtgärder med anledning av Riksrevisionens rekommendation.

I likhet med Riksrevisionen anser regeringen att det finanspolitiska ramverket kan utvecklas när det gäller samspelet mellan finanspolitik och penningpolitik. Enligt regeringen bör detta ske i samband med den översyn av överskottsmålet som ska göras vart åttonde år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar de åtgärder som regeringen avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Utskottet välkomnar att regeringen strävar efter att öka tydligheten och transparensen i de ekonomiska propositionerna eftersom det liksom regeringen konstaterar är bärande delar i det finanspolitiska ramverket. Utskottet hänvisar i övrigt till sitt ställningstagande i kapitel 1 Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Reservationer

1. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (S)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Ingela Nylund Watz (S), Eva Lindh (S) och Joakim Sandell (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslår i sin reservation.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 1 och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 1 och motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1, 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1 och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige befinner sig i en historiskt osäker tid och går samtidigt igenom den svåraste ekonomiska krisen sedan 1990-talet där inflationen nått rekordhöga nivåer, svensk ekonomi krymper och arbetslösheten väntas stiga. Hushållen har förlorat 10 års reallöneökningar och fått det tuffare i takt med att priser, hyror och räntor ökar. Särskilt hårt drabbas ensamstående föräldrar och de som redan lever med knappa marginaler. Kostnadskrisen slår också hårt mot välfärden och särskilt allvarligt är det i sjukvården. När välfärden tvingas till nedskärningar under kristider visar erfarenheten att det får konsekvenser för lång tid framöver med tuffare arbetsmiljö, växande vårdköer och kompetensbrist. Bördan av kostnadskrisen har inte delats lika och det hotar samhällsgemenskapen. I banksektorn har räntenettet ökat kraftigt under 2023, vilket betyder att bankerna har kunnat göra övervinster på bekostnad av vanliga hushåll.

För att ta oss igenom den ekonomiska krisen behövs det en tydlig plan för hushållens ekonomi, för att säkra välfärden och en plan för jobben. Även om ekonomiska kriser ofrånkomligen innebär en påfrestning på hela samhället går det inte att kompensera för allt. Den ekonomiska politiken bör inriktas på att ge vanliga löntagare lindring samtidigt som sjukvården och skolan också får de resurser som behövs för att kunna behålla lärare, sjuksköterskor och undersköterskor.

En rättvis skattesänkning riktad mot låg- och medelinkomsttagare som trappas av vid höga inkomster bör genomföras i stället för regeringens förslag

till skattesänkning. Den s.k. funkisskatten ska avskaffas. Samhället har ett ansvar för att se till att barnen inte behöver betala kostnaden för krisen och därför bör det göras en extra utbetalning av barnbidraget under 2024. Även underhållsstödet behöver förstärkas tillfälligt under första halvåret 2024. I stället för en mycket kostsam skattejustering på bensin och diesel som regeringen föreslår bör en särskild tankrabatt införas 2024. Det är en politik som stöttar hushållen, särskilt de som bor i glesbygd och på landsbygd. En tillfällig skatt på bankernas övertvinster bör införas för att finansiera skattesänkningen för vanligt folk.

För att stötta välfärden genom kostnadskrisen bör det generella statsbidraget till kommuner och regioner utökas i förhållande till regeringens förslag. Staten bör också inflationsskydda de generella statsbidragen och ta tillbaka den demokratiska kontrollen av välfärden.

Biståndet behöver inriktas på att stegvis öka biståndet de kommande åren tills 1 procent av BNI uppnås.

När de första tecknen på avmattning nu syns på arbetsmarknaden behöver arbetsmarknadspolitiken förstärkas jämfört med regeringens förslag så att de som förlorar jobbet kan ta sig vidare till ett nytt arbete eller vidareutbildning. Sverige har de förutsättningar som behövs för att lägga grunden för en ny guldålder för svensk tillväxt och välbstånd, men det förutsätter en politik som både erkänner vikten av omställningen och som vågar satsa på det som faktiskt skapar välbstånd. Förutom att möjliggöra för investeringar i industrin krävs det att politiken inriktas på ett helt samhällsbygge med en grön energipolitik, järnvägsunderhåll, fler utbildningsplatser och en bostadspolitik för fler bostäder där industrierna växer fram. En statlig byggstimulans behövs i form av ett produktionsstöd liksom statliga byggkrediter för bostadsbyggande. Ett tillfälligt höjt tak för rotavdraget som regeringen föreslår är en felriktad konjunkturpolitik. I stället bör en kostnadsneutral förändring göras i rotavdragets subventionsgrad så att avdraget bidrar till energieffektivisering.

Skjutningarna och sprängningarna slår mörka rekord i Sverige, och det akuta läget kräver akuta lösningar. Ett statsbidrag till kommunerna bör införas för att de ska ha resurser att snabbt sätta in lokala kristeam så fort det finns oro eller har skett ett gängrelaterat brott i ett område. Resurserna för att bryta nyrekryteringen till gängen får inte minska. Inriktningen på politiken bör vara en ny princip om att för varje ytterligare krona som satsas på polisen ska minst lika mycket satsas på att stoppa nyrekryteringen och stärka det brottsförebyggande arbetet. För att skolsegregationen ska minska bör det införas ett likvärdighetsbidrag där mer resurser viks till de skolor och kommuner som har de tuffaste förutsättningarna.

Behoven i välfärden, kampen mot brottsligheten och vanliga familjers ekonomi ska inte behöva stå tillbaka för att vi ska klara den nödvändiga och brådskande upprustningen av det svenska militära och civila försvaret. En beredskapsskatt bör därför införas för att finansiera utbyggnaden av försvaret. Skatten bör betalas av de som har störst bärkraft och särskilt angeläget är det att se över 3:12-reglerna.

De svenska offentliga finanserna är starka, och det finanspolitiska ramverket är grundläggande för att säkerställa ordning och reda. Starka statsfinanser är en förutsättning för en trygg välfärd i hela landet, men det finns inget egenvärde i att fortsätta betala av på en redan låg statsskuld. Vi vill se en övergång till ett balansmål. Den ordinarie översynen av det finanspolitiska ramverket bör tidigareläggas. Nästa översyn bör även inkludera en uppdaterad diskussion om rollfördelningen mellan penning- och finanspolitiken. En helt central del av det finanspolitiska ramverket är en ordnad och sammanhållen budgetprocess, där olika angelägna ändamål mäts mot varandra i relation till det budgetutrymme som finns.

Sammanfattningsvis tillstyrks Socialdemokraternas förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

2. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Vänsterpartiet föreslår i sin reservation.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 och

avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 1 och motionerna

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 1,

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1 och

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 1.

Ställningstagande

Hushållen och välfärden pressas av att priser och räntor stiger, samtidigt som hushållens realinkomster faller. Det krävs en aktiv ekonomisk politik som skapar förutsättningar för hög sysselsättning, jämlikhet och trygghet. Regeringen har dock valt att inte skjuta till de medel som krävs för att hantera de allvarliga samhällsproblem vi står inför. Det ekonomiska läget i Sveriges regioner är mycket svårt, på ett så långtgående sätt att det hotar hälso- och sjukvårdssystemets funktionssätt. Att regeringen i det läget väljer att genomföra stora ofinansierade skattesänkningar får anses som synnerligen anmärkningsvärt. Sverige har en av Europas högsta inflationsnivåer och Europas lägsta tillväxt med starkt eftersatta investeringar i infrastrukturen. Mer måste göras för de hushåll som är mest utsatta, men i stället för att underlätta för hushållen, vården, skolan och äldreomsorgen väljer regeringen att satsa på skattesänkningar för de rika. Den förda politiken präglas av en

ignorans inför Sveriges verkliga samhällsproblem – en sönderprivatiserad och underfinansierad välfärd, där friskolorna sätter glädjebetyg och livsmedelsföretagen utnyttjar den ekonomiska krisen. De som redan har det allra tuffast får ta den stora smällen.

En positiv arbetslinje bör eftersträvas i den ekonomiska politiken. Med positiv arbetslinje avses en stark arbetsmarknadspolitik där finans- och penningpolitik bidrar till att upprätthålla ett högt och ihållande efterfrågetryck i ekonomin i syfte att nå full sysselsättning. I den positiva arbetslinjen ingår också starka arbetslöshets- och socialförsäkringar som skyddar den enskilde från stora inkomstbortfall, stabiliserar samhällsekonomin och ökar jämlikheten.

En fungerande offentlig välfärd krävs för att uppnå full sysselsättning. För att möjliggöra bibehållen personaltäthet behöver mer medel tillföras välfärden än vad regeringen föreslår. Statsbidragen till kommuner och regioner samt kostnadsrelaterade ersättningar såsom barn- och bostadsbidrag bör indexeras. Sjukvård och äldreomsorg bör styras med utgångspunkt i hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf om vård efter behov och resurserna till vården måste öka i takt med de behov som uppstår då allt fler människor lever längre. Socialförsäkringens ersättningsnivåer och tak bör utformas så att 80 procent av löntagarna får 80 procent av lönen i ersättning. Tandvårdens högkostnadsskydd bör trappas upp under en treårsperiod för att likställas med högkostnadsskyddet för övrig sjukvård.

Sverige ska vara en kunskapsnation i världsklass och fler ska få tillgång till högkvalitativ utbildning. Mer resurser bör sättas av till utbildning utöver regeringens förslag och en kompensatorisk resursfördelningsmodell bör tas fram för fördelningen av utbildningsresurserna.

Världen står inför ett klimatnödläge och samhället behöver ställa om på ett omfattande, skyndsamt och strukturerat vis för att undvika en katastrof. Under de kommande tio åren bör 700 miljarder kronor sättas av för att skynda på klimatomställningen och skapa fler arbetstillfällen. Vidare behövs investeringar i bl.a. transporter, energi och bostäder. Dessa investeringar bör utformas på ett sätt som gynnar svensk produktion och sysselsättning. Ett moratorium bör införas för det finanspolitiska ramverket fr.o.m. 2024. Under moratoriet ska dagens överskottsmål för de offentliga finanserna ersättas med ett underskottsmål motsvarande –1 procent av BNP över en konjunkturcykel.

Regeringen saknar ambitioner om att Sverige ska ta ansvar för den globala utvecklingen. Det etablerade enprocentsmålet för biståndet borde inte ha avskaffats och regeringens ambition att låta svenska intressen ligga till grund för utformningen av biståndspolitikerna är ett avsteg från själva grundprincipen för bistånd och strider mot principerna om ett effektivt bistånd. Mer medel bör gå till bistånd än vad regeringen föreslår.

Skatternas huvudsakliga uppgift är att finansiera välfärden och övriga delar av det offentliga åtagandet. Genom skatter möjliggörs stabil finansiering av offentliga investeringar, utbildning och en aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik. Därutöver bör skatterna utformas så att de jämnar ut inkomster,

konsumtion och sparande mellan olika inkomstgrupper och främjar miljö- och klimatpolitiken. Skatteregler bör vara generella och enkla och skattebaserna bör vara breda, för att skattesystemet som helhet ska uppfattas som legitimt. Principen om lika skatt på lika inkomst ska återupprättas.

En stor och genomgripande skattereform behövs för att skapa ett skattesystem som är enhetligt, rättvist och legitimt och som kan bidra till en långsiktig finansiering av välfärden. Mest prioriterat är att komma till rätta med den urholkade kapitalbeskattningen och därigenom den extremt ojämna förmögenhetsfördelningen i Sverige. Skattepolitiken bör därför riktas mot höjd skatt på bl.a. utdelningar, kapitalvinster, sparande, arv och gåvor. Vidare bör övervinster i banksektorn beskattas och en statlig fastighetsskatt på villor med ett marknadsvärde över 8,5 miljoner kronor bör införas. När det gäller beskattning av arbete bör skatten på inkomster över 62 000 kronor i månaden höjas och jobbskatteavdraget bör trappas av.

Uppfattningen att det finns en naturlig ekonomisk jämvikt att återvända till har blivit en självuppfyllande profetia för den svenska ekonomin, vilket har lett till en omotiverad arbetslöshet. Det beror på att beräkningar av den s.k. jämviktsarbetslösheten läggs till grund för bedömningen av hur stort utrymme för finanspolitiska reformer bedöms vara. Finanspolitiken har dock stor betydelse både för att hålla uppe en hög och välbalanserad efterfrågan och för att stabilisera ekonomin. Investeringar har en nyckelroll i ekonomin och staten är en viktig aktör för att driva på investeringar. Den ekonomiska politiken bör därför styras av reala mål om ökad sysselsättning, rättvis fördelning, investeringar och klimatomställning. Offentligfinansiella saldomål och inflationsmål ska vara verktyg för att uppnå de reala målen.

Sammanfattningsvis tillstyrks Vänsterpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

3. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Centerpartiet föreslår i sin reservation.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 1 och

avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 1 och motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1,

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 1 och

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige står inför flera parallella kriser som kräver både reformer och tuffa prioriteringar. Det ekonomiska läget utmanas av låg tillväxt, hög inflation och hög arbetslöshet. Sunda statsfinanser och stöd till Riksbanken i inflationsbekämpningen är nödvändigt men inte tillräckligt. Ett kraftfullt svar på kriserna kräver också fokus på incitament till arbete, företagande, grön omställning, utbildning, välfärd och ett samlat svar på gängvåldet. Det behövs bl.a. reformer som gör det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete, minskar företagets kostnader, uppmuntrar till att anställa och som motverkar bristsituationer och stimulerar investeringsviljan. Den ekonomiska politiken bör därför inriktas på att sänka skatterna för låg- och medelinkomsttagare genom ett jobbskatteavdrag med en tydligare fördelningsprofil jämfört med vad regeringen föreslår. För att mildra marginalskattehöjningen till följd av regeringens förslag om att pausa indexeringen av brytpunkten för statlig inkomstskatt bör uppräkningsmetoden framöver i stället följa den genomsnittliga löneutvecklingen under föregående år, såsom den beräknas av Medlingsinstitutet. Sverige har bland världens högsta skatter på att anställa personer med låga inkomster. De höga avgifterna minskar möjligheterna för redan utsatta personer att bli anställda och för små företag att växa. Sänkta arbetsgivaravgifter är ett viktigt sätt att göra det lättare för företag, och den offentliga sektorn, att erbjuda personer som står utanför arbetsmarknaden deras första jobb. Därför bör arbetsgivaravgifterna på löner upp till 25 000 kronor per månad sänkas. På sikt bör även en ny företagsform införas med en enklare beskattning. För att inte motverka jobbskapande i småföretag bör regeringens förslag om att slopa högkostnadsskyddet för företagets sjuklönekostnader avvisas. Samtidigt som Sverige har en hög arbetslöshet har svensk ekonomi stora matchningsproblem. Resurser bör därför avsättas till åtgärder som leder till att fler får matchningshjälp. Genom att generellt sänka kostnadsbördan för företag dämpas också inflationstrycket.

Parallellt med den ekonomiska krisen befinner sig Sverige i en alltmer påtaglig klimatkris. Den politik som regeringen för genom att avveckla avgörande klimatsatsningar beräknas leda till att utsläppen ökar och att klimatmålen sannolikt inte nås. Det är fel väg att gå. I stället bör alla vara en del av klimatomställningen och politiken bör därför inriktas på att skapa förutsättningar för det, bl.a. genom en klimatbonus för köp av nya och begagnade miljöbilar samt en klimatkredit och en breddning av det gröna rotavdraget för energibesparingar i hushållen. Regeringen bör också bedriva en s.k. tanka svenskt-politik där staten, så billigt som möjligt, upphandlar beredskapsproduktion av inhemskt biobränsle för att alla ska kunna tanka inhemskt biobränsle och för att minska importberoendet av fossilt bränsle. Politiken bör fortsätta att prioritera industrins klimatomställning genom ytterligare förstärkningar av det s.k. Industrilivet utöver det som regeringen föreslår.

Den trygghetskris som nu råder till följd av gängkrigen är en av de absolut mest akuta och allvarliga kriserna. Politiken bör därför inriktas på att bekämpa

gångkrigen på alla fronter, bl.a. genom att avsätta ytterligare medel utöver vad regeringen föreslår för att stärka polisens närvaro i samhället, kommunernas avhoppbarverksamhet och Tullverket, Ekobrottsmyndigheten och domstolsväsendet. Det är också viktigt att civilsamhällets verksamheter har resurser varför medel bör avsättas för det.

Den höga inflationen har ökat kommunsektorns kostnader och lett till en allvarlig kris för den svenska välfärden. Ytterligare medel utöver vad regeringen föreslår bör därför avsättas i form av statsbidrag till kommunsektorn. Politiken bör också inriktas på att prioritera utbildning och på att återupprätta Sverige som en kunskapsnation. Hela utbildningsväsendet bör stärkas, bl.a. genom ett nytt sektorsbidrag till skolan så att fler lärare och specialpedagoger kan anställas. Ytterligare medel utöver vad regeringen föreslår bör också avsättas för fler platser i såväl yrkeshögskolan som yrkesvux samt till omställningsstöd. Målet bör vara att Sverige om 10 år lägger mer pengar på utbildning än på bidrag. Vidare bör politiken inriktas på att skapa bättre förutsättningar för att leva och verka i alla delar av landet. Utöver utökade statsbidrag bör också resurser riktas direkt till de som är berörda, bl.a. genom checkar som sänker priset på alla bränslen med 3 kronor per liter för de som bor i landsbygdskommuner.

Sverige befinner sig i ett nytt säkerhetsläge. Politiken bör inriktas på att bl.a. fortsätta arbetet för mer stöd till Ukraina, att de ukrainska flyktingarna värnas genom att dagersättningen höjs, att antalet kvotflyktingar utökas till 5 000 per år och att biståndet stegvis trappas upp till dess att det når 1 procent av BNI 2027.

Ett annat stort samhällsproblem är mäns våld mot kvinnor. Den ekonomiska politiken bör därför inriktas på att prioritera resurser för att öka jämställdheten, bl.a. genom att öka underhållsstödet och att införa en s.k. lämna-peng. Regeringens förslag om att sänka skatten på bensin, snus och plastpåsar är fel väg att gå och bör därför avvisas. Konstruktionen av arbetslöshetsersättningen bör också reformeras.

Sammanfattningsvis tillstyrks Centerpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

4. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Miljöpartiet föreslår i sin reservation.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1 och

avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 1 och motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1, 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 1 och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi lever i en orolig tid. Putins invasionskrig i Ukraina drabbar ukrainarna värst, men påverkar samtidigt hela världsekonomin och driver upp bränsle-, energi-, och livsmedelskostnader överallt. Svenska hushåll och företag ser hur inflationen stiger och allt fler oroar sig för att ha mindre pengar kvar i slutet av månaden. Samtidigt befinner vi oss i ett klimatnödläge som kräver en kraftfull klimatpolitik för att Sverige och världen ska klara den omställning som är nödvändig. De riktigt stora utsläppsminskningarna, som tar oss till Parisavtalets mål, ligger fortfarande framför oss.

Tyvärr går regeringens budget i fel riktning. Över en tredjedel av reformutrymmet går till ökade fossila subventioner med ökade utsläpp, fortsatt oljeberoende och en välfärd som riskerar stora neddragningar som följd.

Den ekonomiska politiken bör inriktas mot en historisk satsning för grön omställning och ett robust samhällsbygge som möter klimatkrisen och naturkrisen, stärker välfärden och skapar förutsättningar för människor att växa och utvecklas genom livslångt lärande och folkbildning. Sverige har en mycket låg statsskuld och nu är det dags att använda det utrymmet för att göra de samhällsinvesteringar som krävs.

För att bryta fossilberoendet och skydda hushåll, välfärd och företag från framtida kostnadschocker bör 100 miljarder kronor per år sättas av för grön omställning under den kommande 10-årsperioden. Dessa medel bör bl.a. användas till satsningar på smart energieffektivisering, hållbara och smidiga transportlösningar och billig förnybar energi. För 2024 bör klimatåtgärder i form av stöd för energilagring, slopad moms på solpaneler, solceller på offentliga tak, gröna innovationer inom ramen för Klimatklivet och Industriklivet, investeringar i järnväg, billig kollektivtrafik, skydd av värdefull skog och natur samt investeringar i energieffektivisering genomföras. För att hjälpa företag att få ned sina energikostnader och få till en effektivare energianvändning bör staten ta 80 procent av kostnaden för privata energieffektiviseringar.

För att kunna bekämpa klimatförändringarna behövs också satsningar på välfärden. Ett rättvist samhällsbygge är en förutsättning för ett hållbart samhälle, men svensk välfärd har sedan länge varit svårt underfinansierad. För att omställningen och samhällsutvecklingen ska accepteras av det stora flertalet måste samhället se till att alla är med. Barnbidraget och underhållsstödet bör inflationssäkras för att säkerställa att de inte gröps ur av inflationen. Vidare bör garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen höjas och de generella statsbidragen till kommuner och regioner bör öka mer än vad regeringen föreslår.

Världen står inför en ekologisk kris och en miljon arter riskerar att utrotas. Politiken bör riktas mot ett starkare och mer omfattande skydd av natur än regeringen föreslår, men också mot förändrade brukningsmetoder och återskapande av förstörd natur. De sista resterna av naturskog i Sverige måste räddas och skogsägare som vill bidra till naturvård och klimatarbete bör ges bättre ekonomiska villkor.

Skolan är det viktigaste verktyg vi har för att ge alla en god chans att lyckas i livet. Utöver regeringens förslag bör mer statliga resurser användas för att öka likvärdigheten i förskola, skola och fritidshem över hela landet. Vidare bör politiken inriktas på att bygga ut elevhälsan samt att bemannade skolbibliotek och avgiftsfri frukost till elever i grundskola och gymnasium prioriteras. Studiemedlet bör höjas för studenter och studiebidraget för elever på gymnasiet bör indexeras. Stöd till folkbildning, idrott, museer, friluftsförbund och den ideella sektorn bör också öka.

Även om det totalt är färre som utsätts för brott, så har den grova brottsligheten i Sverige blivit mer synlig och påtaglig, inte minst den organiserade brottsligheten och det grova våldet. Kriminaliteten bör angripas från två håll genom att brottsbekämpningen skärps samtidigt som breda satsningar görs på förebyggande arbete som stoppar gängens återväxt. En särskild satsning bör göras för barn och unga i riskzonen i form av utökad samverkan mellan berörda myndigheter och ett snabbspår till psykiatrisk utredning och vård för barn och unga i riskzonen.

Bostadspolitikerna bör riktas mot att alla ska kunna bo bra, att motverka segregation och att ge en minskad påverkan på miljö och klimat. Fler bostäder bör byggas för att motsvara de behov som finns. Stödet för energieffektivisering av flerbostadshus och investeringsstödet för hyres- och studentbostäder bör återinföras. Vidare bör ett nytt investeringsstöd för byggande i expansiva regioner, kopplat till större industrisatsningar samt en satsning på åtgärder för klimatanpassning av bebyggd miljö genomföras.

Sverige har enorma möjligheter att hjälpa världen att göra samma omställning som vi själva har möjlighet till. Det gör vi genom att visa internationell solidaritet i samarbete med andra länder och gemensam utveckling. Vårt svenska utvecklingssamarbete är i världsklass och bidrar till minskad fattigdom, ökad jämställdhet för kvinnor och flickor världen över, stärkt demokrati, mänskliga rättigheter och arbete mot klimatförändringarna och för biologisk mångfald. Biståndet behöver öka, inte minska. På sikt bör Sverige ha en biståndsram motsvarande 1,25 procent av BNI där avräkningarna minimeras för att säkerställa att biståndet används till att bekämpa fattigdom.

De som har högst inkomster behöver bidra mer till det gemensamma. För att göra samhället mer jämlikt och minska klimatutsläppen bör ett antal förändringar göras på skatteområdet. Det handlar bl.a. om en höjd och mer progressiv kapitalbeskattning, en övre brytpunkt för statlig inkomstskatt och en tillfällig skatt på bankernas räntenetton. Därutöver bör flygskatten höjas och en grön skatteväxling inom jordbruket bör genomföras. Regeringens

förslag om sänkt skatt på fossila drivmedel bör slopas till förmån för en skattesänkning till de som bor i glesbygden, som ofta är mer exponerade för höga energi- och drivmedelspriser. Regeringens förslag om nytt jobbskatteavdrag, höjt tak för rotavdrag och sänkt skatt på snus och plastpåsar bör inte heller genomföras.

Sammanfattningsvis tillstyrks Miljöpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

5. Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget, punkt 2 (S)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Ingela Nylund Watz (S), Eva Lindh (S) och Joakim Sandell (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

a) Utgiftstak för staten 2024–2026

=utskottet

b) Utgiftsramar för utgiftsområdena 2024

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024 i enlighet med Socialdemokraternas förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 5 och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 6 och motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7, 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 5 och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3.

c) Övriga utgifter i statens budget 2024

=utskottet

d) Beräkningen av inkomster i statens budget 2024

Riksdagen godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för 2024 i enlighet med Socialdemokraternas förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 4 och motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del, 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:1

Riksdagen

a) =utskottet,

b) =utskottet,

c) ställer sig bakom att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med Socialdemokraternas beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i bilaga 4 och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 16–21 och 23–28 samt motion

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del, bifaller delvis proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 22 och avslår motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del,

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del och

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del.

f) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

=utskottet

g) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna

=utskottet

h) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt

=utskottet

i) Ålderspensionssystemets utgifter 2024

=utskottet

j) Preliminära utgiftsramar och beräkningar av inkomster i statens budget 2025 och 2026

Riksdagen godkänner preliminära utgiftsramar för utgiftsområdena och preliminära beräkningar av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 i enlighet med Socialdemokraternas förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkandena 4 och 6 samt avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 5 och 9 samt motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 6 och 8,

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 4 och 6 samt

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Socialdemokraternas föreslagna riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftstak för 2024–2026 samt utgiftsramar och inkomstberäkning för 2024. De preliminära utgiftsramarna och inkomstberäkningarna för 2025 och 2026 bör också utgå

från dessa riktlinjer. Fastställande av utgiftsramar för utgiftsområden och beräkningen av inkomster för 2024 ska därmed göras i enlighet med Socialdemokraternas förslag i bilaga 4 i betänkandet. Preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026 ska godkännas i enlighet med vårt förslag i bilaga 5 i betänkandet.

Riksdagen bör också ställa sig bakom att regeringen ska återkomma med förslag om ytterligare förändringar i skatte- och avgiftsregler i överensstämmelse med Socialdemokraternas beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i bilaga 4 och tillkännage detta för regeringen.

Med hänvisning till detta tillstyrks Socialdemokraternas förslag till rambeslut.

6. Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget, punkt 2 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

a) Utgiftstak för staten 2024–2026

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 862 miljarder kronor 2024, avslår regeringens förslag till utgiftstak för 2025 och 2026 och upphäver det tidigare fastställda utgiftstaket för 2025.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2–4 och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 2 och 3 samt motionerna 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 2, 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 2 och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 2.

b) Utgiftsramar för utgiftsområdena 2024

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024 i enlighet med Vänsterpartiets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7 och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 6 och motionerna 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 5, 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 5 och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3.

c) Övriga utgifter i statens budget 2024

=utskottet

d) Beräkningen av inkomster i statens budget 2024

Riksdagen godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för 2024 i enlighet med Vänsterpartiets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 4 och motionerna 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del, 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:1

Riksdagen

a) =utskottet,

b) =utskottet,

c) ställer sig bakom att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med Vänsterpartiets beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i bilaga 4 och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 16–21 och 23–28 samt motion

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del, bifaller delvis proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 22 och avslår motionerna

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del,

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del och

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del.

f) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

=utskottet

g) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna

=utskottet

h) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt

=utskottet

i) Ålderspensionssystemets utgifter 2024

=utskottet

j) Preliminära utgiftsramar och beräkningar av inkomster i statens budget 2025 och 2026

Riksdagen godkänner preliminära utgiftsramar för utgiftsområdena och preliminära beräkningar av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 i enlighet med Vänsterpartiets förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 6 och 8 samt

avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 5 och 9 samt motionerna 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkandena 4 och 6, 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 4 och 6 samt 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Vänsterpartiets föreslagna riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftstak för 2024–2026 samt utgiftsramar och inkomstberäkning för 2024. De preliminära utgiftsramarna och inkomstberäkningarna för 2025 och 2026 bör också utgå från dessa riktlinjer. Fastställande av utgiftsramar för utgiftsområden och beräkningen av inkomster för 2024 ska därmed göras i enlighet med Vänsterpartiets förslag i bilaga 4 i betänkandet. Preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026 ska godkännas i enlighet med vårt förslag i bilaga 5 i betänkandet.

Riksdagen bör också ställa sig bakom att regeringen ska återkomma med förslag om ytterligare förändringar i skatte- och avgiftsregler i överensstämmelse med Vänsterpartiets beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i bilaga 4 och tillkännage detta för regeringen.

Med hänvisning till detta tillstyrks Vänsterpartiets förslag till rambeslut.

7. Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget, punkt 2 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

a) Utgiftstak för staten 2024–2026

=utskottet

b) Utgiftsramar för utgiftsområdena 2024

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024 i enlighet med Centerpartiets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3 och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 6 och motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7, 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 5 och 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 5.

c) Övriga utgifter i statens budget 2024

=utskottet

d) Beräkningen av inkomster i statens budget 2024

Riksdagen godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för 2024 i enlighet med Centerpartiets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 4 och motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del, 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del och 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:1

Riksdagen

a) =utskottet,

b) =utskottet,

c) ställer sig bakom att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med Centerpartiets beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i bilaga 4 och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 16–21 och 23–28 samt motion

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del, bifaller delvis proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 22 och avslår motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del,

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del och

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del.

f) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

Riksdagen

a) avslår regeringens lagförslag,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen om att justera i inkomstskattelagen för att utöka skattereduktionen i jobbskatteavdraget särskilt för låga och medelhöga inkomster och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2749 av Martin Ådahl (C) yrkandena 1 och 2 samt

avslår proposition 2023/24:13 punkterna 1 och 2.

g) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna

=utskottet

h) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt

=utskottet

i) Ålderspensionssystemets utgifter 2024
=utskottet

j) Preliminära utgiftsramar och beräkningar av inkomster i statens budget 2025 och 2026

Riksdagen godkänner preliminära utgiftsramar för utgiftsområdena och preliminära beräkningar av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 i enlighet med Centerpartiets förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 4 och 6 samt avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 5 och 9 samt motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 6 och 8, 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkandena 4 och 6 samt 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Centerpartiets föreslagna riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftstak för 2024–2026 samt utgiftsramar och inkomstberäkning för 2024. De preliminära utgiftsramarna och inkomstberäkningarna för 2025 och 2026 bör också utgå från dessa riktlinjer. Fastställande av utgiftsramar för utgiftsområden och beräkningen av inkomster för 2024 ska därmed göras i enlighet med Centerpartiets förslag i bilaga 4 i betänkandet. Preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026 ska godkännas i enlighet med vårt förslag i bilaga 5 i betänkandet.

Riksdagen bör också ställa sig bakom att regeringen ska återkomma med förslag om ytterligare förändringar i skatte- och avgiftsregler i överensstämmelse med Centerpartiets beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i bilaga 4 och tillkännage detta för regeringen.

Riksdagen bör även avslå proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension och återkomma med förslag om ett utökat jobbskatteavdrag med fokus på låga inkomster och medelinkomster och tillkännage detta för regeringen.

Med hänvisning till detta tillstyrks Centerpartiets förslag till rambeslut.

8. Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget, punkt 2 (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

a) Utgiftstak för staten 2024–2026

=utskottet

b) Utgiftsramar för utgiftsområdena 2024

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024 i enlighet med Miljöpartiets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 5 och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 6 och motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7, 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 5 och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3.

c) Övriga utgifter i statens budget 2024

=utskottet

d) Beräkningen av inkomster i statens budget 2024

Riksdagen godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för 2024 i enlighet med Miljöpartiets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del och avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 4 och motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del, 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del och 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del.

e) Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:1

Riksdagen

a) =utskottet,

b) =utskottet,

c) ställer sig bakom att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med Miljöpartiets beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i bilaga 4 och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 16–21 och 23–28 samt motion

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 3 i denna del, bifaller delvis proposition 2023/24:1 finansplanen punkt 22 och avslår motionerna

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 i denna del,
2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3 i denna del och
2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 i denna del.

f) *Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension*
=utskottet

g) *Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna*
=utskottet

h) *Ändringar i skatte- och avgiftsregler i proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt*
=utskottet

i) *Ålderspensionssystemets utgifter 2024*
=utskottet

j) *Preliminära utgiftsramar och beräkningar av inkomster i statens budget 2025 och 2026*

Riksdagen godkänner preliminära utgiftsramar för utgiftsområdena och preliminära beräkningar av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 i enlighet med Miljöpartiets förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 4 och 6 samt avslår proposition 2023/24:1 finansplanen punkterna 5 och 9 samt motionerna 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 6 och 8, 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkandena 4 och 6 samt 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Miljöpartiets föreslagna riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken bör ligga till grund för beslutet om utgiftstak för 2024–2026 samt utgiftsramar och inkomstberäkning för 2024. De preliminära utgiftsramarna och inkomstberäkningarna för 2025 och 2026 bör också utgå från dessa riktlinjer. Fastställande av utgiftsramar för utgiftsområden och beräkningen av inkomster för 2024 ska därmed göras i enlighet med Miljöpartiets förslag i bilaga 4 i betänkandet. Preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för 2025 och 2026 ska godkännas i enlighet med vårt förslag i bilaga 5 i betänkandet.

Riksdagen bör också ställa sig bakom att regeringen ska återkomma med förslag om ytterligare förändringar i skatte- och avgiftsregler i överensstämmelse med Miljöpartiets beräkning av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i bilaga 4 och tillkännage detta för regeringen.

Med hänvisning till detta tillstyrks Miljöpartiets förslag till rambeslut.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2023/24:1

Proposition 2023/24:1 Budgetpropositionen för 2024 finansplanen:

1. Riksdagen godkänner riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 1).
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten, inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, till följd av tekniska justeringar till 1 747 miljarder kronor för 2024 respektive 1 827 miljarder kronor för 2025 (avsnitt 4.2).
3. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 866 miljarder kronor för 2026 (avsnitt 4.2).
4. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för 2024 (avsnitt 5.2 och bilaga 1 avsnitt 2).
5. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 5.2 och tabell 5.1).
6. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024 (avsnitt 6.2 och tabell 6.1).
7. Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2024 (avsnitt 6.2 och tabell 6.1).
8. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024 (avsnitt 6.2 och tabell 6.1).
9. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 6.3 och tabell 6.3).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203) (avsnitt 7.2).
11. Riksdagen godkänner beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2024 (avsnitt 7.2 och tabell 7.1).
12. Riksdagen godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2024 (avsnitt 7.2 och tabell 7.1).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2024 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 60 550 000 000 kronor (avsnitt 9.2).
14. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2024 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive

- tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 20 100 000 000 kronor (avsnitt 9.2).
15. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen (2011:203), besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten (avsnitt 9.7).
 16. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624) (avsnitt 11.1 och 12.11).
 17. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift (avsnitt 11.2 och 12.8).
 18. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus (avsnitt 11.3 och 12.15).
 19. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall (avsnitt 11.4 och 12.15).
 20. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (avsnitt 11.5, 12.7 och 12.10).
 21. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (avsnitt 11.6 och 12.11).
 22. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) (avsnitt 11.7 och 12.8).
 23. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (avsnitt 11.8 och 12.16).
 24. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) (avsnitt 11.9 och 12.8).
 25. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 11.10 och 12.10).
 26. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 11.11 och 12.16).
 27. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i tullagen (2016:253) (avsnitt 11.12 och 12.16).
 28. Riksdagen antar förslaget till lag om upphävande av lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar (avsnitt 11.13 och 12.16).

Proposition 2023/24:13

Proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:887) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Följdmotionen

2023/24:2749 av Martin Ådahl (C):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att justera i inkomstskattelagen för att utöka skattereduktionen i jobbskatteavdraget särskilt för låga och medelhöga inkomster och tillkännager detta för regeringen.

Proposition 2023/24:14

Proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om särskilt avdrag vid beräkning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som arbetar med forskning eller utveckling.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om särskilt avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980).
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:889) om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2023:000) om särskilt avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall.

Proposition 2023/24:16

Proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Skrivelse 2022/23:128

Regeringens skrivelse 2022/23:128 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2022.

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen (avsnitt 6–19).
2. Riksdagen avslår regeringens förslag att fastställa utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, till följd av tekniska justeringar och av finanspolitiska skäl, till 1 747 miljarder kronor 2024 och 1 827 miljarder kronor 2025 och beslutar att upphäva det tidigare fastställda utgiftstaket för 2025 (avsnitt 4.2 i propositionen).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag att fastställa utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 866 miljarder kronor för 2026 (avsnitt 4.2 i propositionen).
4. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024 enligt förslaget i tabell 16 avsnitt 21 i motionen.
5. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i tabell 17 avsnitt 22 i motionen och ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 enligt förslaget i tabell 18 avsnitt 22 i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.
7. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2024 enligt förslaget i tabell 9 avsnitt 20 i motionen.
8. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2025 och 2026 enligt förslaget i tabell 10 avsnitt 20 i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.

2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S):

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024–2026 enligt förslaget i tabell E i motionen.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i tabell C i motionen och ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 enligt förslaget i tabell D i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.
5. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden och övriga utgifter för 2024 enligt förslaget i tabell A i motionen.
6. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2025 och 2026 enligt förslaget i tabell B i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.

2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024–2026 enligt förslaget i tabell E i motionen.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i tabell C i motionen och ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 enligt förslaget i tabell D i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.
5. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden och övriga utgifter för 2024 enligt förslaget i tabell A i motionen.
6. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2025 och 2026 enligt förslaget i tabell B som riktlinje för regeringens budgetarbete.

2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.

2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024–2026 enligt förslaget i tabell 35 i motionen.
3. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden och övriga utgifter för 2024 enligt förslaget i tabell 6 i motionen.
4. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2025 och 2026 enligt förslaget i tabell 7 i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.
5. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i tabell 4 i motionen och ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 enligt förslaget i tabell 5 i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.

BILAGA 2

Regeringens förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning 2024

Regeringens förslag till utgiftsramar 2024

Tusental kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag
1 Rikets styrelse	19 070 363
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	20 881 058
3 Skatt, tull och exekution	16 854 357
4 Rättsväsendet	76 028 013
5 Internationell samverkan	2 273 924
6 Försvar och samhällets krisberedskap	126 059 689
7 Internationellt bistånd	48 630 129
8 Migration	13 808 274
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	110 258 264
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	116 907 208
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	60 310 483
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	106 070 732
13 Integration och jämställdhet	4 018 388
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	92 059 399
15 Studiestöd	30 545 170
16 Utbildning och universitetsforskning	99 461 047
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 646 285
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 081 906
19 Regional utveckling	3 922 201
20 Klimat, miljö och natur	19 307 359
21 Energi	5 604 320
22 Kommunikationer	82 874 980
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	23 973 181
24 Näringsliv	9 552 305
25 Allmänna bidrag till kommuner	174 280 270
26 Statsskuldsräntor m.m.	20 455 200
27 Avgiften till Europeiska unionen	40 759 809
Summa utgiftsområden	1 346 694 314
Minskning av anslagsbehållningar	-10 891 050
Summa utgifter	1 335 803 264
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-5 044 681
Kassamässig korrigering	370 837
Summa	1 331 129 420

Regeringens förslag till inkomstberäkning 2024

Tusental kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag
1100 Direkta skatter på arbete	761 664 097
1110 Inkomstskatter	983 364 096
1111 Statlig inkomstskatt	62 767 509
1115 Kommunal inkomstskatt	920 596 587
1120 Allmän pensionsavgift	159 172 512
1121 Allmän pensionsavgift	159 172 512
1130 Artistskatt	0
1131 Artistskatt	0
1140 Skattereduktioner	-380 872 511
1141 Allmän pensionsavgift	-159 139 896
1143 Arbetslöshetskassa	-1 647 376
1144 Fastighetsavgift	-494 459
1151 Sjöinkomst	-39 044
1153 Jobbskatteavdrag	-180 377 355
1154 Avdrag för hushållsarbete	-19 412 578
1155 Gåvor till ideell verksamhet	-404 452
1156 Övriga skattereduktioner	0
1157 Skattereduktion för boende i vissa glest befolkade områden	-1 353 415
1158 Skattereduktion sjuk- och aktivitetsersättning	-4 015 022
1159 Skattereduktion för förnybar el	-241 010
1161 Skattereduktion för installation av grön teknik	-4 583 323
1162 Skattereduktion för förvärvsinkomster	-9 164 581
1200 Indirekta skatter på arbete	748 798 820
1210 Arbetsgivaravgifter	732 384 550
1211 Sjukförsäkringsavgift	81 592 356
1212 Föräldraförsäkringsavgift	59 757 782
1213 Arbetsskadeavgift	4 596 752
1214 Ålderspensionsavgift	241 806 561
1215 Efterlevandepensionsavgift	13 790 257
1216 Arbetsmarknadsavgift	60 021 854
1217 Allmän löneavgift	267 071 319
1218 Ofördelade avgifter	0
1219 Nedsatta avgifter	3 747 669
1240 Egenavgifter	11 811 867
1241 Sjukförsäkringsavgift	55 567
1242 Föräldraförsäkringsavgift	622 184
1243 Arbetsskadeavgift	59 181
1244 Ålderspensionsavgift, netto	4 636 965
1245 Efterlevandepensionsavgift	184 014
1246 Arbetsmarknadsavgift	1 205

Inkomsttitel	Regeringens förslag
1247 Allmän löneavgift	4 286 581
1248 Ofördelade avgifter	0
1249 Nedsatta avgifter	1 966 170
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-50 841 954
1261 Avgifter till premiepensionssystemet	-50 841 954
1270 Särskild löneskatt	60 525 873
1271 Pensionskostnader, företag	53 884 463
1272 Pensionskostnader, staten	5 343 617
1273 Förfärsinkomster	565 986
1274 Egenföretagare	731 807
1275 Övrigt	0
1280 Nedsättningar	-5 713 839
1282 Arbetsgivaravgifter	-3 747 669
1283 Egenavgifter, generell nedsättning	-1 892 518
1284 Egenavgifter, regional nedsättning	-73 652
1290 Tjänstegruppliv	632 323
1291 Tjänstegruppliv	632 323
1300 Skatt på kapital	377 046 958
1310 Skatt på kapital, hushåll	81 498 239
1311 Skatt på kapital	121 992 680
1312 Skattereduktion kapital	-40 558 602
1313 Expansionsmedelsskatt	64 161
1320 Skatt på företagsvinster	199 646 806
1321 Skatt på företagsvinster	199 753 139
1322 Skattereduktioner	-106 333
1330 Kupongskatt	7 633 994
1331 Kupongskatt	7 633 994
1340 Avkastningsskatt	28 827 102
1341 Avkastningsskatt, hushåll	264 613
1342 Avkastningsskatt, företag	28 425 305
1343 Avkastningsskatt på individuellt pensionssparande	137 184
1350 Fastighetsskatt	41 267 767
1351 Fastighetsskatt, hushåll	950 040
1352 Fastighetsskatt, företag	18 019 689
1353 Kommunal fastighetsavgift, hushåll	17 714 584
1354 Kommunal fastighetsavgift, företag	4 583 454
1360 Stämpelskatt	13 644 209
1361 Stämpelskatt	13 644 209
1390 Riskskatt för kreditinstitut	4 528 841
1391 Riskskatt för kreditinstitut	4 528 841
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	724 304 236
1410 Mervärdesskatt	584 200 297
1411 Mervärdesskatt	584 200 297

Inkomsttitel	Regeringens förslag
1420 Skatt på alkohol och tobak	31 417 679
1421 Skatt på tobak	12 634 797
1422 Skatt på etylalkohol	5 807 301
1423 Skatt på vin	7 225 244
1424 Skatt på mellanklassprodukter	155 387
1425 Skatt på öl	5 216 164
1426 Privatinförsele av alkohol och tobak	832
1427 Skatt på vissa nikotinhaltiga produkter	377 954
1430 Energiskatt	44 043 228
1431 Skatt på elektrisk kraft	31 628 068
1432 Energiskatt bensin	5 472 254
1433 Energiskatt oljeprodukter	6 690 065
1434 Energiskatt övrigt	252 841
1440 Koldioxidskatt	24 076 575
1441 Koldioxidskatt bensin	7 680 532
1442 Koldioxidskatt oljeprodukter	16 062 940
1443 Koldioxidskatt övrigt	333 103
1450 Övriga skatter på energi och miljö	8 767 836
1451 Svavelskatt	12 668
1452 Skatt på råttalolja	0
1453 Särskild skatt mot förurning	59 462
1454 Skatt på bekämpningsmedel	148 528
1456 Avfallsskatt	350 775
1457 Avgifter till Kemikalieinspektionen	46 769
1458 Övriga skatter	193 684
1459 Intäkter från EU:s handel med utsläppsrätter	3 584 382
1461 Kemikalieskatt	1 962 186
1462 Skatt på flygresor	1 827 906
1463 Skatt på avfallsförbränning	0
1464 Skatt på plastbärkassar	427 476
1465 Intäkter från handel med Elcertifikat	154 000
1467 Flaskhalsintäkter	0
1470 Skatt på vägtrafik	24 028 291
1471 Fordonsskatt	16 523 944
1472 Vägavgifter	1 515 208
1473 Trängselskatt	2 812 967
1474 Skatt på trafikförsäkringspremier	3 176 172
1480 Övriga skatter	7 770 330
1481 Systembolaget AB:s överskott	171 314
1482 Inlevererat överskott från Svenska Spel AB	2 129 194
1483 Skatt på spel	5 301 522
1485 Spelavgifter	58 300
1486 Skatt på annonser och reklam	0

Inkomsttitel	Regeringens förslag
1491 Avgifter för telekommunikation	110 000
1500 Skatt på import	9 551 662
1511 Tullmedel	9 551 662
1512 Sockeravgifter	0
1600 Restförda och övriga skatter	12 181 627
1610 Restförda skatter	-10 928 201
1611 Restförda skatter, hushåll	-2 358 080
1612 Restförda skatter, företag	-8 570 121
1620 Övriga skatter, hushåll	6 208 066
1621 Omprövningar aktuellt beskattningsår	-87 552
1622 Omprövningar äldre beskattningsår	2 102 535
1623 Anstånd	500 000
1624 Övriga skatter	3 336 055
1625 Skattetillägg	180 208
1626 Förseningsavgifter	176 820
1630 Övriga skatter företag	-266 658
1631 Omprövningar aktuellt beskattningsår	-1 739 630
1632 Omprövningar äldre beskattningsår	0
1633 Anstånd	-500 000
1634 Övriga skatter	-10 000
1635 Skattetillägg	1 519 792
1636 Förseningsavgifter	463 180
1640 Intäkter som förs till fonder	6 855 249
1641 Insättningsgarantiavgifter	2 118 337
1644 Batteriavgifter	1 709
1645 Kväveoxidavgifter	645 303
1647 Resolutionsavgift	4 089 900
1650 Avgifter till public service	10 313 171
1651 Avgifter till public service	10 313 171
1700 Avgående poster, skatter till EU	-9 551 662
1710 EU-skatter	-9 551 662
1711 EU-skatter	-9 551 662
Offentliga sektorns skatteintäkter	2 623 995 738
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 271 375 740
1810 Skatter till andra sektorer	-1 271 375 740
1811 Kommunala skatter	-942 400 976
1812 Avgifter till AP-fonder	-328 974 764
Statens skatteintäkter	1 352 619 998
1900 Periodiseringar	-7 647 093
1910 Uppbördsförskjutningar	26 016 813
1911 Uppbördsförskjutningar	26 016 813
1920 Betalningsförskjutningar	-51 063 906
1921 Kommuner och regioner	-22 905 429

Inkomsttitel	Regeringens förslag
1922 Ålderspensionssystemet	-1 445 754
1923 Företag och hushåll	-25 706 826
1924 Kyrkosamfund	-1 031 920
1925 EU	26 023
1930 Anstånd	17 400 000
1931 Anstånd	17 400 000
1000 Statens skatteinkomster	1 344 972 905
Övriga inkomster	-20 709 400
2000 Inkomster av statens verksamhet	47 889 978
2100 Rörelseöverskott	739 263
2110 Affärsverkens inlevererade överskott	259 000
2114 Luftfartsverkets inlevererade överskott	0
2116 Affärsverket svenska kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	259 000
2118 Sjöfartsverkets inlevererade överskott	0
2120 Övriga myndigheters inlevererade överskott	480 263
2124 Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	105 000
2126 Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	80 000
2127 Inlevererat överskott av övriga myndigheter	295 263
2130 Riksbankens inlevererade överskott	0
2131 Riksbankens inlevererade överskott	0
2200 Överskott av statens fastighetsförvaltning	383 000
2210 Överskott av fastighetsförvaltning	383 000
2215 Inlevererat överskott av statens fastighetsförvaltning	383 000
2300 Ränteinkomster	2 264 680
2320 Räntor på näringslån	0
2314 Ränteinkomster på lån till fiskerinäringen	0
2322 Räntor på övriga näringslån	0
2323 Räntor på övriga näringslån	0
2324 Ränteinkomster på lokaliseringlån	0
2340 Räntor på studielån	24 000
2342 Ränteinkomster på allmänna studielån	24 000
2390 Övriga ränteinkomster	2 240 680
2391 Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	0
2394 Övriga ränteinkomster	40 260
2397 Räntor på skattekonto m.m., netto	2 200 420
2400 Inkomster av statens aktier	25 700 000
2410 Inkomster av statens aktier	25 700 000
2411 Inkomster av statens aktier	25 700 000
2500 Offentligrättsliga avgifter	13 155 354
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 175 185
2525 Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor	4 894 300
2527 Avgifter för statskontroll av krigsmaterieltillverkning	48 000

Inkomsttitel	Regeringens förslag
2528 Avgifter vid bergsstaten	38 300
2529 Avgifter vid patent- och registreringsväsendet	456 000
2531 Avgifter för registrering i förenings- m.fl. register	2 759
2532 Avgifter vid kronofogdemyndigheterna	1 770 300
2534 Avgifter vid Transportstyrelsen	1 691 000
2537 Miljöskyddsavgifter	357 665
2548 Avgifter för Finansinspektionens verksamhet	848 000
2551 Avgifter från kärnkraftverken	312 000
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	556 000
2553 Registreringsavgift till Fastighetsmäklarinspektionen	33 000
2558 Avgifter för årlig revision	172 058
2559 Avgifter för etikprövning av forskning	29 068
2561 Efterbevaknings- och tillsynsavgifter	21 119
2562 CSN-avgifter	750 600
2600 Försäljningsinkomster	50 000
2624 Inkomster av uppörd av felparkeringsavgifter	50 000
2627 Offentlig lagring, försäljningsintäkter	0
2700 Böter m.m.	1 909 403
2711 Restavgifter och dröjsmålsavgifter	81 130
2712 Bötesmedel	1 496 200
2713 Vattenföreningensavgift m.m.	0
2714 Sanktionsavgifter m.m.	306 526
2717 Kontrollavgifter vid särskild skattekontroll	25 547
2800 Övriga inkomster av statens verksamhet	3 688 278
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	3 688 278
3000 Inkomster av försåld egendom	5 000 000
3100 Inkomster av försålda byggnader och maskiner	0
3120 Statliga myndigheters inkomster av försålda byggnader och maskiner	0
3125 Fortifikationsverkets försäljning av fastigheter	0
3200 Övriga inkomster av markförsäljning	0
3211 Övriga inkomster av markförsäljning	0
3300 Övriga inkomster av försåld egendom	5 000 000
3311 Inkomster av statens gruvegendom	0
3312 Övriga inkomster av försåld egendom	5 000 000
4000 Återbetalning av lån	614 717
4100 Återbetalning av näringslån	25
4120 Återbetalning av jordbrukslån	0
4123 Återbetalning av lån till fiskerinäringen	0
4130 Återbetalning av övriga näringslån	25
4131 Återbetalning av vattenkraftslån	0
4136 Återbetalning av övriga näringslån	25
4137 Återbetalning av övriga näringslån, Statens jordbruksverk	0

Inkomsttitel	Regeringens förslag
4138 Återbetalning av tidigare infriade statliga garantier	0
4139 Återbetalning av lokaliseringsslån	0
4300 Återbetalning av studielån	320 145
4312 Återbetalning av allmänna studielån	145
4313 Återbetalning av studiemedel	320 000
4500 Återbetalning av övriga lån	294 547
4525 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	77 512
4526 Återbetalning av övriga lån	217 035
5000 Kalkylmässiga inkomster	22 164 000
5100 Avskrivningar och amorteringar	0
5120 Avskrivningar på fastigheter	0
5121 Amortering på statskapital	0
5200 Statliga pensionsavgifter	22 164 000
5211 Statliga pensionsavgifter	22 164 000
6000 Bidrag m.m. från EU	48 674 728
6100 Bidrag från EU:s jordbruksfonder	12 665 000
6110 Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	9 606 000
6111 Gärdsstöd	9 447 000
6113 Övriga interventioner	159 000
6114 Exportbidrag	0
6115 Djurbidrag	0
6116 Offentlig lagring	0
6119 Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	0
6120 Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	3 059 000
6124 Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007–2013	0
6125 Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014–2020	1 138 000
6126 Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2021–2027	1 921 000
6200 Bidrag från EU till fiskerinäringen	196 000
6214 Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020	0
6215 Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2021–2027	196 000
6300 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 414 000
6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	334 000
6315 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027	1 080 000
6400 Bidrag från Europeiska socialfonden	1 462 000
6414 Bidrag från Europeiska socialfonden 2014–2020	75 000
6415 Bidrag från Europeiska socialfonden 2021–2027	1 387 000
6500 Bidrag till transeuropeiska nätverk	534 000
6511 Bidrag till transeuropeiska nätverk	534 000
6600 Bidrag från Europeiska faciliteten för återhämtning och resiliens	32 163 728
6611 Bidrag från Europeiska faciliteten för återhämtning och resiliens	32 163 728

Inkomsttitel	Regeringens förslag
6900 Övriga bidrag från EU	240 000
6911 Övriga bidrag från EU	240 000
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-145 052 823
7100 Tillkommande skatter	15 252 907
7110 EU-skatter	9 525 639
7112 Tullmedel	9 525 639
7113 Jordbrukstullar och sockeravgifter	0
7120 Kommunala utjämningsavgifter	5 727 268
7121 Utjämningsavgift för LSS-kostnader	5 727 268
7200 Avräkningar	-160 305 730
7210 Intäkter som förs till fonder	-6 855 250
7211 Intäkter som förs till fonder	-6 855 250
7220 Kompensation för mervärdesskatt	-143 531 525
7221 Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-55 067 182
7222 Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-88 464 343
7230 Övriga avräkningar	-9 918 955
7231 Avgifter till public service	-9 764 955
7232 Intäkter från handel med elcertifikat	-154 000
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0
8100 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0
8127 Stöd vid korttidsarbete	0
9000 Löpande redovisade skatter m.m.	0
Inkomster i statens budget	1 324 263 505

BILAGA 3

Regeringens förslag till preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar 2025 och 2026

Regeringens förslag till preliminära utgiftsramar 2025 och 2026

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2025	2026
1 Rikets styrelse	18 845	19 201
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	21 704	22 310
3 Skatt, tull och exekution	14 221	14 479
4 Rättsväsendet	83 713	90 267
5 Internationell samverkan	2 238	2 251
6 Försvar och samhällets krisberedskap	139 271	139 582
7 Internationellt bistånd	48 263	47 682
8 Migration	13 943	12 899
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	108 886	105 447
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	117 144	117 704
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	62 470	59 715
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	109 149	112 677
13 Integration och jämställdhet	3 584	3 289
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	93 688	90 789
15 Studiestöd	33 869	37 396
16 Utbildning och universitetsforskning	99 362	99 008
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 673	16 413
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 005	1 628
19 Regional utveckling	4 088	4 323
20 Klimat, miljö och natur	15 315	16 175
21 Energi	5 562	4 769
22 Kommunikationer	92 832	99 206
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 642	19 749
24 Näringsliv	7 664	7 398
25 Allmänna bidrag till kommuner	168 992	169 768
26 Statsskuldräntor m.m.	27 855	26 855
27 Avgiften till Europeiska unionen	52 188	52 897
Summa utgiftsområden	1 386 165	1 393 878

Regeringens förslag till preliminär inkomstberäkning 2025 och 2026

Miljoner kronor

Inkomsttitel	2025	2026
1100 Direkta skatter på arbete	792 341	835 395
1110 Inkomstskatter	1 021 861	1 072 857
1111 Statlig inkomstskatt	62 550	65 410
1115 Kommunal inkomstskatt	959 311	1 007 448
1120 Allmän pensionsavgift	166 147	175 176
1130 Artistskatt	0	0
1140 Skattereduktioner	-395 668	-412 638
1200 Indirekta skatter på arbete	781 534	824 154
1210 Arbetsgivaravgifter	764 725	807 271
1240 Egenavgifter	11 900	12 019
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-52 995	-55 891
1270 Särskild löneskatt	63 221	66 382
1280 Nedsättningar	-5 950	-6 258
1290 Tjänstegruppliv	632	632
1300 Skatt på kapital	388 944	402 778
1310 Skatt på kapital, hushåll	84 992	91 300
1320 Skatt på företagsvinster	203 670	208 549
1330 Kupongskatt	7 710	7 787
1340 Avkastningsskatt	30 698	31 785
1350 Fastighetsskatt	42 199	43 189
1360 Stämpelskatt	15 145	15 639
1390 Riskskatt för kreditinstitut	4 529	4 529
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	759 259	796 864
1410 Mervärdesskatt	616 985	652 982
1420 Skatt på alkohol och tobak	31 920	32 150
1430 Energiskatt	45 734	46 635
1440 Koldioxidskatt	24 159	24 595
1450 Övriga skatter på energi och miljö	7 222	6 956
1470 Skatt på vägtrafik	24 606	24 489
1480 Övriga skatter	8 633	9 057
1500 Skatt på import	9 893	10 271
1600 Restförda och övriga skatter	13 122	10 069
1700 Avgående poster, skatter till EU	-9 893	-10 271
Offentliga sektorns skatteintäkter	2 735 199	2 869 261
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 324 998	-1 392 635
Statens skatteintäkter	1 410 201	1 476 626
1900 Periodiseringar	-12 676	-31 956
1000 Statens skatteinkomster	1 397 525	1 444 670

Inkomsttitel	2025	2026
Övriga inkomster	-58 941	-51 936
2000 Inkomster av statens verksamhet	46 348	49 651
3000 Inkomster av försåld egendom	5 000	5 000
4000 Återbetalning av lån	717	733
5000 Kalkylmässiga inkomster	23 605	26 608
6000 Bidrag m.m. från EU	17 425	16 893
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-152 037	-150 822
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0	0
Inkomster i statens budget	1 338 583	1 392 734

BILAGA 4

Reservanternas förslag till utgiftsramar och inkomstberäkning 2024

Reservanternas förslag till utgiftsramar 2024

Tusental kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1 Rikets styrelse	19 070 363	-385 000	509 100	-592 100	387 281
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	20 881 058	9 554	1 214 000	-17 800	50 787
3 Skatt, tull och exekution	16 854 357	100 000	10 000	-159 900	-34 810
4 Rättsväsendet	76 028 013	100 000	245 000	505 000	1 268 000
5 Internationell samverkan	2 273 924	±0	14 000	-2 100	273 254
6 Försvar och samhällets krisberedskap	126 059 689	±0	±0	125 000	1 805 003
7 Internationellt bistånd	48 630 129	1 000 000	10 531 000	1 663 600	10 719 354
8 Migration	13 808 274	±0	242 000	374 800	443 292
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	110 258 264	1 040 000	-57 000	-1 531 164	1 399 239
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	116 907 208	230 000	18 100 000	-4 046 400	1 790 167
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	60 310 483	±0	±0	-4 400	7 245
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	106 070 732	3 550 000	13 870 000	-1 067 000	3 400 000
13 Integration och jämställdhet	4 018 388	570 000	1 913 905	455 035	753 030
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	92 059 399	1 070 000	15 533 000	-10 441 570	1 871 858
15 Studiestöd	30 545 170	20 000	387 000	1 162 200	1 752 461
16 Utbildning och universitetsforskning	99 461 047	1 825 000	3 164 000	5 594 395	4 366 820
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 646 285	550 000	2 174 300	801 000	2 657 715
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 081 906	517 000	7 419 700	-45 700	8 050 707

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
19 Regional utveckling	3 922 201	4 880 000	70 000	5 900 000	±0
20 Klimat, miljö och natur	19 307 359	880 000	11 681 400	2 994 500	21 069 852
21 Energi	5 604 320	60 000	4 305 000	-343 600	15 987 709
22 Kommunikationer	82 874 980	550 000	15 613 000	624 300	34 891 698
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	23 973 181	238 000	2 607 000	175 300	3 448 982
24 Näringsliv	9 552 305	185 000	755 000	5 600	247 553
25 Allmänna bidrag till kommuner	174 280 270	7 000 000	4 181 000	199 000	13 327 000
26 Statsskuldsräntor m.m.	20 455 200	±0	10 000	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	40 759 809	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	1 346 694 314	23 989 554	114 492 405	2 327 996	129 934 197
Minskning av anslagsbehållningar	-10 891 050	±0	±0	±0	±0
Summa utgifter	1 335 803 264	23 989 554	114 492 405	2 327 996	129 934 197
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-5 044 681	±0	±0	±0	±0
Kassamässig korrigering	370 837	±0	±0	±0	±0
Summa	1 331 129 420	23 989 554	114 492 405	2 327 996	129 934 197

Reservanternas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget 2024

Tusental kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1100 Direkta skatter på arbete	761 664 097	7 974 000	35 390 000	-4 385 000	21 250 000
1110 Inkomstskatter	983 364 096	±0	28 200 000	-3 700 000	9 290 000
1111 Statlig inkomstskatt	62 767 509	±0	10 880 000	-3 200 000	8 600 000
1115 Kommunal inkomstskatt	920 596 587	±0	17 320 000	-500 000	690 000
1120 Allmän pensionsavgift	159 172 512	±0	700 000	±0	-20 000
1130 Artistskatt	±0	±0	±0	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-380 872 511	7 974 000	6 490 000	-685 000	11 980 000
1200 Indirekta skatter på arbete	748 798 820	±0	7 620 000	-4 900 000	-30 000
1210 Arbetsgivaravgifter	732 384 550	±0	7 780 000	-4 900 000	-30 000
1240 Egenavgifter	11 811 867	±0	40 000	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-50 841 954	±0	-200 000	±0	±0
1270 Särskild löneskatt	60 525 873	±0	±0	±0	±0
1280 Nedsättningar	-5 713 839	±0	±0	±0	±0
1290 Tjänstegruppliv	632 323	±0	±0	±0	±0
1300 Skatt på kapital	377 046 958	10 590 000	41 623 000	-51 000	32 300 700
1310 Skatt på kapital, hushåll	81 498 239	±0	22 533 000	±0	24 400 000
1320 Skatt på företagsvinster	199 646 806	10 000 000	13 090 000	-51 000	7 900 700
1330 Kupongskatt	7 633 994	590 000	±0	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	28 827 102	±0	±0	±0	±0
1350 Fastighetsskatt	41 267 767	±0	6 000 000	±0	±0
1360 Stämpelskatt	13 644 209	±0	±0	±0	±0
1390 Riskskatt för kreditinstitut	4 528 841	±0	±0	±0	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	724 304 236	5 870 000	7 240 000	12 989 000	6 417 500

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1410 Mervärdesskatt	584 200 297	±0	650 000	±0	-3 750 000
1420 Skatt på alkohol och tobak	31 417 679	±0	±0	130 000	130 000
1430 Energiskatt	44 043 228	5 760 000	5 880 000	12 610 000	6 442 500
1440 Koldioxidskatt	24 076 575	±0	600 000	±0	115 000
1450 Övriga skatter på energi och miljö	8 767 836	110 000	110 000	110 000	3 480 000
1470 Skatt på vägtrafik	24 028 291	±0	±0	139 000	±0
1480 Övriga skatter	7 770 330	±0	±0	±0	±0
1500 Skatt på import	9 551 662	±0	±0	±0	±0
1600 Restförda och övriga skatter	12 181 627	±0	10 000	±0	±0
1700 Avgående poster, skatter till EU	-9 551 662	±0	±0	±0	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter	2 623 995 738	24 434 000	91 883 000	3 653 000	59 938 200
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 271 375 740	±0	-18 020 000	500 000	-670 000
Statens skatteintäkter	1 352 619 998	24 434 000	73 863 000	4 153 000	59 268 200
1900 Periodiseringar	-7 647 093	±0	±0	±0	±0
1000 Statens skatteinkomster	1 344 972 905	24 434 000	73 863 000	4 153 000	59 268 200
Övriga inkomster	-20 709 400	±0	1 000 000	±0	±0
2000 Inkomster av statens verksamhet	47 889 978	±0	1 000 000	±0	±0
3000 Inkomster av försåld egendom	5 000 000	±0	±0	±0	±0
4000 Återbetalning av lån	614 717	±0	±0	±0	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	22 164 000	±0	±0	±0	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	48 674 728	±0	±0	±0	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-145 052 823	±0	±0	±0	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0	±0	±0	±0
Inkomster i statens budget	1 324 263 505	24 434 000	74 863 000	4 153 000	59 268 200

BILAGA 5

Reservanternas förslag till preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar 2025 och 2026

Reservanternas förslag till preliminära utgiftsramar 2025

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1 Rikets styrelse	18 845	-395	449	-588	410
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	21 704	10	1 143	-21	51
3 Skatt, tull och exekution	14 221	100	10	-145	-35
4 Rättsväsendet	83 713	100	113	555	1 268
5 Internationell samverkan	2 238	±0	14	-2	276
6 Försvar och samhällets krisberedskap	139 271	±0	±0	175	1 805
7 Internationellt bistånd	48 263	1 000	13 937	5 071	20 019
8 Migration	13 943	±0	-87	340	90
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	108 886	1 040	1 724	-1 433	689
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	117 144	230	18 380	-3 819	3 051
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	62 470	±0	-1 100	-5	7
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	109 149	±0	20 100	-992	4 600
13 Integration och jämställdhet	3 584	570	1 855	1 146	1 330
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	93 688	570	20 306	-11 045	2 197
15 Studiestöd	33 869	20	447	1 830	1 913
16 Utbildning och universitetsforskning	99 362	1 080	3 462	6 460	4 368
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 673	550	2 321	900	2 758

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	3 005	910	10 642	-67	7 833
19 Regional utveckling	4 088	20	70	5 900	±0
20 Klimat, miljö och natur	15 315	880	14 987	5 573	26 116
21 Energi	5 562	60	5 305	-362	16 238
22 Kommunikationer	92 832	550	21 233	491	35 580
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 642	238	2 342	172	3 139
24 Näringsliv	7 664	185	977	5	418
25 Allmänna bidrag till kommuner	168 992	7 574	3 461	-16	24 076
26 Statsskuldräntor m.m.	27 855	±0	10	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	52 188	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	1 386 165	15 292	142 101	10 122	158 198
Minskning av anslagsbehållningar	-3 576	±0	±0	±0	±0
Summa utgifter	1 382 590	15 292	142 101	10 122	158 198
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-5 943	±0	±0	±0	±0
Kassamässig korrigering	371	±0	±0	±0	±0
Summa	1 377 018	15 292	142 101	10 122	158 198

Reservanternas förslag till preliminära utgiftsramar 2026

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1 Rikets styrelse	19 201	-395	185	-557	410
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	22 310	10	1 168	-14	51
3 Skatt, tull och exekution	14 479	100	10	-47	40
4 Rättsväsendet	90 267	100	-390	555	1 268
5 Internationell samverkan	2 251	±0	14	-1	280
6 Försvar och samhällets krisberedskap	139 582	±0	±0	175	1 805
7 Internationellt bistånd	47 682	1 000	17 295	8 345	30 019
8 Migration	12 899	±0	-537	29	-169
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	105 447	1 040	6 240	-1 275	834
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	117 704	230	17 774	-998	4 340
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	59 715	±0	-1 100	-3	7
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	112 677	±0	20 500	-1 167	5 100
13 Integration och jämställdhet	3 289	570	1 845	1 491	1 605
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	90 789	570	23 806	-11 954	2 297
15 Studiestöd	37 396	20	527	1 842	1 816
16 Utbildning och universitetsforskning	99 008	955	3 441	6 662	4 388
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 413	550	2 491	1 057	2 758
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 628	1 510	12 152	-64	7 835
19 Regional utveckling	4 323	20	70	5 900	±0
20 Klimat, miljö och natur	16 175	630	15 937	5 629	28 645
21 Energi	4 769	60	5 030	22	16 448
22 Kommunikationer	99 206	400	21 514	502	35 424
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 749	238	2 402	270	5 174

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
24 Näringsliv	7 398	185	1 057	8	618
25 Allmänna bidrag till kommuner	169 768	7 576	3 171	-233	26 476
26 Statsskuldräntor m.m.	26 855	±0	10	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	52 897	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	1 393 878	15 369	154 611	16 174	177 470
Minskning av anslagsbehållningar	197	±0	±0	±0	±0
Summa utgifter	1 394 075	15 369	154 611	16 174	177 470
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-2 477	±0	±0	±0	±0
Kassamässig korrigering	371	±0	±0	±0	±0
Summa	1 391 969	15 369	154 611	16 174	177 470

Reservanternas förslag till preliminär beräkning av inkomsterna i statens budget 2025

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1100 Direkta skatter på arbete	792 341	6 914	36 630	-5 315	20 400
1110 Inkomstskatter	1 021 861	±0	29 300	-3 800	9 500
1111 Statlig inkomstskatt	62 550	±0	11 280	-3 200	8 800
1115 Kommunal inkomstskatt	959 311	±0	18 020	-600	700
1120 Allmän pensionsavgift	166 147	±0	700	±0	-20
1130 Artistskatt	±0	±0	±0	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-395 668	6 914	6 630	-1 515	10 920
1200 Indirekta skatter på arbete	781 534	±0	7 820	-4 900	-30
1210 Arbetsgivaravgifter	764 725	±0	7 980	-4 900	-30
1240 Egenavgifter	11 900	±0	40	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-52 995	±0	-200	±0	±0
1270 Särskild löneskatt	63 221	±0	±0	±0	±0
1280 Nedsättningar	-5 950	±0	±0	±0	±0
1290 Tjänstegruppliv	632	±0	±0	±0	±0
1300 Skatt på kapital	388 944	±0	37 583	-51	34 791
1310 Skatt på kapital, hushåll	84 992	±0	23 453	±0	26 900
1320 Skatt på företagsvinster	203 670	±0	8 030	-51	7 891
1330 Kupongskatt	7 710	±0	±0	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	30 698	±0	±0	±0	±0
1350 Fastighetsskatt	42 199	±0	6 100	±0	±0
1360 Stämpelskatt	15 145	±0	±0	±0	±0
1390 Riskskatt för kreditinstitut	4 529	±0	±0	±0	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	759 259	8 420	9 010	16 209	8 448

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1410 Mervärdesskatt	616 985	±0	880	±0	-4 410
1420 Skatt på alkohol och tobak	31 920	±0	±0	800	800
1430 Energiskatt	45 734	7 770	7 270	14 620	7 715
1440 Koldioxidskatt	24 159	±0	210	±0	103
1450 Övriga skatter på energi och miljö	7 222	650	650	650	4 240
1470 Skatt på vägtrafik	24 606	±0	±0	139	±0
1480 Övriga skatter	8 633	±0	±0	±0	±0
1500 Skatt på import	9 893	±0	±0	±0	±0
1600 Restförda och övriga skatter	13 122	±0	10	±0	±0
1700 Avgående poster, skatter till EU	-9 893	±0	±0	±0	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter	2 735 199	15 334	91 053	5 943	63 609
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 324 998	±0	-18 720	600	-680
Statens skatteintäkter	1 410 201	15 334	72 333	6 543	62 929
1900 Periodiseringar	-12 676	±0	±0	±0	±0
1000 Statens skatteinkomster	1 397 525	15 334	72 333	6 543	62 929
Övriga inkomster	-58 941	±0	1 000	±0	±0
2000 Inkomster av statens verksamhet	46 348	±0	1 000	±0	±0
3000 Inkomster av försäld egendom	5 000	±0	±0	±0	±0
4000 Återbetalning av lån	717	±0	±0	±0	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	23 605	±0	±0	±0	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	17 425	±0	±0	±0	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-152 037	±0	±0	±0	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0	±0	±0	±0
Inkomster i statens budget	1 338 583	15 334	73 333	6 543	62 929

Reservanternas förslag till preliminär beräkning av inkomsterna i statens budget 2026

Miljoner kronor

Inkomsttitel		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
			S	V	C	MP
1100	Direkta skatter på arbete	835 395	6 714	39 630	-5 015	21 100
1110	Inkomstskatter	1 072 857	±0	30 600	-3 600	10 100
1111	Statlig inkomstskatt	65 410	±0	11 980	-3 200	9 400
1115	Kommunal inkomstskatt	1 007 448	±0	18 620	-400	700
1120	Allmän pensionsavgift	175 176	±0	700	±0	-20
1130	Artistskatt	±0	±0	±0	±0	±0
1140	Skattereduktioner	-412 638	6 714	8 330	-1 415	11 020
1200	Indirekta skatter på arbete	824 154	±0	7 820	-4 800	-50
1210	Arbetsgivaravgifter	807 271	±0	7 980	-4 800	-50
1240	Egenavgifter	12 019	±0	40	±0	±0
1260	Avgifter till premiepensionssystemet	-55 891	±0	-200	±0	±0
1270	Särskild löneskatt	66 382	±0	±0	±0	±0
1280	Nedsättningar	-6 258	±0	±0	±0	±0
1290	Tjänstegrupppliv	632	±0	±0	±0	±0
1300	Skatt på kapital	402 778	±0	37 963	-51	26 491
1310	Skatt på kapital, hushåll	91 300	±0	23 853	±0	28 600
1320	Skatt på företagsvinster	208 549	±0	8 010	-51	-2 109
1330	Kupongskatt	7 787	±0	±0	±0	±0
1340	Avkastningsskatt	31 785	±0	±0	±0	±0
1350	Fastighetsskatt	43 189	±0	6 100	±0	±0
1360	Stämpelskatt	15 639	±0	±0	±0	±0
1390	Riskskatt för kreditinstitut	4 529	±0	±0	±0	±0
1400	Skatt på konsumtion och insatsvaror	796 864	8 700	9 310	16 489	7 684

Inkomsttitel		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
			S	V	C	MP
1410	Mervärdesskatt	652 982	±0	910	±0	-5 410
1420	Skatt på alkohol och tobak	32 150	±0	±0	800	800
1430	Energiskatt	46 635	8 050	7 540	14 900	7 933
1440	Koldioxidskatt	24 595	±0	210	±0	91
1450	Övriga skatter på energi och miljö	6 956	650	650	650	4 270
1470	Skatt på vägtrafik	24 489	±0	±0	139	±0
1480	Övriga skatter	9 057	±0	±0	±0	±0
1500	Skatt på import	10 271	±0	±0	±0	±0
1600	Restförda och övriga skatter	10 069	±0	10	±0	±0
1700	Avgående poster, skatter till EU	-10 271	±0	±0	±0	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter		2 869 261	15 414	94 733	6 623	55 226
1800	Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 392 635	±0	-19 320	400	-680
Statens skatteintäkter		1 476 626	15 414	75 413	7 023	54 546
1900	Periodiseringar	-31 956	±0	±0	±0	±0
1000	Statens skatteinkomster	1 444 670	15 414	75 413	7 023	54 546
Övriga inkomster		-51 936	±0	1 000	±0	±0
2000	Inkomster av statens verksamhet	49 651	±0	1 000	±0	±0
3000	Inkomster av försåld egendom	5 000	±0	±0	±0	±0
4000	Återbetalning av lån	733	±0	±0	±0	±0
5000	Kalkylmässiga inkomster	26 608	±0	±0	±0	±0
6000	Bidrag m.m. från EU	16 893	±0	±0	±0	±0
7000	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-150 822	±0	±0	±0	±0
8000	Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0	±0	±0	±0
Inkomster i statens budget		1 392 734	15 414	76 413	7 023	54 546

BILAGA 6

Regeringens lagförslag

Lagförslag framlagda i proposition 2023/24:1

1 Förslag till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)

Häriigenom föreskrivs att 2 och 27 §§ kupongskattelagen (1970:624)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

2 §²

I denna lag förstås med

AIF-förvaltare: juridisk person som är AIF-förvaltare enligt 1 kap. 3 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

avstämningsbolag: aktiebolag som är avstämningsbolag enligt 1 kap. 10 § aktiebolagslagen (2005:551),

egen aktie: aktie som innehas av bolaget självt,

fondbolag: aktiebolag som driver fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

förvaltningsbolag: ett utländskt företag som förvaltar en värdepappersfond i Sverige,

förvaringsinstitut: ett företag som är förvaringsinstitut enligt 1 kap. 1 § första stycket 15 lagen om värdepappersfonder eller 9 kap. 4, 5 eller 7 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

inlösenaktie: aktie som utan valmöjlighet för aktieägaren ska lösas in eller förvärnas av aktiebolaget för en viss ersättning,

utdelningstillfälle: för avstämningsbolag den i 4 kap. 39 § aktiebolagslagen avsedda dagen för avstämmning och för andra aktiebolag liksom i fråga om värdepappersfond eller specialfond den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning,

utdelningstillfälle: för avstämningsbolag den i 4 kap. 39 eller 46 § aktiebolagslagen avsedda dagen för avstämmning och för andra aktiebolag liksom i fråga om värdepappersfond eller specialfond den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning,

utdelningsberättigad: den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället,

värdepapperscentral: detsamma som i 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.

Med utdelning avses även

1. återbetalning till aktieägarna vid minskning av aktiekapitalet eller reservfonden enligt 20 kap. 1 § första stycket 3 eller 35 § 3 aktiebolagslagen,

1. återbetalning till aktieägarna vid minskning av aktiekapitalet eller reservfonden enligt 20 kap. 1 § första stycket 3 eller 35 § 3 aktiebolagslagen *om inte annat anges i tredje stycket,*

2. utskiftning vid bolagets likvidation enligt 25 kap. 38 § aktiebolagslagen,

3. utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvs erbjudande som har riktats till

3. utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvs erbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:996.

² Senaste lydelse 2022:1850.

samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag,

4. utbetalning av fusionsvederlag till aktieägare enligt 23 kap. 26 § aktiebolagslagen till den del vederlaget utgörs av annat än aktier i det övertagande bolaget,

5. utbetalning av fusionsvederlag till andelsägare enligt 8 kap. 14 § lagen om värdepappersfonder eller 12 kap. 16 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder till den del vederlaget utgörs av annat än andelar i den övertagande fonden, *och*

6. utbetalning av delningsvederlag till aktieägare enligt 24 kap. 28 § aktiebolagslagen som avser

a) delning enligt 24 kap. 1 § andra stycket samma lag till den del vederlaget utgörs av annat än aktier i de övertagande bolagen, eller

b) delning enligt 24 kap. 1 § tredje stycket 1 samma lag till den del vederlaget utgörs av annat än ersättning som enligt 42 kap. 16 b § inkomstskattelagen (1999:1229) inte ska tas upp.

aktier av ett visst slag *om inte annat anges i tredje stycket,*

5. utbetalning av fusionsvederlag till andelsägare enligt 8 kap. 14 § lagen om värdepappersfonder eller 12 kap. 16 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder till den del vederlaget utgörs av annat än andelar i den övertagande fonden,

6. utbetalning av delningsvederlag till aktieägare enligt 24 kap. 28 § aktiebolagslagen som avser

a) delning enligt 24 kap. 1 § andra stycket samma lag till den del vederlaget utgörs av annat än aktier i de övertagande bolagen, eller

b) delning enligt 24 kap. 1 § tredje stycket 1 samma lag till den del vederlaget utgörs av annat än ersättning som enligt 42 kap. 16 b § inkomstskattelagen (1999:1229) inte ska tas upp, *och*

7. *tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna i samband med att ett aktiebolag minskar aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna med indragning av aktier eller förvärvar egna aktier, om tilldelningen inte görs i utbyte mot aktier i bolaget.*

Med utdelning avses dock inte en återbetalning eller utbetalning enligt andra stycket 1 eller 3 som görs när inlösenaktier löses in eller förvärvas, om tilldelningen av de inlösenaktier som löses in eller förvärvas anses som utdelning enligt andra stycket 7.

Kupongskatt på sådan utdelning som avses i andra stycket 7 ska tas ut på ett belopp som motsvarar den ersättning som ska betalas till aktieägarna när inlösenaktierna löses in eller förvärvas av bolaget.

27 §³

Har i annat fall än som avses i 9 eller 16 § kupongskatt innehållits för någon som inte varit skattskyldig eller har kupongskatt innehållits med högre belopp än vad som ska betalas enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning, har den utdelningsberättigade rätt till återbetalning av vad som innehållits för mycket.

Rätt till återbetalning föreligger även

– om aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation inom två år efter det att sådan utbetalning som avses i 2 § andra stycket 2 blivit tillgänglig för lyftning,

– vid återbetalning till aktieägare enligt aktiebolagslagen (2005:551) i samband

– vid återbetalning till aktieägare enligt aktiebolagslagen (2005:551) i samband

³ Senaste lydelse 2011:1246.

med minskning av aktiekapitalet som genomförts med indragning av aktier, och

– vid utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvserbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag.

Underlaget för kupongskatten ska i de fall som avses i andra stycket beräknas på ett belopp som svarar mot skillnaden mellan utbetalningen till aktieägaren och dennes anskaffningskostnad för aktierna. Har aktierna förvärvats som fusionsvederlag eller delningsvederlag ska som anskaffningskostnad för aktierna anses den anskaffningskostnad som aktieägaren hade för aktierna i det överlåtande aktiebolaget. För marknadsnoterade aktier får anskaffningskostnaden i stället bestämmas till 20 procent av utbetalningen.

Ansökan om återbetalning ska göras skriftligen hos Skatteverket senast vid utgången av femte kalenderåret efter utdelningstillfället.

Tillsammans med ansökan ska det lämnas ett intyg eller annan utredning om att kupongskatt innehållits för sökanden liksom utredning som styrker att sökanden inte är skattskyldig.

Beslut rörande återbetalning får anstå intill dess fråga om skattskyldighet för utdelningen enligt inkomstskattelagen (1999:1229) slutligen prövats.

Föreligger de förutsättningar för återbetalning som anges i första stycket först sedan förvaltningsrätt, kammarrätt eller Högsta förvaltningsdomstolen meddelat beslut angående utdelningsbeloppet eller efter det att utdelningsberättigad efterbeskattats för detsamma, kan ansökan om återbetalning göras hos Skatteverket senast inom ett år efter det beslutet meddelades eller efterbeskattningen skedde.

Är den som har rätt till återbetalning av kupongskatt skyldig att betala skatt enligt denna lag eller skatteförfarandelagen (2011:1244), gäller 64 kap. samt 71 kap. 2 § första stycket och 3 § skatteförfarandelagen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.
 2. Lagen tillämpas första gången på inlösenaktier som tilldelas aktieägarna efter den 31 december 2024.
 3. För inlösenaktier som tilldelas aktieägarna före den 1 januari 2025 gäller äldre bestämmelser.

med minskning av aktiekapitalet som genomförts med indragning av aktier, *om återbetalningen anses som utdelning enligt 2 § andra stycket 1*, och

– vid utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvserbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag, *om utbetalningen anses som utdelning enligt 2 § andra stycket 3*.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) ska betala arbetsgivaravgifter ska för varje år betala allmän löneavgift. Löneavgiften beräknas på det underlag som gäller för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå

1. ersättning till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen, eller

2. sådan ersättning som avses i 2 kap. 28 § socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå ersättning till sådana

personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2019:478.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

3 §¹

Skatten tas ut med 15 kronor per ton naturgrus.

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska skatten tas ut med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017 med ett årligt tillägg av två procentenheter.

Beloppet enligt andra stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång det omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska tas ut för påföljande kalenderår.

Skatten tas ut med 22 kronor per ton naturgrus.

För kalenderåret 2025 och efterföljande kalenderår ska skatten tas ut med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2023.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2017:1209.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:673) om skatt på avfall

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1999:673) om skatt på avfall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Avfallsskatt ska betalas med 500 kronor per ton avfall.

För kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår ska avfallsskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2017 med ett årligt tillägg av två procentenheter.

Beloppet enligt andra stycket avrundas till hela kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång det omräknade skattebelopp som enligt denna paragraf ska betalas för påföljande kalenderår.

Avfallsskatt ska betalas med 725 kronor per ton avfall.

För kalenderåret 2025 och efterföljande kalenderår ska avfallsskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar det i första stycket angivna skattebeloppet multiplicerat med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2023.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2017:1211.

5 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 10 §, 39 kap. 26 §, 42 kap. 29 §, 45 kap. 5 och 24 §§ och 61 kap. 15 och 16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagens lydelse

15 kap.

10 §

Har en näringsfastighet del i en annan svensk samfällighet än sådan som avses i 6 kap. 6 § första stycket, behöver fastighetens andel av samfällighetens intäkter och kostnader inte tas upp, om intäkterna med mindre än 600 kronor överstiger de utgifter som omedelbart ska dras av som kostnad.

Första stycket gäller inte kapitalvinster och kapitalförluster.

Har en näringsfastighet del i en annan svensk samfällighet än sådan som avses i 6 kap. 6 § första stycket, behöver fastighetens andel av samfällighetens intäkter och kostnader inte tas upp, om intäkterna med mindre än 1 500 kronor överstiger de utgifter som omedelbart ska dras av som kostnad.

39 kap.

26 §

Om privatbostadsföretagets fastighet har del i en annan samfällighet än sådan som avses i 6 kap. 6 § första stycket, ska fastighetens andel av inkomster och utgifter i samfällighetens verksamhet tas upp respektive dras av hos privatbostadsföretaget. Dessa inkomster och utgifter ska dock tas upp eller dras av bara om det är fråga om

1. avkastning av kapital och bara till den del avkastningen överstiger 600 kronor, eller

2. kapitalvinster och kapitalförluster.

1. avkastning av kapital och bara till den del avkastningen överstiger 1 500 kronor, eller

42 kap.

29 §

Om en privatbostadsfastighet har del i en annan svensk samfällighet än sådan som avses i 6 kap. 6 § första stycket, ska den del av fastighetens andel av samfällighetens inkomster som är avkastning av kapital och som överstiger 600 kronor tas upp.

För fastighetens andel av samfällighetens statliga räntebidrag och tomträttsavgälder gäller bestämmelserna i 26 och 27 §§.

I fråga om fastighetens andel i samfällighetens kapitalvinster och kapitalförluster tillämpas vad som skulle ha gällt för fastighetsägaren vid en avyttring.

Om en privatbostadsfastighet har del i en annan svensk samfällighet än sådan som avses i 6 kap. 6 § första stycket, ska den del av fastighetens andel av samfällighetens inkomster som är avkastning av kapital och som överstiger 1 500 kronor tas upp.

45 kap.

5 §

Överföring av mark eller andel i samfällighet genom fastighetsreglering enligt 5 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) och uppdelning i lotter genom klyvning enligt 11 kap. samma lag anses som avyttring av fastighet, om överföringen eller uppdelningen sker helt eller

Överföring av mark eller andel i samfällighet genom fastighetsreglering enligt 5 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) och uppdelning i lotter genom klyvning enligt 11 kap. samma lag anses som avyttring av fastighet, om överföringen eller uppdelningen sker helt eller

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

delvis mot kontant ersättning. Är den kontanta ersättningen högst 5 000 kronor, ska kapitalvinsten inte tas upp.

Av kapitalvinsten ska bara så stor del tas upp som den kontanta ersättningen minskad med 5 000 kronor utgör av den totala ersättningen för överföringen eller uppdelningen minskad med 5 000 kronor. Större belopp än den kontanta ersättningen minskad med 5 000 kronor ska dock inte tas upp.

Avstående av mark genom inlösen enligt 8 kap. fastighetsbildningslagen anses som avyttring.

delvis mot kontant ersättning. Är den kontanta ersättningen högst 42 000 kronor, ska kapitalvinsten inte tas upp.

Av kapitalvinsten ska bara så stor del tas upp som den kontanta ersättningen minskad med 42 000 kronor utgör av den totala ersättningen för överföringen eller uppdelningen minskad med 42 000 kronor. Större belopp än den kontanta ersättningen minskad med 42 000 kronor ska dock inte tas upp.

24 §

Om fastighetsägaren får sådan engångsersättning för allframtidsupplåtelse som avses i 6 §, gäller följande.

Så stor del av omkostnadsbeloppet för fastigheten anses avse den del av fastigheten som anses avyttrad som ersättningen utgör av hela fastighetens marknadsvärde vid tiden för inskränknings- eller upplåtelsen.

Omkostnadsbeloppet för den eller de allframtidsupplåtelse som den skattskyldige gör under beskattningsåret får i stället beräknas till sammanlagt 5 000 kronor. Omkostnadsbeloppet får dock inte överstiga de sammanlagda ersättningarna.

Omkostnadsbeloppet för den eller de allframtidsupplåtelse som den skattskyldige gör under beskattningsåret får i stället beräknas till sammanlagt 12 000 kronor. Omkostnadsbeloppet får dock inte överstiga de sammanlagda ersättningarna.

61 kap.

15 §²

Värdet av ränteförmån vid lån i svensk valuta med en fast räntesats eller med en räntesats som står i fast förhållande till marknadsräntan för motsvarande lån ska beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan när lånet togs upp plus en procentenhet (jämförelseräntan) och den avtalade räntesatsen. Jämförelseräntan ska dock som lägst vara 0,5 procent.

Värdet av ränteförmån vid lån i svensk valuta med en fast räntesats eller med en räntesats som står i fast förhållande till marknadsräntan för motsvarande lån ska beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan när lånet togs upp plus en *och en halv* procentenhet (jämförelseräntan) och den avtalade räntesatsen. Jämförelseräntan ska dock som lägst vara 0,5 procent.

16 §³

Värdet av ränteförmån vid annat lån i svensk valuta än lån som avses i 15 § ska beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret plus en procentenhet (jämförelseräntan) och den avtalade räntan för beskattningsåret. Jämförelseräntan ska dock som lägst vara 0,5 procent.

Om statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret har ändrats med minst två procentenheter sedan

Värdet av ränteförmån vid annat lån i svensk valuta än lån som avses i 15 § ska beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret plus en *och en halv* procentenhet (jämförelseräntan) och den avtalade räntan för beskattningsåret. Jämförelseräntan ska dock som lägst vara 0,5 procent.

Om statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret har ändrats med minst två procentenheter sedan

² Senaste lydelse 2016:1239.

³ Senaste lydelse 2016:1239.

utgången av november året före beskattningsåret, ska förmånens värde för tiden juli–december under beskattningsåret beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret plus en procentenhet och den avtalade räntan. Statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret ska dock lägst anses vara minus 0,5 procent.

utgången av november året före beskattningsåret, ska förmånens värde för tiden juli–december under beskattningsåret beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret plus en *och en halv* procentenhet och den avtalade räntan. Statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret ska dock lägst anses vara minus 0,5 procent.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
 2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2023.

6 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹

dels att 24 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 42 kap. 17 a § och 48 kap. 10 §, och närmast före 48 kap. 10 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 kap.

5 §²

I inkomstslaget näringsverksamhet tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget kapital om

- utnyttjande av företrädesrätt till teckning av vinstandelslån eller kapitalandelslån i 42 kap. 15 §,
- utdelning av andelar i dotterbolag i 42 kap. 16 §,
- utbetalningar vid minskning av aktiekapital, bunden överkursfond eller reservfond och liknande förfaranden i 42 kap. 17 §,
 - *tilldelning av inlösenaktier i 42 kap. 17 a §,*
- utskiftning från ideella föreningar i 42 kap. 18 §,
- utskiftning och utbetalning från ekonomiska föreningar i 42 kap. 19–21 §§,
- emission i ekonomiska föreningar i 42 kap. 21 a §,
- utdelning från i utlandet delägarbeskattade juridiska personer och från utländska juridiska personer med lågbeskattade inkomster i 42 kap. 22 §,
- utdelning och utskiftning från dödsbon efter personer som var begränsat skattskyldiga vid dödsfallet i 42 kap. 23 §,
- skattetilgodohavanden i 42 kap. 24 §,
- spel i 42 kap. 25 §, och
- schablonintäkt i 42 kap. 43 §.

42 kap.

17 a §

Som utdelning behandlas tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna i samband med att ett aktiebolag

- *minskar aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna med indragning av aktier, eller*
- *förvärvar egna aktier.*

Med inlösenaktie avses en aktie som utan valmöjlighet för aktieägaren ska lösas in eller förvärvas av aktiebolaget för en viss ersättning.

Första stycket gäller dock inte en sådan tilldelning av inlösenaktier som görs i utbyte mot aktier i bolaget.

Värdet av en inlösenaktie ska vid tillämpningen av denna paragraf anses vara den ersättning som ska betalas till aktieägarna när aktien lösas in eller förvärvas av bolaget.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2020:990.

48 kap.*Inlösenaktie som förvärvas genom tilldelning i vissa fall**10 §*

För en inlösenaktie som förvärvas genom en sådan tilldelning som behandlas som utdelning enligt 42 kap. 17 a § anses anskaffningsutgiften motsvara den ersättning som ska betalas till aktieägarna när aktien löses in eller förvärvas av bolaget.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.
 2. Lagen tillämpas första gången på tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna som görs efter den 31 december 2024.
 3. För inlösenaktier som tilldelas aktieägarna före den 1 januari 2025 gäller äldre bestämmelser.

7 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialavgiftslagen (2000:980)¹

dels att 2 kap. 28 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 28 § ska utgå,

dels att 2 kap. 29 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

29 §²

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna ska avdrag göras enligt 31 §, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling.

Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av första stycket inte avses sådan ersättning på vilken avgifter ska betalas enligt 27 *eller* 28 §.

Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av första stycket inte avses sådan ersättning på vilken avgifter ska betalas enligt 27 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av

2 kap. 28 § 2019:479

rubriken närmast före 2 kap. 28 § 2019:479.

² Senaste lydelse 2019:479.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 12 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

2 kap.

12 §²

Uppgifter och handlingar som avser

1. revision ska gallras tio år efter utgången av det kalenderår då revisionen avslutades, och

2. fastighetstaxering ska gallras tolv år efter utgången av det taxeringsår som uppgifterna eller handlingarna kan hänföras till.

Uppgifter och handlingar om godkända upplagshavare, registrerade varumottagare, tillfälligt registrerade varumottagare, registrerade avsändare, godkända skatteupplag, certifierade mottagare, tillfälligt certifierade mottagare, certifierade avsändare, tillfälligt certifierade avsändare, registrerade distansförsäljare och tillfälligt registrerade distansförsäljare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt samt lagen (2022:156) om alkoholskatt ska gallras sju år efter utgången av det kalenderår då aktören avregistrerades.

Uppgifter och handlingar ska gallras sju år efter utgången av det kalenderår då godkännandet blev återkallat om de avser

1. godkända lagerhållare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, *lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar* eller lagen om tobaksskatt,

1. godkända lagerhållare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter eller lagen om tobaksskatt,

2. registrerade mottagare och registrerade EU-handlare enligt lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik,

3. registrerade distansförsäljare av tuggtobak och övrig tobak enligt lagen om tobaksskatt, eller

4. den som är godkänd för särskild hantering av proviantering till havs enligt 8 kap. 4 § lagen om skatt på energi.

Uppgifter och handlingar som avses i 4 a § ska gallras tio år efter utgången av det kalenderår då de meddelanden som är kopplade till den administrativa referenskoden enligt 4 b kap. 4 § tredje stycket lagen om skatt på energi, 5 kap. 4 § tredje stycket lagen om tobaksskatt eller 5 kap. 4 § tredje stycket lagen om alkoholskatt, den förenklade administrativa referenskoden enligt 4 e kap. 3 § tredje stycket lagen om skatt på energi, 8 kap. 4 § tredje stycket lagen om tobaksskatt eller 8 kap. 4 § tredje stycket lagen om alkoholskatt eller annan sammanhållande identifikationsuppgift senast ändrades.

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2022:1485.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

2 §²

Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och arbetsgivaravgifterna ska ett särskilt avdrag göras, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning för arbete utfört i näringsverksamhet vid ett fast driftställe i stödområdet eller för arbete i annan verksamhet som bedrivs av en ideell förening eller en stiftelse, vid en sådan plats i stödområdet som motsvarar ett fast driftställe. Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av denna lag inte avses sådan ersättning på vilken endast ålderspensionsavgift ska betalas enligt

– 2 kap. 27 *eller* 28 § socialavgifts- – 2 kap. 27 § socialavgiftslagen lagen (2000:980), eller (2000:980), eller

– 5 § lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och egenavgifterna ska ett särskilt avdrag göras, om avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet från ett fast driftställe i stödområdet ingår i avgiftsunderlaget. Detta gäller dock inte den som enligt 3 kap. 15 eller 16 § socialavgiftslagen endast ska betala ålderspensionsavgift.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2007:286.

² Senaste lydelse 2020:1061.

10 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 6 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap.

6 §

Om en privatbostadsfastighet har del i en annan samfällighet än som avses i 6 kap. 6 § första stycket inkomstkattelagen (1999:1229), ska kontrolluppgift lämnas om privatbostadsfastighetens andel av samfällighetens inkomster som är avkastning av kapital.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den juridiska person som förvaltar samfälligheten.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om privatbostadsfastighetens andel av samfällighetens inkomster till den del dessa överstiger 600 kronor.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om privatbostadsfastighetens andel av samfällighetens inkomster till den del dessa överstiger 1 500 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

11 Förslag till lag om ändring i skatteförordelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 §, 7 kap. 1 a §, 26 kap. 8 § och 41 kap. 3 § skatteförordelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

3 kap.

15 §¹

Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
2. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
3. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
4. lagen (1994:1776) om skatt på energi,
5. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
6. lagen (1999:673) om skatt på avfall,
7. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
8. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
9. lagen (2017:1200) om skatt på flygresor,
10. lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter,
11. lagen (2018:1139) om skatt på spel,

12. lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar,

13. lagen (2022:155) om tobaksskatt,

14. lagen (2022:156) om alkoholskatt,

och

15. lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el.

12. lagen (2022:155) om tobaksskatt,

13. lagen (2022:156) om alkoholskatt,

och

14. lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el.

7 kap.

1 a §²

Skatteverket ska, utöver vad som följer av 1 §, registrera

1. den som är skattskyldig enligt

- a) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
- b) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
- c) 11 kap. 5 § första stycket 1 eller 2 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
- d) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
- e) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
- f) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
- g) lagen (2017:1200) om skatt på flygresor,
- h) 6 § 2 b lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, eller
- i) lagen (2018:1139) om skatt på spel,

2. den som är godkänd eller registrerad som

a) upplagshavare enligt 4 kap. 1 § lagen om skatt på energi, 3 kap. 2 § lagen (2022:155) om tobaksskatt eller 3 kap. 2 § lagen (2022:156) om alkoholskatt,

b) registrerad varumottagare enligt 4 kap. 8 § lagen om skatt på energi, 3 kap. 9 § lagen om tobaksskatt eller 3 kap. 10 § lagen om alkoholskatt,

c) godkänd lagerhållare enligt 6 kap. 2 § lagen om skatt på energi, 10 § lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, 9 § lagen om skatt på vissa

c) godkänd lagerhållare enligt 6 kap. 2 § lagen om skatt på energi, 10 § lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, 9 § lagen om skatt på vissa

¹ Senaste lydelse 2023:76.

² Senaste lydelse 2022:1780.

nikotinhaltiga produkter, 8 § lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar eller lagen om tobaksskatt, 10 kap. 2 § lagen om tobaksskatt,

- d) frivilligt skattskyldig enligt 11 kap. 6 § lagen om skatt på energi,
 - e) registrerad mottagare enligt 10 a § lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik,
 - f) registrerad EU-handlare enligt 10 b § lagen om kemikalier i viss elektronik,
 - g) registrerad distansförsäljare för tuggtobak och övrig tobak enligt 10 kap. 7 § lagen om tobaksskatt, eller
 - h) registrerad distansförsäljare enligt 4 c kap. 3 § lagen om skatt på energi, 6 kap. 3 § lagen om tobaksskatt eller 6 kap. 3 § lagen om alkoholskatt, och
3. den som är godkänd eller registrerad som
- a) tillfälligt registrerad varumottagare enligt 4 kap. 14 § lagen om skatt på energi, 3 kap. 15 § lagen om tobaksskatt eller 3 kap. 16 § lagen om alkoholskatt,
 - b) certifierad mottagare enligt 4 d kap. 5 § lagen om skatt på energi, 7 kap. 7 § lagen om tobaksskatt eller 7 kap. 7 § lagen om alkoholskatt,
 - c) tillfälligt certifierad mottagare enligt 4 d kap. 3 § lagen om skatt på energi, 7 kap. 5 § lagen om tobaksskatt eller 7 kap. 5 § lagen om alkoholskatt, eller
 - d) tillfälligt registrerad distansförsäljare enligt 4 c kap. 2 § lagen om skatt på energi, 6 kap. 2 § lagen om tobaksskatt eller 6 kap. 2 § lagen om alkoholskatt.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

26 kap.

8 §³

Punktskatt ska redovisas i en särskild skattedeklaration för varje händelse som medför skattskyldighet, om den som är skyldig att lämna skattedeklaration är skattskyldig enligt

1. lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen (2022:156) om alkoholskatt och ska registreras enligt 7 kap. 1 a § första stycket 3, eller
2. lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt och inte ska registreras till följd av 7 kap. 1 a §.
2. lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt och inte ska registreras till följd av 1 a §.

41 kap.

3 §⁴

Revision får göras hos

1. den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078),
2. någon annan juridisk person än ett dödsbo,
3. den som har anmält sig för registrering,
4. den som har ansökt om eller är godkänd för F-skatt,
5. sådant ombud för en beskattningsbar person som inte är etablerad i Sverige och som avses i 6 kap. 2 §,
6. den som har ansökt om godkännande som upplagshavare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen (2022:156) om alkoholskatt,

³ Senaste lydelse 2022:174.

⁴ Senaste lydelse 2023:208.

7. den som har ansökt om godkännande som registrerad varumottagare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,

8. den som har ansökt om godkännande som skattebefriad förbrukare enligt lagen om skatt på energi eller lagen om alkoholskatt,

9. den som har ansökt om godkännande som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,

10. den som har ansökt om godkännande som lagerhållare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, *lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar* eller lagen om tobaksskatt,

10. den som har ansökt om godkännande som lagerhållare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter eller lagen om tobaksskatt,

11. den som har ansökt om godkännande som registrerad mottagare eller registrerad EU-handlare enligt lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik,

12. den som har ansökt om godkännande som registrerad distansförsäljare av tuggtobak och övrig tobak enligt lagen om tobaksskatt,

13. den som har ansökt om godkännande för särskild hantering av proviantering till havs enligt 8 kap. 4 § lagen om skatt på energi, och

14. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig plattformoperatör enligt 2 kap. 2 eller 3 § lagen (2022:1681) om plattformoperatörers inhämtande av vissa uppgifter på skatteområdet och hos den som åtagit sig att genomföra de åtgärder för kundkännedom som anges i 6 kap. samma lag för en rapporteringsskyldig plattformoperatörs räkning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

12 Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § tullagen (2016:253) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §¹

Bestämmelser om skyldighet att betala annan skatt än tull vid import eller införsel till det svenska tullområdet finns i

- lagen (1994:1776) om skatt på energi,
- lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
- lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter,
- *lagen (2020:32) om skatt på plastbär-*

kassar,

- lagen (2022:155) om tobaksskatt,
- lagen (2022:156) om alkoholskatt, och
- mervärdesskattelagen (2023:200).

Skatt som avses i första stycket ska fastställas och betalas enligt det förfarande som gäller för tull, om inte något annat föreskrivits. Om det i beskattningsunderlaget för sådan skatt ska ingå tullvärde, tull eller motsvarande avgift som fastställts i annan valuta, ska sådant underlag omräknas till svensk valuta efter den kurs som enligt tullagstiftningen gällde den dag då tullvärdet fastställdes.

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2023:209.

13 Förslag till lag om upphävande av lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar

Härigenom föreskrivs att lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar ska upphöra att gälla.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.
 2. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Lagförslag framlagda i proposition 2023/24:13

1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 63 kap. 3 a §, 67 kap. 7 och 8 §§ och rubrikerna närmast före 67 kap. 7 och 8 §§ inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<i>Fastställd förvärvsinkomst</i>	<i>Särskilt belopp</i>
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp
överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 12,8 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,32 prisbasbelopp
överstiger 13,54 men inte 36,54 prisbasbelopp	2,097 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

Föreslagen lydelse

63 kap.

3 a §²

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärvsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp

² Senaste lydelse 2022:886.

överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,00 prisbasbelopp	0,208 prisbasbelopp ökat med 26,93 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 5,00 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,300 prisbasbelopp ökat med 25,13 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	0,986 prisbasbelopp ökat med 16,43 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 10,74 prisbasbelopp	2,313 prisbasbelopp
överstiger 10,74 men inte 12,16 prisbasbelopp	8,972 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 12,16 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,430 prisbasbelopp
överstiger 13,54 men inte 38,42 prisbasbelopp	2,206 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

Nuvarande lydelse

67 kap.

Jobbskatteavdrag för personer som inte har fyllt 65 år

7 §

För dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt 65 år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige

Skattereduktion

överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	skillnaden mellan arbetsinkomsterna och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
------------------------------------	---

överstiger 0,91 men inte 3,24 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och 38,74 procent av arbetsinkomsterna mellan 0,91 och 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 3,24 men inte 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 1,812 prisbasbelopp och 12,8 procent av arbetsinkomsterna mellan 3,24 och 8,08 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 8,08 men inte 13,54 prisbasbelopp	skillnaden mellan 2,432 prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 13,54 prisbasbelopp	skillnaden mellan 2,432 prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt, med avdrag för 3 procent av de arbetsinkomster som överstiger 13,54 prisbasbelopp

Föreslagen lydelse

67 kap.

Jobbskatteavdrag för personer som inte har fyllt 66 år

7 §³

För dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt 66 år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige

Skattereduktion

överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	skillnaden mellan arbetsinkomsterna och grundavdraget, multipli-
------------------------------------	--

³ Senaste lydelse 2021:1160.

	cerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 0,91 men inte 3,24 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och 38,74 procent av arbetsinkomsterna mellan 0,91 och 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 3,24 men inte 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 1,813 prisbasbelopp och 16,43 procent av arbetsinkomsterna mellan 3,24 och 8,08 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 8,08 men inte 13,54 prisbasbelopp	skillnaden mellan 2,608 prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 13,54 prisbasbelopp	skillnaden mellan 2,608 prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt, med avdrag för 3 procent av de arbetsinkomster som överstiger 13,54 prisbasbelopp

Nuvarande lydelse

Jobbskatteavdrag för personer som har fyllt 65 år

8 §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

<u>Arbetsinkomst som beskattas i Sverige</u>	<u>Skattereduktion</u>
överstiger inte 100 000 kronor	22 procent av arbetsinkomsterna
överstiger 100 000 men inte 300 000 kronor	summan av 15 000 kronor och 7 procent av arbetsinkomsterna

överstiger 300 000 men inte 36 000 kronor
600 000 kronor

överstiger 600 000 kronor 36 000 kronor med avdrag för
3 procent av de arbetsinkomster
som överstiger 600 000 kronor

Föreslagen lydelse

Jobbskatteavdrag för personer som har fyllt 66 år

8 §⁴

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år uppgår skat-
reduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till
följande belopp.

<u>Arbetsinkomst som beskattas i</u> <u>Sverige</u>	<u>Skattereduktion</u>
överstiger inte 1,75 prisbasbelopp	22 procent av arbetsinkomsterna
överstiger 1,75 men inte 5,24 prisbasbelopp	summan av 0,2635 prisbasbelopp och 7 procent av arbetsinkomsterna
överstiger 5,24 men inte 10,48 prisbasbelopp	0,6293 prisbasbelopp
överstiger 10,48 prisbasbelopp	0,6293 prisbasbelopp med avdrag för 3 procent av de arbetsinkomster som överstiger 10,48 prisbas- belopp

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
 2. Lagen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2023.

⁴ Senaste lydelse 2022:1807.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:887) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 63 kap. 3 a § inkomstskattelagen (1999:1229) i stället för lydelsen enligt lagen (2022:887) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:887

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 67 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<i>Fastställd förvärvsinkomst</i>	<i>Särskilt belopp</i>
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärvsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,53 prisbasbelopp	0,325 prisbasbelopp ökat med 23,3 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 5,53 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,441 prisbasbelopp ökat med 21,2 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	1,104 prisbasbelopp ökat med 12,8 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

överstiger 8,08 men inte 11,48 prisbasbelopp	2,139 prisbasbelopp
överstiger 11,48 men inte 12,8 prisbasbelopp	9,257 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärsinkomsten
överstiger 12,8 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,32 prisbasbelopp
överstiger 13,54 men inte 36,54 prisbasbelopp	2,097 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärsinkomsten

Föreslagen lydelse

63 kap.

3 a §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 67 år är grundavdraget beloppet enligt 3 § med tillägg av följande särskilda belopp.

<u>Fastställd förvärsinkomst</u>	<u>Särskilt belopp</u>
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	0,687 prisbasbelopp
överstiger 0,91 men inte 1,11 prisbasbelopp	0,885 prisbasbelopp minskat med 20 procent av den fastställda förvärsinkomsten
överstiger 1,11 men inte 1,965 prisbasbelopp	0,600 prisbasbelopp ökat med 5,7 procent av den fastställda förvärsinkomsten
överstiger 1,965 men inte 2,72 prisbasbelopp	0,333 prisbasbelopp ökat med 19,49 procent av den fastställda förvärsinkomsten
överstiger 2,72 men inte 3,11 prisbasbelopp	39,49 procent av den fastställda förvärsinkomsten minskat med 0,212 prisbasbelopp
överstiger 3,11 men inte 3,24 prisbasbelopp	49,49 procent av den fastställda förvärsinkomsten minskat med 0,523 prisbasbelopp
överstiger 3,24 men inte 5,00 prisbasbelopp	0,208 prisbasbelopp ökat med 26,93 procent av den fastställda förvärsinkomsten

överstiger 5,00 men inte 7,88 prisbasbelopp	0,300 prisbasbelopp ökat med 25,13 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 7,88 men inte 8,08 prisbasbelopp	0,986 prisbasbelopp ökat med 16,43 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 8,08 men inte 10,74 prisbasbelopp	2,313 prisbasbelopp
överstiger 10,74 men inte 12,16 prisbasbelopp	8,972 prisbasbelopp minskat med 62 procent av den fastställda förvärvsinkomsten
överstiger 12,16 men inte 13,54 prisbasbelopp	1,430 prisbasbelopp
överstiger 13,54 men inte 38,42 prisbasbelopp	2,206 prisbasbelopp minskat med 5,74 procent av den fastställda förvärvsinkomsten

Lagförslag framlagda i proposition 2023/24:14

1 Förslag till lag om särskilt avdrag vid beräkning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om särskilt avdrag vid beräkningen av

1. arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), och
2. löneavgift enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.

Ord och uttryck i lagen

2 § Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i socialavgiftslagen (2000:980).

3 § Med forskning avses vid tillämpningen av denna lag systematiskt och kvalificerat arbete med att i kommersiellt syfte ta fram ny kunskap.

4 § Med utveckling avses vid tillämpningen av denna lag systematiskt och kvalificerat arbete med att i kommersiellt syfte använda resultatet av forskning för att utveckla nya varor, tjänster eller produktionsprocesser eller väsentligt förbättra redan existerande sådana.

5 § Med koncern avses vid tillämpningen av denna lag en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554).

Avdrag vid avgiftsberäkningen

6 § Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften ska avdrag göras enligt 8 §, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling.

Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av första stycket inte avses sådan ersättning på vilken avgifter ska betalas enligt 2 kap. 27 § socialavgiftslagen (2000:980).

7 § Avdrag enligt 8 § får göras bara om personen under kalendermånaden har arbetat med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige under minst hälften och minst 15 timmar av sin faktiska arbetstid.

Om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, får avdrag enligt 8 § ändå göras om avdrag enligt första stycket har fått göras under var och en av de närmast föregående fyra kalendermånaderna.

Avdrag enligt andra stycket får inte göras om orsaken till att villkoren enligt första stycket inte är uppfyllda är att personen har fått ändrade arbetsuppgifter.

8 § Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften på avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling ska från summan av dessa avgifter avdrag göras med 20 procent av avgiftsunderlaget. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 2 kap. 26 § socialavgiftslagen (2000:980). Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 3 miljoner kronor per kalendermånad. Avdraget ska i första hand göras från arbetsgivaravgifterna.

Vid bedömningen av avdragsrätten enligt första stycket ska flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern och som uppfyller villkoren för att få göra avdrag anses som en avgiftsskyldig. Avdraget ska i ett sådant fall i första hand göras av moderföretaget. Till den del avdraget inte kan utnyttjas av moderföretaget, får det utnyttjas av dotterföretagen i den ordning som moderföretaget bestämmer.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
 2. Lagen tillämpas första gången på ersättning som utges efter den 31 december 2023.

2 Förslag till lag om särskilt avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om särskilt avdrag vid beräkningen av

1. egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), och
2. löneavgift enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.

Ord och uttryck i lagen

2 § Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i socialavgiftslagen (2000:980).

Avdrag vid avgiftsberäkningen

3 § Vid beräkning av egenavgifterna och den allmänna löneavgiften ska från summan av dessa avgifter avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 15 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 3 kap. 13 § socialavgiftslagen (2000:980). Avdraget ska i första hand göras från egenavgifterna.

Första stycket gäller bara

1. till den del avgiftsunderlaget utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet,
2. om den del av avgiftsunderlaget som utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet överstiger 40 000 kronor, och
3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 66 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 3 kap. 16 § socialavgiftslagen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Lagen tillämpas första gången på inkomster som upp bärs efter den 31 december 2023. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2023 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Häri genom föreskrivs att 3 och 6 §§ lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Allmän löneavgift tas ut med 11,62 procent av underlaget och tillfaller staten.

För den del av underlaget som avdrag ska beräknas på enligt 2 kap. 31 § socialavgiftslagen (2000:980) tas löneavgiften ut med procenttalet minskat med tio procentenheter. Procenttalet ska dock som lägst anses vara 0 procent.

6 §²

Bestämmelser om särskilda avdrag från den allmänna löneavgiften finns i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980). Bestämmelser om särskild beräkning av löneavgift finns i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Bestämmelser om särskilda avdrag från den allmänna löneavgiften finns i

– lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980),

– lagen (2023:000) om särskild avdrag vid beräkning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som arbetar med forskning eller utveckling, och

– lagen (2023:000) om särskild avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall.

Bestämmelser om särskild beräkning av löneavgift finns i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

¹ Senaste lydelse 2020:124. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

² Senaste lydelse 2020:1059.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

4 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialavgiftslagen (2000:980)¹

dels att 1 kap. 11–13 §§, 2 kap. 29–31 §§ och 3 kap. 18 § ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 1 kap. 11 och 13 §§, 2 kap. 29 § och 3 kap. 18 § ska utgå,

dels att 1 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

I denna lag finns bestämmelser om avgifter för finansiering av systemen för social trygghet (socialavgifter).

Bestämmelser om avgifter för finansiering av ålderspensioneringen finns även i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift och lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Bestämmelser om fördelning av socialavgifter finns i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter. Bestämmelser om särskilda avdrag från socialavgifterna finns i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980). Bestämmelser om särskild beräkning av arbetsgivaravgifter finns i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Bestämmelser om fördelning av socialavgifter finns i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.

Bestämmelser om särskilda avdrag från socialavgifterna finns i – lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980), – lagen (2023:000) om särskilt avdrag vid beräkning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som arbetar med forskning eller utveckling, och – lagen (2023:000) om särskilt avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall.

¹ Senaste lydelse av

1 kap. 11 § 2013:961

1 kap. 12 § 2013:961

1 kap. 13 § 2013:961

2 kap. 29 § 2019:479

2 kap. 30 § 2021:407

2 kap. 31 § 2023:347

² Senaste lydelse 2020:1060.

3 kap. 18 § 2022:888

rubriken närmast före 1 kap. 11 § 2013:961

rubriken närmast före 1 kap. 13 § 2013:961

rubriken närmast före 2 kap. 29 § 2013:961

rubriken närmast före 3 kap. 18 § 2010:436.

Bestämmelser om särskild beräkning av arbetsgivaravgifter finns i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
2. De upphävda bestämmelserna i 1 kap. 11–13 §§ och 2 kap. 29–31 §§ gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.
3. Den upphävda bestämmelsen i 3 kap. 18 § gäller fortfarande för inkomst som uppbärs före ikraftträdandet. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden före den 1 januari 2024 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 11 och 13 §§ lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Influtna arbetsgivaravgifter ska fördelas mellan avgiftsändamålen enligt beslut om arbetsgivaravgifter som följer av 53 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244). Avdrag som görs enligt 2 kap. 31 § socialavgiftslagen (2000:980) och avdrag som görs enligt 5 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) ska i första hand avse arbetsmarknadsavgiften och därefter i angiven ordning sjukförsäkringsavgiften, föräldraförsäkringsavgiften, arbetsskadeavgiften och efterlevandepensionsavgiften.

Bestämmelserna i första stycket ska tillämpas också på avgifts- och räntebelopp som betalas ut till arbetsgivare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om fördelningen.

Avdrag enligt 3 kap. 18 § socialavgiftslagen (2000:980) och 6 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) ska i första hand avse arbetsmarknadsavgiften

Föreslagen lydelse

11 §¹

Influtna arbetsgivaravgifter ska fördelas mellan avgiftsändamålen enligt beslut om arbetsgivaravgifter som följer av 53 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244). Avdrag som görs enligt 8 § lagen (2023:000) om särskilt avdrag vid beräkning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som arbetar med forskning eller utveckling och avdrag som görs enligt 5 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) ska i första hand avse arbetsmarknadsavgiften och därefter i angiven ordning sjukförsäkringsavgiften, föräldraförsäkringsavgiften, arbetsskadeavgiften och efterlevandepensionsavgiften.

13 §²

Avdrag enligt 3 § lagen (2023:000) om särskilt avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall och 6 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och social-

¹ Senaste lydelse 2013:962.

² Senaste lydelse 2010:437.

och därefter i angiven ordning sjukförsäkringsavgiften, föräldraförsäkringsavgiften, arbets-skadeavgiften och efterlevandepensionsavgiften.

avgiftslagen (2000:980) ska i första hand avse arbetsmarknadsavgiften och därefter i angiven ordning sjukförsäkringsavgiften, föräldraförsäkringsavgiften, arbetsskadeavgiften och efterlevandepensionsavgiften.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgifter som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Om avdrag ska göras både enligt denna lag och enligt 2 kap. 31 § socialavgiftslagen (2000:980), ska avdrag i första hand göras enligt 2 kap. 31 § socialavgiftslagen.

7 §²

Om avdrag ska göras både enligt denna lag och enligt 8 § lagen (2023:000) om särskilt avdrag vid beräkning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som arbetar med forskning eller utveckling, ska avdrag i första hand göras enligt den sistnämnda lagen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2007:286.

² Senaste lydelse 2013:964.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:889)
om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 18 § i lydelsen enligt lagen (2022:889) om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) ska utgå.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:000) om särskilt avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2023:000) om särskilt avdrag vid beräkning av egenavgifter och allmän löneavgift i vissa fall ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.2

Föreslagen lydelse

3 §¹

Vid beräkning av egenavgifterna och den allmänna löneavgiften ska från summan av dessa avgifter avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 15 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 3 kap. 13 § socialavgiftslagen (2000:980). Avdraget ska i första hand göras från egenavgifterna.

Första stycket gäller bara

1. till den del avgiftsunderlaget utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet,

2. om den del av avgiftsunderlaget som utgörs av avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet överstiger 40 000 kronor, och

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 66 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 3 kap. 16 § socialavgiftslagen.

3. om den avgiftsskyldige vid ingången av beskattningsåret inte har fyllt 67 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften enligt 3 kap. 16 § socialavgiftslagen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Lagen tillämpas första gången på inkomster som uppbärs efter den 31 december 2025. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2025 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

¹ Senaste lydelse 2023:000.

Lagförslag framlagda i proposition 2023/24:16

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 22 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

22 §²

Experter, forskare eller andra nyckelpersoner ska inte ta upp sådan del av lön, arvode eller liknande ersättning eller förmån och sådana ersättningar för utgifter som avses i 23 §, om arbetet avser

1. specialistuppgifter med sådan inriktning eller på sådan kompetensnivå att det innebär betydande svårigheter att rekrytera inom landet,

2. kvalificerade forsknings- eller utvecklingsuppgifter med sådan inriktning eller på sådan kompetensnivå att det innebär betydande svårigheter att rekrytera inom landet, eller

3. företagsledande uppgifter eller andra uppgifter som medför en nyckelposition i ett företag.

Första stycket gäller bara om

– arbetsgivaren hör hemma i Sverige eller är ett utländskt företag med fast driftställe i Sverige,

– arbetstagaren inte är svensk medborgare,

– arbetstagaren inte varit bosatt eller stadigvarande vistats i Sverige någon gång under de fem kalenderår som föregått det kalenderår då arbetet påbörjas, och

– vistelsen i Sverige är avsedd att vara högst *fem* år. – vistelsen i Sverige är avsedd att vara högst *sju* år.

Vid tillämpning av första stycket ska villkoren anses uppfyllda för en arbetstagare, om lön och annan ersättning för arbetet i Sverige per månad överstiger två gånger prisbasbeloppet för det kalenderår då arbetet påbörjas.

Denna paragraf tillämpas under högst *fem* år räknat från den dag vistelsen i Sverige påbörjades. Denna paragraf tillämpas under högst *sju* år räknat från den dag vistelsen i Sverige påbörjades.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Lagen tillämpas första gången för vistelser i Sverige som påbörjas efter den 31 mars 2023.

3. Om vistelsen i Sverige enligt punkt 2 påbörjas efter den 31 mars 2023 och skattelättnad har beviljats före den 1 januari 2024 får beslutets giltighetstid efter ansökan förlängas till att avse sju år från ankomsten till Sverige. Ansökan om förlängd giltighetstid får göras av arbetsgivaren eller

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2020:1166.

arbetstagaren och ska ha kommit in till Forskarskattenämnden senast den 31 mars 2024.

4. Vid beslut om förlängd giltighetstid enligt punkt 3 är Forskarskattenämnden beslutsför med ordföranden eller vice ordföranden ensam.

BILAGA 7

Konstitutionsutskottets yttrande 2023/24:KU1y

Utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse ska uppgå till 19 070 363 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 18 845 respektive 19 201 miljoner kronor för utgiftsområde 1.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för 2024 sänks med 385 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 509 100 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att utgiftsramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för 2024 sänks med 592 100 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 387 281 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslagen till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslagen till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 1

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2024
Regeringen	19 070 363
Socialdemokraterna	-385 000
Vänsterpartiet	+509 100
Centerpartiet	-592 100
Miljöpartiet	+387 281

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 1

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	18 845	19 201
Socialdemokraterna	-395	-395
Vänsterpartiet	+449	+185
Centerpartiet	-588	-557
Miljöpartiet	+410	+410

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 26 oktober 2023

På konstitutionsutskottets vägnar

Ida Karkiainen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ida Karkiainen (S), Erik Ottoson (M), Matheus Enholm (SD), Hans Ekström (S), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Englund (M), Jan Riise (MP), Lars Johnsson (M), Peter Hedberg (S) och Victoria Tiblom (SD).

Avvikande meningar

1. Utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse (S)

Ida Karkiainen (S), Hans Ekström (S), Mirja Räihä (S), Per-Arne Håkansson (S) och Peter Hedberg (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. Utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse (V)

Jessica Wetterling (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. Utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse (C)

Malin Björk (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. Utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse (MP)

Jan Riise (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

BILAGA 8

Skatteutskottets yttrande 2023/24:SkU1y

Skattefrågor i budgetpropositionen för 2024

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över avsnittet Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor i regeringens proposition 2023/24:1 Budgetpropositionen för 2024 samt de motioner som har väckts med anledning av detta. Utskottet yttrar sig även över två propositioner och en följdmotion som bereds inom ramen för budgetärendet med förslag på ändringar i skattelagstiftningen.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Sammanfattning

Utskottet instämmer i regeringens bedömning när det gäller inriktningen av skattepolitiken, tillstyrker de förslag som regeringen lägger fram i de propositioner som bereds inom ramen för ärendet och har ingen invändning mot de bedömningar och övriga ställningstaganden som regeringen redovisar. Utskottet tillstyrker också beräkningen av statens inkomster för 2024 och de preliminära beräkningarna av statsbudgetens inkomster för 2025 och 2026.

Utskottets ställningstagande innebär ett instämmande i följande bedömningar och tillstyrkande av bl.a. följande ändringar på skatteområdet under 2024:

- Skatten på arbetsinkomster och pension bör sänkas.
- Det bör införas en indexering i beräkningen av jobbskatteavdraget för äldre, och åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för denna grupp bör höjas från 65 till 66 år.
- Uppräkningen av skiktgränsen för statlig inkomstskatt bör pausas för beskattningsåret 2024.
- Taket för rotavdraget bör tillfälligt höjas.
- Tidsgränsen för expertskatten bör utvidgas från fem till sju år.

- En kompensation bör ges till personer födda 1957 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag, och ikraftträdandet av den höjda åldersgränsen till 67 år bör senareläggas.
- Jämförelseräntan vid ränteförmån höjs.
- Vissa gränobelopp vid beskattningen av fastighetsrelaterade inkomster höjs.
- Beskattningen av inlösenaktier ändras i vissa fall.
- Det bör införas en tilläggsskatt för företag i stora koncerner.
- Skatten på bensin och diesel bör sänkas.
- Skatten på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk bör sänkas.
- Skatten på naturgrus och skatten på avfall höjs och BNP-indexeringen slopas.
- Skatten på plastbärkassar avskaffas.
- Energiskatten på el för infångning av koldioxid bör sänkas.
- Vägavgiften inom Eurovinjettsamarbetet för tung lastbilstrafik bör differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass, höjas och utvidgas.
- Fordonsskatten bör sänkas för dieseldrivna lastbilar som blir vägavgiftspliktiga till följd av utvidgningen av vägavgiften.
- Skatten på tobak och nikotin bör justeras.
- Skatten på spel bör höjas.
- Omsättningsgränsen för mervärdesskatt bör höjas.
- Nya mervärdesskatte regler för små företag bör införas.
- Ändrade mervärdesskatte regler för vissa tjänster och konstverk bör införas.

Innehållsförteckning

Till finansutskottet	1
Sammanfattning	1
Utskottets överväganden	5
Riktlinjer i skattepolitiken	5
Sänkt skatt på arbetsinkomster och pension	17
Jobbskatteavdraget för äldre indexeras och åldersgränsen höjs	19
Ändrade skattenivåer	20
Pausad uppräknig av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2024	21
Skattereduktion för boende i vissa glest befolkade områden	22
Skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning	23
Skattereduktion för medlemsavgifter	24
Skattereduktion för installation av grön teknik	25
Tillfälligt höjt tak för rotavdraget	26
Reseavdrag	28
Utvidgad tidsgräns för expertskatt– från fem till sju år	30
Kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag	31
Höjd jämförelseränta vid ränteförmån	33
Skattereform	35
Förenklad beskattning av vissa fastighetsrelaterade inkomster	36
Ändrad beskattning av inlösenaktier i vissa fall	40
Utdelning och kapitalvinster till delägare i fåmansföretag	44
Investeringsparkonto	47
Kapitalbeskattning och arvs- och gåvobeskattning	48
Kapitalvinst vid fastighetsförsäljning	50
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	52
Andrahandsuthyrning	54
Tilläggsskatt för företag i stora koncerner	55
Förenklad bolagsbeskattning m.m.	56
Sänkt skatt på bensin och diesel	58
Sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk samt kvartalsvis återbetalning	61
Justerad skatt på naturgrus och avfall	63
Avskaffad skatt på plastbäckassar	65
Befrielse från energiskatt på el för infångning av koldioxid	66
Ändrade vägavgifter inom Eurovinjettsamarbetet	67
Fordons- och vägskatt	68
Justerad skatt på tobak och nikotin	71
Höjd spelskatt	73
Energi- och koldioxidskatt	74
Övriga punktskatter	78
Höjd omsättningsgräns för mervärdesskatt	82
Nya mervärdesskatteregler för små företag	82
Ändrade mervärdesskatteregler för vissa tjänster och för konstverk	83
Skattesatser och undantag från mervärdesskatt	84
Offentliga sektorns skatteintäkter	86
Avvikande meningar	88
1. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2024 (S)	88

2. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2024 (V).....	89
3. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2024 (C).....	91
4. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2024 (MP).....	93

Utskottets överväganden

Riktlinjer i skattepolitiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i regeringens bedömning av inriktningen av skattepolitiken och föreslår att Socialdemokraternas, Vänsterpartiets, Centerpartiets och Miljöpartiets förslag om en annan inriktning avslås.

Jämför avvikande mening 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Propositionen

Regeringen föreslår (punkt 1) att riksdagen godkänner riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Sverige befinner sig i en ekonomisk vinter. Inflationen har inte varit på en så hög nivå på 30 år och Sverige bedöms vara i en lågkonjunktur. Den höga inflationen skadar Sveriges ekonomi och är löntagarnas värsta fiende, eftersom den leder till att reallöner sjunker och att värdet på sparande minskar. En hög skuldsättning och en hög andel rörliga bostadslån gör att svenska hushåll och företag är känsliga för de högre räntorna som följer av inflationen. Samtidigt drabbar kostnadsökningar även välfärden. Tillväxten fortsätter att utvecklas i svag takt och Sverige går in i lågkonjunkturen med en hög arbetslöshet i jämförelse med andra europeiska länder. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och andra omvärldsfaktorer skapar därtill fortsatt osäkerhet om hur ekonomin kommer att utvecklas framöver.

Budgetpropositionen för 2024 syftar till att bekämpa inflationen och hantera dess effekter för bl.a. hushållen och välfärden, samt att stärka rättssäkerheten och försvaret. Givet det besvärliga ekonomiska läget behöver regeringen i första hand fokusera på att hantera Sveriges mest akuta problem.

Regeringen arbetar efter en långsiktig plan i tre delar för att ta Sverige genom det besvärliga ekonomiska läget: bekämpa inflationen samt stötta hushållen och välfärden, återupprätta arbetslinjen och genomföra strukturreformerna för en högre tillväxt.

Regeringen tar nu ansvar i ett pressat ekonomiskt läge och gör tuffa prioriteringar för att inte riskera att elda på inflationen. Samtidigt är det uppenbart att utsatta hushåll och välfärden kommer att behöva stöd genom den här svåra tiden. Det behövs en uthållighet i inflationsbekämpningen för att vända utvecklingen i svensk ekonomi.

För att motverka att priser höjs mer än nödvändigt föreslår regeringen flera åtgärder.

Som regeringen tidigare har aviserat sänks reduktionsplikten vid årsskiftet så att det blir billigare att tanka. Reduktionsplikten kommer att sänkas till

6 procent under 2024–2026. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen om reduktionsnivåer för 2027–2030. Därutöver kommer regeringen att föreslå sänkt skatt på bensin och diesel. För bensin säkerställs att indexeringen inte får genomslag 2024 och därutöver sänks skatten ytterligare med 75 öre inklusive mervärdesskatt. För att begränsa indexeringen för diesel sänks skatten ned till EU:s minimiskattenivå 2024. Förslaget bidrar till att dämpa höga kostnader för många som är beroende av bil i vardagen, inte minst på landsbygden. Höga kostnader för bensin och diesel sprider sig vidare i hela ekonomin och påverkar t.ex. priserna på transporter och produktionskostnaderna för livsmedel. De höga livsmedelspriserna leder också till att konsumenter väljer bort dyrare alternativ. För att förbättra konkurrenskraften inom svensk livsmedelsproduktion kommer regeringen att föreslå en förlängning av den tillfälligt utökade nedsättningen av skatt på s.k. jordbruksdiesel till utgången av 2024. Vidare kommer regeringen att verka för att den förstärkta skattenedsättningen också ska gälla 2025.

Den andra delen i regeringens plan för att hantera det svåra ekonomiska läget handlar om att möta lågkonjunkturen med en återupprättad arbetslinje. För att fler ska lämna bidragsberoende och försörja sig själva krävs bättre drivkrafter – det ska alltid löna sig att arbeta.

Många som får bidrag och transfereringar har helt eller delvis fått kompensation för den höga inflationen, medan löntagarna har fått en kraftig reallönesänkning. Löntagarna med de lägsta månadslönerna har fått den största reala minskningen av sin disponibla inkomst. Det är därför angeläget att sänka skatten på arbete. Regeringen kommer att föreslå att skatten på arbete sänks från årsskiftet, främst för låg- och medelinkomsttagare. Regeringen kommer även att föreslå sänkt skatt för pensionärer. Dessutom kommer regeringen att föreslå att jobbskatteavdraget för äldre ska indexeras.

För att finansiera sänkt skatt på arbete och pension kommer regeringen bl.a. att föreslå en pausad uppräknings av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2024. Den uppräknings som gjordes av skiktgränsen för beskattningsåret 2023 var historiskt hög. Att pausa uppräknings för beskattningsåret 2024 innebär fortfarande att färre kommer att betala statlig inkomstskatt än när regeringen tillträdde. Under förutsättning att det finns finansiellt utrymme avser regeringen under mandatperioden att lägga fram ytterligare förslag för att sänka skatten på arbete för att öka drivkrafterna till arbete och utbildning. Detsamma gäller skattejusteringar som ökar drivkrafter för sparande.

Det är avgörande för svenskt välstånd att både tillväxt och produktivitet ökar. För att förbättra villkoren för de minsta företagen, och andra aktörer med liten verksamhet, kommer regeringen att föreslå en höjd omsättningsgräns för mervärdesskatt. Regeringen anser också att reglerna om underskott vid ägarförändring inom bolagsbeskattningen behöver förenklas. Vidare avser regeringen att återkomma med förslag om förändringar i reglerna om det skatterättsliga företrädaransvaret.

För att öka tillväxten behöver tillgången till rätt kompetens och konkurrenskraft säkras. Skattereglerna behöver utformas för att stärka Sveriges möjligheter att konkurrera om internationell nyckelkompetens och för att främja forskning och utveckling. Som ett led i detta kommer regeringen att föreslå att tidsgränsen för skattelättnaden enligt expertskattereglerna utvidgas från 5 till 7 år. Regeringen har också tillsatt en utredning som ska se över det s.k. FoU-avdraget och expertskattereglerna.

För att värna legitimiteten i dagens pensionssystem kommer regeringen också att föreslå en kompensation till personer födda 1957 på grund av justerad åldersgräns för rätt att ta del av förhöjt grundavdrag. För att undvika samma situation för personer födda 1959 kommer regeringen även att föreslå att ikraftträdandet av en höjd åldersgräns till 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget senareläggs med ett år, till den 1 januari 2027.

En viktig pusselbit i klimatomställningen kommer att vara uppbyggnaden av kapacitet för koldioxidinfångning. Under 2024 kommer regeringen att lämna förslag till riksdagen om nedsatt energiskatt för el som används för infångning av koldioxid för lagring.

Att bekämpa och förhindra miljöförstöring mer effektivt är en central fråga för regeringen. Sverige ska ha en hög ambition i arbetet med naturvård, biologisk mångfald och ekosystemtjänster såväl nationellt som internationellt och inom EU. Det är också viktigt att miljöpolitiken inte i onödan försvårar människors vardag. Regeringen föreslår därför att skatten på plastbäckassar avskaffas.

Regeringen avser även att genomföra en bred översyn av skattevillkoren för lågutsläpps-bilar.

Regeringen kommer att föreslå att skatten på spel ska höjas. Regeringen kommer även att föreslå att skatten på de flesta tobaksvaror ska höjas, men att skatten på tobakssnus ska sänkas.

Motionerna

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna föreslår i sin partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. yrkande 1 i denna del att riksdagen godkänner den inriktning av skattepolitiken som motionärerna redovisar.

Sverige befinner sig i en historiskt osäker tid. Säkerhetsläget i vårt land har kraftigt förvärrats. De gängrelaterade skjutningarna blir fler och brutalare. Barn mördar och mördas. Oskyldiga får sätta livet till i gängens krig om pengar och narkotika. Den säkerhetspolitiska situationen i vår omvärld är fortsatt allvarlig. Rysslands brutala invasionskrig i Ukraina fortsätter. Den nya ekonomiska verkligheten har drabbat svenska hushåll med full kraft.

Vårt samhälle ska byggas starkare och bättre. För att inte undergräva det Sverige som generationer före oss har skapat, behöver vi en stabil och långsiktig finansiering av våra gemensamma åtaganden. När samhällsproblemen och behoven ökar, tar Socialdemokraterna ansvar för finansieringen.

Socialdemokraternas budgetförslag visar hur politiken kan ta sig an de samhällsproblem som kommer att prägla Sverige de närmaste åren. En handlingskraftig politik för att ta Sverige starkare ur lågkonjunkturen, för att stötta vanliga familjer under kostnadskrisen, för att öka investeringarna för fler jobb och högre tillväxt, för att säkra välfärden och för att fortsätta samhällets gemensamma kamp mot brottsligheten.

Socialdemokraterna avvisar förslaget till skattereduktion för arbetsinkomster.

Socialdemokraterna föreslår en rättvis skattesänkning för vanligt folk. Skattesänkningen omfattar samtliga förvärvsinkomster och innebär som mest en skattesänkning på 1 900 kronor per år. Insatsen riktas mot låg- och medelinkomsttagare och trappas av vid höga inkomster.

Socialdemokraterna föreslår också att reglerna för jobbskatteavdraget ska justeras, så att den i dag befintliga avtrappningen av jobbskatteavdrag blir brantare. Jobbskatteavdraget föreslås helt upphöra vid inkomster över 1,2 miljoner kronor om året. Avtrappningen föreslås ha samma startpunkt som i dag.

Socialdemokraterna avvisar förslaget om ett tillfälligt höjt tak för rotavdraget.

Rotavdraget bör reformeras. Energieffektiviserande tjänster föreslås få en höjd subventionsgrad till 50 procent samtidigt som subventionsgraden sänks för övriga rotarbeten.

Skatteflyktan måste helt slutas inom gällande skatteregler genom en förstärkt skattereduktion för dem som uppstår sjuk- och aktivitetsersättning.

Socialdemokraterna föreslår en tillfällig skatt på bankernas räntenetto, dvs. den vinst som uppstår då ränteintäkterna överstiger räntekostnaderna. Förslaget innebär en tillfällig beskattning med 23 procent på den del av räntenettet som överstiger 150 procent av ett historiskt snitt.

Socialdemokraterna föreslår också att det införs en beredskapsskatt för att finansiera försvaret. Skatten ska betalas av de som har störst bärkraft, och särskilt angeläget är att se över 3:12-reglerna. Beredskapsskatten ska vara enkel att betala och administrera samt svår att skatteplanera runt, och den ska bidra till finansieringen av försvaret.

När det gäller punktskatter avvisar Socialdemokraterna skattejusteringen på bensin och diesel till förmån för förslaget i Socialdemokraternas budgetmotion avseende en tankrabatt.

Vidare avvisar Socialdemokraterna förslaget om att avskaffa skatten på plastbärkassar.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkande 1 i denna del att riksdagen godkänner den inriktning av skattepolitiken som motionärerna redovisar.

Efter ett år vid makten är regeringens och Sverigedemokraternas prioriteringar tydliga. I stället för att underlätta för hushållen, vården, skolan och äldreomsorgen satsar de på skattesänkningar för de rika. Den svenska ekonomin utvecklas svagt jämfört med övriga länder i Europa. Hög inflation och stigande räntor slår hårt mot räntekänsliga svenska hushåll och mot bostadsbyggandet. Sverige går nu in i en lågkonjunktur.

Den nuvarande inflationskrisen har blottlagt en rad olika dysfunktionella marknader. Dåligt reglerade marknader och bristen på konkurrens gör det lätt för företagen att höja sina priser och vinster. Trots detta har regeringen inte vidtagit några åtgärder för att pressa el- och matpriser eller bankernas räntemarginaler, eller för den delen fått system för övervinstbeskattning på plats.

Regeringen har genomgående visat ett starkt ointresse för att lösa de omfattande klimatproblemen och för att Sverige ska uppnå målen i Parisavtalet. Tvärtom har man inlett en drakonisk nedskärningspolitik på miljöområdet och sjösat åtgärder som ökar Sveriges utsläpp drastiskt. Vänsterpartiets klimat- och miljöpolitik tar sin utgångspunkt i att samhället behöver ställa om på ett omfattande, skyndsamt och strukturerat vis för att uppnå klimatmålen och undvika en klimatkatastrof.

En politik för hållbar tillväxt, ökad jämlikhet och full sysselsättning behöver understödjas av en hög kvalitet i välfärdstjänster och effektiva försäkringssystem. Skatterna fyller i detta hänseende flera viktiga funktioner. De ska vara en stabil finansiering av offentliga investeringar, utbildning och en aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik. Därtill bör de jämna ut inkomster, konsumtion och sparande mellan olika inkomstgrupper. Det svenska skattesystemet gav oss en gång skatteintäkter som var de högsta i världen relativt BNP. Det fanns en stark tilltro till möjligheten att göra skillnad tillsammans och en självklarhet att samhällsinvesteringar skulle finansieras gemensamt. Diskussionen om skatter var då hur de skulle tas ut rättvist, samhällsekonomiskt effektivt och med en bibehållen legitimitet för skattesystemet. Utgångspunkten för 1990-talets stora skattereform var hur man skulle ta ut mesta möjliga skatt med minsta möjliga påverkan på ekonomin i övrigt. Svaret på den svåra frågan om hur skatters påverkan på sparande, arbetsutbud, investeringar, riskvilja eller konsumtion skulle minimeras blev: likformighet, neutralitet och enkelhet.

Skattekvoten har sänkts från 49,8 procent 1990 till 42,1 procent 2022, vilket motsvarar ca 440 miljarder kronor i mindre skatteinkomster varje år. Motiven har skiftat men övervägande karakteriserats av att slopandet/sänkningen ska lösa det ena eller det andra samhällsproblemet.

Vänsterpartiet anser att det behövs ett arbete med en genomgripande skattereform som ska skapa ett enhetligt, rättvist och legitimt skattesystem – som kan bidra till en långsiktig och stabil finansiering av välfärden. Det mest prioriterade området att komma till rätta med är den urholkade kapitalbeskattningen och den extremt ojämna förmögenhetsfördelningen i Sverige.

Vänsterpartiet avvisar förslaget om ett nytt jobbskatteavdrag.

Regeringens förslag om ett nytt jobbskatteavdrag men ingen motsvarande sänkning för personer med sjuk- och aktivitetsersättning innebär att en ny skatteflyfta uppstår, en s.k. funkisskatt. Skatteflyftan bör slutas för alla inkomster, såsom sjuk- och rehabiliteringspenning, a-kassa och föräldrapenning. Det skulle innebära sänkt skatt för grupper med små ekonomiska marginaler.

Jobbskatteavdraget bör trappas av på inkomster över 45 000 kronor i månaden för att vara helt utfasat på månadsinkomster över 100 000 kronor i månaden.

Vänsterpartiet föreslår också att en ny skatt på 5 procentenheter införs på månadsinkomster över 62 000 kronor.

En skattereduktion på 25 procent av fackföreningsavgifter bör införas.

Vänsterpartiet avvisar förslagen om höjt tak för rotavdraget och ett slopat gemensamt tak för rut- och rotavdrag.

Rutavdraget bör avskaffas.

Rotavdraget bör avskaffas som en permanent skattesubvention men man bör behålla dagens rotavdrag som en konjunkturåtgärd de närmaste åren.

Vänsterpartiet säger nej till höjt tak för rotavdraget och till ett slopat gemensamt tak för husavdrag.

För att motverka elbolagens övervinster vill Vänsterpartiet införa en ny tillfällig skatt där pengarna ska återföras till hushållen.

Vänsterpartiet föreslår vidare att det i likhet med i många andra länder inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) ska införas en arvs- och gåvoskatt i Sverige. Skatten ska utformas så att den drar in 1 procent av det årliga arvs- och gåvoflödet men ska ha ett ganska stort fribelopp så att vanliga hushåll som äger sin bostad inte påverkas.

Vänsterpartiet vill se en reformerad kapitalinkomstbeskattning och föreslår därför bl.a. att utdelning och kapitalvinst från onoterade aktier beskattas med 30 procent.

Vänsterpartiet menar att den huvudsakliga effekten av reformen av de s.k. 3:12-reglerna 2006 blev en omfattande inkomstomvandling för höginkomsttagare och ökade möjligheter till skatteplanering för de som tjänar mest. Vänsterpartiet föreslår därför att utdelningar och kapitalvinster från fåmansbolag beskattas med 30 procent och att utdelningsutrymmet begränsas genom att gränobeloppet och det lönebaserade utrymmet sänks. Vidare föreslås att det sparade utdelningsutrymmet begränsas genom en årsspärr och att upp-räkningsräntan sänks.

Vänsterpartiet föreslår att ett tak om 2 miljoner kronor införs för sparande på investeringssparkontot. Allt sparande utöver taket ska enligt förslaget beskattas med den vanliga skatten på kapitalinkomster.

Den kommunala fastighetsavgiften bör kompletteras med en statlig fastighetsskatt. Skatten tas ut med 1,5 procent på den del av taxeringsvärdet som överstiger 5 miljoner kronor och med 2,5 procent på den del av taxeringsvärdet som överstiger 7 miljoner kronor. Dagens begränsningsregel, som innebär att

pensionärer inte ska behöva betala mer än 4 procent av sin inkomst i avgift, utökas till att omfatta alla inkomster.

I avsaknad av regelverk som skapar en mer pressad konkurrens på bankmarknaden föreslår Vänsterpartiet att en tillfällig bankskatt på 50 procent av bankernas övervinster införs under perioden 2024–2026 och att den kan förlängas om den bristande konkurrensen kvarstår. Med övervinster avses den genomsnittliga övervinsten under de fem senaste åren.

När det gäller punktskatter avvisar Vänsterpartiet ytterligare sänkt bensin- och dieselskatt och förlängningen av sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk.

Vänsterpartiet avvisar även förslaget om sänkt skatt på plastpåsar. Förslaget riskerar enligt Vänsterpartiet att leda till ökad nedskräpning av plast i naturen och haven.

Vänsterpartiet föreslår att koldioxidskatten på bränsle inom EU ETS och avfallsförbränningskatten, som båda slopades den 1 januari 2023, ska återinföras.

Vidare föreslår Vänsterpartiet att en progressiv flygskatt införs, som innebär att resenärerna betalar mer skatt ju mer de flyger.

Vänsterpartiet föreslår även att en ny bekämpningsmedelsskatt, som är differentierad utifrån bekämpningsmedlens olika miljö- och hälsorisker, ska införas.

Vänsterpartiet föreslår också att en avståndsbaserad skatt på godstransporter på väg, som ska vara möjlig att differentiera, ska införas. Förutom klimatnyttan med en sådan beskattning ser Vänsterpartiet stora vinster med att svenska och utländska lastbilar skulle kunna beskattas på lika villkor och att myndigheter skulle ges bättre möjligheter att upptäcka den illegala lastbilstrafiken genom ett automatiserat avläsningsbart system.

För att möta en ökad elektrifiering av vägtrafiken med stärkt regional rättvisa anser Vänsterpartiet att det är angeläget att arbetet med en reform av vägtrafikbeskattningen inleds redan nu. Vänsterpartiet föreslår därför också att förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar ska utredas.

Slutligen föreslår Vänsterpartiet att mervärdesskatten på vissa reparations-tjänster åter sänks från 12 procent till 6 procent.

Centerpartiet

Centerpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkande 1 i denna del att riksdagen godkänner den inriktning av skattepolitiken som motionärerna redovisar.

Den svenska ekonomin och det svenska samhället möter nu multipla, allvarliga kriser: Vi befinner oss i en allvarlig inflations- och tillväxtkris som sticker ut i en internationell jämförelse, med risker för ytterligare försämring till följd av en hög skuldsättning i hushållen. Som en följd av denna ekonomiska kris kommer nu en välfärdskris i kommuner och regioner, som

särskilt drabbar landsbygden, med en allt djupare kris för skolan. Samtidigt drabbas många svenska städer av ett gängkrig med skjutningar, sprängningar och mycket unga förövare och offer. Klimatkrisen blir allt tydligare med extremväder, men trots detta är den svenska klimatpolitiken och klimatomställningen i vårt land i kris till följd av Tidöregeringens politik.

För att möta kriserna på riktigt krävs nu en ordnad socialliberal ekonomisk reformpolitik, som kan ta hela landet ur den ekonomiska krisen. Som ökar chanserna för fler att arbeta och försörja sig. Som satsar på arbetslinjen och företagen, tillväxtmotorn i den svenska ekonomin. Som återför landet till en fungerande klimatpolitik och gör det möjligt för alla att vara en del av klimatomställningen.

Centerpartiet avvisar förslaget om ändringar i regelverket för jobbskatteavdrag.

Centerpartiet föreslår ett utökat jobbskatteavdrag. Det innebär sänkt skatt för alla, med lika mycket som regeringen föreslår för de med inkomster över 38 000 kronor i månaden, men med åtta gånger mer än regeringen för de med riktigt låga inkomster.

Skattereduktionen för installation av grön teknik det s.k. gröna avdraget bör utökas ytterligare i syfte att bidra till att lösa ett antal klimat- och miljörelaterade problem på ett effektivt sätt. Vidare bör villkoren för att vara delägare i en gemensam solenergianläggning göras mer förmånliga.

Skiktgränsen bör indexeras med föregående års löneökningar, som enligt Medlingsinstitutet uppgår till 2,7 procent. Man bör också skyndsamt utreda fler tänkbara alternativa modeller inför kommande budgetpropositioner.

Skattereduktionen för a-kassa bör avskaffas.

Centerpartiet avvisar höjningen av taket för rottjänster och föreslår en lägre höjning av taket för rottjänster än regeringen.

Centerpartiet föreslår en utredning om att slopa fastighetsavgiften de första fem åren för den som för permanentboende tar över en byggnad som inte använts under en lång tid.

Andrahandsuthyrning är viktig för en väl fungerande bostadsmarknad. Centerpartiet föreslår därför liberalare skatteregler för att det ska bli enklare och mer attraktivt för privatpersoner att bidra till fler tillgängliga bostäder på marknaden.

Centerpartiet föreslår vidare en ny företagsform, s.k. mikroföretag, som gör det möjligt att enkelt pröva en affärsidé. Förslaget innebär en enklare beskattning upp till en inkomst på 350 000 kronor baserad på företagets omsättning.

När det gäller punktskatter avvisar Centerpartiet regeringens bedömning om sänkt bensin- och dieselskatt. Centerpartiet föreslår också att den sänkning av skatten på bensin och diesel som genomfördes i budgetpropositionen för 2023 dras tillbaka.

Det nuvarande avdraget för jordbruksdiesel som gång på gång förlängts av regeringen vill Centerpartiet göra om till ett teknikneutralt jordbruksavdrag som behandlar alla drivmedel lika, samt att detta avdrag permanentas.

Centerpartiet avvisar regeringens skattesänkningar på plastpåsar och på tobakssnus.

När det gäller spelskatten anför Centerpartiet att det vore klokt att se över enhetligheten i skatten på spel i samband med att spelskatten höjs. Översynen ska ha särskild inriktning på att sänka skatten för trav och relaterade verksamheter och på att höja skatten på exempelvis nätcasinoverksamhet.

Centerpartiet anser att det krävs strukturella förändringar för att möjliggöra en ytterligare utbyggnad av solel. Skatten på solel för eget bruk ska därför avskaffas.

Centerpartiet anför vidare att produktionen och försäljningen av biogas behöver räddas sedan biogasen i år förlorade sin skattebefrielse till följd av en processfråga i EU-domstolen. Centerpartiet vill därför återinföra skattebefrielsen och på kort sikt genomföra motsvarande stödsatser inom ramen för undantagen från EU:s statsstödsregler.

Centerpartiet föreslår också att nedsättningen av energiskatt på naturgas och gasol som används som drivmedel ska tas bort och att skatten på bioolja ska avskaffas.

Slutligen föreslår Centerpartiet att fordonsskatten för tunga fordon, över 3,5 ton, som drivs av fossila bränslen fördubblas.

Miljöpartiet

Miljöpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkande 1 i denna del att riksdagen godkänner den inriktning av skattepolitiken som motionärerna redovisar.

Vi befinner oss i en tid med stora samhällsutmaningar. Klimatförändringar och kraftig förlust av biologisk mångfald skakar grundförutsättningarna för trygghet, frihet och ekonomisk utveckling. Sverige befinner sig samtidigt i ett svårt läge i en orolig omvärld. Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina har kastat Europa och Sverige in i en kostnadskris som drabbar hushållen, företagen och välfärden. Det är en tid som kräver en kraftfull ekonomisk politik och ett tydligt klimatpolitiskt ledarskap. I stället för att satsa backar regeringen in i framtiden med en för kortsiktig och otillräcklig politik för att möta de utmaningar vi står inför.

Utsläppen och de klimatförändringar vi redan ser måste mötas med kraftfull politik. Därför vill Miljöpartiet investera 100 miljarder kronor per år i tio år i en verkligt rättvis klimatomställning.

Att leda den gröna omställningen och investera i den infrastruktur och den teknik som kommer att ligga till grund för Sveriges framtida välstånd kommer att leda till en mängd konkurrensfördelar för svenska löntagare och företag. Om vi inte investerar riskerar vi inte bara klimatmålen utan också att vi hamnar på efterkälken i industriutvecklingen. Det är dåligt både för klimatomställningen, företagen, de som jobbar där och hela välfärden som är beroende av skatteintäkterna för sin finansiering.

Att bryta vårt fossilberoende så fort som möjligt är också avgörande för att skydda hushållen, välfärden och företagen från framtida kostnadschocker till följd av skenande bränslepriser. Den fossildrivna kostnadskris som har drabbat stora delar av världen innebär kostnader även här i Sverige. Detta drabbar såväl privatpersoner som företag och offentlig sektor. För Miljöpartiet är det dock självklart att vi i detta läge måste prioritera de som lever med små ekonomiska marginaler och se till att vi kan upprätthålla välfärden. Därför föreslår Miljöpartiet en rad skatteförändringar som gör samhället mer jämlikt och minskar klimatutsläppen.

Miljöpartiet avvisar förslaget om ytterligare jobbskatteavdrag.

Miljöpartiet föreslår att det återinförs en övre brytpunkt i den statliga inkomstskatten. Miljöpartiet välkomnar också att regeringen i år väljer att inte indexuppräknas brytpunkten.

Miljöpartiet föreslår att den s.k. funkisskatten avskaffas genom att skatten på sjuk- och aktivitetsersättning sänks.

I stället för att elda på klimatkrisen genom att sänka skatten på fossila drivmedel, en skattesänkning som framför allt hamnar i storstäderna, vill Miljöpartiet utöka skattesänkningen för boende i glesbygd med 2 325 kronor om året.

Miljöpartiet välkomnar att regeringen nu ser till så att personer födda 1957 blir kompenserade för den skattesmäll de fick under 2023.

Miljöpartiet anser att det krävs en reform av reseavdraget. Miljöpartiet vill därför införa den skattereduktion för arbetsresor som riksdagen beslutade om 2022.

Miljöpartiet avvisar höjt tak för rotavdraget och vill i stället utreda hur rotavdraget kan styras mot mer hållbara åtgärder och även hur man kan vidga målgruppen som kan få ta del av rotavdraget.

Miljöpartiet föreslår att tillgångar på investeringssparkontot ska vara skattebefriade upp till ett kapitalunderlag om 50 000 kronor. För kapitalunderlag mellan 50 000 kronor och 1 000 000 kronor ska schablonintäkten beräknas på samma sätt som idag. På innehav över 1 miljon kronor ökar påslaget på schablonintäkten med två tredjedelar av en procentenhet för varje extra miljon upp till ett kapitalunderlag på 10 miljoner kronor.

Miljöpartiet föreslår att kapitalskatten höjs från 30 till 35 procent för att finansiera prioriterade satsningar på ett sätt som ökar den ekonomiska jämlikheten.

När bankerna gör storvinster samtidigt som välfärd och hushåll har det knappt bör bankerna bidra mer till det gemensamma. Miljöpartiet föreslår därför en tillfällig skatt på bankernas övervinster. Skatten ska tas ut på räntenettot.

När det gäller punktskatter avvisar Miljöpartiet regeringens bedömning om sänkt bensin- och dieselskatt. Vidare avvisar Miljöpartiet regeringens bedömning om sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk till förmån för ett jordbruksavdrag.

Miljöpartiet avvisar även sänkt skatt på snus och slopandet av skatten på plastpåsar. När det gäller skatten på plastpåsar anför Miljöpartiet att den har fyllt sitt syfte genom att kraftigt minska konsumtionen av plastpåsar.

Miljöpartiet föreslår att den koldioxidskatt på kraft- och värmeverk som regeringen tog bort ska återinföras eftersom koldioxidskatten bidrar till att minska utsläppen inom sektorn. Vidare lämnas förslag om att 500 kW-gränsen för skattebefrielse för egenanvänd el ska slopas. Detta för att gränsen i dag utgör ett hinder för utbyggnaden av större solanläggningar.

Miljöpartiet föreslår också att flygskatten ska dubblas för att flyget ska bära mer av sina klimatkostnader och att en antibiotikaskatt införs på kött för att motverka en ohållbart hög användning av antibiotika. Eftersom svenska jordbrukare använder sig av förhållandevis lite antibiotika kommer det svenska jordbruket enligt Miljöpartiet att gynnas framför importerat kött som produceras med en större användning antibiotika.

Som ett led i främjandet av investeringar i grön teknik föreslår Miljöpartiet att mervärdesskatten tas bort på solpaneler.

En övergång till ett mer hållbart samhälle och en hållbar ekonomi kräver att resurser används mer effektivt. Att gynna reparationstjänster är en viktig del i det arbetet. Miljöpartiet vill därför att mervärdesskatten på reparation av bl.a. cyklar, skor och kläder åter sänks från 12 procent till 6 procent.

För att minska klimatpåverkan från byggsektorn genom att gynna återbruk av överblivet byggmaterial och rivningsmaterial vill Miljöpartiet utreda en mervärdesskattefrihet på återbrukade material.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Sverige befinner sig i en ekonomisk vinter. Inflationen har inte varit på en så hög nivå på 30 år och Sverige bedöms vara i en lågkonjunktur. Tillväxten fortsätter att utvecklas i svag takt och Sverige går in i lågkonjunkturen med en hög arbetslöshet i jämförelse med andra europeiska länder. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och andra omvärldsfaktorer skapar därtill fortsatt osäkerhet om hur ekonomin kommer att utvecklas framöver.

Utskottet välkomnar därför regeringens långsiktiga plan i tre delar för att ta Sverige genom det besvärliga ekonomiska läget.

Med tanke på den svåra ekonomiska situation som Sverige befinner sig i behöver regeringens högsta prioritet vara att bekämpa inflationen.

För att motverka omotiverade prishöjningar samt för att stötta hushållen och välfärden föreslår regeringen flera åtgärder. Reduktionsplikten sänks vid årsskiftet så att det blir billigare att tanka. För bensin säkerställs att indexeringen inte får genomslag 2024. Därutöver sänks skatten ytterligare både 2024 och 2025.

För att dämpa höga kostnader för många som är beroende av bil i vardagen, inte minst på landsbygden, sänks skatten på diesel ned till EU:s minimiskattnivå 2024. Höga kostnader för bensin och diesel sprider sig vidare i hela

ekonomin och påverkar t.ex. priserna på transporter och produktionskostnaderna för livsmedel. De höga livsmedelspriserna leder också till att konsumenter väljer bort dyrare alternativ. För att förbättra konkurrenskraften inom svensk livsmedelsproduktion kommer den tillfälligt utökade nedläggningen av skatt på s.k. jordbruksdiesel att förlängas.

Utskottet delar regeringens bedömning att lågkonjunkturen måste mötas med en återupprättad arbetslinje. Det ska alltid löna sig att arbeta. Drivkrafterna till arbete måste förbättras så att fler övergår till att försörja sig själva. Medan många som får bidrag och transfereringar helt eller delvis fått kompensation för den höga inflationen har löntagarna fått rejäla reallönesänkningar. Det är därför angeläget att sänka skatten på arbete, främst för personer med låg- och medelinkomster. Även skatten för pensionärer kommer att sänkas och jobbskatteavdraget för äldre indexeras. För att finansiera sänkt skatt på arbete och pension pausas uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt 2024.

Utskottet konstaterar att höjningen av åldersgränserna i pensionsystemet och i skattelagstiftningen har inneburit att två åldersgrupper, personer födda 1957 respektive personer födda 1959, hamnar i en situation där de behandlas som pensionärer i det ena systemet men inte i det andra. En kompensation bör därför ges till personer födda 1957, som i möjligaste mån motsvarar storleken på den skattelättnad som det förhöjda grundavdraget innebär. Vidare bör ikraftträdandet av den höjda åldersgränsen till 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget senareläggas med ett år för personer födda 1959.

För att temporärt främja sysselsättningen i byggsektorn under lågkonjunkturen i svensk ekonomi bör taket för rotavdraget tillfälligt höjas och separata tak för rot- respektive rutavdraget bör införas.

För att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft och öka möjligheten att kunna rekrytera experter, forskare och andra nyckelpersoner från utlandet utvidgas expertskatten.

För att fler människor ska komma i arbete behöver fler företag starta och växa i Sverige. Det ska vara attraktivt att investera i svenska företag och för utländska företag att etablera sig i Sverige. Utskottet välkomnar därför regeringens ambition att under mandatperioden genomföra flera reformer för att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv.

För att underlätta för de minsta företagen, och andra aktörer med liten verksamhet, kommer en höjd omsättningsgräns för mervärdesskatt att föreslås.

Det införs också nya mervärdesskatte regler för små företag för att skapa lika villkor för små företag i EU och minska den administrativa bördan.

En viktig pusselbit i klimatomställningen kommer att vara uppbyggnaden av kapacitet för koldioxidinfångning. Teknik för att fånga in och lagra koldioxid kommer att behövas för utsläpp som inte går att undvika, t.ex. inom cementtillverkningen. Energiskatten för el som används för infångning av koldioxid för lagring kommer därför att sättas ned.

Att bekämpa och förhindra miljöförstöring mer effektivt är en central fråga. Sverige ska ha en hög ambition i arbetet med naturvård, biologisk mångfald och ekosystemtjänster såväl nationellt som internationellt och inom EU. Det är också viktigt att miljöpolitiken inte i onödan försvårar människors vardag. Skatten på plastbärkassar avskaffas därför.

Utskottet ställer sig därmed bakom den inriktning av skattepolitiken som regeringen har förordat och avstyrker följaktligen de aktuella motionsyrkandena.

Sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ett förstärkt jobbskatteavdrag och ett förhöjt grundavdrag. Utskottet avstyrker motionsförslagen om att avvisa regeringens förslag om ett förstärkt jobbskatteavdrag och motionsförslagen om en ändrad utformning av jobbskatteavdraget.

Jämför avvikande mening 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Propositionen

För att förstärka drivkrafterna till arbete gör regeringen bedömningen att det ordinarie jobbskatteavdraget bör förstärkas och att det förhöjda grundavdraget bör förstärkas i motsvarande mån.

Proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

Regeringen lämnade den 28 september 2023 propositionen Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension till riksdagen. I propositionen föreslås att det ordinarie jobbskatteavdraget förstärks med 11,04 miljarder kronor. Det görs genom att skattereduktion ges med ett belopp som motsvarar en större andel av arbetsinkomsterna än i dag. En central princip för det svenska välfärdssamhället är att alla som kan står till arbetsmarknadens förfogande och anstränger sig för att få ett jobb och blir självförsörjande. En viktig del i detta är att det ska vara mer lönsamt att gå från bidrag till arbete än i dag. Det ordinarie jobbskatteavdraget bör förstärkas med ett större belopp än vad som föreslagits i den remitterade promemorian. För att få största möjliga effekt på arbetsutbud och sysselsättning bör skattesänkningen främst rikta sig till heltidsarbetande med låga och medelhöga inkomster. Skattesänkningen bör därför bli som störst som andel av inkomsten vid en månadsinkomst om ca 38 500 kronor. Även i kronor räknat bör skattesänkningen stiga upp till en månadsinkomst om ca 38 500 kronor. I genomsnitt bör skattereduktionen öka med knappt 2 600 kronor per år för dem som berörs av förslaget.

För att den föreslagna förstärkningen av jobbskatteavdraget inte ska leda till en skatteflyfta mellan yngre med arbetsinkomster och äldre med pensionsinkomster bör det förhöjda grundavdraget förstärkas i motsvarande mån. Detta innebär en bred skattesänkning för äldre eftersom det kommer att gynna såväl pensionärer som personer som har fyllt 66 år och fortsätter att arbeta. I genomsnitt bör skatten sänkas med 1 300 kronor per person och år.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i sin partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del förslaget till skattereduktion för arbetsinkomster. Socialdemokraterna föreslår att reglerna för jobbskatteavdraget ska justeras, så att den befintliga avtrappningen av jobbskatteavdrag blir brantare. Jobbskatteavdraget föreslås helt upphöra vid inkomster över 1,2 miljoner kronor om året. Avtrappningen föreslås ha samma startpunkt som i dag.

Vänsterpartiet avvisar i sin partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del förslaget om ett nytt jobbskatteavdrag. Vänsterpartiet föreslår att jobbskatteavdraget trappas av på månadsinkomster över 45 000 kronor för att vara helt utfasat vid månadsinkomster över 100 000 kronor i månaden.

Centerpartiet avvisar i sin partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del och i kommittémotion 2023/24:2749 av Martin Ådahl yrkandena 1 och 2 förslaget om ändringar i regelverket för jobbskatteavdrag. Centerpartiet föreslår i stället ett utökat jobbskatteavdrag med fokus på låga inkomster. Förslaget innebär en sänkt skatt för alla med lika mycket som regeringens förslag för de med inkomster över 38 000 kronor i månaden. Centerpartiets förslag innebär dock upp till åtta gånger högre avdrag än regeringens för de med riktigt låga inkomster. Detta möjliggörs genom att gränsen för den inkomst som är helt skattefri höjs och genom att skattereduktionen slår igenom snabbare för de med lägre inkomster över den gränsen.

Miljöpartiet avvisar i sin partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del förslaget om ytterligare jobbskatteavdrag. Att införa ytterligare ett jobbskatteavdrag är en felprioritering i det rådande läget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig i detta yttrande bakom regeringens förslag till inriktning av skattepolitiken. Utskottet delar regeringens bedömning att alla som kan bör stå till arbetsmarknadens förfogande och anstränga sig för att få ett jobb och bli självförsörjande. Utskottet anser i likhet med regeringen att en viktig del i detta är att det ska vara mer lönsamt att gå från bidrag till arbete än i dag.

Utskottet stöder förslaget om ett förstärkt jobbskatteavdrag och anser i likhet med regeringen att man får största möjliga effekt på arbetsutbud och sysselsättning genom att rikta skattesänkningen främst till heltidsarbetande med låga och medelhöga inkomster.

Utskottet instämmer även i regeringens bedömning att förstärkningen av jobbskatteavdraget inte bör leda till en skatteflyfta mellan yngre med arbetsinkomster och äldre med pensionsinkomster och stöder därför regeringens förslag om en förstärkning av det förhöjda grundavdraget i motsvarande mån.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att avvisa regeringens förslag om ett förstärkt jobbskatteavdrag och motionsförslagen om en ändrad utformning av jobbskatteavdraget.

Jobbskatteavdraget för äldre indexeras och åldersgränsen höjs

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att jobbskatteavdraget för äldre indexeras och att åldersgränsen höjs. Utskottet avstyrker motionsförslagen.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att en indexering bör införas i beräkningen av jobbskatteavdraget för äldre och att åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för denna grupp bör höjas från 65 till 66 år.

Proposition 2023/24:13 Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

Regeringen lämnade den 28 september 2023 propositionen Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension till riksdagen. I propositionen föreslår regeringen att en indexering i beräkningen av jobbskatteavdraget för äldre införs och att åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för denna åldersgrupp höjs från 65 till 66 år.

Jobbskatteavdraget för äldre följer inte prisutvecklingen i samhället på samma sätt som det ordinarie jobbskatteavdraget. Det innebär att nivåskillnaden mellan det ordinarie jobbskatteavdraget och jobbskatteavdraget för äldre riskerar att minska för varje år om inte aktiva lagstiftningsåtgärder vidtas. För att komma till rätta med detta bör jobbskatteavdraget för äldre ändras på så sätt att beräkningen åter kopplas till prisbasbeloppet och att beräkningen i framtiden utgår från arbetsinkomsterna och prisbasbeloppet.

Åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för äldre är i dag 65 år. Samtidigt har åldersgränsen för att ta del av det förhöjda grundavdraget höjts från 65 till 66 år för att följa den rådande pensioneringsnormen. Det är lämpligt

att även åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för äldre höjs på motsvarande sätt.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att beräkningen av jobbskatteavdraget för äldre bör kopplas till prisbasbeloppet så att beräkningen utgår från arbetsinkomsterna och prisbasbeloppet.

Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är lämpligt att åldersgränsen för att ta del av det förhöjda grundavdraget följer den rådande pensioneringsnormen.

Utskottet tillstyrker därför en höjning av åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för äldre till 66 år.

Ändrade skattenivåer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om ändrade skattenivåer.

Jämför avvikande mening 1 (S) och 2 (V).

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i sin partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del ett system med en rättvis skattesänkning för vanligt folk. Skattesänkningen omfattar samtliga förvärvsinkomster och innebär som mest en skattesänkning på 1 900 kronor per år. Skattesänkningen riktas mot låg- och medelinkomsttagare och trappas av vid höga inkomster.

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del att det införs en ny skatt på 5 procentenheter på månadsinkomster över 62 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig i detta yttrande bakom regeringens förslag till inriktning av skattepolitiken. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att alla som kan bör stå till arbetsmarknadens förfogande och anstränga sig för att få ett jobb och bli självförsörjande. Utskottet anser i likhet med regeringen att en viktig del i detta är att det ska vara mer lönsamt att gå från bidrag till arbete än i dag. I likhet med regeringen anser utskottet att man får största möjliga effekt på arbetsutbud och sysselsättning genom att rikta skattesänkningen främst till

heltidsarbetande med låga och medelhöga inkomster. Utskottet avstyrker motionsförslagen.

Pausad uppräknig av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2024

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att det vid bestämmandet av skiktgränsen för uttag av statlig inkomstskatt på beskattningsbara förvärvsinkomster för beskattningsåret 2024 inte bör göras någon uppräknig. Utskottet avstyrker motionsförslaget om att avvisa regeringens bedömning om en pausad uppräknig av skiktgränsen för beskattningsåret 2024 samt motionsförslagen om en annan utformning av skiktgränsen.

Jämför avvikande mening 3 (C) och 4 (MP).

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att det inte bör göras någon uppräknig vid bestämmandet av skiktgränsen för uttag av statlig inkomstskatt på beskattningsbara förvärvsinkomster för beskattningsåret 2024. Skiktgränsen för beskattningsåret 2024 bör därmed uppgå till 598 500 kronor.

När skiktgränsen för statlig inkomstskatt infördes 1991 bestämdes att gränsen årligen skulle justeras med ett automatiskt verkande inflationskydd. Själva utformningen, förändringen av konsumentprisindex plus 2 procentenheter, baserades på att de skattskyldiga skulle tillförsäkras ett reallöneskydd så att andelen skattskyldiga som betalar statlig inkomstskatt låg på en enhetlig nivå (prop. 1989/90:110 s. 299 och 300). Genom åren har skiktgränsen både höjts och begränsats i förhållande till den ordinarie uppräknigen för beskattningsåret som annars gällt. Med hänsyn till det nuvarande ekonomiska läget och regeringens prioritering att bekämpa inflationen är det viktigt att få till en återhållsam och finansierad budget. Den uppräknig som gjordes för beskattningsåret 2023 följde det ordinarie förfarandet och var historiskt hög. Till följd av den fortsatt höga inflationen hade även uppräknigen för beskattningsåret 2024 blivit historiskt hög. Det finns därför skäl att pausa uppräknigen av skiktgränsen för 2024 för att kunna finansiera andra satsningar som exempelvis breda skattesänkningar för låg- och medelinkomstagare. Att pausa uppräknigen innebär också att andelen skattskyldiga som betalar statlig inkomstskatt återgår till en nivå som är mer i linje med hur det har sett ut historiskt.

Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2024.

Regeringen lämnade den 12 oktober 2023 proposition 2023/24:27 Pausad uppräknings av skiktgränsen för statlig inkomstskatt för beskattningsåret 2024 till riksdagen.

Motionerna

Centerpartiet avvisar i sin partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del regeringens förslag om pausad uppräknings av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2024. Centerpartiet föreslår i stället att skiktgränsen indexerats med föregående års löneökning, som enligt Medlingsinstitutet uppgår till 2,7 procentenheter.

Miljöpartiet välkomnar i sin partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del regeringens förslag om pausad uppräknings av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2024. Miljöpartiet föreslår dock att det återinförs en övre brytpunkt i den statliga inkomstskatten med 5 procentenheter eftersom höginkomsttagare bör bidra mer till att finansiera angelägna satsningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det är viktigt att få till en återhållsam och finansierad budget med hänsyn till det nuvarande ekonomiska läget och prioriteringen att bekämpa inflationen.

Utskottet delar därför regeringens bedömning att det vid bestämmandet av skiktgränsen för uttag av statlig inkomstskatt på beskattningsbara förvärvs-inkomster för beskattningsåret 2024 inte bör göras någon uppräknings. Utskottet avstyrker därmed motionsförslaget om att avvisa regeringens bedömning om en pausad uppräknings av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2024 samt motionsförslagen om en annan utformning av skiktgränsen.

Skattereduktion för boende i vissa glest befolkade områden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en höjd skattereduktion för boende i vissa glest befolkade områden.

Jämför avvikande mening 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

En regional skattereduktion infördes 2020 för boende i vissa glest befolkade områden i främst Norrland och nordvästra Svealand. Lagen trädde i kraft den 1 december 2020 men tillämpas fr.o.m. det beskattningsår som infaller efter den 31 december 2019. Regional skattereduktion ges till fysiska personer som

den 1 november året före beskattningsåret är folkbokförda i en sådan kommun i främst Norrland och nordvästra Svealand som särskilt anges i lag. Skattereduktionen uppgår till 1 675 kronor per år.

Motionen

Miljöpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del att skatten sänks för boende i glesbygd och därmed utökas med 2 325 kronor om året.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig i detta yttrande bakom regeringens förslag till inriktning av skattepolitiken. Utskottet anser att skattesänkningar ska utformas för att öka sysselsättningen och tillväxten i hela landet och inte beviljas utifrån geografisk grund. Sådana särlösningar leder enligt utskottet till en asymmetri i skattesystemet och står i strid med principen om ett likabehandlande skattesystem. Utskottet avstyrker därmed motionsförslaget.

Skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att höja skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning.

Jämför avvikande mening 1 (S), 2 (V) och 4 (MP).

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i sin partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del att skatteklyftan inom gällande skatteregler helt ska slutas genom en förstärkt skattereduktion för dem som uppbär sjuk- och aktivitetsersättning.

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del att skatteklyftan sluts för alla inkomster, t.ex. sjuk- och rehabiliteringspenning, a-kassa och föräldraförsäkring. Detta innebär sänkt skatt för grupper med små ekonomiska marginaler.

Miljöpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del att den s.k. funkisskatten avskaffas genom att skatten på sjuk- och aktivitetsersättning sänks.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig i detta yttrande bakom regeringens förslag till inriktning av skattepolitiken. Av fördelningspolitiska skäl och också för att minska skillnaden i beskattning mellan arbetsinkomster och sjukersättning respektive aktivitetsersättning infördes 2018 en skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning. Skattereduktionen förstärktes ytterligare den 1 januari 2022. Utskottet delar regeringens bedömning att alla som kan bör stå till arbetsmarknadens förfogande och anstränga sig för att få ett jobb och bli självförsörjande. Utskottet anser i likhet med regeringen att en viktig del i detta är att det ska vara mer lönsamt att gå från bidrag till arbete än i dag.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet inte att det finns skäl att förorda ytterligare förändringar av skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning. Motionsförslagen avstyrks därför.

Skattereduktion för medlemsavgifter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att införa en skattereduktion för fackföreningsavgift och att skattereduktionen för a-kassa avskaffas.

Jämför avvikande mening 2 (V) och 3 (C).

Gällande rätt

Huvudregeln för fysiska personer är att avdrag inte beviljas för medlemsavgifter i föreningar och andra sammanslutningar. Förbudet gäller inte bara avgifter till ideella organisationer utan också avgifter till fackliga organisationer, a-kassor, intresseorganisationer och vetenskapliga sammanslutningar av olika slag. Avdragsrätten för medlemsavgifter är enligt praxis ytterst restriktiv.

Sedan den 1 juli 2022 gäller att en skattereduktion beviljas med 25 procent av den avgift som en medlem under året har betalat till en svensk arbetslöshetskassa.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del att det införs en skattereduktion på 25 procent av den avgift en person betalar i fackföreningsavgift.

Centerpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 att skattereduktionen för medlemsavgifter i a-kassa avskaffas.

Utskottets ställningstagande

För att underlätta och uppmuntra till att fler ansluter sig till arbetslöshetsförsäkringen, som i sin tur bidrar till att upprätthålla konsumtionsförmågan och köpkraften, infördes den 1 juli 2022 en skattereduktion för avgift till arbetslöshetskassa.

Skattereduktionen för fackföreningsavgiften avskaffades den 1 april 2019 i enlighet med ett tillkännagivande från riksdagen.

Utskottet finner med hänsyn härtill inte skäl att tillstyrka ändringar i reglerna om skattereduktion för avgift till arbetslöshetskassa respektive fackföreningsavgift. Motionsförslagen avstyrks därmed.

Skattereduktion för installation av grön teknik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om ändringar i reglerna för skattereduktion för installation av grön teknik.

Jämför avvikande mening 3 (C).

Bakgrund

Den 1 januari 2021 infördes skattereduktion för installation av grön teknik. Skattereduktionen ersatte stödet till fysiska personer enligt förordningen om statligt stöd till solceller, förordningen om bidrag till lagring av egenproducerad elenergi och förordningen om bidrag till privatpersoner för installation av laddningspunkt till elfordon. Underlaget för skattereduktionen för installation av grön teknik utgörs av utgifter för material och arbete. Skattereduktion för installation av grön teknik ges med 50 procent av de debiterade arbets- och materialkostnaderna för installation av ett system för lagring av egenproducerad elenergi och installation av en laddningspunkt till elfordon. Sedan den 1 januari 2023 gäller en förstärkt skattereduktion för installation av solceller (prop. 2022/23:15, bet. 2022/23:FiU1, rskr. 2022/23:51). Skattereduktionen för installation av solceller höjdes från 15 procent till 20 procent av de debiterade arbets- och materialkostnaderna. Skattereduktionen får uppgå till högst 50 000 kronor för ett beskattningsår.

Motionen

Centerpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del att skattereduktionen för grön teknik bör utvidgas ytterligare i syfte att bidra till att lösa ett antal klimat- och miljörelaterade problem på ett effektivt sätt. Eftersom lagring av icke egenproducerad el kan bidra till att förbättra effektbalansen bör kravet om att reduktion för installation av system för lagring enbart beviljas för installationer

som avser lagring av egenproducerad el tas bort. Vissa effektiva energi- och vattenbesparande åtgärder bör inkluderas i skattereduktionen.

Centerpartiet föreslår vidare att energieffektiviserande åtgärder som innefattar både installation och utrustning bör utvidgas med 50 000 kronor till att omfatta även energibesparande investeringar som värmepump och bergvärme. Villkoren för att vara delägare i en gemensam solenergianläggning behöver också göras mer förmånliga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att skattereduktionen för installation av solceller förstärktes den 1 januari 2023 genom en höjd subventionsgrad till 20 procent av de debiterade arbets- och materialkostnaderna. Vidare noterar utskottet att stödet har ökat efterfrågan på installation av solceller. Utskottet ser positivt på att stödet kan bidra till kapacitetsutbyggnaden av produktionen av förnybar el och minska beroendet av fossilbaserad elproduktion.

Syftet med det gröna avdraget var att ersätta befintliga stöd och utskottet finner inte skäl att nu förorda ytterligare ändringar av stödet på de sätt som föreslagits. Utskottet avstyrker därför motionsförslagen.

Tillfälligt höjt tak för rotavdraget

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om en tillfällig höjning av taket för rotavdraget och att det tillfälligt bör införas separata tak för rot- respektive rutavdraget. Utskottet avstyrker motionsförslagen om att avvisa regeringens bedömning om en tillfällig höjning av taket för rotavdraget och att det tillfälligt bör införas separata tak. Utskottet avstyrker vidare motionsförslagen om en ändrad utformning av rot- och rutavdraget och om att avskaffa rutavdraget. Jämför avvikande mening 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

Det s.k. rotavdraget som gäller sedan den 8 december 2008 är en skattereduktion för arbetskostnaden vid reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad av vissa bostäder. Det huvudsakliga syftet med rotavdraget är att minska svartarbetet och att öka arbetsutbudet. Skattereduktionen för rotarbeten får, tillsammans med skattereduktionen för rutarbeten, uppgå till högst 75 000 kronor per person och år, varav högst 50 000 kronor får avse rotarbeten.

Propositionen

För att temporärt främja sysselsättningen i byggsektorn under lågkonjunkturen i svensk ekonomi gör regeringen bedömningen att man tillfälligt bör höja taket för rotavdraget och att det tillfälligt bör införas separata tak för rot- respektive rutavdraget. Taket för rot- respektive rutavdraget bör vara 75 000 kronor per person under beskattningsåret 2024. Fram till den 30 juni 2024 bör dock högst 50 000 kronor få användas för rotavdrag och högst 75 000 kronor sammanlagt för rot- och rutavdrag.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag under våren 2024. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 juli 2024.

Motionerna

Socialdemokraterna avvisar i sin partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del förslaget om ett tillfälligt höjt tak för rotavdraget.

I samma motion yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Socialdemokraterna ett reformerat rotavdrag med höjd subventionsgrad inom ramen för rotavdraget för tjänster som bidrar till energieffektivisering. Det kan t.ex. handla om installation av bergvärme, vattenburen värme, tilläggsisolering m.m. Dessa energieffektiverande åtgärder föreslås få en höjd subventionsgrad till 50 procent samtidigt som subventionsgraden sänks för övriga rotarbeten.

Vänsterpartiet avvisar i sin partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del förslagen om höjt tak för rotavdraget och ett slopat gemensamt tak för rut- och rotavdrag.

I samma motion yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Vänsterpartiet att rutavdraget avskaffas eftersom avdraget i praktiken innebär att låg- och medelinkomsttagare subventionerar höginkomsttagares städhjälp. Av samma skäl bör rotavdraget inte finnas som en permanent skattereduktion utan bör avskaffas. Vänsterpartiet föreslår dock att rotavdraget behålls som en konjunkturåtgärd de närmaste åren.

Centerpartiet avvisar i sin partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del höjningen av taket för rottjänster och föreslår en lägre höjning av taket.

Miljöpartiet avvisar i sin partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del förslaget om tillfälligt höjt tak för rotavdrag.

I samma motion yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Miljöpartiet en utredning om hur rotavdraget kan styras mot mer hållbara åtgärder och även hur man kan utvidga målgruppen som kan få ta del av rotavdraget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning om en tillfällig höjning av taket för rotavdraget och att det tillfälligt bör införas separata tak för rot- respektive

rutavdraget för att temporärt främja sysselsättningen i byggsektorn under lågkonjunkturen.

Utskottet avstyrker därmed motionsförslagen om att avvisa regeringens bedömning om en tillfällig höjning av taket för rotavdraget och att det tillfälligt bör införas separata tak. Utskottet avstyrker vidare motionsförslagen om en ändrad utformning av rot- och rutavdraget och om att avskaffa rutavdraget.

Reseavdrag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en ändrad utformning av reseavdraget.

Jämför avvikande mening 2 (V) och 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

I betänkande 2021/22:SKU29 tillstyrkte utskottet den dåvarande regeringens förslag om ett nytt och enklare system för skattelättnad för arbetsresor. Förslaget innebar att det nuvarande reseavdraget skulle avskaffas och ersättas av en avståndsbasead och färdmedelsneutral skattereduktion. Skattelättnaden utgick från avståndet mellan bostad och arbetsplats i stället för kostnaden för resan däremellan och skattelättnaden var oberoende av vilket färdmedel som faktiskt hade använts för arbetsresan. Förslaget var tänkt att träda i kraft den 1 januari 2023. Riksdagen fattade beslut den 9 juni 2022 i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2021/22:373).

Regeringen lämnade den 15 november 2022 ett förslag om att bibehålla nuvarande reseavdrag med vissa förstärkningar för arbetsresor, tjänsteresor och hemresor (prop. 2022/23:18). Riksdagen fattade den 13 december 2022 beslut i enlighet med regeringens förslag (rskr. 2022/23:51). Förslaget trädde i kraft den 1 januari 2023.

Skäliga utgifter för resor mellan bostaden och arbetsplatsen får dras av, om arbetsplatsen ligger på ett sådant avstånd från den skattskyldiges bostad att han eller hon behöver använda något transportmedel. Avdrag för resor med allmänna transportmedel bör enligt de allmänna råden bara beviljas om avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen är minst två kilometer. Oavsett vilket färdmedel som använts eller typ av kostnad som den skattskyldige haft ska kostnader för arbetsresor dras av bara till den del som de sammanlagt överstiger 11 000 kronor under beskattningsåret. Vid arbetsresor med egen bil gäller vissa krav för avdragsrätt. Det krävs att avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen är minst fem kilometer och att det klart framgår att den skattskyldige genom att använda egen bil i stället för allmänna transportmedel regelmässigt gör en tidsvinst på sammanlagt minst två timmar. Avdrag för arbetsresor med egen bil beviljas om bilen används i tjänsten minst 60 dagar under året. Av förenklingsskäl har en schablon införts för arbetsresor med egen

bil. Sedan den 1 januari 2023 gäller att avdragsbeloppet är 25 kronor per mil för egen bil, även el- och hybridbil. För förmånsbil är beloppet 12 kronor per mil med undantag för förmånsbilar som helt drivs med elektricitet, för vilka rätten till avdrag uppgår till 9 kronor och 50 öre per mil.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 att dagens regelverk för reseavdragen ersätts med ett färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag. Till skillnad mot dagens system som gynnar bilresor i storstadsregioner skulle ett färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag behandla alla reseslag neutralt och utjämna regionala skillnader. Ett avståndsbaserat och färdmedelsneutralt reseavdrag är ett effektivt styrmedel för att sänka växthusgasutsläppen vid arbetspendling. Ett sådant regelverk skulle också minska det utbredda fusket som finns i dagens system.

Miljöpartiet föreslår i sin partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del att den skattereduktion för arbetsresor som riksdagen beslutade om 2022 ska införas. Skattereduktionen innebär ett färdmedelsneutralt och mer rättvist system, där också de som pendlar på annat sätt, såsom med kollektivtrafik, omfattas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att förslaget om ett bibehållet reseavdrag med vissa förstärkningar för arbetsresor, tjänsteresor och hemresor som regeringen presenterade i samband med budgetpropositionen för 2023 genomfördes. Utskottet instämde i regeringens bedömning att den nya modellen för skattelättnad för arbetsresor hade brister i flera avseenden som innebar att det var bättre att behålla det nuvarande reseavdraget i sin nuvarande form.

Utskottet tillstyrkte därmed att den nya avståndsbaserade modellen för skattelättnad för arbetsresor inte infördes (bet. 2022/23:SkU1y). Utskottet ansåg i likhet med regeringen att en skattelättnad för arbetsresor, tjänsteresor och hemresor fyller en viktig funktion och att det är motiverat att göra skattelättnaden mer gynnsam än i dag. Beloppen för avdrag för arbetsresor, tjänsteresor och hemresor med egen bil eller förmånsbil höjdes därför för att bättre motsvara de genomsnittliga kostnader som de är avsedda att täcka.

Utskottet finner inte skäl att ändra sitt ställningstagande och avstyrker därmed motionsförslagen.

Utvidgad tidsgräns för expertskatt– från fem till sju år

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en utvidgad expertskatt från fem till sju år.

Bakgrund och gällande rätt

Bestämmelserna om skattelättnader för utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner innebär att 25 procent av deras lön, arvode eller liknande ersättning eller förmån av arbete är skattefria. Det arbete som utförs ska avse

1. specialistuppgifter med sådan inriktning eller på sådan kompetensnivå att det innebär betydande svårigheter att rekrytera inom landet

2. kvalificerade forsknings- eller utvecklingsuppgifter med sådan inriktning eller på sådan kompetensnivå att det innebär betydande svårigheter att rekrytera inom landet eller

3. företagsledande uppgifter eller andra uppgifter som medför en nyckelposition i ett företag.

Kvalifikationsvillkoren ska alltid anses vara uppfyllda för en arbetstagare vars lön och annan ersättning för arbetet i Sverige per månad överstiger två gånger prisbasbeloppet för det kalenderår då arbetet påbörjas. Detta innebär att en arbetstagare som har en ersättning som överstiger denna nivå alltid ska ges skattelättnad utan att det görs någon prövning av arbetstagarens kvalifikationer.

För skattelättnad krävs vidare att arbetsgivaren hör hemma i Sverige eller är ett utländskt företag med fast driftställe i Sverige, att arbetstagaren inte är svensk medborgare, att arbetstagaren inte varit bosatt eller stadigvarande vistats i Sverige någon gång under de fem kalenderår som föregått det kalenderår då arbetet påbörjas och att vistelsen i Sverige är avsedd att vara högst fem år. När reglerna infördes gällde skattelättnaden under de tre första åren av den tidsbegränsade vistelsen i Sverige. Tidsgränsen för skattelättnader utvidgades 2021 till att gälla under högst fem år räknat från den dag vistelsen i Sverige påbörjades.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att skattelättnaden för experter, forskare och andra nyckelpersoner bör utvidgas till att gälla under högst sju år räknat från den dag vistelsen i Sverige påbörjades och bör omfatta vistelser i Sverige som är avsedda att vara högst sju år.

Proposition 2023/24:16 Utvidgad tidsgräns för expertskatt

Regeringen lämnade den 28 september 2023 propositionen Utvidgad tidsgräns för expertskatt till riksdagen. I propositionen föreslår regeringen att skattelättnader för experter, forskare och andra nyckelpersoner utvidgas från att gälla högst fem år räknat från den dag vistelsen i Sverige påbörjades till att i stället gälla under högst sju år. Kravet på vistelse i Sverige justeras också och ska omfatta vistelser i Sverige som är avsedda att vara högst sju år.

Regeringen anser att man bör stärka Sveriges internationella konkurrenskraft. Ytterligare ett syfte med förslaget är att öka incitamenten för internationella företag att välja Sverige för nyetableringar och stimulera företag att förlägga eller behålla bl.a. concernledande funktioner som kräver utländsk personal i Sverige. Det är enligt regeringen viktigt att Sveriges expertskatteregler är konkurrenskraftiga för att syftet med reglerna ska uppnås. Företag som är etablerade i Sverige riskerar annars att ha sämre förutsättningar att rekrytera experter, forskare och andra nyckelpersoner från utlandet jämfört med företag i viktiga konkurrentländer.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas första gången för vistelser i Sverige som påbörjas efter den 31 mars 2023. Om vistelsen i Sverige påbörjas efter den 31 mars 2023 och skattelättnad har beviljats före den 1 januari 2024 får beslutets giltighetstid efter ansökan förlängas till att avse sju år från ankomsten till Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att en förutsättning för en stark internationell konkurrenskraft, ett attraktivt investeringsklimat och en ökad tillväxt är en väl fungerande kompetensförsörjning

Utskottet delar därför regeringens bedömning att det är viktigt att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft och öka incitamenten för att kunna rekrytera experter, forskare och andra nyckelpersoner från utlandet.

Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag om en utvidgad expertskatt.

Kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömningar om kompensation till personer födda 1957 och att senarelägga ikraftträdandet av den höjda åldersgränsen till 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget med ett år för personer födda 1959.

Jämför avvikande mening 2 (V).

Bakgrund

De pensionsrelaterade åldersgränserna i socialförsäkringsbalken och i angränsande trygghetssystem har höjts till 66 år fr.o.m. 2023 och kommer att höjas till 67 år fr.o.m. 2026 (prop. 2021/22:181). Höjningen av åldersgränserna förenades med övergångsbestämmelser som innebär att personer födda 1957 fortfarande har rätt att ta ut garantipension, bostadstillägg, inkomstpensionstillägg m.m. från 65 års ålder. På motsvarande sätt finns övergångsbestämmelser för lagändringen 2026 som innebär att personer födda 1959 fortfarande kommer att ha rätt att ta ut garantipension, bostadstillägg, inkomstpensionstillägg m.m. från 66 års ålder.

Samtidigt med ändringarna i socialförsäkringsbalken höjdes åldersgränsen i inkomstskattelagen (1999:1229) för att kunna ta del av det förhöjda grundavdraget. Från och med 2023 höjs åldersgränsen från 65 till 66 år och fr.o.m. 2026 från 66 till 67 år (samma proposition). Då åldersgränsen gäller åldern vid beskattningsårets ingång innebär ändringen att personer födda 1957 har rätt till förhöjt grundavdrag först 2024 och personer födda 1959 först 2027.

Höjningen av åldersgränserna i pensionssystemet och i skattelagstiftningen har inneburit att två åldersgrupper, personer födda 1957 respektive personer födda 1959, hamnar i en situation där de behandlas som pensionärer i det ena systemet men inte i det andra.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att en kompensation bör ges till personer födda 1957 på grund av höjd åldersgräns för rätt att ta del av det förhöjda grundavdraget. Storleken på kompensationen bör i möjligaste mån motsvara skatteeffekten av det förhöjda grundavdraget. Kompensationen bör vara skattefri och betalas ut via skattekontot. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 juli 2024.

För personer födda 1959 bör ikraftträdandet av den höjda åldersgränsen till 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget senareläggas med ett år, från den 1 januari 2026 till den 1 januari 2027. På så sätt kommer personer födda 1959 ha rätt till förhöjt grundavdrag fr.o.m. 2026.

Det kommande förslaget om kompensation bör träda i kraft den 1 juli 2024. Ikraftträdandet av den höjda åldersgränsen till 67 år bör senareläggas till den 1 januari 2027.

Regeringen avser att under våren 2024 återkomma till riksdagen med ett förslag.

Motionerna

Vänsterpartiet stöder i sin partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del regeringens förslag att pensionärer födda

1957 ska kompenseras för den inbetalda högre skatten. Vänsterpartiet förutsätter att pensionärer födda 1957 kompenseras med ränta och att regeringen snarast återkommer med formerna för hur återbetalningen ska ske.

Miljöpartiet välkomnar i sin partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del att regeringen nu gör det rätta och ser till så att pensionärer födda 1957 blir kompenserade för den skatteskillnad de fick under 2023.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att höjningen av åldersgränserna i pensionssystemet och i skattelagstiftningen har inneburit att två åldersgrupper, personer födda 1957 respektive personer födda 1959, hamnar i en situation där de behandlas som pensionärer i det ena systemet men inte i det andra.

Utskottet delar därför regeringens bedömning att en kompensation, som i möjligaste mån motsvarar storleken på den skattelättnad som det förhöjda grundavdraget innebär, bör ges till personer födda 1957.

Utskottet delar vidare regeringens bedömning att ikraftträdandet av den höjda åldersgränsen till 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget bör senareläggas med ett år för personer födda 1959.

Utskottet konstaterar att regeringen har aviserat att den avser att återkomma under våren 2024 med ett förslag. Utskottet finner därför inte skäl att föregripa regeringens pågående arbete och avstyrker motionsförslaget.

Höjd jämförelseränta vid ränteförmån

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en höjning av jämförelseräntan vid ränteförmån.

Bakgrund och gällande rätt

Av reglerna i 61 kap. 15–17 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, framgår att en skattepliktig ränteförmån uppkommer om arbetsgivaren lämnar ett räntefritt lån eller ett lån där räntan är lägre än marknadsräntan till en anställd eller en uppdragstagare. Den anställda eller uppdragstagaren ska då beskattas för förmånen som inkomst av tjänst. Ett belopp motsvarande ränteförmånen är avdragsgillt för den anställda eller uppdragstagaren under inkomst av kapital. En förutsättning för beskattning är att låneavtalet innebär en förmån och att förmånen har erhållits på grund av tjänsten eller uppdraget. En förmån uppkommer om lånet lämnats på villkor som är mer förmånliga än de marknadsmässiga. Uttrycket förmånliga lån används här om räntefria lån eller lån där räntan understiger marknadsräntan som arbetstagare eller uppdragstagare får av arbetsgivaren respektive uppdragsgivaren.

Av förarbetena till bestämmelserna (prop. 1992/93:127 s. 39) framgår att förmån av räntefria lån eller lån där räntan understiger marknadsräntan intar en särställning bland förmånerna eftersom förmånen gäller en kostnad (ränteutgift) som är avdragsgill för den anställde vid beskattningen. Normalt gäller att förmåner som anses som privata levnadskostnader inte är avdragsgilla. En sådan förmån kan dock ha ett betydande värde och det ansågs därför att ränteförmåner inte borde hänföras till kategorin skattefria personvårdsförmåner. Vid värdering av förmånen måste en jämförelse göras mellan de villkor den anställde erbjuds och de som erbjuds allmänheten. Marknadsräntan beaktas således när man avgör om det är en förmån eller inte. Om det är en förmån förmånsbeskattas skillnaden mellan statslåneräntan plus en procentenhet (jämförelseräntan) och den ränta som låntagaren betalar på sitt förmånliga lån. Om den ränta som låntagaren betalar minst uppgår till jämförelseräntan uppkommer ingen ränteförmån, även om räntan är lägre än marknadsräntan för det aktuella lånet. Värderingen ska i normalfallet göras med utgångspunkt i förhållandena vid lånetillfället.

I fråga om andra lån i svensk valuta, dvs. lån som inte har fast ränta eller liknande, beräknas förmånen på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret plus en procentenhet (jämförelseräntan) och den avtalade räntan för beskattningsåret. Jämförelseräntan ska som lägst vara 0,5 procentenheter. Vid beräkning av värdet av ränteförmån vid lån som inte har fast ränta eller liknande ska, i de fall statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret har ändrats med minst två procentenheter sedan utgången av november året före beskattningsåret, förmånens värde för tiden juli–december under beskattningsåret beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret plus en procentenhet och den avtalade räntan.

Propositionen

Regeringen föreslår att reglerna om beräkning av ränteförmån ändras. Det görs genom att jämförelseräntan höjs med en halv procentenhet. Jämförelseräntan uppgår därefter till statslåneräntan vid en viss tidpunkt plus en och en halv procentenhet.

Beskattning av ränteförmån bygger på en schablonmässig värdering av förmånen som grundar sig på skillnaden mellan jämförelseräntan och den faktiska räntan på lånet. Jämförelseräntan uppgår till statslåneräntan och ett påslag om en procentenhet. Jämförelseräntan har varit oförändrad sedan den infördes 1993 och det finns enligt regeringen anledning att se över den. Eftersom förmånsvärdet av ränteförmånen uppgår till skillnaden mellan räntan som en låntagare betalar och jämförelseräntan är det en rimlig utgångspunkt att jämförelseräntan ska motsvara räntan som låntagare betalar på lån som inte är förmånliga lån, alltså marknadsräntan. Bestämmelserna om ränteförmån är tillämpliga på alla typer av lån och beroende på typ av lån varierar nivån på marknadsräntan. Eftersom bolåneräntor är relativt lägre och därmed mer

fördelaktiga jämfört med räntor på andra lån bör jämförelseräntan enligt regeringen minst uppgå till en nivå som motsvarar bolåneräntor.

Regeringen anser därför att det är rimligt med ett förslag på statslåneräntan vid beräkningen av jämförelseräntan som gör att jämförelseräntan uppgår till minst samma nivå som bolåneräntorna, eftersom förmånliga lån framför allt förväntas bestå av bostadslån. Sammantaget anser regeringen att jämförelseräntan bör öka med en halv procentenhet, genom att påslaget på statslåneräntan ökar från en procentenhet till en och en halv procentenhet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2024. Ändringarna föreslås tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2023. När det gäller förmånliga lån enligt 61 kap. 15 § IL, dvs. lån med en fast räntesats eller med en räntesats som står fast i förhållande till marknadsräntan för motsvarande lån, beräknas jämförelseräntan vid upptagande av lån eller omförhandling av lånevillkor. I förhållande till dessa lån kommer ändringarna därför endast att tillämpas på nya lån eller lån som omförhandlas efter den 31 december 2023. När det gäller lån enligt 16 § samma kapitel, t.ex. lån med rörlig ränta, kommer ändringarna att tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2024 oavsett när de ingicks eller omförhandlades.

Motionen

Socialdemokraterna godtar i sin partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del förslaget om höjd jämförelseränta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det finns anledning att se över den s.k. jämförelseräntan som varit oförändrad sedan början av 1990-talet.

Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag om en ändring av reglerna om beräkning av ränteförmån och att jämförelseräntan därmed höjs med en halv procent för att minst uppgå till en nivå som motsvarar bolåneräntor.

Utskottet tillstyrker vidare förslaget om att jämförelseräntan därefter ska uppgå till statslåneräntan vid en viss tidpunkt plus en och en halv procentenhet.

Skattereform

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en skattereform.

Jämför avvikande mening 2 (V).

Motionen

Vänsterpartiet söker i sin partimotion 2023/24:2385 yrkandena 5 och 6 i denna del av Nooshi Dadgostar m.fl. mandat för en genomgripande skattereform som ska skapa ett enhetligt, rättvist och legitimt skattesystem – som kan bidra till en långsiktig och stabil finansiering av välfärden. Det mest prioriterade området att komma till rätta med är den urholkade kapitalbeskattningen och den extremt ojämna förmögenhetsfördelningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig i detta yttrande bakom regeringens förslag till inriktning av skattepolitiken. Utskottet konstaterar att det har skett ett stort antal förändringar på skatteområdet sedan skattereformen genomfördes på 1990-talet och att också omvärlden har förändrats sedan dess.

Utskottet är dock inte berett att nu förorda en genomgripande skattereform. Utskottet avstyrker därmed motionsförslaget.

Förenklad beskattning av vissa fastighetsrelaterade inkomster

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en förenklad beskattning av vissa fastighetsrelaterade inkomster.

Gällande rätt

Marköverföringar enligt fastighetsbildningslagen

Av 45 kap. 5 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, framgår att överföring av mark eller andel i samfällighet genom fastighetsreglering enligt 5 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) och uppdelning i lotter genom klyvning enligt 11 kap. samma lag anses som avyttring av fastighet, om överföringen eller uppdelningen sker helt eller delvis mot kontant ersättning. Om den kontanta ersättningen uppgår till högst 5 000 kronor ska kapitalvinsten inte tas upp. Om den kontanta ersättningen överstiger 5 000 kronor ska bara så stor del av hela kapitalvinsten tas upp som den kontanta ersättningen, minskad med 5 000 kronor, utgör av den totala ersättningen, minskad med 5 000 kronor. Större belopp än den kontanta ersättningen minskad med 5 000 kronor ska dock inte tas upp.

Allframtidssupplåtelser

Med allframtidssupplåtelse avses att förfoganderätten till en fastighet inskränks för obegränsad tid med stöd av författning eller att nyttjanderätt till eller

servitut i fastigheten upplåts för obegränsad tid, 45 kap. 7 § IL. Om en ägare till en fastighet får engångsersättning för allframtidsupplåtelse, anses en så stor del av fastigheten avyttrad som ersättningen motsvarar av hela fastighetens marknadsvärde vid tiden för det beslut eller den upplåtelse som ersättningen grundar sig på, 45 kap. 6 § IL. Från ersättningen för allframtidsupplåtelsen får avdrag göras för ett omkostnadsbelopp. Omkostnadsbeloppet som får dras av från ersättningen för allframtidsupplåtelse utgörs av den del av hela fastighetens omkostnadsbelopp som belöper på den del som anses avyttrad, dvs. motsvarande del av omkostnadsbeloppet som ersättningen utgör av fastighetens marknadsvärde, 45 kap. 24 § andra stycket IL. Omkostnadsbeloppet får också enligt tredje stycket samma paragraf beräknas till 5 000 kronor för den skattskyldiges samtliga allframtidsupplåtelser under beskattningsåret. Omkostnadsbeloppet får dock inte överstiga de sammanlagda ersättningarna. Det innebär att omkostnadsbeloppet alltid är minst 5 000 kronor.

Att engångsersättningar vid allframtidsupplåtelser ska tas upp som kapitalvinst har gällt som princip sedan 1969 års taxering. För att undanta mindre belopp från beskattning när utrednings- och kontrollarbetet inte stod i rimlig proportion till skatteintäkterna angavs att den skattskyldige från det sammanlagda beloppet av de engångsersättningar som erhållits under beskattningsåret skulle få göra ett avdrag med ett schablonmässigt bestämt belopp på 500 kronor om inte de verkliga kostnaderna hade visats. Det schablonmässigt bestämda omkostnadsbeloppet höjdes till 2 000 kronor 1971 och till 5 000 kronor 1987.

Samfälligheter

En samfällighet är ett antal fastigheter som gemensamt har del i egendom. Det kan t.ex. vara en väg, en gemensam anläggning eller ett markområde. En samfällighet kan antingen förvaltas direkt, s.k. delägarförvaltning, eller genom en för ändamålet särskilt bildad samfällighetsförening, s.k. föreningsförvaltning. Samfällighetens inkomster och utgifter beskattas antingen hos den samfällighetsförening som i förekommande fall förvaltar samfälligheten eller hos delägarna (6 kap. 6 § IL). Samfälligheten beskattas hos förvaltaren (föreningen) bara om samfälligheten är en marksamfällighet eller reglerings-samfällighet som också är en särskild taxeringsenhet (s.k. föreningsbeskattning). I andra fall, vilket också är det vanligaste, beskattas delägarna för sin andel av inkomsterna (s.k. delägarbeskattning).

För att underlätta beskattningen av delägare i samfälligheter finns det generella regler som undantar småbelopp från beskattning. Om den fastighet som har del i en samfällighet är en näringsfastighet behöver fastighetens andel av samfällighetens intäkter och kostnader bara tas upp om överskottet överstiger 600 kronor, 15 kap. 10 § IL. Om fastigheten som har del i en samfällighet ägs av ett privatbostadsföretag behöver avkastning av kapital bara tas upp till den del den överstiger 600 kronor, 39 kap. 26 § IL. Om fastigheten som har del i en samfällighet är en privatbostadsfastighet behöver fastighetens

andel av samfällighetens inkomster som är avkastning av kapital bara tas upp till den del de överstiger 600 kronor, 42 kap. 29 § första stycket IL.

Propositionen

Marköverföringar enligt fastighetsbildningslagen

Regeringen föreslår att kapitalvinsten inte ska tas upp om den kontanta ersättningen vid överföring av mark eller andel i samfällighet genom fastighetsreglering, eller vid uppdelning i lotter genom klyvning, inte överstiger 42 000 kronor.

Beskattningsreglerna för marköverföringar m.m. som genomförs genom fastighetsbildning har enligt regeringen sin grund i samhällets önskan att åstadkomma en ändamålsenlig fastighetsindelning. Till och med 1971 års taxering var sådana marköverföringar skattefria på grund av att möjligheterna till utjämning av värdeskillnader mellan parterna var ganska begränsade. När det blev enklare att lämna kontant ersättning infördes regler om kapitalvinstbeskattning när ersättning för avstådd mark helt eller delvis utgavs i pengar.

När reglerna infördes 1972 ansågs det motiverat att undanta mindre ersättningsbelopp från beskattning. En skattefrihetsgräns på 5 000 kronor infördes för de sammanlagda kontanta ersättningsbeloppen under ett beskattningsår. Ersättning som understeg 5 000 kronor blev då helt skattefri medan en ersättning som översteg 5 000 kronor medförde beskattning av den del av kapitalvinsten som hänförde sig till den erhållna kontanta ersättningen. Lättnadsregeln ändrades 1976 och innebar att beloppsgränsen omvandlades till ett fribelopp, där endast den del av den kontanta ersättningen som översteg 5 000 kronor skulle bli föremål för beskattning.

Enligt regeringen är det av förenklings skull motiverat att fribeloppet finns kvar. För att det även fortsättningsvis ska ha samma innebörd som när det infördes bör enligt regeringen beloppsgränsen justeras med hänsyn till den förändring i konsumentprisindex (KPI) som skett. En uppräknig från 1971 års prisläge till 2022 års nivå (med SCB:s prisomräknare, årsmedeltal) ger ett belopp på 41 800 kronor. Regeringen gör därför bedömningen att en lämpligt avvägd prisjusterad nivå på fribeloppet är 42 000 kronor.

Allframtidssupplätelser

Regeringen föreslår vidare att omkostnadsbeloppet för den eller de allframtidssupplätelser som den skattskyldige gör under beskattningsåret får beräknas till sammanlagt 12 000 kronor.

Regeringen anför att det av förenklings skull är motiverat att behålla det schablonmässigt bestämda omkostnadsbeloppet vid allframtidssupplätelser. För att schablonbeloppet även fortsättningsvis ska kunna innebära en reell förenklig vid beskattningen bör beloppet enligt regeringen justeras med hänsyn till förändringen i konsumentprisindex (KPI). En uppräknig från 1987

års prisläge till 2022 års nivå (med SCB:s prisomräknare, årsmedeltal) ger ett belopp på 11 135 kronor. Regeringen gör därför bedömningen att en lämpligt avvägd prisjusterad nivå på det schablonmässigt bestämda omkostnadsbeloppet är 12 000 kronor.

Samfälligheter

Regeringen föreslår också att överskott i en delägarbeskattad samfällighet bara ska tas upp om det överstiger 1 500 kronor. För privatbostadsfastigheter och fastigheter som innehas av privatbostadsföretag gäller det enligt förslaget bara om överskottet är avkastning av kapital. Uppgift om en privatbostadsfastighets andel av samfällighetens inkomster ska enligt förslaget lämnas i kontrolluppgift till den del inkomsterna överstiger 1 500 kronor.

Enligt regeringen är det av förenklingskäl motiverat att behålla det beloppsmässiga undantaget vid beskattning av delägare i samfälligheter. För att det beloppsmässiga undantaget även fortsättningsvis ska kunna innebära en reell förenkling vid beskattningen bör beloppet åtminstone justeras med hänsyn till förändringen i konsumentprisindex (KPI). En uppräknings från 2004 års prisläge till 2022 års nivå (med SCB:s prisomräknare, årsmedeltal) ger enligt regeringen ett belopp på 800 kronor. Eftersom det finns ett stort antal samfälligheter bedöms undantaget medföra stora förenklingsvinster. Det är därför rimligt att genomföra en större höjning av det undantagna beloppet än vad som motiveras av utvecklingen av KPI. En lämpligt avvägd prisjusterad nivå på det beloppsmässiga undantaget bedöms därför vara 1 500 kronor.

Förslaget medför även en följdändring i bestämmelserna om kontrolluppgiftsskyldighet om vissa andra förhållanden i 22 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att de föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2023.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har lämnat en rad förslag om en förenklad beskattning av vissa fastighetsrelaterade inkomster. Syftet med regeringens förslag om höjda beloppsnivåer för skattefri inkomst vid marköverföringar m.m., allframtidsupplåtelse och för delägare i samfälligheter är att underlätta och förenkla för företag och enskilda.

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag om en förenklad beskattning av vissa fastighetsrelaterade inkomster och tillstyrker därmed förslagen.

Ändrad beskattning av inlösenaktier i vissa fall

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en ändrad beskattning av inlösenaktier i vissa fall.

Gällande rätt

Tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna ska tas upp som utdelning i vissa fall

Aktiebolag kan föra över värden till aktieägarna på olika sätt. Tillåtna former för värdeöverföring till aktieägarna anges i 17 kap. 2 § aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL. Exempel på sådana är vinstutdelning, förvärv av egna aktier och minskning av aktiekapitalet, den bundna överkursfonden eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna. I samtliga dessa fall måste bestämmelserna i aktiebolagslagen iaktas för att värdeöverföringen ska vara tillåten.

Minskning av aktiekapitalet kan genomföras med eller utan indragning av aktier, 20 kap. 2 § ABL. Återbetalning till aktieägarna genom att aktier dras in brukar benämnas inlösen, 20 kap. 9 § ABL. Inlösen av aktier kan genomföras på flera olika sätt.

Ett vanligt sätt att genomföra ett inlösenförfarande är att aktiebolaget gör en aktiesplit (uppdelning av aktier med aktiebolagslagens terminologi, 4 kap. 46 § ABL) med efterföljande obligatorisk inlösen. Varje aktie delas då upp i två eller flera aktier. Som exempel kan nämnas en aktiesplit 2:1, som innebär att varje aktie delas upp i en ordinarie aktie och en inlösenaktie. Inlösenaktierna löses sedan in för ett visst belopp. Det belopp som betalas ut till aktieägarna kallas inlösenbelopp och är vanligen bestämt redan vid tidpunkten för spliten.

Ett annat sätt att genomföra inlösen av aktier är att aktiebolaget tilldelar aktieägarna inlösenrätter. Efter tilldelningen måste varje aktieägare anmäla om de vill använda sina inlösenrätter för att lösa in befintliga aktier, eller så kan rätterna säljas på marknaden innan inlösendagen. Till skillnad från aktiesplit med obligatorisk inlösen krävs det i detta fall ett aktivt agerande från aktieägarnas sida för att delta i inlösenförfarandet. Om aktieägaren förhåller sig passiv förfaller inlösenrätterna utan ersättning.

Beskattningstidpunkten för kupongskatt

Huvudregeln enligt kupongskattelagen är att skattskyldigheten inträder vid utdelningstillfället. Utdelningstillfället skiljer sig åt för avstämningsbolag respektive kupongbolag. För avstämningsbolag är utdelningstillfället den i 4 kap. 39 § ABL avsedda dagen för avstämmning. För kupongbolag är utdelningstillfället den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning.

Utdelningen anses ha blivit tillgänglig för lyftning omedelbart efter det att beslut om utdelningen har fattats, 3 § KupL.

Skyldighet att lämna kontrolluppgift

Av 19 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, framgår att kontrolluppgift ska lämnas om utdelning på delägarätter. Av 21 kap. 1 § SFL framgår att kontrolluppgift ska lämnas om avyttring av delägarätter. Att en aktie är en delägar rätt anges i 48 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229). När inlösenaktierna löses in eller förvärvas av bolaget anses de avyttrade och kontrolluppgift ska då lämnas enligt nuvarande regler.

Propositionen

Tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna ska tas upp som utdelning i vissa fall

Regeringen föreslår att tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna i samband med att ett aktiebolag minskar aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna med indragning av aktier, eller genom att aktiebolaget förvärvar egna aktier ska behandlas som utdelning. Enligt förslaget gäller det dock inte en sådan tilldelning av inlösenaktier som görs i utbyte mot aktier i bolaget. Värdet av en inlösenaktie ska anses vara den ersättning som ska betalas till aktieägarna när aktien löses in eller förvärvas.

Förslagen gäller i inkomstlagen kapital och näringsverksamhet.

Regeringen hänvisar till principen om likformig beskattning och anför att en aktiesplit med efterföljande obligatorisk inlösen bör beskattas som utdelning. Regeringen anför vidare att ett aktiebolag under vissa förutsättningar kan förvärva egna aktier enligt bestämmelserna i 19 kap. ABL. Att förvärva egna aktier är också ett sätt för aktiebolag att överföra medel till aktieägarna. Utdelningsbeskattning bör därför enligt regeringen bli aktuell även vid förfaranden som utgör förvärv av egna aktier enligt aktiebolagslagen.

Definition av inlösenaktie

Regeringen föreslår vidare att med inlösenaktie avses en aktie som utan valmöjlighet för aktieägaren ska lösas in eller förvärvas av aktiebolaget för en viss ersättning.

Regeringen anför att det är tre kriterier som ska vara uppfyllda för att det ska vara fråga om en inlösenaktie. Den tilldelade inlösenaktien ska vara en aktie enligt 4 kap. ABL och inte någon annan form av finansiellt instrument.

En inlösenaktie ska lösas in eller förvärvas av bolaget automatiskt, utan att aktieägaren har någon valmöjlighet. En aktie som bara löses in om aktieägaren anmäler att han eller hon vill delta i inlösenförfarandet är inte en inlösenaktie och ska därför inte utdelningsbeskattas. Det förhållandet att inlösenaktien kan

avyttras på marknaden innan inlösen sker anses inte som en valmöjlighet i detta avseende.

När inlösenaktien tilldelas aktieägaren ska det framgå vilken ersättning som kommer att betalas ut till aktieägaren vid inlösentillfället. Om ersättning ska lämnas kontant ska ett inlösenbelopp vara angivet. Om ersättning ska lämnas i annat än kontanter, t.ex. i form av aktier, ska det klart anges vilket slags tillgångar som avses och i vilken mängd.

Anskaffningsutgiften

När det gäller frågan om anskaffningsutgiften föreslår regeringen att för sådana inlösenaktier som tilldelas aktieägarna och ska behandlas som utdelning ska anskaffningsutgiften motsvara den ersättning som ska betalas till aktieägarna när aktien löses in eller förvärvas av bolaget.

Regeringen har föreslagit att tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna i samband med att ett aktiebolag minskar aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna med indragning av aktier eller genom att aktiebolaget förvärvar egna aktier behandlas som utdelning. Värdet ska anses uppgå till den ersättning som ska betalas ut när inlösenaktien löses in eller förvärvas. Även om utdelningsbeskattning ska ske när aktieägaren får en inlösenaktie, är inlösenaktien fortfarande en sådan delägar rätt som ska kapitalvinstbeskattas när den avyttras enligt 48 kap. IL.

Enligt regeringen bör det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen därefter dras av vid kapitalvinstberäkningen för att dubbelbeskattning inte ska uppkomma. Inlösenaktiens anskaffningsutgift ska därför uppgå till den ersättning som ska betalas till aktieägarna när aktien löses in eller förvärvas av bolaget, dvs. inlösenbeloppet.

Tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna ska utgöra underlag för kupongskatt

Regeringen föreslår att tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna i samband med att ett aktiebolag minskar aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna med indragning av aktier, eller genom att aktiebolaget förvärvar egna aktier, ska behandlas som utdelning enligt kupongskattelagen. Det gäller dock inte om tilldelningen görs i utbyte mot aktier i bolaget. Det belopp som motsvarar den ersättning som ska betalas till aktieägarna när aktien löses in eller förvärvas ska enligt förslaget utgöra underlag för kupongskatt. Den skattskyldige har inte rätt att få tillbaka den kupongskatt som belöper på anskaffningsutgiften.

Om kupongskatt har tagits ut vid tilldelning av inlösenaktie ska den betalning som sker när inlösenaktien löses in inte anses som utdelning för mottagaren.

Regeringen anför att man föreslagit att tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna i samband med att ett aktiebolag minskar aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna med indragning av aktier eller genom att aktiebolaget

förvärvar egna aktier, ska behandlas som utdelning för obegränsat skattskyldiga. Värdet ska anses uppgå till den ersättning som ska betalas ut när inlösenaktien löses in eller förvärvas. Regeringen anför vidare att det av likabehandlingsskäl även bör gälla för begränsat skattskyldiga.

Förslaget innebär enligt regeringen ett avsteg från den kontantprincip som gäller för kupongskatten. Normalt är det en utbetalning (det kan också vara en sakutdelning, dvs. en utdelning av annat än pengar) som ligger till grund för kupongskatt, men i detta fall är det inlösenaktier som tilldelas aktieägarna genom en aktiesplit eller emission. Med hänsyn till att de inlösenförfaranden som nu föreslås bli beskattade som utdelning är mycket lika en kontant utdelning är det enligt regeringen rimligt att kupongskatt tas ut i dessa fall trots att det inte sker någon betalning till aktieägarna.

Beskattningstidpunkten för kupongskatt

Regeringen föreslår att skattskyldigheten för kupongskatt vid tilldelning av inlösenaktier till aktieägarna i vissa fall inträder vid utdelningstillfället. Utdelningstillfället vid tilldelning av inlösenaktier från avstämningsbolag är enligt förslaget avstämningsdagen.

Regeringen anför att det är avstämningsdagen som avgör såväl vem som är skattskyldig för kupongskatt som när skattskyldigheten inträder för avstämningsbolag. När det gäller inkomstskatt har avstämningsdagen inte någon självständig betydelse utan det är när utdelningen kan disponeras av den skattskyldige som avgör när den ska tas upp.

För kupongbolag, dvs. aktiebolag som inte är avstämningsbolag, föreslår regeringen att utdelningstillfället vid tilldelning av inlösenaktier ska stämma överens med den ordning som för närvarande gäller enligt kupongskattelagen. För dessa bolag bestäms utdelningstillfället för kupongskatt på samma sätt som när det gäller beskattningstidpunkten enligt inkomstskattelagen.

Skyldighet att lämna kontrolluppgift

Regeringen föreslår att kontrolluppgift om utdelning ska lämnas för sådana inlösenaktier vars tilldelning till aktieägarna ska behandlas som utdelning, för såväl obegränsat som begränsat skattskyldiga fysiska personer. Kontrolluppgift om avyttring av delägar rätt ska enligt förslaget lämnas när inlösenaktier löses in.

Regeringen anför att en aktiesplit inte utlöser någon skyldighet att lämna kontrolluppgift. En aktiesplit med obligatorisk inlösen innebär därför i dag bara skyldighet att lämna kontrolluppgift vid ett tillfälle, när inlösenaktien löses in av bolaget. Nu lämnade förslag innebär enligt regeringen att det vid ett motsvarande förfarande kommer att lämnas två kontrolluppgifter, en när inlösenaktien tilldelas aktieägaren och en när den löses in.

Inkraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025 och tillämpas första gången på inlösenaktier som tilldelas aktieägarna efter den 31 december 2024. För inlösenaktier som tilldelas aktieägarna före den 1 januari 2025 gäller äldre bestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har lämnat en rad förslag som innebär en ändrad beskattning av inlösenaktier i vissa fall. Syftet med förslagen är bl.a. att värna den svenska kupongskattebasen genom att på ett effektivt sätt kunna ta ut kupongskatt från begränsat skattskyldiga personer på det värde som överförs till aktieägarna vid ett inlösenförfarande.

Utskottet anser att en utgångspunkt i inkomstbeskattningen bör vara att liknande inkomster beskattas lika och att skatteregler inte ska styra de skattskyldigas ekonomiska val.

Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag om en ändrad beskattning av inlösenaktier.

Utdelning och kapitalvinster till delägare i fåmansföretag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en förändring av reglerna om utdelning och kapitalvinster till delägare i fåmansföretag.

Jämför avvikande mening 2 (V).

Bakgrund

De särskilda reglerna för beskattning av utdelning från ett fåmansföretag och kapitalvinst vid avyttring av andelar i ett sådant företag tillkom vid 1990 års skattereform. Syftet är primärt att förhindra att arbetsinkomst omvandlas till lägre beskattad kapitalinkomst (prop. 1989/90:110 s. 467). Utgångspunkten var att inkomster som härrör från ägarens egna arbetsinsatser i företaget ska beskattas på ungefär samma nivå som anställdas löneinkomster. De särskilda skattereglerna, som brukar kallas 3:12-reglerna, återfinns i 57 kap. 1L. Ett typiskt fåmansföretag är ett aktiebolag eller en ekonomisk förening där fyra eller färre delägare har mer än hälften av rösterna. Om en av delägarna har den verkliga bestämmanderätten över en oberoende verksamhetsgren räknas bolaget eller föreningen som ett fåmansföretag även om det första villkoret inte är uppfyllt. Vid bedömningen av hur många personer som äger del i företaget ska personer som ingår i samma krets av närstående anses som en person.

3:12-reglerna om utdelning och kapitalvinst gäller enbart personer med s.k. kvalificerade andelar i fåmansföretaget. En andel är kvalificerad om delägaren eller någon närstående har varit verksam (aktiv) i betydande omfattning i företaget under beskattningsåret eller något av de fem föregående åren. En delägare eller en närstående anses vara verksam i betydande omfattning om hans eller hennes arbetsinsatser har stor betydelse för vinstgenereringen i företaget. Det är den ekonomiska betydelsen av arbetsinsatsen som är avgörande, inte delägarens formella ställning. Som närstående räknas maka eller make, föräldrar, far- och morföräldrar, barn, barnbarn osv. samt deras respektive maka eller make, syskon och deras makar, barn och barnbarn samt dödsbo som någon i närståendekretsen är delägare i.

Om en aktiv delägare tar ut lön från sitt eget bolag beskattas den på vanligt sätt och beläggs med arbetsgivaravgifter. De särskilda reglerna gäller inte löneuttag utan avser belopp som ägaren lyfter som utdelning eller tillgodogör sig som kapitalvinst vid försäljning av aktier i fåmansbolaget. I avsaknad av de särskilda reglerna skulle utdelning och avyttringar beskattas som inkomst av kapital. De s.k. 3:12-reglerna medför att den del av bolagets inkomster som ägaren tillgodogör sig som utdelning eller kapitalvinst i stället fördelas mellan inkomstlagen tjänst och kapital. När delägaren lyfter utdelningar från företaget eller säljer andelar i bolaget ska utdelningen respektive kapitalvinsten delas upp i en tjänsteinkomstbeskattad del och en kapitalinkomstbeskattad del. 3:12-reglerna används för att bestämma hur mycket av en utdelning från företaget eller en kapitalvinst från sålda andelar som ska tas upp till progressiv beskattning i inkomstlaget tjänst och hur stor del som ska tas upp till proportionell beskattning i inkomstlaget kapital.

Upp till en viss nivå (ett schablonmässigt beräknat gränsbelopp), som bestäms med hänsyn till storleken av det insatta kapitalet och utbetalda löner, beskattas utdelning och aktiva delägars vinst vid försäljning av aktier i bolaget med skattesatsen 20 procent. Utdelning och kapitalvinst över gränsvärdet tas upp i inkomstlaget tjänst.

Komplettering av den utvidgade fåmansföretagsdefinitionen

Regeringen har i proposition 2021/22:27 Komplettering av den utvidgade fåmansföretagsdefinitionen föreslagit att den utvidgade fåmansföretagsdefinitionen och den s.k. utomståenderegeln ska kompletteras. Förslaget om att komplettera den utvidgade fåmansföretagsdefinitionen innebär att vid bedömningen av om ett visst företag utgör ett fåmansföretag ska en fysisk person som är delägare och verksam i betydande omfattning i företaget, och samtidigt har ett bestämmande inflytande över en stiftelse eller en annan juridisk person utan delägare som äger andelar i företaget, anses äga den juridiska personens andelar i det prövade företaget. Förslaget syftar till att säkerställa att det inte är möjligt att kringgå de särskilda reglerna för utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag genom att t.ex. en stiftelse ges röststarka aktier i ett fåmansägt företag för att utdelningsinkomster från den

bedrivna verksamheten i företaget ska kunna delas ut till kretsen av verksamma aktieägare utan att bli föremål för den särskilda beskattningen för delägare i fåmansföretag.

Förslaget om en komplettering av utomståenderegeln innebär att ett företag inte anses ägt av utomstående till den del företaget direkt eller indirekt ägs av en stiftelse eller en annan juridisk person utan delägare och företagets verksamma delägare eller en sådan delägars närstående kan få del av medel eller förmåner från den juridiska personen i viss omfattning. Förslaget syftar till att säkerställa att tillämpningen av utomståenderegeln inte leder till oskäliga resultat i strukturer där en stiftelse eller en annan juridisk person utan delägare direkt eller indirekt äger ett fåmansföretag. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 2022.

Motionen

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 5 och 6 i denna del anförs att den huvudsakliga effekten av reformen av de s.k. 3:12-reglerna 2006 blev en omfattande inkomstomvandling för höginkomsttagare och ökade möjligheter till skatteplanering för de som tjänar mest. Vänsterpartiet föreslår därför att utdelningar och kapitalvinster från fåmansbolag ska beskattas med 30 procent och att utdelningsutrymmet begränsas genom att gränsbeloppet och det lönebaserade utrymmet sänks. Vidare föreslås att det sparade utdelningsutrymmet begränsas genom en årsspärr och att uppräkningsrätten sänks.

Utskottets ställningstagande

De särskilda reglerna för beskattning av utdelning från ett fåmansföretag och kapitalvinst vid avyttring av andelar i ett sådant företag tillkom vid 1990 års skattereform. Syftet är primärt att förhindra att arbetsinkomst omvandlas till lägre beskattad kapitalinkomst (prop. 1989/90:110 s. 467). Utgångspunkten var att inkomster som härrör från ägarens egna arbetsinsatser i företaget ska beskattas på ungefär samma nivå som anställdas löneinkomster.

De särskilda skattereglerna, som kallas 3:12-reglerna, har reviderats i flera omgångar under senare år. Den senaste utredningen överlämnade sitt slutbetänkande om en översyn av 3:12-reglerna i november 2016 (SOU 2016:75). Utredningens uppdrag var att dels se över beskattningen vid ägarskiftet i fåmansföretag, dels se över 3:12-reglerna för att begränsa möjligheterna till skattemässig inkomstomvandling.

För att säkerställa att det inte är möjligt att kringgå de särskilda reglerna för utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag gäller sedan den 1 januari 2022 en utvidgad fåmansföretagsdefinition. Vidare kompletterades den s.k. utomståenderegeln. Bestämmelserna har likaså tillkommit för att säkerställa att det inte är möjligt att kringgå de särskilda reglerna.

Regeringen tillsatte i maj 2022 en utredning (dir. 2022:44 Förenklade regler för utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag) som bl.a. fått i uppdrag att analysera på vilket sätt och i vilken omfattning 3:12-reglerna kan förenklas. I januari 2023 beslutade regeringen om ett tilläggsdirektiv. Kommittén ska bl.a. analysera om reglerna kan förenklas för att underlätta ägarskiften både mellan närstående och till personal. Uppdraget ska redovisas senast den 29 mars 2024.

Utskottet är inte berett att föregripa den pågående utredningen och avstyrker därför motionsförslaget.

Investeringsparkonto

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en förändring av reglerna om investeringsparkonton.

Jämför avvikande mening 2 (V) och 4 (MP).

Bakgrund

En ny schablonbeskattad sparform, investeringsparkonto, infördes 2012 (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:FiU1). Syftet med investeringsparkontot är att ge möjlighet för människor att på ett enkelt sätt spara i finansiella instrument som aktier och fonder. Ett investeringsparkonto är en schablonbeskattad sparform, vilket betyder att skatten inte baseras på den faktiska avkastningen utan på en årlig skatt beräknad på värdet av tillgångarna på kontot. Av offentligfinansiella och fördelningspolitiska skäl höjdes skatten den 1 januari 2018. Schablonintäkten ska beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med statslåneräntan ökad med 1 procentenhet (tidigare 0,75 procentenheter).

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Vänsterpartiet att ett tak om 2 miljoner kronor ska införas för sparande på investeringsparkontot. Allt sparande utöver taket ska enligt förslaget beskattas med den vanliga skatten på kapitalinkomster.

I partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Miljöpartiet att tillgångar på investeringsparkontot ska vara skattebefriade upp till ett kapitalunderlag om 50 000 kronor. För kapitalunderlag mellan 50 000 kronor och 1 000 000 kronor ska schablonintäkten beräknas på samma sätt som i dag. På innehav över en miljon kronor ska påslaget på schablonintäkten öka med två tredjedelar av en procentenhet för varje extra miljon upp till ett kapitalunderlag på 10 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Sparformen investeringsparkonto infördes 2012 för att ge möjlighet för människor att på ett enkelt sätt spara i finansiella instrument. Av offentlig-finansiella och fördelningspolitiska skäl höjdes schablonavkastningen från statslåneräntan ökad med 0,75 procentenheter till statslåneräntan ökad med 1 procentenhet den 1 januari 2018. I samband med förslaget gjorde regeringen bedömningen att sparande på investeringsparkonto också fortsättningsvis kommer att vara skattemässigt gynnat i förhållande till konventionell kapitalbeskattning och att den skattemässiga neutraliteten mellan olika sparformer kommer att öka. Utskottet hade ingen invändning mot höjningen av beskattningen och tillstyrkte förslaget (prop. 2017/18:1, ytr. 2017/18:SkU1Y, bet. 2017/18:FiU1).

Utskottet finner inte skäl att nu förorda ytterligare ändringar av beskattningen av sparande på investeringsparkonto. Motionsförslagen avstyrks därför.

Kapitalbeskattning och arvs- och gåvobeskattning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att höja kapitalbeskattningen, om ändrade regler för kapitalbeskattning och om att införa en arvs- och gåvoskatt.

Jämför avvikande mening 2 (V) och 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

Kapitalbeskattning

I samband med skattereformen 1991 fick beskattningen av inkomster från kapital den utformning den har i dag – ibland kallad den duala eller den skandinaviska modellen. Den innebär att man beskattar inkomster av kapital separerat från den generella inkomstbeskattningen. Skatt på kapital är skatt på avkastningen på kapitalinnehav. Inkomsträntor, utdelningar samt kapitalvinster vid försäljning av aktier, andelar, fastigheter, bostadsrätter och övrig lös egendom förs i individbeskattningen samman till en inkomst av kapital. Som kapitalinkomst beskattas även inkomster av uthyrning av privatbostad. För näringsidkare görs en s.k. räntefördelning för att få en riktig fördelning av beskattningen av näringsidkares eget kapital mellan inkomstslagen kapital och näringsverksamhet. Avdrag i inkomstslaget kapital får göras på skuldräntor för lån på fastighet och andra lån, tomträttsavgäld, kapitalförluster samt vissa förvaltningskostnader. Skatten på kapitalinkomsten är proportionell med 30 procent. Om inkomsterna är större än utgifterna tas skatt ut på nettobeloppet. Är däremot utgifterna större än inkomsterna får man på motsvarande sätt en

skattereduktion. Det finns dock en begränsning som innebär att skattereduktionen i de fall underskottet överstiger 100 000 kronor endast görs med 21 procent för den överskjutande delen.

Arvs- och gåvobeskattnig

Riksdagen beslutade att de tidigare arvs- och gåvoskatterna skulle avskaffas den 1 januari 2005 (bet. 2004/05:SkU18, rskr. 2004/05:134 och 136). Utskottet anförde vid sitt tillstyrkande av regeringens förslag att utskottet liksom regeringen ansåg att det inte var möjligt att möta den kritik som riktats mot arvs- och gåvoskatten genom ändrade regler. Kostnaden för att administrera arvs- och gåvoskatten måste också sättas i relation till de intäkter som skatten ger. Mot denna bakgrund och för att underlätta generationsskiften i onoterade bolag ansåg såväl regeringen som utskottet att arvs- och gåvoskatten skulle slopas. Förmögenhetsskatten avskaffades den 1 januari 2007 (bet. 2007/08:SkU15, rskr. 2007/08:92). Utskottet anförde vid sitt tillstyrkande av regeringens förslag bl.a. att förmögenhetsskattens oenhetliga värderingsregler och många undantag skapade kryphål och uppmuntrade till skatteplanering, framför allt bland dem som hade stora kapitaltillgångar och resurser. Samtidigt hade många småhusägare kommit att betala förmögenhetsskatt på grund av snabbt stigande taxeringsvärden. Därför uppfattades förmögenhetsskatten som både godtycklig och orättvis.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del anför Vänsterpartiet att de vill se en reformerad kapitalinkomstbeskattnig. Vänsterpartiet föreslår därför bl.a. att utdelning och kapitalvinst från onoterade aktier beskattas med 30 procent.

Vänsterpartiet föreslår vidare att det i likhet med i många andra länder inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) ska införas en arvs- och gåvoskatt i Sverige. Skatten ska utformas så att den drar in 1 procent av det årliga arvs- och gåvoflödet men ska ha ett ganska stort fribelopp så att vanliga hushåll som äger sin bostad inte påverkas.

I partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Miljöpartiet att kapitalskatten höjs från 30 till 35 procent för att finansiera prioriterade satsningar på ett sätt som ökar den ekonomiska jämlikheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid ett flertal tillfällen avstyrkt förslag om att återinföra arvs- och gåvoskatten. Utskottet har bl.a. hänvisat till de förslag som regeringen lagt fram i syfte att öka den ekonomiska jämlikheten och till att skatten ansetts godtycklig, orättvis, ineffektiv och svåradministrerad. Med hänsyn till det

anförda är utskottet inte berett att nu tillstyrka förslagen om att återinföra en arvs- och gåvoskatt.

När det gäller förändringar på kapitalbeskattningens område konstaterar utskottet att sådana förändringar berör många människor och att det därför är viktigt att sådana förändringar sker varsamt och över tid.

Utskottet är därför inte berett att nu tillstyrka förslagen om en förändrad kapitalbeskattning. Motionsförslagen avstyrks därmed.

Kapitalvinst vid fastighetsförsäljning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en översyn av uppskovsreglerna vid fastighetsförsäljning.

Jämför avvikande mening 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

En kapitalvinst som uppkommer vid försäljning, byte och liknande överlåtelser av en tillgång beskattas utan hänsyn till hur länge tillgången har innehafts. Den allmänna skattesatsen för kapitalvinster är 30 procent. Till följd av kvoteringsregler som anger hur stor del av vinsten som ska tas upp till beskattning blir den faktiska beskattningen lägre för vissa slag av tillgångar. När det gäller fysiska personers avyttringar av privatbostadsfastigheter medför kvoteringen att 22 procent av kapitalvinsten beskattas. Av kapitalförlusten vid avyttring av en privatbostadsfastighet ska 50 procent dras av (45 kap. 33 § IL).

Vid avyttring av en fastighet beräknas kapitalvinsten som skillnaden mellan ersättningen för den avyttrade tillgången (försäljningspriset) minskad med utgifterna för avyttringen (försäljningsutgifterna) och omkostnadsbeloppet. Om den sålda fastigheten är en ersättningsbostad ska vinsten vid kapitalvinstberäkningen ökas med det uppskovsbelopp säljaren har fått. Som ersättning eller försäljningspris räknas det pris som avtalats mellan säljare och köpare. Utgifter för avyttringen ska avräknas från ersättningen och inte inräknas i omkostnadsbeloppet (44 kap. 13 § IL). Som försäljningsutgifter räknas mäklarutgifter och annan försäljningsprovision, advokatutgifter, utgifter för värdering av fastigheten och andra utgifter som säljaren har haft för försäljningen. De principer för kapitalvinstbeskattning av fastigheter som beskrivits ovan gäller också för bostadsrätter. Icke yrkesmässig avyttring av bostadsrätter beskattas alltså i kapital, medan yrkesmässig avyttring beskattas i näringsverksamhet.

För vinster från fysiska personers avyttringar av permanentbostäder i småhus och äkta bostadsrätter, dvs. i princip bostäder där avyttringen beskattas med 22 procents kapitalvinstskatt, kan uppskov med vinstbeskattningen beviljas om den avyttrade bostaden (ursprungsbostaden) ersätts med en annan bostad (ersättningsbostaden) inom en viss tid från avyttringen. Som villkor

gällde tidigare att både ursprungsbostaden och ersättningsbostaden skulle ligga i Sverige. Genom en lagändring hösten 2006 utvidgades uppskovsmöjligheten till att också avse bostäder som ligger i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). De nya bestämmelserna gäller för avyttringar fr.o.m. den 1 februari 2007, men får på begäran av den skattskyldige tillämpas även på avyttringar som skedde under tiden den 1 januari 2006–31 januari 2007. Samtidigt anpassades systemet för att göra det möjligt för Skatteverket att följa upp att obeskattade vinster på ersättningsfastigheter i utlandet återförs till beskattning i Sverige.

I samband med att den statliga fastighetsskatten på bostäder avskaffades 2008 och ersattes med en kommunal fastighetsavgift höjdes kapitalvinstskatten för privatbostäder från 20 till 22 procent av vinsten. Möjligheten att skjuta upp beskattningen av kapitalvinsten genom uppskov kvarstod, men nya uppskovsbelopp begränsades till högst 1,6 miljoner kronor. Vidare ändrades beräkningen av uppskovsbeloppets storlek när ersättningsbostaden var billigare. Möjligheten till fortsatt uppskov när en bostad övergår genom arv, testamente, gåva eller bodelning slopades med undantag för vissa övergångar inom familjen.

Som en del i finansieringen av omläggningen av bostadsbeskattningen var uppskovsbeloppen räntebelagda fr.o.m. 2009 års taxering genom att den som hade fått uppskov skulle ta upp en schablonintäkt i inkomstslaget kapital. Schablonintäkten beräknades till 1,67 procent av det uppskovsbelopp som fanns vid ingången av inkomståret. Skatten var sedan 30 procent av schablonintäkten. Skatten motsvarade därmed ca 0,5 procent av uppskovsbeloppet. Vidare sänktes taket för uppskovsbeloppet från 1,6 miljoner kronor till 1,45 miljoner kronor för avyttringar som skedde fr.o.m. den 1 januari 2010.

Den 1 januari 2017 beslutade riksdagen att enligt regeringens förslag införa tidsbegränsade förändringar av reglerna för uppskov med beskattning av kapitalvinsten. För försäljningar som genomförs under perioden den 21 juni 2016–30 juni 2020 slopades taket för uppskovsbeloppet vid försäljning av privatbostäder. Dessutom infördes samtidigt en ändring av metoden för att beräkna uppskovsbeloppet vid köp av en billigare bostad, som bl.a. innebär att uppskov alltid kan ges på någon del av vinsten. Denna beräkningsmetod är en återgång till det system som gällde fram till 2008. Syftet med ändringarna är att öka rörligheten på bostadsmarknaden. För att på längre sikt underlätta rörligheten på bostadsmarknaden beslutade riksdagen den 13 maj 2020 att enligt regeringens förslag göra en ändring i systemet med uppskov med beskattning av kapitalvinster vid avyttring av privatbostad genom att höja taket för uppskovsbeloppet från 1,45 miljoner kronor till 3 miljoner kronor för avyttringar som görs efter den 30 juni 2020.

För att öka utbudet av bostäder till försäljning och skapa flyttkedjor som underlättar rörligheten på bostadsmarknaden beslutade riksdagen den 25 november 2020 att enligt regeringens förslag avskaffa schablonintäkten på uppskovsbeloppet. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2021.

Motionen

I partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Miljöpartiet en översyn av uppskovsreglerna vid försäljning av bostad för att åstadkomma en större rörlighet på bostadsmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att reglerna om kapitalvinst vid fastighetsförsäljning har genomgått flera förändringar de senaste åren.

För att skapa ett effektivare utnyttjande av bostadsbeståndet ändrades den 1 januari 2017 metoden för beräkning av uppskovsbeloppet vid förvärv av en billigare ersättningsbostad.

För att öka rörligheten på bostadsmarknaden höjdes taket för uppskovsbeloppet för avyttringar som har skett efter den 30 juni 2020 från 1,45 miljoner kronor till 3 miljoner kronor den 1 juli 2020.

Vidare är schablonintäkten på uppskovsbeloppet sedan den 1 januari 2021 slopad eftersom den antogs kunna leda till inlåsnings effekter i oönskade boendesituationer och minskad ekonomisk möjlighet att köpa en ny bostad.

Utskottet konstaterar också att Skatteverket på regeringens uppdrag har redovisat flera förslag på ändringar av kapitalvinstbeskattningen av privatbostäder i memorian Förenklad beskattning och förbättrad service vid försäljning av privatbostadsfastigheter och privatbostadsrätter. Frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Med hänsyn till det anförda finner utskottet inte skäl att förorda om en översyn av uppskovsreglerna vid fastighetsförsäljning. Utskottet avstyrker därför motionsförslaget.

Fastighetsskatt och fastighetsavgift

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om att införa en statlig fastighetsskatt och om en utredning om att slopa fastighetsavgiften under vissa förutsättningar.

Jämför avvikande mening 2 (V) och 3 (C).

Fastighetsskatt

Den statliga fastighetsskatten betalas bl.a. för hyresfastigheter och industrifastigheter, enligt 1 och 3 §§ lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt. För hyresfastigheter är den statliga fastighetsskatten 0,4 procent av taxeringsvärdet för obebyggd tomtmark för hyreshus, bostäder som är taxerade som under uppförande och tillhörande tomtmark, tomtmark som är bebyggd enbart med en bostadsbyggnad som har en annan ägare (t.ex. arrendetomt) samt tomtmark som är bebyggd enbart med en bostadsbyggnad som saknar byggnadsvärde

(på grund av att byggnadsvärdet inte blir minst 50 000 kronor). Fastighets-skatten är 0,1 procent av taxeringsvärdet för alla byggnadsenheter med lokaler och tillhörande tomtmark. För ägarlägenheter är den statliga fastighetsskatten 1,0 procent av taxeringsvärdet för obebyggd tomtmark för ägarlägenheter, ägarlägenheter som är taxerade som under uppförande och tillhörande tomtmark, tomtmark som är bebyggd enbart med ägarlägenheter som har en annan ägare (t.ex. arrendetomt) samt tomtmark som är bebyggd enbart med ägarlägenheter som saknar byggnadsvärde (på grund av att byggnadsvärdet inte blir minst 50 000 kronor).

Fastighetsavgift

Den statliga fastighetsskatten på småhus och bostadsdelen i hyreshus ersattes den 1 januari 2008 av en kommunal fastighetsavgift (prop. 2007/08:27, bet. 2007/08:SkU10, rskr. 2007/08:90). För småhus bestämdes fastighetsavgiften till 6 000 kronor per värderingsenhet, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för bostadsdelen i hyreshus bestämdes till 1 200 kronor per bostadslägenhet, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften ska årligen räknas upp med utvecklingen av inkomstbasbeloppet. Uttaget av kommunal fastighetsavgift har begränsats för pensionärer och personer som får sjuk- eller aktivitetsersättning (prop. 2007/08:156, bet. 2008/09:SkU3). Genom riksdagens beslut hösten 2009 (prop. 2009/10:33, bet. 2009/10:SkU15) utvidgades systemet med kommunal fastighetsavgift den 1 januari 2010 så att det även omfattar fastigheter med småhus som saknar byggnadsvärde, dvs. hus för vilka värdet understiger 50 000 kronor, och tomtmark för småhus som är bebyggd med småhus på ofri grund, t.ex. bostadshus på en tomt som arrenderas. Utvidgningen finansierades genom att taket för uppskovsbelopp sänktes från 1,6 till 1,45 miljoner kronor den 1 januari 2010.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 5 och 6 i denna del föreslås att den kommunala fastighetsavgiften ska kompletteras med en statlig fastighetsskatt. Skatten ska tas ut med 1,5 procent på den del av taxeringsvärdet som överstiger 5 miljoner kronor och med 2,5 procent på den del av taxeringsvärdet som överstiger 7 miljoner kronor. Vidare anförs att dagens begränsningsregel, som innebär att pensionärer inte ska behöva betala mer än 4 procent av sin inkomst i avgift, ska utökas till att omfatta alla inkomster.

I partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 5 och 6 i denna del föreslås en utredning om att slopa fastighetsavgiften de första fem åren för den som för permanentboende tar över en byggnad som inte använts under en lång tid.

Utskottets ställningstagande

Fastighetsskatten avskaffades 2008 och ersattes med en kommunal fastighetsavgift. I samband med avskaffandet anförde utskottet bl.a. att skatten uppfattades som orättvis och saknade legitimitet. Vidare anförde utskottet att skatten genom sin utformning inte i tillräcklig grad beaktar principen om att skatt betalas efter bärkraft och att den i vissa fall gav upphov till likviditetsproblem (bet. 2007/08:SkU10).

Utskottet anser att dessa skäl fortfarande gör sig gällande och är därmed inte berett att tillstyrka förslag om att införa en statlig fastighetsskatt. Utskottet är heller inte berett att tillstyrka förslag om en utredning av möjligheten att under vissa förutsättningar slopa fastighetsavgiften. Motionsförslagen avstyrks därmed.

Andrahandsuthyrning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om ändrade regler för andrahandsuthyrning.

Jämför avvikande mening 3 (C).

Bakgrund

För att utnyttja det befintliga bostadsbeståndet mer effektivt och på så vis stimulera till en rörligare arbetsmarknad höjdes schablonavdraget för uthyrning av privatbostäder från 21 000 kronor till 40 000 kronor den 1 januari 2013 (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:FiU1, yttr. 2012/13:SkU1y). Den 1 februari 2013 började lagen (2012:978) om uthyrning av egen bostad att gälla. Den största nyheten med lagen är att den ger hyresvärderna och hyresgästen en större frihet att komma överens om hyran. Lagen gäller när en lägenhet hyrs för att användas som bostad under förutsättning att uthyrningen inte är en del av en näringsverksamhet. En person som hyr ut en bostad som han eller hon under en tid inte har behov av bedriver normalt inte näringsverksamhet. En person som hyr ut tre bostäder eller fler anses normalt bedriva näringsverksamhet. Om en person upplåter flera bostäder gäller lagen bara för den första upplåtelsen. För de senare gäller i stället reglerna i 12 kap. jordabalken (hyreslagen). De bostäder som hyrs ut enligt lagen kan t.ex. vara villor, bostadsrättslägenheter som hyrs ut av bostadsrättshavaren, möblerade och omöblerade rum eller ägarlägenheter. En uthyrning av en hyresrätt i andra hand omfattas dock inte av lagen.

Motionen

I partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del anför Centerpartiet att andrahandsuthyrning är viktig för en väl

fungerande bostadsmarknad. Centerpartiet föreslår därför liberalare skatte-regler för att det ska bli enklare och mer attraktivt för privatpersoner att bidra till fler tillgängliga bostäder på marknaden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Sverige ska ha en långsiktig och hållbar bostadspolitik för alla. En väl fungerande bostadsmarknad i hela landet är en viktig förut-sättning för människors trygghet och livskvalitet, och för en konkurrenskraftig ekonomi och tillväxt.

För att öka rörligheten på bostadsmarknaden höjdes taket den 1 juli 2020 för uppskovsbeloppet för avyttringar som har skett efter den 30 juni 2020 från 1,45 miljoner kronor till 3 miljoner kronor.

Regeringen beslutade i december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. utreda och lämna förslag på åtgärder för att underlätta för förstagångs-köpare på bostadsmarknaden (dir. 2020:125). Utredningen överlämnade i april 2022 sitt betänkande Startlån till förstagångsköpare av bostad (SOU 2022:12). Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen beslutade vidare i maj 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att överväga en utvidgning av systemet med ägarlägenheter och införandet av en lagreglerad modell för hyrköp av bostäder (dir. 2023:62). Syftet är att göra det möjligt för fler människor att äga sitt boende och att öka mångfalden av boendeformer i Sverige.

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna (Tidöavtalet) redovisas ett antal reformambitioner på skatteområdet som ska förverkligas under mandat-perioden. Regeringen har därför i april 2023 bl.a. remitterat ett förslag om att schablonavdraget vid uthyrning av privatbostadsfastigheter, privatbostäder och hyreslägenheter ska höjas från 40 000 kronor till 50 000 kronor för att stimulera till ökad uthyrning av bostäder och möjliggöra ett effektivt nyttjande av bostadsbeståndet.

Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionsförslaget.

Tilläggs-katt för företag i stora koncerner

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringen bedömning att det bör införas en tilläggs-katt för företag i stora koncerner.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att det bör införas bestämmelser i svensk rätt som motsvarar de materiella bestämmelserna i minimibeskattningsdirektivet, vars syfte är att uppnå en effektiv minimibeskattnings av enheter som ingår i

stora nationella eller multinationella koncerner. Bestämmelserna bör tas in i en särskild lag om tilläggsskatt.

Avsikten med det kommande förslaget är att införa rådets direktiv (EU) 2022/2523 om säkerställande av en global minimiskattenivå för multinationella koncerner och storskaliga nationella koncerner i unionen i svensk rätt genom en särskild lag, lagen om tilläggsskatt. Även nödvändiga bestämmelser om förfarandet kommer att införas. Ett syfte med bestämmelserna är att förhindra vinstförflyttning till jurisdiktioner med låg eller ingen beskattning. Direktivet bygger på de modellregler med tillhörande kommentar som OECD/G20:s inkluderande ramverk (IF) arbetat fram. Enligt det kommande förslaget ska nationella och multinationella koncerner med en årlig intäkt motsvarande minst 750 miljoner euro vara föremål för en effektiv skatt om minst 15 procent på en särskilt definierad skattebas. Regeringen beslutade den 31 augusti 2023 att inhämta Lagrådets yttrande och avser att under 2023 återkomma till riksdagen med ett förslag.

Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2024.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det bör införas bestämmelser i svensk rätt som motsvarar de materiella bestämmelserna i minimi-beskattningsdirektivet, vars syfte är att uppnå en effektiv minimibesättning av enheter som ingår i stora nationella eller multinationella koncerner.

Förenklad bolagsbeskattning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en tillfällig bankskatt, en beredskapsskatt, en tillfällig skatt på elbolagens övervinster och en förenklad bolagsbeskattning.

Jämför avvikande mening 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

Riskskatt för kreditinstitut

Den 1 januari 2022 infördes en riskskatt för kreditinstitut (bet. 2021/22:SkU11). Skattskyldigheten gäller för de kreditinstitut vars sammanlagda skulder vid beskattningsårets ingång överstiger ett visst gränsvärde. För utländska kreditinstitut beaktas endast skulder som kan hänföras till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige.

Tillfällig skatt på extraordinära vinster för vissa företag under 2023

För att försöka lindra de negativa konsekvenserna av de ökande energipriserna och de stora svängningarna på elmarknaden infördes den 1 januari 2023 en tillfällig skatt för vissa företag under 2023 (bet. 2022/23:SkU9). Den tillfälliga skatten på extraordinära vinster för vissa företag motsvarar det s.k. solidaritetsbidraget som ska betalas av företag inom den fossila sektorn som Europeiska kommissionen presenterat som ett av flera förslag för att hantera de hastigt ökande energipriserna (förordningen (EU) 2022/1854 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna).

Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter.

Den 1 mars 2023 infördes en tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter som motsvarar reglerna om ett tak för marknadsintäkter, som även det är en åtgärd enligt EU-förordningen om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (bet. 2022/23:FiU33). Den tillfälliga skatten innebär att elproducenter som producerar och säljer el från skattepliktiga kraftslag och har en realiserad intäkt över intäktstaket 1 957 kronor per megawattimme beskattas med 90 procent av intäkterna över 1 957 kronor per megawattimme. Endast el som framställdes under kalendermånaderna mars t.o.m. juni 2023 var skattepliktig enligt den nya lagen.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Socialdemokraterna att det införs en tillfällig skatt på bankernas räntenetto, dvs. den vinst som uppstår då ränteintäkterna överstiger räntekostnaderna. Förslaget innebär en tillfällig beskattning med 23 procent på den del av räntenettet som överstiger 150 procent av ett historiskt snitt.

Vidare föreslår Socialdemokraterna yrkandena 3 och 4 i denna del en beredskapsskatt för att finansiera försvaret. Skatten ska betalas av de som har störst bärkraft och särskilt angeläget är att se över 3:12-reglerna. Beredskapsskatten ska vara enkel att betala och administrera, svår att skatteplanera runt och bidra till finansieringen av försvaret.

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Vänsterpartiet att en ny tillfällig skatt på elbolagens övervinster införs för att motverka elbolagens övervinster och där pengarna ska återföras till hushållen.

Vidare föreslår Vänsterpartiet i yrkandena 5 och 6 i denna del att en tillfällig bankskatt på 50 procent av bankernas övervinster införs under perioden 2024–2026 och att den kan förlängas om den bristande konkurrensen kvarstår. Med övervinster avses den genomsnittliga övervinsten under de fem senaste åren.

I partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Centerpartiet en ny företagsform, s.k. mikroföretag, som gör det möjligt att enkelt pröva en affärsidé. Förslaget innebär en enklare

beskattning upp till en inkomst på 350 000 kronor baserad på företagets omsättning.

I partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Miljöpartiet en tillfällig skatt på bankernas övervinster. Skatten ska tas ut på räntenettet.

Utskottets ställningstagande

För att stärka de offentliga finanserna och hålla den offentliga skuldsättningen på en lägre nivå och därigenom skapa utrymme för att klara en framtida finansiell kris infördes den 1 januari 2022 en riskskatt för vissa systemviktiga kreditinstitut. För att komma till rätta med de höga energipriserna infördes en tillfällig skatt på elbolagens övervinster under perioden den 1 mars t.o.m. den 30 juni 2023.

Utskottet är med hänsyn till det anförda inte berett att nu förorda om ytterligare beskattning av bankernas respektive elbolagens övervinster.

Utskottet är heller inte berett att förorda om en beredskapsskatt eller en enklare beskattning av mikroföretag på de sätt som föreslagits.

Motionsförslagen avstyrks därför.

Sänkt skatt på bensin och diesel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om ändrad skatt på bensin och diesel för 2024 och om hur skatten ska bestämmas för 2025.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att avvisa regeringens bedömning och om att slopa den tillfälliga sänkningen av skatten på bensin och diesel som genomfördes 2023.

Jämför avvikande mening 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

Skatt på drivmedel

De svenska skattereglerna om energi- och koldioxidskatt på bränslen finns i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. Energiskatt och koldioxidskatt tas ut på drivmedel som bensin och diesel. Skattesatserna på drivmedel framgår av 2 kap. 1 § LSE. Enligt 2 kap. 1 b § LSE ska regeringen årligen före november månads utgång fastställa det kommande kalenderårets omräknade energi- och koldioxidskattesatser. Hur skattesatserna ska omräknas framgår av lagen om skatt på energi och de omräknade skattebeloppen fastställs i förordning. Sedan 1994 räknas energi- och koldioxidskattesatserna på bl.a. bensin och diesel om med hänsyn till förändringar i konsumentprisindex (KPI). För bensin och diesel beaktas sedan den 1 januari 2016 även

utvecklingen av bruttonationalprodukten (BNP) genom ett schabloniserat tillägg vid omräkningen. Under perioden den 1 juli–31 december 2019 räknades dock skattebeloppen för bensin och diesel om utan det schabloniserade tillägget (prop. 2018/19:94, bet. 2018/19:SkU22). Vidare har regeringen vid två tillfällen lämnat förslag om att den årliga BNP-indexeringen inte ska tillämpas, senast i proposition 2020/21:196 Pausad BNP-indexering av skatten på bensin och diesel för 2022. Riksdagen beslutade under 2022 om både permanenta och tillfälliga sänkningar av energiskatten på bensin och diesel för att möta de höga drivmedelspriserna (jfr prop. 2021/22:84, bet. 2021/22:SkU19, rskr. 2021/22:201 och prop. 2021/22:221, bet. 2021/22:FiU39, rskr. 2021/22:248).

Tillfälligt sänkt energiskatt på bensin och diesel från den 1 januari 2023

I proposition 2022/23:17 Tillfälligt sänkt skatt på drivmedel och sänkt skatt på bränslen i viss värmeproduktion konstaterade regeringen att indexomräkningen av skattesatserna för bensin och diesel enligt gällande regler skulle leda till markant ökade drivmedelspriser om inte de indexerade skattebeloppen sänktes. För att möta de höga drivmedelspriserna föreslog regeringen därför tillfälligt sänkt energiskatt på bensin och diesel med 80 öre per liter under 2023–2025 (med följdändringar för lågbeskattad olja). Regeringen bedömde samtidigt att långsiktiga styrsignaler genom bl.a. koldioxidprissättning och energibeskattningsregler är viktiga för att nå Sveriges långsiktiga ambitioner på klimat- och energiområdet. Det bedömdes därför lämpligt att de föreslagna sänkningarna endast ska vara tillfälliga och gälla under tre år. Regeringen anförde också att nivån på drivmedelsskatter dock kan komma att förändras om prisläget motiverar det. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:FiU1, rskr. 2022/23:51).

Propositionen

För att motverka ökade pumppriser och för att mildra inflationens konsekvenser gör regeringen bedömningen att energiskatten på bensin (miljöklass 1) bör 2024 sänkas med 1 krona och 31 öre per liter jämfört med den nivå som skulle ha gällt med nuvarande regler om indexomräkning. Summan av energi- och koldioxidskatten för sådan bensin blir då 60 öre lägre per liter 2024 än skatten 2023. Efter indexering av energi- och koldioxidskatten på övrig bensin bör energiskatten sänkas så att summan av energi- och koldioxidskatten blir 60 öre lägre per liter än skattenivån 2023. Energiskatten på alkylatbensin bör 2024 höjas med 10 öre per liter jämfört med den nivå som skulle ha gällt med nuvarande indexeringsregler för att inte riskera att skatten understiger EU:s minimiskattenivå.

Energiskatten på diesel (miljöklass 1) bör 2024 sänkas med 341 kronor per kubikmeter jämfört med den nivå som skulle ha gällt med nuvarande indexeringsregler. Efter en sådan sänkning kvarstår en tillräcklig marginal för att inte

riskera att skatten underskrider EU:s minimiskattenivå. Energiskatten på diesel i övriga miljöklasser bör ändras på motsvarande sätt. Skatten på s.k. märkt diesel bör sänkas så att den totala skatten understiger skatten för diesel i miljöklass 1, för att inte strida mot Rådets direktiv (95/60/EG) av den 27 november 1995 om märkning för beskattningsändamål av dieselbrännolja och fotogen som förutsätter att det är den lägst beskattade dieseln som ska förses med märk- och färgämne. Regeringen gör bedömningen att koldioxid-skatten på s.k. märkt diesel bör 2024 sänkas med 259 kronor per kubikmeter jämfört med den nivå som skulle ha gällt med nuvarande indexeringsregler.

Vidare gör regeringen bedömningen att för 2025 bör energi- och koldioxid-skatten på bensin och diesel och andra bränslen bestämmas utifrån en omräkning av skattesatserna från 2024 års nivåer. För bensin (utom alkylatbensin) bör dock de omräknade energiskattebeloppen sänkas med 60 öre per liter.

De energi- och koldioxidskattesatser som ska gälla för bränslen under 2024 och 2025 bör enligt regeringen framgå direkt av LSE.

Det kommande förslaget för 2024 bör träda i kraft den 1 januari 2024 och för 2025 den 1 januari 2025.

Regeringen lämnade den 19 oktober 2023 propositionen 2023/24:24 Sänkt skatt på bensin och diesel och sänkt skatt på jordbruksdiesel.

Motionerna

Regeringens bedömning om sänkt skatt på bensin och diesel avvisas av Socialdemokraterna i partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del, av Vänsterpartiet i partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del, av Centerpartiet i partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del och av Miljöpartiet i partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del.

I partimotion 2023/24:2733 yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) även att den sänkning av skatten på bensin och diesel som genomfördes i budgetpropositionen för 2023 dras tillbaka.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att skatten på bensin och diesel bör sänkas för att motverka ökade pumppriser och för att mildra inflationens konsekvenser. Utskottet tillstyrkte också regeringens förslag i samband med budgetpropositionen för 2023 att sänka energiskatten på bensin och diesel tillfälligt under tre år med 80 öre per liter utifrån de skattesatser som skulle ha gällt fr.o.m. den 1 januari 2023 (ytr. 2022/23:SkU1y). Utskottet konstaterade då att indexomräkningen av skattesatserna för bensin och diesel enligt gällande regler skulle ha lett till markant ökade drivmedelspriser om inte de indexerade skattebeloppen hade sänkts.

Mot denna bakgrund delar utskottet regeringens bedömning om ändrad skatt för bensin och diesel för 2024, om hur skatten ska bestämmas för 2025 och om att de skattesatser som ska gälla för bränslen under 2024 och 2025 bör framgå direkt av lagen om skatt på energi. Vidare avstyrker utskottet motionsförslagen i motsvarande delar.

Sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk samt kvartalsvis återbetalning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om att en utökad nedsättning av skatten på diesel inom jord- skogs- och vattenbruk bör gälla även under 2024 samt att en ansökan om återbetalning av skatten bör omfatta ett kalenderkvartal i stället för ett helår.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att avvisa regeringens bedömning samt om att nedsättningen av skatten ska ersättas med ett jordbruksavdrag.

Jämför avvikande mening 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

Tillfälligt sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk

En tillfälligt utökad nedsättning av koldioxid- och energiskatt på s.k. jordbruksdiesel infördes under 2022 mot bakgrund av att priset på flera viktiga insatsvaror inom jord-, skogs- och vattenbruksverksamheterna ökat kraftigt, inte minst på grund av kriget i Ukraina. Riksdagen beslutade därefter på förslag från regeringen att förlänga åtgärden t.o.m. den 31 december 2023 (prop. 2022/23:69, bet. 2022/23:SkU17, rskr. 2022/23:200). I juni 2023 beslutade riksdagen, med anledning av förändringar i de gruppundantagsförordningar som tillämpas bl.a. på energiområdet, en anpassning av nedsättningen av koldioxidskatten för jordbruksdieseln (prop. 2022/23:112, bet. 2022/23:SkU21, rskr. 2022/23:258).

SOU 2021:67 Vägen mot fossiloberoende jordbruk

Regeringen tillsatte under februari 2020 en utredning med uppdrag att föreslå åtgärder och styrmedel för att stödja en utveckling mot ett fossiloberoende jordbruk. Utredningen lämnade i juli 2021 sitt betänkande Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67). I betänkandet föreslås bl.a. att det införs ett jordbruksavdrag som baseras på företagets intäkter. Jordbruksavdraget ska omfatta företag inom jord-, skogs- och vattenbruk. Den andra delen av skatteväxlingen innebär en stegvis utfasning av den återbetalning av

energi- och koldioxidskatten på diesel som jord-, skogs- och vattenbruksföretag i dag kan ansöka om.

Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att en utökad nedsättning av koldioxid- och energiskatt på diesel som används i arbetsmaskiner och i skepp och vissa båtar i yrkesmässig jord-, skogs- och vattenbruksverksamhet bör gälla även för sådan förbrukning som sker under 2024. För sådan förbrukning som sker under 2024 bör återbetalning av koldioxidskatt beviljas med 2 456 kronor per kubikmeter och av energiskatt med 1 470 kronor per kubikmeter. Ansökan om återbetalning av skatt bör göras per kalenderkvartal. De kommande förslagen bör träda i kraft den 1 januari 2024.

Regeringen anför att en tillfälligt utökad nedsättning av koldioxid- och energiskatt på s.k. jordbruksdiesel infördes under 2022 mot bakgrund av att priset på flera viktiga insatsvaror inom jord-, skogs- och vattenbruksverksamheterna ökat kraftigt, inte minst på grund av kriget i Ukraina (prop. 2021/22:270, bet. 2021/22:FiU50, rskr. 2021/22:471). Åtgärden motiverades också av att upprätthålla och stärka svensk livsmedelsproduktion under den extraordinära situation som rådde på grund av händelserna i omvärlden. I budgetpropositionen för 2023 bedömde regeringen att dessa förhållanden kommer att kvarstå under hela 2023 (prop. 2022/23:1 s. 213 och 214. Riksdagen beslutade därefter på förslag från regeringen att förlänga åtgärden t.o.m. den 31 december 2023 (prop. 2022/23:69, bet. 2022/23:SkU17, rskr. 2022/23:200). I finansplanen till budgetpropositionen för 2023 anförde regeringen även att den kommer att verka för att skatten på jordbruksdiesel ska ligga på EU:s miniminivå under 2024 och 2025 (prop. 2022/23:1 s. 20).

Regeringen bedömer att konkurrenskraften inom svensk livsmedelsproduktion måste förbättras. Med anledning av detta, och mot bakgrund av att de förhållanden som motiverade åtgärden i första läget kvarstår, bedömer regeringen därför att en utökad nedsättning av skatten på jordbruksdiesel bör gälla även för sådan förbrukning som sker under 2024.

Vidare anför regeringen att livskraftiga företag inom främst jordbruket är en förutsättning för en motståndskraftig inhemsk livsmedelsproduktion. En övergång från återbetalning helårsvis till kvartalsvis återbetalning kan enligt regeringen stärka likviditeten hos näringsidkare inom de berörda sektorerna och på så vis förbättra deras förutsättningar att möta den rådande lågkonjunkturen och de stigande priserna på insatsvaror. Regeringen bedömer därför att reglerna om återbetalning av skatt bör ändras så att en ansökan om återbetalning omfattar en period om ett kalenderkvartal.

Regeringen lämnade den 19 oktober 2023 proposition 2023/24:24 Sänkt skatt på bensin och diesel och sänkt skatt på jordbruksdiesel.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 yrkandena 5 och 6 i denna del avvisar Nooshi Dadgostar m.fl. (V) regeringens bedömning om sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk.

I partimotion 2023/24:2733 yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att det nuvarande avdraget för jordbruksdiesel som gång på gång förlängts av regeringen görs om till ett teknikneutralt jordbruksavdrag som behandlar alla drivmedel lika, samt att detta avdrag permanentas.

I partimotion 2023/24:2689 yrkandena 3 och 4 i denna del avvisar Märta Stenevi m.fl. (MP) regeringens bedömning om sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk till förmån för ett jordbruksavdrag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att en tillfälligt utökad nedsättning av koldioxid- och energiskatt på s.k. jordbruksdiesel infördes under 2022 mot bakgrund av att priset på flera viktiga insatsvaror inom jord-, skogs- och vattenbruksverksamheterna ökat kraftigt och för att upprätthålla och stärka svensk livsmedelsproduktion under den extraordinära situation som rådde på grund av händelserna i omvärlden. Utskottet anser att konkurrenskraften inom svensk livsmedelsproduktion måste förbättras och konstaterar att de förhållanden som motiverade åtgärden i första läget alltså kvarstår.

Utskottet delar därför regeringens bedömning att en utökad nedsättning av skatten på jordbruksdiesel bör gälla även för sådan förbrukning som sker under 2024 samt att en ansökan om återbetalning av skatten bör omfatta ett kalenderkvartal i stället för ett helår.

Vidare konstaterar utskottet att betänkandet Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67) bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att denna beredning inte ska föregripas och är därmed inte berett att nu ställa sig bakom ett förslag om att införa ett jordbruksavdrag som ersätter dagens nedsättning av dieselskatten.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet de aktuella motionsförslagen.

Justerad skatt på naturgrus och avfall

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjd skatt på naturgrus och avfall för 2024, om hur skattebeloppen för 2025 och efterföljande kalenderår ska bestämmas för dessa skatter samt om att s.k. BNP-indexering ska tas bort för dessa skatter.

Propositionen

Regeringen föreslår att skattesatsen för skatt på naturgrus för 2024 ska vara 22 kronor per ton naturgrus. Skattesatsen för skatt på avfall för 2024 ska vara 725 kronor per ton avfall. För 2025 och efterföljande kalenderår ska skattebeloppen åter bestämmas genom omräkning utifrån KPI men med utgångspunkt i gällande skattesatser och förändringar i KPI mellan juni 2023 och juni året före det år som omräkningen avser. Det årliga schabloniserade tillägget om två procentenheter, s.k. BNP-indexering, ska tas bort för båda dessa skatter. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Skattesatserna för naturgrus och avfall omräknas årligen dels med beaktande av förändring av KPI, dels med ett schabloniserat tillägg om två procentenheter, s.k. BNP-indexering. Motivet vid införandet av BNP-indexeringen av skatterna för naturgrus och avfall var att öka skatternas miljöstyrande effekt genom att låta priset hålla ungefär jämna steg med den reala inkomstökningen. Regeringen anför att inget tyder på att de externa negativa effekterna av brutet naturgrus eller deponerat avfall ökar i takt med inkomstutvecklingen. Detta innebär att skattesatserna årligen höjs utan att höjningen motiveras av motsvarande ökat behov av miljöstyrning. Enligt regeringen kan det därför anses vara mer lämpligt att med jämna mellanrum se över skattesatserna och då överväga om förändringar är styrningsmässigt motiverade. Regeringen föreslår därför att BNP-indexeringen av skatterna på naturgrus respektive avfall slopas.

En realvärdesäkring av skattesatserna inför 2024 baserat på 2023 års skattebelopp omräknat med förändringen av KPI mellan juni 2022 och juni 2023 (9,31 procent) skulle resultera i en skattesats för naturgrusskatt om 21 kronor per ton naturgrus (19 kronor \cdot 1,0931) respektive en skattesats för avfallsskatt om 693 kronor per ton deponerat skattepliktigt avfall (634 kronor \cdot 1,0931). Regeringen anser att det är nödvändigt att skattesatserna höjs 2024 utöver vad en realvärdesäkring innebär, för att skatternas miljöstyrande effekt ska stärkas. Regeringen föreslår därför att skattesatserna för naturgrus och avfall ska höjas till 22 kronor per ton brutet naturgrus respektive 725 kronor per ton deponerat skattepliktigt avfall för år 2024.

Vidare föreslår regeringen att årtalen i respektive indexeringsbestämmelse justeras som en följd av att skattesatserna för 2024 regleras direkt i lagtext. Det innebär att omräkning ska ske för kalenderår 2025 och framåt, samt att basåret i respektive bestämmelse ändras till 2023.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att den miljöstyrande effekten av skatterna på naturgrus och avfall stärks. Vidare delar utskottet regeringens bedömning att BNP-indexeringen av skatterna bör slopas eftersom det är mer lämpligt att se över skatten på naturgrus och avfall med jämna mellanrum och då överväga om förändringar är motiverade ur ett miljöstyrande perspektiv.

Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag till förändringar av beskattningen av naturgrus och avfall.

Avskaffad skatt på plastbärkassar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att avskaffa skatten på plastbärkassar.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att behålla skatten på plastbärkassar.

Jämför avvikande mening 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Propositionen

Regeringen föreslår att skatten på plastbärkassar avskaffas genom att lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar upphävs. Lagen om upphävande av lagen om skatt på plastbärkassar föreslås träda i kraft den 1 november 2024. Vidare föreslår regeringen som en följdändring att hänvisningar till lagen om skatt på plastbärkassar tas bort i skatteförfarandelagen (2011:1244), lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och tullagen (2016:253). Ändringar i dessa lagar föreslås träda i kraft den 1 november 2024.

I 2023 års ekonomiska vårproposition angavs att regeringen inför budgetpropositionen för 2024 avser att remittera ett förslag om att avskaffa eller kraftigt sänka skatten på plastbärkassar (prop. 2022/23:100 s. 21). I april 2023 remitterades promemorian Förslag om sänkt skatt på plastbärkassar inför budgetpropositionen 2024. Skatten infördes i mars 2020 i syfte att uppnå EU:s förbrukningsmål för plastbärkassar. Förbrukningsmålen tillkom 2015 med hänvisning till att förbrukningsnivån för plastbärkassar i EU bedömdes leda till stor nedskräpning och därmed förorening av miljön samt till ett ineffektivt utnyttjande av resurser (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/720 av den 29 april 2015 om ändring av direktiv 94/62/EG när det gäller att minska förbrukningen av tunna plastbärkassar, skäl 2). Regeringen anför att minskad förbrukning av plastbärkassar innebär i vissa fall en övergång till andra typer av bärkassar, bl.a. pappersbärkassar. Produktion av pappersbärkassar kräver typiskt sett högre energi- och vattenförbrukning än produktion av plastbärkassar. Även om skatten bedöms bidra till att minska användningen av plastbärkassar, bedöms den alltså samtidigt kunna leda till ökad resursförbrukning.

År 2021 var förbrukningen 14 tunna plastbärkassar per person och 2022 var förbrukningen 17 tunna plastbärkassar. Det visar att förbrukningen med god marginal understiger EU:s förbrukningsmål på 40 tunna plastbärkassar per person och år. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att EU:s förbrukningsmål uppnås även utan en skatt på plastbärkassar. Skatten bedöms därmed

inte vara nödvändig för att uppnå förbrukningsmålet, samtidigt som skatten har vissa negativa effekter, såsom administrativa kostnader för myndigheter och skattskyldiga och dessutom kan leda till ökad resursförbrukning. Regeringen föreslår därför att skatten på plastbärkassar avskaffas.

Vidare föreslår regeringen att hänvisningar till lagen om skatt på plastbärkassar tas bort i skatteförfarandelagen, lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och tullagen eftersom de inte längre skulle fylla någon funktion.

Motionerna

Regeringens förslag om avskaffad skatt på plastbärkassar avvisas av Socialdemokraterna i partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del, av Vänsterpartiet i partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del, av Centerpartiet i partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del och av Miljöpartiet i partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att skatten på platsbärkassar infördes 2020 i syfte att uppnå EU:s förbrukningsmål för plastbärkassar. Regeringen gör bedömningen att EU:s förbrukningsmål uppnås även utan en skatt på plastbärkassar och att skatten därmed inte bedöms vara nödvändig för att uppnå förbrukningsmålet, samtidigt som skatten har vissa negativa effekter såsom administrativa kostnader för myndigheter och skattskyldiga och dessutom kan leda till ökad resursförbrukning. Utskottet delar denna bedömning.

Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet regeringens förslag om att avskaffa skatten på plastbärkassar och avstyrker de aktuella motionsförslagen.

Befrielse från energiskatt på el för infångning av koldioxid

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om att el för infångning av koldioxid (s.k. CCS) bör få delvis befrielse från energiskatt.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att elektrisk kraft som förbrukas i utrustning för den process genom vilken koldioxid avskiljs ur rökgaser i en industri- anläggning, eller i en anläggning för produktion av värme eller elektrisk kraft

eller en kombination av dessa, bör få delvis befrielse från energiskatt. Energiskatt bör tas ut med 0,6 öre per kilowattimme för den elektriska kraft som förbrukas i sådan utrustning för infångning av koldioxid (s.k. CCS-installation). Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 oktober 2024.

Regeringen anför att kompletterande åtgärder som bidrar till negativa utsläpp av växthusgaser behövs för att nå klimatmålen. Avskiljning och geologisk lagring av koldioxid, förkortad CCS, kan fungera både som en utsläppminskande åtgärd och som en kompletterande åtgärd för att åstadkomma s.k. negativa utsläpp. I syfte att främja etableringen av CCS i Sverige samt för att skapa mer lika skatterättsliga villkor mellan aktörerna i industriell verksamhet och andra som kan tänkas installera CCS-teknik bör elektrisk kraft som förbrukas i en CCS-installation få befrielse från energiskatt ned till 0,6 öre per kilowattimme, vilket är den nivå som gäller för el som förbrukas i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. En sådan nedsättning bör gälla el som förbrukas i en CCS-installation om den infångade koldioxiden transporterats till en lagringsplats där den injekterats i en underjordisk geologisk formation för permanent förvaring.

I dagsläget finns inte någon fullskalig kommersiell CCS-installation i drift i Sverige. Bedömningen är att sådana installationer kommer att tas i drift först under 2026.

Regeringen avser att under våren 2024 återkomma till riksdagen med ett förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning om att el för infångning av koldioxid bör få delvis befrielse från energiskatt för att främja etableringen av CCS i Sverige samt för att skapa mer lika skatterättsliga villkor mellan aktörerna i industriell verksamhet och andra som kan tänkas installera CCS-teknik.

Ändrade vägavgifter inom Eurovinjettsamarbetet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om ändrade vägavgifter inom Eurovinjettsamarbetet och om sänkningar av fordonsskatten.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att vägavgiften fr.o.m. tidigast den 1 januari 2025 bör differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass samtidigt som en begränsad höjning av avgiftsnivåerna genomförs. Från och med den 26 mars 2027 bör vägavgiftsplikten utvidgas till att omfatta även tunga godsfordon och vissa fordonskombinationer med en totalvikt under 12 ton. Avgift för dessa

fordon bör tas ut med en tredjedels lägre belopp. För dieseldrivna tunga lastbilar som blir vägavgiftspliktiga 2027 bör fordonsskatten sänkas till 300 kronor i anslutning till att avgiftsplikten utvidgas. Om en sådan lastbil har draganordning för påhängsvagn bör skatten i stället sänkas till 1 000 kronor. De kommande förslagen bör träda i kraft de dagar som regeringen bestämmer.

Sverige är sedan den 1 januari 1998 anslutet till ett mellanstatligt samarbete i form av ett gemensamt uttag av vägavgift för tunga godstransporter vid användandet av vissa vägar, kallat Eurovinjettsamarbetet. På EU-nivå regleras uttag av vägavgifter i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/62/EG av den 17 juni 1999 om avgifter för fordon för användningen av väginfrastrukturer, kallat Eurovinjettdirektivet. Eurovinjettdirektivet ändrades under 2022. De ändringar som nu är aktuella innebär i huvudsak att vägavgifter för tunga fordon ska differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass samt att möjligheten att under vissa förutsättningar endast ta ut vägavgift för tunga godsfordon med en högsta tillåten totalvikt på minst 12 ton upphör fr.o.m. den 26 mars 2027.

Regeringen undertecknade den 29 mars 2023 ett protokoll om ändring i det avtal som reglerar uttaget av vägavgift inom Eurovinjettsamarbetet. Protokollet innebär i huvudsak att avgiften differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass och att en generell men begränsad höjning av avgiftsnivåerna samtidigt genomförs. För de fordon som blir avgiftspliktiga fr.o.m. den 26 mars 2027 kommer vägavgift att tas ut med en tredjedels lägre belopp. Samtliga samarbetsländer behöver ratificera protokollet för att det ska träda i kraft.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag och samtidigt inhämta riksdagens godkännande av protokollet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar de ändringar som gjorts i det s.k. Eurovinjettdirektivet under 2022 och delar regeringens bedömning om ändrade vägavgifter inom Eurovinjettsamarbetet och om sänkningar av fordonsskatten.

Fordons- och vägskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en utredning och ändringar av reglerna om fordons- och vägskatt.

Jämför avvikande mening 2 (V) och 3 (C).

Bakgrund och gällande rätt

Eurovinjett

Eurovinjettdirektivet (1999/62/EG) reglerar hur skatter och avgifter för bl.a. användandet av vägar får utformas inom EU. Bestämmelserna gäller endast för motorfordon eller ledade motorfordonskombinationer som uteslutande är avsedda för godstransporter på väg och med en högsta tillåten bruttovikt av mer än 3,5 ton. Direktivet kräver inte att medlemsstaterna inför vägavgifter eller vägtullar, men om sådana tas ut måste direktivets bestämmelser följas. Enligt direktivet kan två eller flera medlemsstater samarbeta för att införa ett gemensamt vägavgiftssystem.

Sverige är sedan den 1 januari 1998 tillsammans med ett antal andra EU-länder anslutet till Eurovinjettsamarbetet. Det innebär ett gemensamt uttag av tidsbaserade vägavgifter för tunga godstransporter med en totalvikt på minst 12 ton vid användandet av vissa vägar. I maj 2017 lämnade kommissionen förslag till reviderat Eurovinjettdirektiv, och i februari 2022 antogs ändringsdirektivet (direktiv (EU) 2022/362). Medlemsstaterna ska senast den 25 mars 2024 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa ändringsdirektivet.

Förutom de ändringar som nämns i regeringens bedömning om ändrade vägavgifter inom Eurovinjettsamarbetet innebär ändringarna i direktivet bl.a. att systemet med tidsbaserade vägavgifter (vinjetter), med vissa undantag, kommer att fasas ut för tunga fordon i det transeuropeiska transportnätets stamnät inom åtta år efter det att direktivet trätt i kraft. Medlemsstater som tillämpar ett gemensamt system med vinjetter, såsom Eurovinjettfördraget, kommer att ha ytterligare två år på sig att anpassa eller avskaffa systemet.

Medlemsstaterna kommer också att ha möjlighet att inrätta ett kombinerat avgiftssystem för tunga fordon, eller för vissa typer av tunga fordon, som kombinerar avstånds- och tidsbaserade element och integrerar de två differentieringssystemen (ett nytt system baserat på koldioxidutsläpp och det befintliga systemet baserat på euroklasser).

Vidare utvidgas direktivets tillämpningsområde till att omfatta andra tunga fordon än sådana som är avsedda för godstransport och även lätta fordon, inklusive personbilar. Som en grundläggande princip för vägavgifter behåller dock medlemsstaterna friheten att tillämpa vägtullar och vägavgifter för olika fordonskategorier, såsom tunga fordon, tunga lastbilar, bussar, lätta fordon, lätta kommersiella fordon, minibussar och personbilar.

Utredning om nytt miljöstyrande system

I den sakpolitiska överenskommelse som Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet träffade våren 2019 anfördes att dagens Eurovinjettavgift för godstransporter skulle behållas så länge som möjligt och att ett nytt miljöstyrande system skulle utredas. Regeringen beslutade den 16 april 2020 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att analysera utformningen av ett nytt miljöstyrande system som ett alternativ till den nuvarande

Eurovinjettavgiften för godstransporter på väg som kan bidra till att miljö- och klimatmålen nås, användas för uttag av skatt och bidra till förbättrad kontroll av yrkestrafikens regelefterlevnad (dir. 2020:38).

Utredningen om ett nytt miljöstyrande system för godstransporter på väg överlämnade den 31 mars 2022 sitt betänkande Godstransporter på väg – vissa frågeställningar kring ett nytt miljöstyrande system (SOU 2022:13) till regeringen. Utredningen förordar ett avståndsbaserat system som alternativ till det nuvarande tidsbaserade systemet eftersom utredningen anser att ett avståndsbaserat system är det enda alternativ som uppfyller de syften och krav som uppställs i kommittédirektiven. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Premie för miljölastbilar

Trafikanalys fick 2018 ett uppdrag från regeringen att analysera hur introduktionen av tunga fordon med låga utsläpp skulle kunna främjas. I uppdraget ingick att analysera om det finns behov av ytterligare styrmedel för att ställa om flottan av tunga fossildrivna fordon så att utsläppen av växthusgaser kan minska enligt klimatmålet för inrikes transporter. För att ställa om fordonsflottan av tunga fossildrivna fordon föreslog Trafikanalys i Styrmedel för tunga miljövänliga lastbilar (rapport 2019:2) att en ny miljölastbilspremie skulle införas. Trafikanalys anförde att en förändrad drivmedelsbeskattning inte är lämplig vid ett strikt fokus på just lastbilar, att en koldioxiddifferentierad kilometerskatt tills vidare hindras av europeisk lagstiftning och att en förhöjd skatt på lastbilar med sämre klimategenskaper inte bedöms möjlig på marknadsmässig grund.

Regeringen beslutade den 13 augusti 2020 om en miljöpremie som ska främja introduktionen av miljölastbilar och eldrivna arbetsmaskiner. Beslutet bygger på ett modifierat underlag utifrån Trafikanalys förslag om en miljölastbilspremie.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att en avståndsbaserad skatt på godstransporter på väg ska införas. I motionens yrkanden 5 och 6 i denna del lämnas även förslag om att förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar ska utredas. Vänsterpartiet anser att det angeläget att arbetet med en reform av vägtrafikbeskattning redan nu inleds för att möta en ökad elektrifiering av vägtrafiken med stärkt regional rättvisa.

I partimotion 2023/24:2733 yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att fordonsskatten ska fördubblas för tunga fordon, över 3,5 ton, som drivs av fossila bränslen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att ett reviderat Eurovinjettdirektiv antogs av medlemsstaterna i februari 2022 som bl.a. innebär att systemet med tidsbaserade vägavgifter (vinjetter), med vissa undantag, kommer att fasas ut för tunga fordon i det transeuropeiska transportnätets stomnät inom åtta år efter det att direktivet trätt i kraft. Medlemsstater som tillämpar ett gemensamt system med vinjetter, såsom Eurovinjettfördraget, kommer att ha ytterligare två år på sig att anpassa eller avskaffa systemet. Vidare utvidgas direktivets tillämpningsområde till att omfatta andra tunga fordon än sådana som är avsedda för godstransport och även lätta fordon, inklusive personbilar.

Utskottet konstaterar vidare att betänkandet Godstransporter på väg – vissa frågeställningar kring ett nytt miljöstyrande system (SOU 2022:13), där utredningen förordar ett avståndsbaserat system som alternativ till det nuvarande tidsbaserade systemet, för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsförslagen om införande av avståndsbaserad väglitageskatt och om utredning av förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar.

Vidare konstaterar utskottet att Trafikanalys efter en analys av hur introduktionen av tunga fordon med låga utsläpp skulle kunna främjas, föreslog att en miljölåstbilspremie skulle införas och anförde att en förhöjd skatt på lastbilar med sämre klimategenskaper inte bedömdes vara möjligt på marknadsmässig grund. En miljölåstbilspremie infördes också 2020.

Utskottet är därför inte berett att nu ställa sig bakom förslaget om en fördubblad fordonsskatt för tunga fordon som drivs av fossila bränslen och avstyrker därmed motionsförslaget.

Justerad skatt på tobak och nikotin

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om att skatten på tobak och nikotin bör justeras. Utskottet avstyrker motionsförslagen om att avslå regeringens bedömning om sänkt skatt på tobakssnus.

Jämför avvikande mening 3 (C) och 4 (MP).

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att skatten på cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak och övrig tobak bör höjas med ca 9 procent. Skatten på tobakssnus bör sänkas med ca 20 procent. Skatten på e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter bör årligen räknas om utifrån förändringar i konsumentprisindex. De kommande förslagen bör träda i kraft den 1 november 2024.

Tobaks- och nikotinskatterna är i dag generellt uppbyggda så att produkter beskattas utifrån farlighet. Produkter som bedöms vara hälsofarliga beskattas och ju större hälsofaran är, desto högre är skatten. I proposition 2021/22:245 föreslogs en höjning av tobaksskatten fr.o.m. den 1 januari 2023 och en mindre höjning fr.o.m. den 1 januari 2024. Förslagen antogs av riksdagen den 13 december 2022 (bet. 2022/23:FiU1, rskr. 2022/23:51). De skattenivåer som föreslogs i propositionen baserades på prognoser över förväntade förändringar i konsumentprisindex (KPI). Det visade sig dock att den faktiska ökningen av KPI blev större än prognoserna. Detta har medfört att skattenivåerna för 2024 är lägre än de skattesatser som hade gällt om inget förslag om höjning hade lämnats och skattesatserna i stället hade räknats om utifrån den faktiska förändringen i KPI enligt ordinarie regler. Regeringen anser att det därför finns skäl att höja skatten på cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak och övrig tobak med ca 9 procent.

Skatten på tobakssnus är i dag klart lägre än skatten på cigaretter och röktobak, eftersom cigaretter och röktobak bedöms utgöra en större hälsofara. Regeringen gör bedömningen att denna skillnad bör återspeglas ytterligare i skattesatserna och att det därför finns skäl att sänka skatten på tobakssnus med ca 20 procent. Vidare gör regeringen bedömningen att skattesatserna för e-vätskor, andra nikotinhaltiga produkter (exempelvis tobaksfritt snus) och tuggtobak ligger på en lämplig nivå i dag. Det bedöms dock finnas skäl att skatten på e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter årligen ska räknas om utifrån förändringar i KPI, vilket redan i dag sker för tobaksprodukter. Syftet är att den inbördes relationen mellan de olika skatterna ska bibehållas över tid.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag.

Motionerna

Regeringens bedömning om sänkt skatt på tobakssnus avvisas av Centerpartiet i partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. yrkandena 5 och 6 i denna del och av Miljöpartiet i partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. yrkandena 3 och 4 i denna del.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att det finns skäl att höja skatten på cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak och övrig tobak. När det gäller tobakssnus instämmer utskottet med regeringen att skillnaden i hälsofara mellan tobakssnus och cigaretter och röktobak bör återspeglas ytterligare i skattesatserna. Utskottet delar även regeringens bedömning att skatten på e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter årligen bör räknas om utifrån förändringar i konsumentprisindex.

Utskottet delar därmed regeringens bedömning om att skatten på tobak och nikotin bör justeras och avstyrker motionsförslagen om att avslå regeringens bedömning om sänkt skatt på tobakssnus.

Höjd spelskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att skatten på spel bör höjas.

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en översyn av enhetligheten i skatten på spel i samband med att spelskatten höjs.

Jämför avvikande mening 3 (C).

Bakgrund och gällande rätt

Spelmarknaden i Sverige omreglerades den 1 januari 2019. En ny spelreglering infördes då bl.a. genom införande av spellagen (2018:1138). I samband med omregleringen av spelmarknaden infördes lagen (2018:1139) om skatt på spel (LSS).

Spelsskatt betalas till staten för sådant licenspliktigt spel som tillhandahålls av en licenshavare enligt spellagen (1 § LSS). Av 2 § LSS framgår dock att från spelsskatt undantas spel enligt 6 kap. i spellagen. Det innebär att spelsskatt inte tas ut på licenspliktiga spel som är förbehållna allmännyttiga ändamål. Spel som anordnas med licens enligt andra kapitel i spellagen, dvs. på den konkurrensutsatta spelmarknaden och de delar av marknaden där staten har behållit sin monopolställning, beskattas således oavsett vem som är licenshavare för spelet. Det gäller bl.a. kasinospel, onlinebingo, penningautomater och värdeautomater. Spelsskatt ska betalas med 18 procent av behållningen för en beskattningsperiod (9 § LSS).

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att punktskatten på spel bör höjas från 18 till 22 procent av behållningen för varje beskattningsperiod. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 juli 2024.

Regeringen anför att en höjning av skatten på spel bör vara välvägd för att undvika att det uppstår en stor negativ påverkan på andelen spel hos de företag som har licens för spel i Sverige. Av propositionen En omreglerad spelmarknad framgår att en skatt på drygt 20 procent kan anses vara förenlig med ett syfte att uppnå en kanaliseringsgrad, dvs. den andel av svenskars spelande som sker inom licenssystemet, på minst 90 procent (prop. 2017/18:220 s. 258). I den propositionen föreslogs emellertid en lägre skattnivå av försiktighets skull. Den nuvarande skattesatsen på 18 procent har gällt sedan den svenska spelmarknaden omreglerades 2019. Spelmarknaden har sedan dess stabiliserats och kanaliseringen har ökat betydligt. Därtill har åtgärder vidtagits, som trädde i kraft den 1 juli 2023, för att stänga ute olicensierat spel från den svenska marknaden (prop. 2022/23:33). Skälen för försiktighet vid sättandet av skattnivån bör således inte vara lika starka nu som vid omregleringen. En höjning från 18 till 22 procent bedöms mot denna

bakgrund vara till en lämplig nivå för att förstärka finansieringen av statlig verksamhet, utan att det leder till en för stor påverkan på företagen och skattebasens storlek.

Regeringen avser att under våren 2024 återkomma till riksdagen med ett förslag.

Motionen

I partimotion 2023/24:2733 yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) en översyn av enhetligheten i skatten på spel i samband med att spelskatten höjs, och att översynen ska ha särskild inriktning på att sänka skatten för trav och relaterade verksamheter och på att höja skatten på exempelvis nätcasinoverksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att spelskatten bör höjas för att förstärka finansieringen av statlig verksamhet utan att det leder till en för stor påverkan på företagen och skattebasens storlek. Utskottet är dock inte berett att nu ställa sig bakom förslaget om en översyn av enhetligheten i skatten på spel i samband med höjningen.

Mot denna bakgrund delar utskottet regeringens bedömning om att en höjning av spelskatten till 22 procent är en lämplig nivå och avstyrker motionsförslaget.

Energi- och koldioxidskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om ändringar av reglerna om energi- och koldioxidskatt.

Jämför avvikande mening 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

Energiskattedirektivet och LSE

Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (energiskattedirektivet) är ett unionsgemensamt ramverk för hur medlemsstaterna ska utforma sin nationella beskattning av bränslen och el. Grundregeln är att bränslen och el ska beskattas. Direktivet anger minimiskattenivåer vid yrkesmässig respektive icke yrkesmässig användning. Samtidigt innehåller

direktivet krav på obligatorisk skattebefrielse i vissa situationer samt möjligheter för medlemsstaterna att ge skattenedsättning eller fullständig skattebefrielse i andra situationer.

De svenska skattereglerna om energi- och koldioxidskatt finns i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. Bestämmelser om vilka bränslen som är skattepliktiga i fråga om energiskatt och koldioxidskatt finns i 2 kap. 1, 1 a, 3 och 4 §§ LSE. Energi- och koldioxidskattesatserna för fossila bränslen framgår av 2 kap. 1 § LSE. Sedan 1994 ska energiskattesatserna för el samt energi- och koldioxidskattesatserna för fossila bränslen omräknas årligen med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen i form av historiska prispförändringar i konsumentprisindex (KPI-omräkning).

Skattesatserna för gasol och naturgas framgår av 2 kap. 1 § första stycket 4 respektive 5 LSE. När dessa produkter förbrukas för drift av motordrivna fordon, fartyg eller luftfartyg tas ingen energiskatt ut.

Slopade koldioxidskatt på bränsle i kraftvärme- och värmeverk inom EU ETS

Den 1 januari 2023 slopades koldioxidskatten på bränsle som förbrukas i kraftvärmeproduktion eller i annan värmeproduktion för framställning av värme i en anläggning inom utsläppshandelssystemet EU ETS (prop. 2022/23:17, bet. 2022/23:FiU1, rskr. 2022/23:51). Vidare befriades råttalolja som förbrukas i kraftvärmeproduktion eller i annan värmeproduktion för framställning av värme i en anläggning inom utsläppshandelssystemet från energiskatt med ett belopp som motsvarar den koldioxidskatt som tas ut på s.k. lågbeskattad olja.

I propositionen anförde regeringen att det krävs åtgärder för att förbättra lönsamheten inom elproduktion i kraftvärmeverk. Regeringen konstaterade att även om den kortsiktiga effekten på elproduktionen förväntades vara begränsad med anledning av förslaget, kunde en relativt liten ökning av elproduktionen från kraftvärmeverk ändå leda till tydlig prispåverkan på grossistmarknaden för el. På längre sikt kan förslaget enligt regeringen möjliggöra ytterligare produktion av el, t.ex. genom att investeringar görs i nya eller befintliga kraftvärmeanläggningar. Samtidigt kvarstår styrningen mot minskade utsläpp av växthusgaser genom att anläggningarna omfattas av EU ETS.

Regeringen konstaterade också att även koldioxidskatt på skattepliktiga bioljor omfattas av regeringens förslag.

Avskaffad skattebefrielse för vissa biobränslen för uppvärmning

Grundförutsättningarna för att kunna ge statligt stöd till skydd för miljön är att stödet har en stimulans effekt, att det är nödvändigt och att det är proportionellt. Ett stöd som ges för bränslen som framställts av biomassa får kompensera endast för merkostnaderna för framställningen av bränslet i förhållande till det

fossila bränsle som ersätts. Om stödet överstiger merkostnaderna för framställningen av biobränslet uppstår s.k. överkompensation.

Sveriges statsstödsgodkännande för skattebefrielse för animaliska och vegetabiliska fetter och oljor, icke-syntetisk metanol, fettsyrametylestrar (FAME) och vissa andra blandningar av estrar och glycerol samt biogas för uppvärmning (SA.49893) löpte ut den 31 december 2020, och regeringen gjorde bedömningen att det inte var möjligt att få ett förnyat godkännande. Skattebefrielsen avskaffades genom att riksdagen antog regeringens förslag i samband med beslutet om statens budget för 2021 (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:FiU1, rskr. 2020/21:63).

Skattebefrielse för biogas och biogasol

Under 2020 godkände EU-kommissionen en tioårig förlängning av Sveriges skattebefrielser för biogas och biogasol. Kommissionens godkännanden överklagades dock till EU-domstolens första instans tribunalen. Den 21 december 2022 ogiltigförklarade tribunalen Sveriges statsstödsgodkännande om skattebefrielse för biogas och biogasol (T-626/20). I domen fastslår tribunalen att kommissionen borde ha inlett ett s.k. formellt granskningsförfarande för att kunna besluta om Sveriges skattebefrielser. En sådan granskning innebär bl.a. att olika intressenter får chansen att lämna synpunkter på stödet innan ett beslut fattas. Domen handlar alltså inte om huruvida de svenska skattebefrielserna är förenliga med EU:s statsstödsregler. Domen överklagades inte.

Regeringen anför i ett pressmeddelande från den 6 mars 2023 att ambitionen är att så snabbt som möjligt få nya godkännanden för skattebefrielserna på plats.

Skatt på solel

El som förbrukas i Sverige är skattepliktig om inte annat följer av 11 kap. 2 § LSE (11 kap. 1 § LSE). El är dock inte skattepliktig om den

- har framställts i en anläggning med en sammanlagd installerad generator-effekt av mindre än 100 kW
- har framställts av någon som förfogar över en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 100 kW och
- inte har överförts till ett koncessionspliktigt nät.

För att undantaget från skatteplikt ska gälla måste alla förutsättningar vara uppfyllda. För el som framställs från sol ska kraven om den installerade generatoreffekten i stället motsvaras av 500 kW installerad topp effekt (11 kap. 2 § LSE). Skatterättsnämnden har lämnat ett förhandsbesked om solceller som ska installeras på sammanbyggda huskroppar där de olika solcellsenheterna ska kopplas till olika uttagpunkter. Nämnden bedömde att solcellerna är att anse som en enda anläggning (SRN 24-18/I).

För den el som framställs av aktörer, vars sammanlagda produktionskapacitet överskrider gränsen i undantaget men där elen uppfyller överföringskravet och kravet på de individuella anläggningarnas storlek, infördes den 1 juli 2017 en ny skattenedsättning. Skattenedsättningen innebär att energiskatten på förnybar el, inklusive solet, som framställs i små anläggningar på den plats där elen förbrukas, sänktes till 0,5 öre per kilowattimme på egenproducerad förnybar el (prop. 2016/17:141, bet. 2016/17:SkU30, rskr. 2016/17:267). Skattebefrielsen uppnås genom ett avdrag för energiskatt på berörd el. Sedan den 1 juli 2021 får man full avdragsrätt för energiskatten på el som uppfyller de ovan nämnda kraven (prop. 2020/21:113, bet. 2020/21:SkU25, rskr. 2020/21:294).

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att koldioxidskatt på bränsle inom EU ETS ska återinföras.

I partimotion 2023/24:2733 yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att skattebefrielsen för biogas ska återinföras och att motsvarande stödinsatser inom ramen för undantagen från EU:s statsstödsregler ska genomföras på kort sikt. I motionens yrkanden 5 och 6 i denna del lämnas även förslag om att skatten på solet för eget bruk ska avskaffas, att nedsättningen av energiskatt på naturgas och gasol som används som drivmedel ska tas bort och att skatten på bioolja ska avskaffas.

I partimotion 2023/24:2689 yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Märta Stenevi m.fl. (MP) att den koldioxidskatt på kraft- och värmeverk som regeringen tog bort ska återinföras, för att koldioxidskatten bidrar till att minska utsläppen inom sektorn. I motionens yrkanden 3 och 4 i denna del lämnas även förslag om att 500 kW-gränsen för skattebefrielse för egenanvänd el ska slopas för att gränsen i dag utgör ett hinder för utbyggnaden av större solanläggningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att koldioxidskatten på bränsle som förbrukas i kraftvärmeproduktion eller i annan värmeproduktion för framställning av värme i en anläggning inom utsläppshandelssystemet EU ETS slopades fr.o.m. den 1 januari 2023. Slopandet omfattade även koldioxidskatt på skattepliktiga biooljor. Utskottet angav vid beredningen att långsiktiga och förutsägbara spelregler är en förutsättning för att investeringar som möjliggör mer elproduktion från kraftvärmens ska komma till stånd, och utskottet delade regeringens bedömning att det krävs åtgärder för att förbättra lönsamheten inom elproduktion i kraftvärmeverk. Utskottet ansåg att det behövdes åtgärder för att mildra den pågående elkrisen och konstaterade samtidigt att det med regeringens förslag kvarstod styrning mot minskade utsläpp av växthusgaser genom att anläggningarna omfattas av EU ETS. Utskottet tillstyrkte mot denna

bakgrund regeringens förslag (ytr. 2022/23:SkU1y). Utskottet avstyrkte också i samma yttrande motionsförslag om att återinföra skattebefrielse för biooljor.

Utskottet har inte ändrat inställning och finner därmed inte någon anledning att tillstyrka förslag om att slopa skatten på biooljor och om att koldioxidskatt på bränsle i kraftvärme- och värmeverk inom EU ETS ska återinföras. Motionsförslagen avstyrks därmed.

När det gäller skatt på solel konstaterar utskottet att reglerna ändrades 2021 när det befintliga undantaget från skatteplikt för egenproduktion av el utvidgades genom en höjning av effektgränsen till 500 kW för el som framställs från sol (från tidigare 255 kW) och genom att den befintliga skattenedsättningen i form av avdrag i deklarationen för egenproducerad förnybar el, inklusive solel, utvidgades till fullständig skattebefrielse.

Utskottet anser att de effektgränser som för närvarande finns för undantag från skatteplikt för egenproduktion av el, samt för skattenedsättning i form av avdrag, är väl avvägda och avstyrker därmed motionsförslagen om att skatten på solel för eget bruk ska avskaffas.

När det gäller skattebefrielsen för biogas konstaterar utskottet att Sveriges statsstödsgodkännande om skattebefrielse för biogas och biogasol ogiltigförklarades av EU-domstolens första instans tribunalen och att regeringen har anfört att ambitionen är att så snabbt som möjligt få nya godkännanden för skattebefrielserna på plats.

Utskottet är därför inte berett att nu ställa sig bakom förslag om att skattebefrielsen för biogas ska återinföras och att motsvarande stödsatser inom ramen för undantagen från EU:s statsstödsregler ska genomföras på kort sikt, och avstyrker därmed motionsförslagen.

Slutligen konstaterar utskottet att det ovan har tillstyrkt regeringens förslag till prioriteringar inom skattepolitiken inklusive energiskatten på drivmedel.

Utskottet avstyrker mot denna bakgrund motionsförslaget om avskaffad nedsättning av energiskatt på naturgas och gasol.

Övriga punktskatter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om ändrad flygskatt, om att återinföra den avskaffade avfallsförbränningsskatten och om att införa en antibiotikaskatt på kött och en ny bekämpningsmedelskatt.

Jämför avvikande mening 2 (V) och 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

Flygskatt

En punktskatt på flygresor infördes i Sverige den 1 april 2018 och bestämmelserna om skatten finns i lagen (2017:1200) om skatt på flygresor (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18:FiU1, rskr. 2017/18:54). Skatten har utformats som en skatt på kommersiella flygresor som ska betalas för passagerare som reser från en flygplats i Sverige i ett flygplan som är godkänt för fler än tio passagerare. Det flygföretag som utför flygningen är skattskyldigt. Skyldigheten att betala skatt inträder när flygplanet lyfter från en flygplats i Sverige. Skatten tas ut med olika nivåer beroende på om passageraren reser till en slutdestination i ett land som ligger helt inom Europa, helt eller delvis i en annan världsdel än Europa med ett avstånd om högst 6 000 kilometer från Arlanda flygplats eller i en annan världsdel än Europa med ett avstånd längre än 6 000 kilometer från Arlanda flygplats. Vidare ska det göras en årlig omräkning av skattesatserna för kalenderåret 2019 och efterföljande kalenderår grundad på faktiska förändringar i KPI. Sedan den 1 januari 2023 är skattesatserna 69, 288 eller 461 kronor per passagerare, beroende på vilket land som är flygresans slutdestination.

Riksdagen biföll den 12 december 2018 två reservationer till finansutskottets förslag till riksdagsbeslut vid behandlingen av regeringens förslag i proposition 2018/19:1 Förslag till statens budget för 2019, finansplan och skattefrågor. Riksdagen tillkännagav för regeringen att den skulle återkomma med ett förslag om att avskaffa flygskatten den 1 juli 2019. Regeringen gjorde dock i propositionen Vårändringsbudget för 2019 (prop. 2018/19:99) bedömningen att flygskatten bör behållas.

Den slojade avfallsförbränningskatten

Den 1 april 2020 trädde lagen (2019:1274) om skatt på avfall som förbränns, i kraft. Syftet med skatten var att på lång sikt uppnå en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering i enlighet med avfallshierarkin, att uppfylla målet om att Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet och bli världens första fossilfria välfärdsland samt att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären.

Avfallsförbränningskatten byggde liksom avfallsskatten på en netto-beskattningsmodell som innebar att skatt togs ut för det avfall som fördes in till en avfallsförbrännings- eller samförbränningsanläggning och avdrag för skatten fick göras för det avfall eller ämne eller föremål som hade upphört att vara avfall och som fördes ut från samma anläggning. Skatten uppgick till 125 kronor per ton avfall.

Skatteverket utvärderade avfallsförbränningskattens effekter och överlämnade sin utvärdering till regeringen den 1 oktober 2021 (Fi2021/03213). I utvärderingen konstaterade Skatteverket att skatten inte på ett verkningfullt och kostnadseffektivt sätt styrde mot en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering.

I budgetpropositionen för 2023 föreslog regeringen att avfallsförbrännings-skatten skulle avskaffas den 1 januari 2023. Regeringen konstaterade att kraftvärme bidrar till planerbar och stabil elförsörjning i Sverige och att avfallsförbrännings-skatten har lett till att en del kraftvärme- och värmeverk har reviderat sina återinvesterings- och nyinvesteringsplaner redan ett år efter skattens införande. Eftersom avfallsförbrännings-skatten inte på ett verkningfullt och kostnadseffektivt sätt styrde mot sina syften och samtidigt riskerade att på sikt leda till en minskad kraftvärmeproduktion föreslog regeringen att den skulle avskaffas. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:FiU1, rskr. 2022/23:51).

Skatt på bekämpningsmedel

Enligt lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel ska skatt betalas med 34 kronor för varje helt kilo verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet. Syftet med skatten på bekämpningsmedel är att minska användningen av sådana medel av hälso- och miljöskäl. Skatten betalas när bekämpningsmedel omsätts eller tas i anspråk inom landet. Med bekämpningsmedel avses ämnen eller beredningar som är avsedda att användas till skydd mot egendomsskador eller olägenheter för människors hälsa, försakad av växter, djur, bakterier eller virus. Skattskyldig är den som inom landet yrkesmässigt tillverkar bekämpningsmedel eller från ett annat land för in eller tar emot bekämpningsmedel för yrkesmässig återförsäljning eller för egen yrkesmässig användning inom landet.

Regeringen tillsatte i juni 2016 utredningen Skatt på tungmetaller och andra hälso- och miljöfarliga ämnen samt översyn av bekämpningsmedelsskatten (dir. 2016:53). Utredningen överlämnade i december 2017 sitt betänkande Skatt på kadmium i vissa produkter och kemiska växtskyddsmedel (SOU 2017:102) till regeringen. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Antibiotika

Regeringen gav den 25 maj 2021 en särskild utredare uppdraget att beskriva och utvärdera Sveriges arbete med att få till stånd en mer ansvarsfull och minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt och vid behov föreslå åtgärder för att effektivisera och utveckla arbetet.

Den 1 augusti 2022 överlämnade utredningen sitt betänkande Friska djur behöver inte antibiotika – bättre verkan genom internationell påverkan (SOU 2022:43) till regeringen. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Den 1 april 2023 trädde också nya bestämmelser i kraft om övervakning av antibiotikaanvändning för behandling av djur, som ska komplettera två nya EU-förordningar på djurläkemedelsområdet. Enligt regeringen är det av stor vikt att den ansvarsfulla användningen av antibiotika för behandling av djur i Sverige fortsätter och att antimikrobiell resistens förebyggs. För att säkerställa

att dessa mål nås är övervakning av antibiotikaanvändningen ett betydelsefullt verktyg (prop. 2022/23:13, bet. 2022/23:MJU5, rskr. 2022/23:135).

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) en progressiv flygbeskattning som innebär att resenärerna betalar mer skatt ju mer de flyger. I motionens yrkanden 5 och 6 i denna del lämnas även förslag om att den avskaffade avfallsförbränningsskatten ska återinföras och att en ny bekämpningsmedelsskatt som differentieras utifrån bekämpningsmedlens olika miljö- och hälsorisker ska införas.

I partimotion 2023/24:2689 yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Märta Stenevi m.fl. (MP) att flygskatten ska dubbleras för att flyget ska bära mer av sina klimatkostnader. I motionens yrkanden 3 och 4 i denna del lämnas även förslag om att en antibiotikaskatt införs på kött för att motverka en ohållbart hög användning av antibiotika. Motionärerna anför att eftersom svenska jordbrukare använder sig av förhållandevis lite antibiotika kommer det svenska jordbruket att gynnas framför importerat kött som produceras med en större användning antibiotika.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser ett införande av en progressiv eller fördubblad flygskatt inte är rätt verktyg för att nå Sveriges klimatpolitiska mål. Enligt utskottets bedömning skulle en sådan förändring riskera att hämma utvecklingen av svenska arbetstillfällen och svensk ekonomisk tillväxt.

När det gäller avfallsförbränningsskatten delade utskottet vid skattens slopande regeringens bedömning att skatten inte på ett verkningsfullt och kostnadseffektivt sätt styrde mot sina syften samtidigt som detta riskerade att få en negativ påverkan på effektsituationen (yttr. 2022/23:SkU1y).

Utskottet finner därmed inte någon anledning att ställa sig bakom ett förslag om att återinföra avfallsförbränningsskatten.

Vidare konstaterar utskottet när det gäller bekämpningsmedelsskatten att regeringen tillsatte en utredning 2016 med uppgift att bl.a. göra en översyn av bekämpningsmedelsskatten och att utredningens betänkande Skatt på kadmium i vissa produkter och kemiska växtskyddsmedel (SOU 2017:102) för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att denna beredning inte ska föregripas.

Slutligen när det gäller antibiotikaanvändning i djurhållningen konstaterar utskottet att regeringen 2021 tillsatte en utredning med uppdraget att beskriva och utvärdera Sveriges arbete med att få till stånd en mer ansvarsfull och minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt och vid behov föreslå åtgärder för att effektivisera och utveckla arbetet. Utredningens betänkande lämnades 2022 och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet anser att denna beredning inte ska föregripas. Vidare konstaterar utskottet att bestämmelser om förbättrad övervakning av antibiotikaanvändning för behandling av djur nyligen beslutats av riksdagen.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsförslagen i motsvarande delar.

Höjd omsättningsgräns för mervärdesskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att omsättningsgränsen för undantag från mervärdesskatt bör höjas till 120 000 kronor.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att omsättningsgränsen för undantag från mervärdesskatt bör höjas från 80 000 kronor till 120 000 kronor per kalenderår.

Regeringen anför att det är angeläget att förbättra villkoren för de allra minsta företagen. Ett sätt att göra detta är att höja omsättningsgränsen för undantag från mervärdesskatt. En höjning av omsättningsgränsen underlättar för små företag som inte längre behöver ta ut och redovisa mervärdesskatt på sin försäljning. Höjningen ligger inom ramen för det som är tillåtet enligt EU:s direktiv 2006/112/EG (mervärdesskattedirektivet), med hänsyn till de ändringar som beslutades under våren 2020 vad gäller den särskilda ordningen för små företag (direktiv 2020/285/EU) och som får tillämpas av medlemsstaterna från den 1 januari 2025.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag med ett ikraftträdande den 1 januari 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att omsättningsgränsen för undantag från mervärdesskatt bör höjas till 120 000 kronor för att förbättra villkoren för de allra minsta företagen.

Nya mervärdesskatteregler för små företag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att nya mervärdesskatteregler för små företag bör införas för att skapa lika villkor för små företag i EU.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att omsättningsgränsen för undantag från mervärdesskatt bör få tillämpas av beskattningsbara personer som är etablerade i andra EU-länder. På motsvarande sätt bör beskattningsbara personer som är etablerade i Sverige få möjlighet att tillämpa omsättningsgränsen i andra EU-länder.

Under våren 2020 beslutades inom EU ändringar i direktiv 2006/112/EG (mervärdesskattedirektivet) som innebär att beskattningsbara personer ska kunna tillämpa undantag från skatteplikt i ett EU-land där de inte är etablerade (direktiv 2020/285/EU). Syftet är att skapa lika villkor för små företag oavsett var de är etablerade inom EU och att minska den administrativa bördan för dessa företag. Reglerna i direktivet ska vara genomförda av medlemsstaterna den 1 januari 2025.

Regeringen avser att återkomma med ett förslag med ett ikraftträdande den 1 januari 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att de nya reglerna i mervärdesskattedirektivet som syftar till att skapa lika villkor för små företag i EU och minska den administrativa bördan för dem bör införas i mervärdesskattelagen. Omsättningsgränsen för undantag från mervärdesskatt bör därför få tillämpas av beskattningsbara personer som är etablerade i andra EU länder. Beskattningsbara personer som är etablerade i Sverige bör på motsvarande sätt få möjlighet att tillämpa omsättningsgränsen i andra länder.

Ändrade mervärdesskatteregler för vissa tjänster och för konstverk

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att mervärdesskattereglerna bör ändras för vissa tjänster och för konstverk.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att vissa virtuella evenemang och aktiviteter bör beskattas i Sverige om köparen är en icke beskattningsbar person som är bosatt eller stadigvarande vistas här. Detsamma gäller om köparen är en beskattningsbar person som har sätet för sin ekonomiska verksamhet här. Den reducerade skattesatsen om 12 procent vid försäljning av konstverk bör gälla oavsett vem som säljer konstverket. Den reducerade skattesatsen får dock inte tillämpas samtidigt som reglerna om vinstmarginalbeskattning. Beskattningsbara återförsäljares möjlighet att tillämpa vinstmarginalbeskattning vid

försäljning av konstverk, samlarföremål och antikviteter bör därför enligt regeringen begränsas.

Under våren 2020 beslutades ändringar i direktiv 2006/112/EG (mervärdesskattedirektivet) när det gäller platsen för tillhandahållande av vissa tjänster samt vilka skattesatser som får tillämpas (direktiv 2022/542/EU). Ändringarna innebär att tjänster som avser virtuella evenemang och aktiviteter som är kulturella, konstnärliga, idrottsliga, vetenskapliga, pedagogiska, av underhållningskaraktär eller liknande, ska beskattas i det land där de konsumeras. Ändringarna innebär också att samma skattesats måste gälla vid all försäljning av konstverk och att reglerna om vinstmarginalbeskattning inte får tillämpas vid försäljning av konstverk, samlarföremål eller antikviteter om en reducerad skattesats har tillämpats på varorna. Syftet är att uppnå en större konkurrensneutralitet mellan medlemsstaterna vid handel med konstverk, samlarföremål och antikviteter. Reglerna i direktivet ska vara genomförda av medlemsstaterna den 1 januari 2025.

Regeringen avser att återkomma med ett förslag med ett ikraftträdande den 1 januari 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att de svenska mervärdesskattereglerna bör anpassas till mervärdesskattedirektivet när det gäller platsen för tillhandahållande av vissa tjänster. Utskottet delar också bedömningen att reglerna om reducerad skattesats för konstverk och vinstmarginalbeskattning anpassas till ändringarna i direktivet.

Skattesatser och undantag från mervärdesskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en sänkt mervärdesskattesats för vissa reparationer, om undantag från mervärdesskatt för solpaneler och om att frågan om undantag från mervärdesskatt för återbrukat byggmaterial ska utredas.

Jämför avvikande mening 2 (V) och 4 (MP).

Bakgrund och gällande rätt

Reglerna för mervärdesskatt är i stor utsträckning harmoniserade inom EU. Grunden för regelverket finns huvudsakligen i EU:s direktiv 2006/112/EG (mervärdesskattedirektivet). I direktivet regleras bl.a. undantag från mervärdesskatt som medlemsstaterna får införa och undantag som medlemsstaterna är skyldiga att införa. I direktivet finns även bestämmelser om skattesatser och bestämmelser om vilka leveranser av varor och tillhandahållanden av tjänster som medlemsstaterna får tillämpa s.k. reducerade skattesatser på.

Medlemsstaterna är skyldiga att genomföra mervärdesskattedirektivets regler i den nationella rätten. I Sverige har det skett främst genom mervärdesskattelagen (2023:200).

Normalskattesatsen för mervärdesskatt är 25 procent, och den är tillämplig om inte annat anges i mervärdesskattelagen. Dessutom tillämpas två reducerade skattesatser på 6 procent respektive 12 procent.

När det gäller reparationer av cyklar, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne sänktes mervärdesskattesatsen från 25 procent till 12 procent den 1 januari 2017. Den 1 juli 2022 sänktes skattesatsen ytterligare från 12 procent till 6 procent. Syftet var att förstärka de befintliga incitamenten i mervärdesskattesystemet för att få fler att laga och ändra redan tillverkade varor i stället för att köpa nytt. För att öka enhetligheten i mervärdesskattesystemet höjdes mervärdesskattesatsen på dessa reparationer åter till 12 procent den 1 april 2023 (prop. 2022/23:35, bet. 2022/23:SkU7, rskr. 2022/23:130).

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 yrkandena 5 och 6 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att sänkt mervärdesskatt på reparationer ska återinföras.

I partimotion 2023/24:2689 yrkandena 3 och 4 i denna del föreslår Märta Stenevi m.fl. (MP) att mervärdesskatten på reparationer av cyklar, hushållsapparater, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne återigen ska sänkas från 12 procent till 6 procent. I motionens yrkanden 3 och 4 i denna del lämnas även förslag om att mervärdesskatten ska tas bort på solpaneler och att frågan om mervärdesskattefrihet för återbrukat material utreds med syfte att gynna cirkularitet och återbruk av överblivet byggmaterial och rivningsmaterial.

Utskottets ställningstagande

Vid beredningen av regeringens proposition 2022/23:35 om höjd mervärdesskatt för vissa reparationer ansåg utskottet i likhet med regeringen att mervärdesskatten är en effektiv skatt som bör värnas som intäktskälla för staten och att utgångspunkten därför bör vara enhetlig mervärdesskatt och tillämpning av normalskattesatsen (bet. 2022/23:SkU7). Utskottet delade även regeringens bedömning att effekten är liten när det gäller frågan om förslaget att höja skattesatsen från 6 till 12 procent styr bort från en mer cirkulär ekonomi. Utskottet tillstyrkte förslaget och avstyrkte motionsförslagen om att inte höja skattesatsen.

Utskottet gör nu ingen annan bedömning vad gäller utgångspunkten för skattesatsstrukturen på mervärdesskatteområdet. Utskottet avstyrker därför motionsförslagen.

Offentliga sektorns skatteintäkter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens inkomstberäkning för 2024 och preliminära inkomstberäkningar för 2025 och 2026 och avstyrker motionsförslagen om att godkänna Socialdemokraternas, Vänsterpartiets, Centerpartiets respektive Miljöpartiets inkomstberäkningar.

Jämför avvikande mening 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Propositionen

Regeringen föreslår (punkterna 4 och 5) att riksdagen godkänner den beräkning av statsbudgetens inkomster för 2024 som regeringen redovisar och de preliminära inkomstberäkningar som regeringen redovisar för 2025 och 2026.

Motionerna

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina partimotioner att riksdagen godkänner den inkomstberäkning som redovisas i respektive motion. Sådana yrkanden framställs i partimotionerna 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkandena 3 och 4, 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 5 och 6, 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 5 och 6 och 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 3 och 4.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i de föregående avsnitten tillstyrkt regeringens förslag och godtagit de bedömningar och övriga ställningstaganden som regeringen redovisat. Utskottet tillstyrker att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för 2024 och de preliminära beräkningarna av statsbudgetens inkomster för 2025 och 2026 godkänns. Motionärernas inkomstberäkningar avstyrks.

Stockholm den 7 november 2023

På skatteutskottets vägnar

Per Söderlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Söderlund (SD), Hanna Westerén (S), Eric Westroth (SD), Patrik Björck (S), Fredrik Ahlstedt (M), David Lång (SD), Mathias Tegnér (S), Marie Nicholson (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Bo Broman (SD), Linus Lakso (MP), Martin Melin (L), Sofie Eriksson (S), Crister Carlsson (M), Peder Björk (S) och Anders Karlsson (C).

Avvikande meningar

1. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2024 (S)

Hanna Westerén (S), Patrik Björck (S), Mathias Tegnér (S), Sofie Eriksson (S) och Peder Björk (S) anför:

Socialdemokraternas budgetförslag visar hur politiken kan ta sig an de samhällsproblem som kommer att prägla Sverige de närmaste åren. En handlingskraftig politik för att ta Sverige starkare ur lågkonjunkturen, för att stötta vanliga familjer under kostnadskrisen, för att öka investeringarna för fler jobb och högre tillväxt, för att säkra välfärden och för att fortsätta samhällets gemensamma kamp mot brottsligheten.

Socialdemokraterna avvisar förslaget till skattereduktion för arbetsinkomster. Socialdemokraterna föreslår en justerad avtrappning av jobbskatteavdraget för höginkomsttagare och att den i dag befintliga avtrappningen av jobbskatteavdraget blir brantare och helt upphör vid inkomster över 1,2 miljoner kronor om året. Avtrappningen föreslås ha samma startpunkt som i dag.

Socialdemokraterna föreslår ett system med en rättvis skattesänkning för vanligt folk. Skattesänkningen omfattar samtliga förvärvsinkomster, och innebär som mest en skattesänkning på 1 900 kronor per år. Skattesänkningen riktas mot låg- och medelinkomsttagare och trappas av vid höga inkomster.

Socialdemokraterna föreslår att skatteflyktan helt ska slutas inom gällande skatteregler genom en förstärkt skattereduktion för dem som uppstår sjuk- och aktivitetsersättning

Socialdemokraterna avvisar förslaget om ett tillfälligt höjt tak för rotavdraget och föreslår ett reformerat rotavdrag med höjd subventionsgrad inom ramen för rotavdraget för tjänster som bidrar till energieffektivisering. Det kan t.ex. handla om installation av bergvärme, vattenburen värme, tilläggsisolering m.m. Dessa energieffektiviserande åtgärder föreslås få en höjd subventionsgrad till 50 procent samtidigt som subventionsgraden sänks för övriga rotarbeten.

Socialdemokraterna godtar förslaget om höjd jämförelseränta.

Socialdemokraterna föreslår en tillfällig skatt på bankernas räntenetto, dvs. den vinst som uppstår då ränteintäkterna överstiger räntekostnaderna. Förslaget innebär en tillfällig beskattning med 23 procent på den del av räntenettet som överstiger 150 procent av ett historiskt snitt.

Socialdemokraterna föreslår också att det införs en beredskapsskatt för att finansiera försvaret. Skatten ska betalas av de som har störst bärkraft och särskilt angeläget är att se över 3:12-reglerna. Beredskapsskatten ska vara enkel att betala och administrera, svår att skatteplanera runt och bidra till finansieringen av försvaret.

Socialdemokraterna avvisar skattejusteringen på bensin och diesel till förmån för det egna förslaget om en tankrabatt.

Vidare avvisar Socialdemokraterna förslaget om att avskaffa skatten på plastbärkassar.

Med detta föreslår vi att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Socialdemokraternas förslag. Vi står bakom den inkomstberäkning och den preliminära inkomstberäkning som redovisas i partimotion 2023/24:2654. Riksdagen bör bifalla yrkandena 3 och 4 i partimotion 2023/24:2654.

2. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2024 (V)

Ilona Szatmári Waldau (V) anför:

En politik för hållbar tillväxt, ökad jämlikhet och full sysselsättning behöver understödjas av en hög kvalitet i välfärdstjänster och effektiva försäkrings-system. Skatterna fyller i detta hänseende flera viktiga funktioner. De ska vara en stabil finansiering av offentliga investeringar, utbildning och en aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik. Därtill bör de jämna ut inkomster, konsumtion och sparande mellan olika inkomstgrupper.

Vänsterpartiet avvisar förslaget om ett nytt jobbskatteavdrag och föreslår att jobbskatteavdraget trappas av på inkomster över 45 000 kronor för att vara helt utfasat på månadsinkomster över 100 000 kronor i månaden.

Vänsterpartiet föreslår vidare att det införs en ny skatt på fem procentenheter på månadsinkomster över 62 000 kronor.

Vänsterpartiet föreslår att skattekylyftan sluts för alla inkomster, t.ex. sjuk- och rehabiliteringspenning, a-kassa och föräldraförsäkring. Detta innebär sänkt skatt för grupper med små ekonomiska marginaler.

Vänsterpartiet föreslår också att det införs en skattereduktion på 25 procent av den avgift en person betalar i fackföreningsavgift.

Vänsterpartiet avvisar förslagen om höjt tak för rotavdraget och ett slopat gemensamt tak för rut- och rotavdrag.

När det gäller rotavdraget föreslår Vänsterpartiet att det avskaffas eftersom avdraget i praktiken innebär att låg- och medelinkomsttagare subventionerar höginkomsttagares städhjälp. Av samma skäl bör rotavdraget inte finnas som en permanent skattereduktion utan bör avskaffas, men behållas som en konjunkturåtgärd de närmaste åren.

Dagens regelverk för reseavdragen bör enligt Vänsterpartiet ersättas med ett färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag. Till skillnad mot dagens system som gynnar bilresor i storstadsregioner, skulle ett färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag behandla alla reseslag neutralt och utjämna regionala skillnader. Ett avståndsbaserat och färdmedelsneutralt reseavdrag är ett effektivt styrmedel för att sänka växthusgasutsläppen vid arbetspendling. Ett sådant regelverk skulle också minska det utbredda fusket som finns i dagens system.

När det gäller pensionärer födda 1957 stöder Vänsterpartiet regeringens förslag om att kompensation ska utbetalas för den inbetalda högre skatten.

Vänsterpartiet förutsätter att 57-orna kompenseras med ränta och att regeringen snarast återkommer med formerna för hur återbetalningen ska ske.

Vänsterpartiet söker mandat för en genomgripande skattereform som ska skapa ett enhetligt, rättvist och legitimt skattesystem som kan bidra till en långsiktig och stabil finansiering av välfärden. Det mest prioriterade området att komma till rätta med är den urholkade kapitalbeskattningen och den extremt ojämna förmögenhetsfördelningen.

För att motverka elbolagens övervinster vill Vänsterpartiet införa en ny tillfällig skatt där pengarna ska återföras till hushållen.

Vänsterpartiet föreslår vidare att det i likhet med i många andra länder inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) ska införas en arvs- och gåvoskatt i Sverige. Skatten ska utformas så att den drar in 1 procent av det årliga arvs- och gåvoflödet men ska ha ett ganska stort fribelopp så att vanliga hushåll som äger sin bostad inte påverkas.

Vänsterpartiet vill se en reformerad kapitalinkomstbeskattning, och föreslår därför bl.a. att utdelning och kapitalvinst från onoterade aktier beskattas med 30 procent.

Vänsterpartiet menar att den huvudsakliga effekten av reformen av de s.k. 3:12-reglerna 2006 blev en omfattande inkomstomvandling för höginkomsttagare och ökade möjligheter till skatteplanering för de som tjänar mest. Vänsterpartiet föreslår därför att utdelningar och kapitalvinster från fåmansbolag beskattas med 30 procent och att utdelningsutrymmet begränsas genom att gränobeloppet och det lönebaserade utrymmet sänks. Vidare föreslås att det sparade utdelningsutrymmet begränsas genom en årsspärr och att uppräkningsräntan sänks.

Vänsterpartiet föreslår att ett tak om 2 miljoner kronor införs för sparande på investeringssparkontot. Allt sparande utöver taket ska enligt förslaget beskattas med den vanliga skatten på kapitalinkomster.

Den kommunala fastighetsavgiften bör kompletteras med en statlig fastighetsskatt. Skatten tas ut med 1,5 procent på den del av taxeringsvärdet som överstiger 5 miljoner kronor och med 2,5 procent på den del av taxeringsvärdet som överstiger 7 miljoner kronor. Dagens begränsningsregel, som innebär att pensionärer inte ska behöva betala mer än 4 procent av sin inkomst i avgift, utökas till att omfatta alla inkomster.

I avsaknad av regelverk som skapar en mer pressad konkurrens på bankmarknaden föreslår Vänsterpartiet att en tillfällig bankskatt på 50 procent av bankernas övervinster införs under perioden 2024–2026 och att den kan förlängas om den bristande konkurrensen kvarstår. Med övervinster avses den genomsnittliga övervinsten under de fem senaste åren.

Vänsterpartiet avvisar ytterligare sänkt bensin- och dieselskatt och förlängningen av sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk.

Vänsterpartiet avvisar även förslaget om sänkt skatt på plastpåsar. Förslaget riskerar att leda till ökad nedskräpning av plast i naturen och haven.

Vänsterpartiet föreslår att koldioxidskatten på bränsle inom EU ETS och avfallsförbränningskatten, som båda slopades den 1 januari 2023, ska återinföras.

Vidare föreslår Vänsterpartiet att en progressiv flygskatt, som innebär att resenärerna betalar mer skatt ju mer de flyger, och en ny bekämpningsmedelsskatt differentierad utifrån bekämpningsmedlens olika miljö- och hälsorisker ska införas.

Vänsterpartiet föreslår också att en avståndsbaserad skatt på godstransporter på väg, som ska vara möjlig att differentiera, ska införas. Förutom klimatnyttan med en sådan beskattning ser Vänsterpartiet stora vinster med att svenska och utländska lastbilar skulle kunna beskattas på lika villkor och att myndigheter skulle ges bättre möjligheter, genom automatiserat avläsningsbart system, att upptäcka den illegala lastbilstrafiken.

För att möta en ökad elektrifiering av vägtrafiken med stärkt regional rättvisa anser Vänsterpartiet att det är angeläget att arbetet med en reform av vägtrafikbeskattning redan nu inleds. Vänsterpartiet föreslår därför också att förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar ska utredas.

Slutligen föreslår Vänsterpartiet att mervärdesskatten på vissa reparations-tjänster åter sänks från 12 procent till 6 procent.

Med detta föreslår jag att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Vänsterpartiets förslag. Jag står bakom den inkomstberäkning och den preliminära inkomstberäkning som redovisas i partimotion 2023/24:2385. Riksdagen bör bifalla partimotion 2023/24:2385 yrkandena 5 och 6.

3. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2024 (C)

Anders Karlsson (C) anför:

För att möta kriserna på riktigt krävs nu en ordnad socialliberal ekonomisk reformpolitik som kan ta hela landet ur den ekonomiska krisen, som ökar chanserna för fler att arbeta och försörja sig, som satsar på arbetslinjen och företagen, tillväxtmotorn i den svenska ekonomin, som återför landet till en fungerande klimatpolitik och gör det möjligt för alla att vara en del av klimatomställningen. Sverige behöver en riktig tillväxtpolitik som gör det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete, som minskar företagens kostnader och uppmuntrar dem att anställa och som motverkar bristsituationer och stimulerar investeringsviljan i Sverige. En grundprincip för en sådan politik är att inte höja de redan höga skatterna på arbete utan att sänka dem.

Centerpartiet avvisar därför förslaget om ändringar i regelverket för jobbskatteavdrag. Centerpartiet föreslår ett ytterligare utökat jobbskatteavdrag med fokus på låga inkomster. Förslaget innebär en sänkt skatt för alla med lika mycket som regeringens förslag för de med inkomster över 38 000 kronor i månaden. Centerpartiets förslag innebär dock upp till åtta gånger högre avdrag än regeringens för de med riktigt låga inkomster. Detta möjliggörs genom att

höja gränsen för den inkomst som är helt skattefri och genom att skattereduktionen slår igenom snabbare för de med lägre inkomster över den gränsen.

Centerpartiet avvisar regeringens förslag om pausad uppräknning av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2024. Centerpartiet föreslår i stället att skiktgränsen indexeras med föregående års löneökning, som enligt Medlingsinstitutet uppgår till 2,7 procentenheter.

När det gäller skattereduktionen för grön teknik föreslår Centerpartiet att det utvidgas ytterligare i syfte att bidra till att lösa ett antal klimat- och miljörelaterade problem på ett effektivt sätt. Eftersom lagring av icke egenproducerad el kan bidra till att förbättra effektbalansen bör kravet om att reduktion för installation av system för lagring enbart beviljas för installationer som avser lagring av egenproducerad el tas bort. Vissa effektiva energi- och vattenbesparande åtgärder bör också inkluderas i skattereduktionen.

Centerpartiet föreslår vidare att energieffektiviserande åtgärder som innefattar både installation och utrustning bör utvidgas med 50 000 kronor och omfatta även energibesparande investeringar som värmepump och bergvärme. Skatteverket och energimyndigheten bör ges i uppdrag att ta fram och uppdatera en lista över åtgärder som ska vara berättigade till avdrag. Villkoren för att vara delägare i en gemensam solenergianläggning behöver också göras mer förmånliga.

Skattereduktionen för medlemsavgifter i a-kassa bör avskaffas.

Centerpartiet avvisar höjningen av taket för rottjänster och föreslår en lägre höjning av taket i rotavdraget.

Centerpartiet föreslår vidare en utredning om att slopa fastighetsavgiften de första fem åren för den som för permanentboende tar över en byggnad som inte använts under en lång tid.

Andrahandsuthyrning är viktig för en väl fungerande bostadsmarknad. Centerpartiet föreslår därför liberalare skatteregler för att det ska bli enklare och mer attraktivt för privatpersoner att bidra till fler tillgängliga bostäder på marknaden.

Centerpartiet föreslår också en ny företagsform, s.k. mikroföretag, som gör det möjligt att enkelt pröva en affärsidé. Förslaget innebär en enklare beskattning upp till en inkomst på 350 000 kronor baserad på företagets omsättning.

Centerpartiet avvisar regeringens bedömning om sänkt bensin- och dieselskatt. Centerpartiet föreslår också att den sänkning av skatten på bensin och diesel som genomfördes i budgetpropositionen för 2023 dras tillbaka.

Centerpartiet vill göra om det nuvarande avdraget för jordbruksdiesel som gång på gång förlängts av regeringen till ett teknikneutralt jordbruksavdrag som behandlar alla drivmedel lika, samt att detta avdrag permanentas.

Centerpartiet avvisar regeringens skattesänkningar på plastpåsar och på tobakssnus.

Centerpartiet anser att det vore klokt att se över enhetligheten i skatten på spel i samband med att spelskatten höjs. Översynen ska ha särskild inriktning

på att sänka skatten för trav och relaterade verksamheter och på att höja skatten på exempelvis nätcasinoverksamhet.

Centerpartiet anser att det krävs strukturella förändringar för att möjliggöra en ytterligare utbyggnad av solel. Skatten på solel för eget bruk bör därför avskaffas.

Vidare anser Centerpartiet att produktionen och försäljningen av biogas behöver räddas sedan biogasen i år förlorade sin skattebefrielse till följd av en processfråga i EU-domstolen. Centerpartiet vill därför återinföra skattebefrielsen och på kort sikt genomföra motsvarande stödsatser inom ramen för undantagen från EU:s statsstödsregler.

Centerpartiet föreslår också att nedsättningen av energiskatt på naturgas och gasol som används som drivmedel ska tas bort och att skatten på bioolja ska avskaffas.

Slutligen föreslår Centerpartiet att fordonsskatten för tunga fordon, över 3,5 ton, som drivs av fossila bränslen fördubblas.

Med detta föreslår jag att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Centerpartiets förslag. Jag står bakom den inkomstberäkning och den preliminära inkomstberäkning som redovisas i partimotion 2023/24:2733. Riksdagen bör bifalla partimotion 2023/24:2733 yrkandena 5 och 6 och yrkandena i motion 2023/24:2749.

4. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2024 (MP)

Linus Lakso (MP) anför:

I Miljöpartiets budgetmotion presenteras historiska satsningar för grön omställning och ett robust samhällsbygge som möter klimatkrisen och naturkrisen, stärker välfärden och skapar förutsättningar för alla människor att växa och utvecklas genom livslångt lärande och folkbildning. Klimatomställningen är vår tids största utmaning, samtidigt bär den med sig enorma möjligheter. Miljöpartiet satsar på industrins klimatomställning för stärkt konkurrenskraft, nya jobb och samhällsutveckling i hela landet. Miljöpartiet föreslår en rad skatteförändringar som gör samhället mer jämlikt och minskar klimatutsläppen.

Miljöpartiet föreslår därför att skatten sänks för boende i glesbygd och därmed utökas med 2 325 kronor om året.

Förslaget om ytterligare jobbskatteavdrag avvisas av Miljöpartiet.

Miljöpartiet föreslår vidare att den s.k. funkisskatten avskaffas genom att skatten på sjuk- och aktivitetsersättning sänks.

Miljöpartiet välkomnar regeringens förslag om pausad uppräknings av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2024. Miljöpartiet föreslår dock att det återinförs en övre brytpunkt i den statliga inkomstskatten med fem procentenheter eftersom höginkomstagare bör bidra mer till att finansiera angelägna satsningar.

Miljöpartiet avvisar förslaget om tillfälligt höjt tak för rotavdrag och föreslår att det utreds hur rotavdraget kan styras mot mer hållbara åtgärder och

även hur man kan utvidga målgruppen som kan få ta del av rotavdraget t.ex. för att omvandla bostäderna i miljonprogrammet till miljöprogram.

Miljöpartiet föreslår också att den skattereduktion för arbetsresor som riksdagen beslutade om 2022 ska införas. Skattereduktionen innebär ett färdmedelsneutralt och mer rättvist system, där också de som pendlar på annat sätt såsom med kollektivtrafik omfattas.

Miljöpartiet välkomnar att regeringen nu gör det rätta och ser till så att personer födda 1957 blir kompenserade för den skattesmäll de fick under 2023.

Miljöpartiet föreslår att tillgångar på investeringssparkontot ska vara skattebefriade upp till ett kapitalunderlag om 50 000 kronor. För kapitalunderlag mellan 50 000 kronor och 1 000 000 kronor ska schablonintäkten beräknas på samma sätt som idag. På innehav över en miljon kronor ökar påslaget på schablonintäkten med två tredjedelar av en procentenhet för varje extra miljon upp till ett kapitalunderlag på 10 miljoner kronor.

Miljöpartiet föreslår vidare att kapitalskatten höjs från 30 till 35 procent för att finansiera prioriterade satsningar på ett sätt som ökar den ekonomiska jämlikheten. Nödvändiga satsningar i vår gemensamma välfärd finansieras framförallt genom en mer progressiv beskattning av kapitalinkomster.

När bankerna gör storvinster samtidigt som välfärd och hushåll har det knappt bör bankerna bidra mer till det gemensamma. Miljöpartiet föreslår därför en tillfällig skatt på bankernas övrvinster. Skatten ska tas ut på räntenettot.

Miljöpartiet avvisar regeringens bedömning om sänkt bensin- och dieselskatt. Vidare avvisar Miljöpartiet regeringens bedömning om sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk till förmån för ett jordbruksavdrag. Miljöpartiet avvisar även sänkt skatt på snus och sloandet av skatten på plastpåsar. När det gäller skatten på plastpåsar anser Miljöpartiet att den har fyllt sitt syfte genom att kraftigt minska konsumtionen av plastpåsar.

Miljöpartiet föreslår att den koldioxidskatt på kraft- och värmeverk som regeringen tog bort ska återinföras, för att koldioxidskatten bidrar till att minska utsläppen inom sektorn.

Vidare föreslår Miljöpartiet att 500 kW-gränsen för skattebefrielse för egenanvänd el ska slopas för att gränsen i dag utgör ett hinder för utbyggnaden av större solanläggningar.

Miljöpartiet föreslår också att flygskatten ska dubblas för att flyget ska bära mer av sina klimatkostnader.

Miljöpartiet föreslår vidare att en antibiotikaskatt införs på kött för att motverka en ohållbart hög användning av antibiotika. Eftersom svenska jordbrukare använder sig av förhållandevis lite antibiotika kommer det svenska jordbruket att gynnas framför importerat kött som produceras med en större användning antibiotika.

Som ett led i främjandet av investeringar i grön teknik föreslår Miljöpartiet att mervärdesskatten tas bort på solpaneler. En övergång till ett mer hållbart samhälle och en hållbar ekonomi kräver att resurser används mer effektivt.

Att gynna reparationstjänster är en viktig del i det arbetet. Miljöpartiet vill därför att mervärdesskatten på reparationstjänster av bl.a. cyklar, skor och kläder åter sänks från 12 procent till 6 procent.

För att minska klimatpåverkan från byggsektorn genom att gynna återbruk av överblivet byggmaterial och rivningsmaterial vill Miljöpartiet utreda en mervärdesskattefrihet på återbrukade material.

Med detta föreslår jag att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Miljöpartiets förslag. Jag står bakom den inkomstberäkning och den preliminära inkomstberäkning som redovisas i partimotion 2023/24:2689. Riksdagen bör bifalla partimotion 2023/24:2689 yrkandena 3 och 4.

BILAGA 9

Skatteutskottets yttrande 2023/24:SkU2y

Utgiftsram för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Skatteutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6.2 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution ska uppgå till 16 854 357 000 kronor för 2024. Regeringen föreslår även i punkt 6.3 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 14 221 miljoner kronor respektive 14 479 miljoner kronor för utgiftsområde 3.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution höjs med 100 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. En viktig intäktskälla för de kriminella gängen är narkotika, vapen och andra illegala varor som tas in i Sverige från utlandet. Att stärka bevakningen och kontrollerna vid våra gränser är ett effektivt sätt att strypa gängens pengaflöde och stoppa de vapen som senare kommer att användas i skjutningar och våldsdåd. Socialdemokraterna föreslår att tillskottet till tullen för brottsbekämpning fördubblas till 200 000 000 kronor. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Socialdemokraterna föreslår en höjning av utgiftsramen för 2025–2026 med 100 000 000 kronor per år.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution höjs med 10 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. Vänsterpartiet föreslår att ett nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomster införs som medför ökade kostnader för Skatteverket med 10 000 000 kronor under 2024. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Vänsterpartiet föreslår en höjning av utgiftsramen för 2025–2026 med 10 000 000 kronor per år.

I partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att utgiftsramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution sänks med 159 900 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. Centerpartiet avvisar förslaget om en folkräkning, och föreslår därför att anslaget sänks med 170 000 000 kronor under 2024 och 2025, samt med 95 000 000 kronor 2026. Centerpartiet anser att trösklarna till småskaligt

företagande måste sänkas genom regelförenklingar och lägre skatter. Därför förespråkar Centerpartiet införande av s.k. mikroföretag som ska kunna verka med ett minimum av regelkrångel, bl.a. kopplat till dessas företagsbeskattning. Skatteverket bör därför kontinuerligt arbeta för minskad skatteadministration för privatpersoner, företag och offentliga aktörer. Centerpartiet föreslår att anslaget 1:1 Skatteverket höjs med 25 000 000 kronor 2024 och med 100 000 000 kronor 2025 och 2026 för en förenklad beskattning av mikroföretag. Centerpartiet anser att Tullverket behöver verktyg för att stärka sitt arbete med att skydda våra gränser och att upprätthålla goda förutsättningar för våra företag att bedriva handel med andra länder. Tullverket har fått tillskott de senaste åren men det saknas fortfarande tillräckliga resurser i verksamheten samtidigt som tullens brottsbekämpande arbete behöver utvecklas för både fler kontroller och mer avancerad teknik. För att möjliggöra en utveckling av Tullverkets verksamhet föreslår Centerpartiet en höjning av anslaget 1:2 Tullverket med 50 000 000 kronor 2024. Därutöver föreslår Centerpartiet en sänkning av pris- och löneomräkningen, vilket påverkar de anslag som omräknas. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Centerpartiet föreslår en sänkning av utgiftsramen för 2025 med 145 000 000 kronor och för 2026 med 47 000 000 kronor.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution sänks med 34 810 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. Av kommittémotion 2023/24:2711 av Linus Lakso m.fl. (MP) framgår att Miljöpartiet avvisar förslaget om regeringens generella besparing på statsförvaltningen varför de myndigheter som berörs får ökade anslag med motsvarande summa. Miljöpartiet avvisar förslaget om en folkräkning och sänker anslaget 1:1 Skatteverket med 170 000 000 kronor. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Miljöpartiet föreslår en sänkning av utgiftsramen för 2025 med 35 000 000 kronor och för 2026 en höjning med 40 000 000 kronor.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 3

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2024
Regeringen	16 854 357
Socialdemokraterna	+100 000
Vänsterpartiet	+10 000
Centerpartiet	-159 900
Miljöpartiet	-34 810

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 3

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	14 221	14 479
Socialdemokraterna	+100	+100
Vänsterpartiet	+10	+10
Centerpartiet	-145	-47
Miljöpartiet	-35	+40

Utskottets ställningstagande

Skatteutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 7 november 2023

På skatteutskottets vägnar

Per Söderlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Söderlund (SD), Hanna Westerén (S), Eric Westroth (SD), Patrik Björck (S), Fredrik Ahlstedt (M), David Lång (SD), Mathias Tegnér (S), Marie Nicholson (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Bo Broman (SD), Linus Lakso (MP), Martin Melin (L), Sofie Eriksson (S), Crister Carlsson (M), Peder Björk (S) och Anders Karlsson (C).

Avvikande meningar

1. Utgiftsram för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (S)

Hanna Westerén (S), Patrik Björck (S), Mathias Tegnér (S), Sofie Eriksson (S) och Peder Björk (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 yrkandena 5 och 6 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas.

2. Utgiftsram för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (V)

Ilona Szatmári Waldau (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 yrkandena 7 och 8 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas.

3. Utgiftsram för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (C)

Anders Karlsson (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 yrkandena 3 och 4 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas.

4. Utgiftsram för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (MP)

Linus Lakso (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 yrkandena 5 och 6 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas.

BILAGA 10

Civilutskottets yttrande 2023/24:CU1y

Utgiftsram för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett civilutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Civilutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik ska uppgå till 6 081 906 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgiftsramarna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 3 005 respektive 1 628 miljoner kronor för utgiftsområde 18.

Motionerna

Magdalena Andersson m.fl. (S) föreslår i partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik för 2024 höjs med 517 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dagostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 7 419 700 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 sänks med 45 700 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 8 050 707 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 18

*Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från
regeringen*

År	2024
Regeringen	6 081 906
Socialdemokraterna	+517 000
Vänsterpartiet	+7 419 700
Centerpartiet	-45 700
Miljöpartiet	+8 050 707

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 18

*Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från
regeringen*

År	2025	2026
Regeringen	3 005	1 628
Socialdemokraterna	+910	+1 510
Vänsterpartiet	+10 642	+12 152
Centerpartiet	-67	-64
Miljöpartiet	+7 833	+7 835

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 26 oktober 2023

På civilutskottets vägnar

Malcolm Momodou Jallow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Malcolm Momodou Jallow (V), Mikael Eskilander (SD), Jennie Nilsson (S), David Josefsson (M), Leif Nysmed (S), Roger Hedlund (SD), Laila Naraghi (S), Lars Beckman (M), Denis Begic (S), Martin Westmont (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Ellen Juntti (M), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Katarina Luhr (MP) och Jakob Olofsgård (L).

Avvikande meningar

1. Utgiftsram för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (S)

Jennie Nilsson (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S) och Anna-Belle Strömberg (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. Utgiftsram för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (V)

Malcolm Momodou Jallow (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. Utgiftsram för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (C)

Alireza Akhondi (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. Utgiftsram för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (MP)

Katarina Luhr (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

BILAGA 11

Utrikesutskottets yttrande 2023/24:UU2y

Utgiftsram för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Utrikesutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd ska uppgå till 48 630 000 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 48 263 000 000 kronor respektive 47 682 000 000 kronor för utgiftsområde 7.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för 2024 höjs med 1 000 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 10 531 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet 20 för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 1 664 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 10 719 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 7

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2024
Regeringen	48 630 000
Socialdemokraterna	+1 000 000
Vänsterpartiet	+10 531 000
Centerpartiet	+1 664 000
Miljöpartiet	+10 719 000

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 7

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	48 263	47 682
Socialdemokraterna	+1 000	+1 000
Vänsterpartiet	+13 937	+17 295
Centerpartiet	+5 071	+8 345
Miljöpartiet	+20 019	+30 019

Utskottets ställningstagande

Utrikesutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen.

Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 7 november 2023

På utrikesutskottets vägnar

Aron Emilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Aron Emilsson (SD), Morgan Johansson (S), Magdalena Thuresson (M), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Margareta Cederfelt (M), Linnéa Wickman (S), Joar Forssell (L), Tomas Eneroth (S), Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V), Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C), John E Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP), Stefan Olsson (M) och Rasmus Giertz (SD).

Avvikande meningar

1. Utgiftsram för utgiftsområde 7 (S)

Morgan Johansson (S), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S) och Tomas Eneroth (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 yrkandena 5 och 6 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. Utgiftsram för utgiftsområde 7 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 yrkandena 7 och 8 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. Utgiftsram för utgiftsområde 7 (C)

Kerstin Lundgren (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 yrkandena 3 och 4 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. Utgiftsram för utgiftsområde 7 (MP)

Jacob Risberg (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 yrkandena 5 och 6 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

BILAGA 12

Socialförsäkringsutskottets yttrande

2023/24:SfU1y

Utgiftsramar för utgiftsområdena 8 och 10–12

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett socialförsäkringsutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Finansutskottet har även gett socialförsäkringsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna.

I fråga om budgetpropositionen begränsar socialförsäkringsutskottet sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområdena 8 Migration, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom samt 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn. Vidare yttrar sig utskottet över beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024, beräkningen av budgetens inkomster för 2024 och de preliminära beräkningarna för 2025 och 2026 samt de förslag som ligger till grund för beräkningarna av budgetens inkomster i de delar som avser utskottets beredningsområde.

Utskottet, som även yttrar sig över proposition 2023/24:14, föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till ändringar i bl.a. socialavgiftslagen i sak. Av lagtekniska skäl behöver dock förslagen i de båda propositionerna samordnas.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker budgetpropositionen i ovan nämnda delar i övrigt och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 8 Migration

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 8 Migration ska uppgå till 13 808 274 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 13 943 respektive 12 899 miljoner kronor för utgiftsområde 8.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att utgiftsramen för utgiftsområde 8 Migration för 2024 höjs med 242 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 374 800 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 443 292 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 8

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2024
Regeringen	13 808 274
Socialdemokraterna	±0
Vänsterpartiet	+242 000
Centerpartiet	+374 800
Miljöpartiet	+443 292

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 8

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	13 943	12 899
Socialdemokraterna	±0	±0
Vänsterpartiet	-87	-537
Centerpartiet	+340	+29
Miljöpartiet	+90	-169

Utskottets ställningstagande

Socialförsäkringsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 8 Migration för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar

Utgiftsram för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning ska uppgå till 116 907 208 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 117 144 respektive 117 704 miljoner kronor för utgiftsområde 10.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning för 2024 höjs med 230 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 10 för 2024 höjs med 18 100 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 10 för 2024 sänks med 4 046 400 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens

yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 10 för 2024 höjs med 1 790 167 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 10

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2024
Regeringen	116 907 208
Socialdemokraterna	+230 000
Vänsterpartiet	+18 100 000
Centerpartiet	-4 046 400
Miljöpartiet	+1 790 167

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 10

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	117 144	117 704
Socialdemokraterna	+230	+230
Vänsterpartiet	+18 380	+17 774
Centerpartiet	-3 819	-998
Miljöpartiet	+3 051	+4 340

Utskottets ställningstagande

Socialförsäkringsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Utgiftsram för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom ska uppgå till 60 310 483 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 62 470 respektive 59 715 miljoner kronor för utgiftsområde 11.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) ingen förändring av utgiftsramen för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 sänks med 4 400 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 7 245 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 11

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2024
Regeringen	60 310 483
Socialdemokraterna	±0
Vänsterpartiet	±0
Centerpartiet	-4 400
Miljöpartiet	+7 245

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 11

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	62 470	59 715
Socialdemokraterna	±0	±0
Vänsterpartiet	-1 100	-1 100
Centerpartiet	-5	-3
Miljöpartiet	+7	+7

Utskottets ställningstagande

Socialförsäkringsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren där- efter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Utgiftsram för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ska uppgå till 106 070 732 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 109 149 respektive 112 677 miljoner kronor för utgiftsområde 12.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn för 2024 höjs med 3 550 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 13 870 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 sänks med 1 067 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens

yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 3 400 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 12

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2024
Regeringen	106 070 732
Socialdemokraterna	+3 550 000
Vänsterpartiet	+13 870 000
Centerpartiet	-1 067 000
Miljöpartiet	+3 400 000

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 12

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	109 149	112 677
Socialdemokraterna	±0	±0
Vänsterpartiet	+20 100	+20 500
Centerpartiet	-992	-1 167
Miljöpartiet	+4 600	+5 100

Utskottets ställningstagande

Socialförsäkringsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn för 2024 och de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Propositionen

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget omfattar inkomstpensionssystemet och premiepensionssystemet. I propositionens yrkande 8

föreslår regeringen att riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024. Enligt regeringen uppgår det beräknade beloppet till 372 929 000 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024.

Socialförsäkringsutskottet föreslår därför att finansutskottet godkänner beräkningen.

Statsbudgetens inkomster

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår i punkt 4 i denna del att riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2024. Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete, där arbetsgivaravgifterna utgör den huvudsakliga delen, beräknas uppgå till 748 798 820 000 kronor. Regeringen föreslår även i punkt 5 i denna del att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete. För nämnda år beräknas intäkterna från de indirekta skatterna på arbete uppgå till 781,5 respektive 824,2 miljarder kronor.

Slopad nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 15–18-åringar

Regeringen föreslår lagändringar som innebär att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år slopas.

Regeringen anser att skattereglerna som utgångspunkt ska vara generella, med så få undantag som möjligt. Därtill är det centralt att skattereglerna också utformas så att de ger förutsättningar för en hög varaktig sysselsättning och goda villkor för företagande. Eftersom utrymmet i de offentliga finanserna är begränsat är det också nödvändigt att de mest effektiva åtgärderna prioriteras. Mot den bakgrunden föreslår regeringen att nedsättningen i fråga slopas och att budgetförstärkningen tas i anspråk för åtgärder som bedöms vara mer angelägna.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2024. Vid beräkningen av arbetsgivaravgifter och den allmänna löneavgiften ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för ersättning som ges ut före ikraftträdandet.

Förslaget bedöms sammantaget öka skatteintäkterna med 1 miljard kronor fr.o.m. 2024.

Propositionen om teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna

I budgetpropositionen anger regeringen att den avser att under hösten 2023 återkomma till riksdagen med ett förslag om teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor). I proposition 2023/24:14 Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna föreslår regeringen följaktligen vissa lagtekniska justeringar av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som arbetar med forskning eller utveckling (FoU-avdraget) och av den generella nedsättningen av egenavgifterna. FoU-avdraget föreslås ändras på så sätt att avdraget vid beräkning av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften ska göras mot summan av dessa avgifter. En motsvarande ändring föreslås när det gäller nedsättningen av egenavgifterna. Avdraget föreslås i det fallet göras mot summan av egenavgifterna och den allmänna löneavgiften. Syftet med förslagen är att skapa utrymme för berörda arbetsgivare och näringsidkare att kunna utnyttja respektive avdrag fullt ut.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Den totala offentligfinansiella effekten av förslagen i propositionen beräknas till minus 121 miljoner kronor brutto och minus 97 miljoner kronor netto 2024.

Motionerna

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 5 i denna del att riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i motionen och ger regeringen till känna att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning. De indirekta skatterna på arbete föreslås höjas med 7 620 000 000 kronor, i huvudsak som en följd av förslaget om att slopa FoU-avdraget och nedsättningen av arbetsgivaravgifter för den först anställda (det s.k. växastödet). Vidare föreslås i yrkande 6 i denna del att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete enligt förslaget i motionen.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 5 i denna del att riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i motionen och ger regeringen till känna att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning. De indirekta skatterna på arbete föreslås sänkas 4 900 000 000 kronor, i huvudsak som en följd av ett förslag om att sänka arbetsgivaravgifterna för låga löner (en halvering av avgifter som avser heltidsjusterade månadslöner upp till 22 000 kronor i månaden och som fasas ut i intervallet 22 001–25 000 kronor per månad). Vidare föreslås i yrkande 6 i denna del att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster

i statens budget för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete enligt förslaget i motionen.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2021/22:2689 yrkande 3 i denna del att riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2024 enligt förslaget i motionen och ger regeringen till känna att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning. De indirekta skatterna på arbete föreslås sänkas med 30 000 000 kronor till följd av ett förslag om att utöka växa-stödet så att det även gäller anställning av en andra medarbetare. Vidare föreslås i yrkande 4 i denna del att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete enligt förslaget i motionen.

Utskottets ställningstagande

När det gäller socialavgifterna lämnar regeringen två lagförslag som riksdagen ska ta ställning till i budgetprocessens första steg – rambeslutet.

I budgetpropositionen föreslås att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år slopas. Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att reglerna om skatter och socialavgifter som utgångspunkt ska vara generella, med så få undantag som möjligt, samt att budgetförstärkningen som slopandet av nedsättningen innebär bör tas i anspråk för åtgärder som bedöms vara mer angelägna. Utskottet anser därmed att finansutskottet bör tillstyrka förslaget i sak.

I proposition 2023/24:14 lämnar regeringen ett förslag om teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna. Utskottet anser att finansutskottet av de skäl som anförs i propositionen bör tillstyrka förslaget i sak. Av lagtekniska skäl behöver förslagen i propositionerna dock samordnas.

Utskottet föreslår även att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till beräkning av budgetens inkomster när det gäller socialavgifterna för 2024 och den preliminära beräkningen för 2025 och 2026. Motionsförslagen bör därmed avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 7 november 2023

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Jessica Rosencrantz

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Rosencrantz (M), Ludvig Aspling (SD), Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Åsa Eriksson (S), Daniel Persson (SD), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Martina Johansson (C), Nima Gholam Ali Pour (SD), Annika Hirvonen (MP), Mauricio Rojas (L), Caroline Högström (M), Tony Haddou (V), Agneta Nilsson (S) och Lena Bäckelin (S).

Avvikande mening

1. Utgiftsramar för utgiftsområdena 10 och 12 (S)

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Inom utgiftsområde 10 föreslår vi ett ändrat arbetsmarknadsbegrepp inom aktivitets- och sjukersättning, vilket medför att utgiftsramen för utgiftsområdet höjs.

Inom utgiftsområde 12 föreslår vi att ett extra barnbidrag betalas ut med 400 kronor per månad under perioden januari–juni 2024 för att stärka barnfamiljers ekonomiska situation. Underhållsstödet föreslås höjas tillfälligt med 500 kronor under sex månader fr.o.m. januari 2024 för att stärka ensamstående föräldrar som har svag ekonomi. Sammantaget höjs utgiftsramen för utgiftsområdet.

2. Utgiftsramar för utgiftsområdena 8, 10 och 12 samt inkomstberäkningen (V)

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Inom utgiftsområde 8 föreslår jag en amnesti för ensamkommande, vilket minskar kostnaderna för ersättningar och bostadskostnader samt för offentligt biträde i utlänningsärenden, medan kostnaderna för Migrationsverket ökar något. Jag föreslår även en höjd dagersättning till asylsökande. Jag motsätter mig regeringens förslag om en ny ordning för mottagande, ett förstärkt återvändande och återvändandecenter, om sänkning av schablonersättningen till kommunerna för ensamkommande samt om internationella samarbeten om återtagande av personer som ska utvisas till tredje land. Sammantaget ökas utgiftsramen för utgiftsområdet.

Inom utgiftsområde 10 föreslår jag att karensavdraget avskaffas och att staten bär kostnaderna som uppstår till följd av det. När det gäller sjukpenningen föreslås ett flertal reformer, bl.a. ett höjt tak för ersättningen och en ändrad beräkningsgrund för sjukpenninggrundande inkomst. Inom aktivitets- och sjukersättningen höjs ersättningsnivån och arbetsmarknadsbegreppet ändras. Reformerna föreslås även på arbetsskadeförsäkringens område i syfte att fler ska få rätt till livränta. Försäkringskassans anslag höjs för att minska handläggningstiderna. Sammantaget höjs utgiftsramen för utgiftsområdet.

Inom utgiftsområde 12 avstyrker jag regeringens förslag om förlängning av det tillfälliga höjda bostadsbidraget. I stället stärks bostadsbidraget genom höjd inkomst- och bokostnadsgräns samt höjd storlek på bidraget för hemmavarande barn. Barnbidraget höjs med 400 kronor per månad och

föräldraförsäkringens grundnivå höjs till 325 kronor per dag. Taket i föräldraförsäkringen höjs så att 80 procent av löntagarna har inkomster under taket. Anslaget för föräldraförsäkring ökas till följd av Vänsterpartiets förslag om ett nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst i sjukpenningen, vilket medför att fler kommer att omfattas av föräldraförsäkring. Anslaget för bostadsbidrag minskas till följd av Vänsterpartiets förslag om att stärka arbetslöshetsförsäkringen samt höja tak och ersättningsnivåer i socialförsäkringen. Sammantaget höjs utgiftsramen för utgiftsområdet.

I fråga om statsbudgetens inkomster bör FoU-avdraget och växa-stödet slopas.

3. Utgiftsramar för utgiftsområdena 8 och 10–12 samt inkomstberäkningen (C)

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Inom utgiftsområde 8 föreslår jag en höjning av dagersättningen för dem som har flytt från Ukraina och en satsning på de s.k. utreseboendena. Däremot motsätter jag mig regeringens förslag om återvändandecenter. Jag föreslår även en sänkning av pris- och löneomräkningen. Detta innebär sammantaget att utgiftsramen för utgiftsområdet ökas.

Inom utgiftsområde 10 föreslår jag i första hand att den bortre tidsgränsen inom sjukpenningen återinförs och att det s.k. flyktingundantaget inom regleringen för aktivitets- och sjukersättning slopas. Sammantaget sänks utgiftsramen för utgiftsområdet.

Inom utgiftsområde 11 föreslår jag en sänkning av pris- och löneomräkningen som innebär att utgiftsramen för utgiftsområdet sänks.

Inom utgiftsområde 12 föreslår jag att flerbarnstillägget för det andra barnet avskaffas eftersom det minskar barnbidragets omfördelade profil samtidigt som förstärkningen av familjers ekonomi är marginell. Även lägstanivådagarna i föräldraförsäkringen avskaffas eftersom det innebär inlåsningseffekter för dem som inte har etablerat sig på arbetsmarknaden. Underhållsstödet höjs för att stärka ensamstående föräldrars situation med 100 kronor per månad. Sammantaget minskar utgiftsramen för utgiftsområdet.

I fråga om statsbudgetens inkomster bör arbetsgivaravgifterna för låga löner sänkas genom en halvering av avgifter som avser heltidsjusterade månadslöner upp till 22 000 kronor i månaden. Sänkningen fasas därefter ut i intervallet 22 001–25 000 kronor per månad.

4. Utgiftsramar för utgiftsområdena 8 och 10–12 samt inkomstberäkningen (MP)

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Inom utgiftsområde 8 föreslår jag en höjd dag ersättning som ska gälla både för asylsökande och för de personer från Ukraina som har fått tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet. Jag föreslår också ett tillskott till migrationsdomstolarna för att förkorta handläggningstiderna. Jag motsätter mig regeringens förslag om en ny ordning för mottagande, ett förstärkt återvändande och återvändandecenter, om sänkning av schablonersättningen till kommunerna för ensamkommande samt om ändringar i medborgarskapslagen. Den generella besparing som regeringen föreslår när det gäller förvaltningsanslaget avvisas. Sammantaget ökas utgiftsramen för utgiftsområdet.

Inom utgiftsområde 10 föreslår jag ett stopp för retroaktivt nekande av sjukpenning och att en preventionsersättning införs. Garantinivån inom aktivitets- och sjukersättning höjs med ca 1 000 kronor. Försäkrade med någon av nyssnämnda förmåner får rätt till en s.k. vilande ersättning under den tid arbete eller studier prövas. Bidraget för medicinsk service avskaffas inte. Den generella besparing som regeringen föreslår när det gäller förvaltningsanslagen avvisas. Sammantaget höjs utgiftsramen för utgiftsområdet.

Inom utgiftsområde 11 föreslår jag att den generella besparing som regeringen föreslår när det gäller anslaget 2:1 Pensionsmyndigheten avvisas. Det innebär att utgiftsramen ökar för utgiftsområdet.

Inom utgiftsområde 12 föreslår jag att barnbidraget, underhållsstödet och bostadsbidraget indexerar och skrivs upp i takt med inflationen. Det innebär att utgiftsramen ökar för utgiftsområdet.

I fråga om statsbudgetens inkomster bör växa-stödet utökas så att det även gäller anställning av en andra medarbetare.

BILAGA 13

Socialutskottets yttrande 2023/24:SoU1y

Utgiftsram för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett socialutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Socialutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg ska uppgå till 110 258 264 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 108 886 miljoner kronor respektive 105 447 miljoner kronor för utgiftsområde 9.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 5 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för 2024 höjs med 1 040 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för 2024 sänks med 57 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för 2024 sänks med 1 531 164 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 5 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för 2024 höjs med 1 399 239 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 9

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2024
Regeringen	110 258 264
Socialdemokraterna	+1 040 000
Vänsterpartiet	-57 000
Centerpartiet	-1 531 164
Miljöpartiet	+1 399 239

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 9

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	108 886	105 447
Socialdemokraterna	+1 040	+1 040
Vänsterpartiet	+1 724	+6 240
Centerpartiet	-1 433	-1 275
Miljöpartiet	+689	+834

Utskottets ställningstagande

Socialutskottet anser att regeringens förslag inom utgiftsområde 9 är väl avvägda.

Utskottet föreslår därför att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 26 oktober 2023

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Yasmine Bladelius (S), Carita Boulwén (SD), Mikael Dahlqvist (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Angelica Lundberg (SD), Malin Höglund (M), Mona Olin (SD), Thomas Ragnarsson (M), Dzenan Cisija (S), Maj Karlsson (V), Anders W Jonsson (C), Malin Danielsson (L), Annika Hirvonen (MP) och Marcus Wennerström (S).

Avvikande meningar

1. Utgiftsram för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (S)

Yasmine Bladelius (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Dzenan Cisija (S) och Marcus Wennerström (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkandena 5 och 6, båda i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. Utgiftsram för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (V)

Maj Karlsson (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 7 och 8, båda i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. Utgiftsram för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (C)

Anders W Jonsson (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 3 och 4, båda i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. Utgiftsram för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (MP)

Annika Hirvonen (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6, båda i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

BILAGA 14

Kulturutskottets yttrande 2023/24:KrU1y

Utgiftsram för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som har väckts om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Kulturutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid ska uppgå till 16 646 285 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 16 673 respektive 16 413 miljoner kronor för utgiftsområde 17.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för 2024 höjs med 550 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 2 174 300 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för 2024 höjs med 801 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 2 657 715 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslag till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 17

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2024
Regeringen	16 646 285
Socialdemokraterna	+550 000
Vänsterpartiet	+2 174 300
Centerpartiet	+801 000
Miljöpartiet	+2 657 715

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 17

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	16 673	16 413
Socialdemokraterna	+550	+550
Vänsterpartiet	+2 321	+2 491
Centerpartiet	+900	+1 057
Miljöpartiet	+2 758	+2 758

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag till budgetram för utgiftsområdet som trots nödvändiga besparingar möjliggör satsningar på t.ex. läsfrämjande arbete, kulturmiljövård och digitalisering av arkiv och föremålssamlingar. Utskottet välkomnar även regeringens förslag om en bibehållen extra statlig satsning på kulturskolan. Sammantaget finner utskottet att regeringens förslag är väl avvägt och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 7 november 2023

På kulturutskottets vägnar

Amanda Lind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Amanda Lind (MP), Robert Hannah (L), Alexander Christiansson (SD), Lawen Redar (S), Kristina Axén Olin (M), Jonas Andersson (SD), Azadeh Rojhan (S), Emma Ahlström Köster (M), Magnus Manhammar (S), Runar Filper (SD), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Ollén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Anna-Lena Hedberg (SD), Kristoffer Lindberg (S) och Anne-Li Sjölund (C).

Avvikande meningar

1. Utgiftsram för 2024 för utgiftsområde 17 (S)

Lawen Redar (S), Azadeh Rojhan (S), Magnus Manhammar (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Kristoffer Lindberg (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 5 och 6 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Kultur och bildning handlar för oss om människans personliga frihet och samhällets utveckling. Kulturen ger perspektiv och förståelse för det egna livet och omvärlden och ger möjligheter att mötas över klassgränser och olika bakgrunder.

Vi ser nu tydliga tecken på nedmontering av studieförbunden, politisk styrning över kulturen och attacker mot public service. Vår kulturpolitik är förankrad i övertygelsen att klassklyftor och sociala orättvisor inte bara kommer till uttryck genom ekonomiska klyftor utan också utifrån en kulturell ojämlikhet. Därför behövs målinriktade insatser för att stärka bildningen, estetiken och det kulturella deltagandet för våra barn och unga.

2. Utgiftsram för 2024 för utgiftsområde 17 (V)

Vasiliki Tsouplaki (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7 och 8 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

De förslag som regeringen presenterar prioriterar kulturarvet på bekostnad av dagens och framtidens kulturutbud. För att fler ska kunna utöva kultur och hantverk på egen hand eller tillsammans med andra behövs ökade resurser och för att stärka den professionella kultursektorns infrastruktur i hela landet behövs stärkt finansiering.

Barn och ungdomars deltagande i idrott har blivit en klassfråga. Det påverkar både rätten till en meningsfull fritid och rätten till fysisk och psykisk hälsa. För Vänsterpartiet framstår det som mycket angeläget att utjämna de växande klyftorna bland barn och ungdomar.

Jag är också mycket kritisk till de stora nedskärningar som propositionen föreslår för studieförbunden. En stark demokrati behöver ett starkt civilsamhälle och bildade invånare.

3. Utgiftsram för 2024 för utgiftsområde 17 (C)

Anne-Li Sjölund (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3 och 4 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Jag anser att kultur, medier, idrott och civilsamhälle behöver finnas tillgängliga för alla i hela landet. Alla dessa områden har stor betydelse för att ta till vara och säkra möjligheterna till ett starkt demokratiskt samhälle. Staten behöver här bidra med att skapa goda förutsättningar. Många verksamheter inom bl.a. kulturen, idrotten och civilsamhället har redan drabbats hårt av pandemin, och sedan av de höga energipriserna och inflationen. Hur deltagandet kan värnas för framför allt barn och ungdomar på dessa områden behöver följas noga.

4. Utgiftsram för 2024 för utgiftsområde 17 (MP)

Amanda Lind (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 5 och 6 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Kulturpolitiken ska ha sin utgångspunkt i den konstnärliga friheten och yttrandefriheten och stimulera en mångfald av kulturella uttryck. Kulturen ska ges förutsättningar, värde och kraft utan att politiken försöker styra dess innehåll eller form. Den fria konsten bryter ny mark och utmanar invanda mönster och föreställningar. Att regeringen valde att knappt förlänga några återstartsstöd och inte heller svarar upp mot behovet av långsiktiga förstärkningar är mycket beklagligt. Vi är även djupt kritiska till de omfattande neddragningarna av studieförbundens budget. I tider av lågkonjunktur behöver politiken visa att kulturen är en grundläggande del av vår gemensamma välfärd som är viktig att värna. Vi behöver inte symboliska åtgärder utan reformer som gör skillnad. De nu aktuella nedskärningarna kommer däremot att få stora konsekvenser för kultur, bildning och demokrati i vårt land.

BILAGA 15

Utbildningsutskottets yttrande

2023/24:UbU1y

Utgiftsramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Utbildningsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 15 Studiestöd

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 15 Studiestöd ska uppgå till 30 545 170 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 33 869 respektive 37 396 miljoner kronor för utgiftsområde 15.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 15 Studiestöd höjs med 20 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet 2024 höjs med 387 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet 2024 höjs med 1 162 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet 2024 höjs med 1 752 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 15 Studiestöd

*Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från
regeringen*

År	2024
Regeringen	30 545 170

Socialdemokraterna	+20 000
Vänsterpartiet	+387 000
Centerpartiet	+1 162 000
Miljöpartiet	+1 752 000

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 15 Studiestöd

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	33 869	37 396
Socialdemokraterna	+20	+20
Vänsterpartiet	+447	+527
Centerpartiet	+1 830	+1 842
Miljöpartiet	+1 913	+1 816

Utgiftsram för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ska uppgå till 99 461 047 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 99 362 respektive 99 008 miljoner kronor för utgiftsområde 16.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning höjs med 1 825 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet 2024 höjs med 3 164 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet 2024 höjs med

5 594 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet 2024 höjs med 4 367 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringens

<u>År</u>	<u>2024</u>
Regeringen	99 461 047
Socialdemokraterna	+1 825 000
Vänsterpartiet	+3 164 000
Centerpartiet	+5 594 000
Miljöpartiet	+4 367 000

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringens

<u>År</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
Regeringen	99 362	99 008
Socialdemokraterna	+1 080	+955
Vänsterpartiet	+3 462	+3 441
Centerpartiet	+6 460	+6 662
Miljöpartiet	+4 368	+4 388

Utskottets ställningstagande

Sveriges position som en ledande kunskaps- och forskningsnation ska värnas och utvecklas. Huvudprioriteringarna för politiken är höjda kunskapsresultat, ökad kvalitet och en mer likvärdig utbildning samt att ge goda förutsättningar för att studera på utbildningar av hög kvalitet inom den kommunala vuxenutbildningen, yrkeshögskolan och högskolan. Kompetensbrister ska

mötas och det ska finnas goda möjligheter att utbilda sig, med likvärdig kvalitet, oavsett var i landet man bor. Den akademiska friheten ska aktivt främjas och värnas för att bidra till ett öppet samhälle. Utbildnings- och forskningspolitiken ska svara mot de globala och nationella samhällsutmaningarna. En tydlig inriktning mot hög kvalitet ska prägla såväl forskning och innovation som utbildning. Vetenskaplig excellens är avgörande för att Sverige ska kunna stärka sin konkurrenskraft och ställning som ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer.

Utbildning och bildning ger kunskaper och perspektiv som ger möjlighet till personlig utveckling och skapar förutsättningar för ett aktivt deltagande i ett demokratiskt samhälle. Alla barn, unga och vuxna ska oavsett bakgrund, uppväxtmiljö eller andra förhållanden ges förutsättningar att lyckas med sin utbildning och bli rustade med kunskap, bildning och färdigheter. Ett modernt utbildningssystem möjliggör ett livslångt lärande som ger varje människa möjlighet att kunna växa och fylla på med kunskap under hela livet oavsett var i landet man bor. Studiestödet spelar en betydande roll för möjligheterna till utbildning, och det nya omställningsstudiestödet ger goda möjligheter till vidareutbildning.

För att stärka utbildningen och ytterligare höja elevernas kunskapsresultat behövs fortsatta reformer. Bland annat följande reformer föreslås i budgetpropositionen 2024.

- En förstärkning av det statliga stödet för stärkt kunskapsutveckling (tidigare statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling) för att skolor ska få bättre förutsättningar att sätta in tidiga stödsåtgärder.
- Insatser för att stärka barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter. Detta ska bl.a. göras genom en satsning på böcker till förskolor och skolor samt en förstärkning och utvidgning av satsningar för den pedagogiska personalens kompetensutveckling.
- Bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i skolor med socioekonomiska utmaningar.
- Utökade medel till Skolverket för att tidigarelägga införandet av digitala och centralt rättade prov.
- Utökade medel till Skolinspektionen för att Skolinspektionen ska kunna öka sin närvaro och göra fler inspektioner, bl.a. fler oanmälda besök.
- Utökade platser inom yrkeshögskolan och den yrkesinriktade vuxenutbildningen.
- En särskild ingenjörssatsning, ett ingenjörspaket, som bl.a. inkluderar utökade platser till civilingenjörsutbildningarna och höjda ersättningsbelopp till naturvetenskap och teknik.
- En strategisk forskningssatsning för att tillsammans med näringslivet stärka möjligheterna att långsiktigt utveckla en stark forsknings- och utbildningsmiljö inom elektrifiering och batteriteknik.
- Utökade medel till Centrala studiestödsnämnden (CSN) för administration av det nya omställningsstudiestödet.

Utskottet anser att regeringens förslag är väl avvägda och föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdena för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 7 november 2023

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Åsa Westlund (S), Patrick Reslow (SD), Linus Sköld (S), Robert Stenkvist (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Noria Manouchi (M), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Mathias Bengtsson (KD), Niels Paarup-Petersen (C), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP), Niklas Sigvardsson (S), Johanna Rantsi (M) och Nadja Awad (V).

Avvikande meningar

1. Utgiftsramar för utgiftsområde 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning (S)

Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Niklas Sigvardsson (S) anför:

Socialdemokraterna föreslår ett systemskifte för svensk välfärd: en helt ny princip för hur skolan, sjukvården och äldreomsorgen ska finansieras. De generella statsbidragen till välfärden ska räknas upp i takt med kostnadsökningarna varje år. I det pressade ekonomiska läget måste varje skattekrona i välfärden användas till att höja kvaliteten och behålla personalen. Marknadiseringen av skolan, sjukvården och äldreomsorgen gör Sverige svagare. Skattepengar rinner iväg till stora vinstutdelningar och styrningen blir svårare och mer kostsam. Samhället behöver ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden.

För att kunna möta segregationen och brottsligheten krävs det att hela samhället mobiliserar. Rättskedjan, socialtjänsten, kommunen, skolan, idrottsföreningar och vuxna. Grunden till ett gott liv är en god och rättvis skolgång. Alltför många barn får inte en ärlig chans i dag – skolsegregationen och stöket i skolorna gör att många får vikande studieresultat och får leva med konsekvenserna under många år. Mer resurser behöver vikas till de skolor och kommuner som har de tuffaste förutsättningarna. Vi föreslår därför en större satsning på det statliga stödet för kunskapsutveckling, där tyngdpunkten i fördelningen ska ligga på de skolor som har störst behov.

I Sverige ska barn ges goda förutsättningar att lyckas i skolan, men ändå ser vi att barn ges ojämlika villkor redan från skolstart. Bristande kunskaper i svenska språket försvarar inläringen och förståelsen även i andra ämnen och i senare årskurser. För att motverka segregationen och möjliggöra en bra skolstart för alla barn måste förskolans språkutvecklande arbete förstärkas, i synnerhet i förskolor i utsatta områden. Vi föreslår därför en särskild satsning för språkutveckling och höjd kvalitet till de förskolor i landet som behöver det mest. Vi föreslår också att det införs språkrav och ett språklyft för förskolepersonal. Därtill föreslår vi ett ökat statsbidrag för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden.

För att rusta Sverige starkare behöver platserna på vuxenutbildningen öka. Det livslånga lärandet är en grundbult för en stark arbetsmarknad. Sverige har världens bästa system för omställning på arbetsmarknaden genom det omställningsstudiestöd som arbetsmarknadens parter har kommit överens om. Det ger fler löntagare en möjlighet att vidareutbilda sig under trygga ekonomiska förutsättningar. Omställningsstudiestödet är särskilt viktigt när arbetslösheten väntas öka och lågkonjunkturen fördjupas. Vi föreslår därför att CSN ska få mer resurser nästa år för att kunna implementera omställningsstudiestödet fullt ut.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. Utgiftsramar för utgiftsområde 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning (V)

Nadja Awad (V) anför:

Sverige står inför mycket stora samhällsutmaningar, inte minst när det gäller skolan. Barns och ungas psykiska ohälsa har kraftigt försämrats under de senaste åren och allt fler unga dras in i kriminalitet. Förskolan och skolan är helt centrala skyddsfaktorer för dessa problem, men det är då avgörande att skolan får de resurser och förutsättningar som behövs. Vänsterpartiet föreslår att de generella statsbidragen ska öka kraftigt 2024 och i takt med inflation, löner och befolkningens tillväxt i olika åldersgrupper de kommande åren. Ökade generella statsbidrag till kommuner är den plattform som krävs för att verksamheterna ska få arbetsro för att skapa en långsiktigt trygg, demokratisk och produktiv utbildningssektor.

Förskolan och skolan är grunden för ett demokratiskt samhälle. Barn och unga lär sig inför vuxenlivet, och skolväsendet ska kompensera för ojämlikheterna i samhället. Resurserna behöver öka för att öka personaltätheten och minska ojämlikheten i barns förutsättningar.

Jag vill se en ny resursfördelningsmodell för gymnasieskolan, grundskolan och förskoleklassen som är mer kompensatorisk. Det likvärdighetsbidrag som finns i dag behöver stärkas och möjligheterna för skolans huvudmän att motverka likvärdighetsbidragets kompensatoriska effekt behöver minska. Den exakta utformningen av den nya modellen behöver utredas tillsammans med andra reformer för att stärka skolans kompensatoriska uppdrag.

Alla barn i Sverige ska erbjudas likvärdig tillgång till förskola. Eftersom förskoleavgiften kan utgöra ett hinder för hushåll med små resurser vill jag genomföra en riktad sänkning av den. Förslaget innebär att det införs ett statligt finansierat fribelopp i förskoleavgiften. För att fler barn ska kunna ta del av fritidshemmens viktiga verksamhet föreslår jag även att ett fribelopp införs för fritidshemsavgiften så att de med låga inkomster betalar en lägre avgift än i dag, enligt samma utformning som för förskolan.

Jag vill även se en särskild satsning på ökad personaltäthet i fritidshemmen där behoven är som störst. Det skulle förbättra möjligheterna att bedriva en meningsfull verksamhet med hög pedagogisk kvalitet.

Gymnasieskolan är en frivillig skolform, men samtidigt är en gymnasieexamen en avgörande nyckel till arbetsmarknaden och ett vuxenliv med egen försörjning och god hälsa. Därför behöver gymnasieskolans uppdrag och arbetssätt tydligt utgå från målsättningen att alla ska slutföra en gymnasieutbildning eller motsvarande inom andra skolformer.

Nuvarande resursfördelningsystem för högre utbildning har snart funnits i 30 år. I dag får utbildningarna en finansiering som styrs av en prislapp där

olika utbildningar får olika anslag. Sedan prislappssystemet infördes 1993 har visserligen vissa justeringar i beloppen gjorts, men modellen bygger på utbildningarnas kostnader i början på 1990-talet. Jag anser att dessa prislappar behöver ses över och finansieringssystemet göras om så att finansieringen följer högskolans och utbildningarnas behov och förändringar i kostnader.

Genom forskning skapas ny kunskap. Denna kunskap är viktig för att utveckla ekonomin, skapa arbetstillfällen, förbättra välfärden och skapa ett ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Forskning behövs även för att utsätta vårt samhälle för kritisk granskning i syfte att utveckla demokratin och kultur- och samhällslivet. Därför behövs ett ökat stöd till den fria forskningen. Vänsterpartiet stöder en sammanhållen forskningspolitik och står bakom ambitionerna om en mer jämställd akademi. Styr- och resursutredningens resonemang om forskningsmedel tydliggjorde att lärosätenas anslag för forskning behöver öka. Jag vill avsätta ytterligare medel till forskning, genom en förstärkning av basanslagen. Denna satsning är inte styrd eller riktad utan används på de sätt som lärosätena anser mest lämpligt.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. Utgiftsramar för utgiftsområde 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning (C)

Niels Paarup-Petersen (C) anför:

Utbildning är en grundsten för vårt demokratiska samhälle. Den kunskap och de förmågor som förmedlas i skolan är helt avgörande – såväl för individens livsresa som för samhället i stort och Sveriges konkurrenskraft. Utbildningen ska hålla hög kvalitet, från förskolan ända upp till universitets- och forskningsnivå. Vårt utbildningssystem behöver svara upp mot efterfrågan på kompetent arbetskraft och möjliggöra för yrkesväxling. Utbildningsväsendet behöver i större utsträckning samverka med samhälle och näringsliv så att utbildningar, såväl akademiska som yrkesinriktade, blir mer verklighetsnära och relevanta för arbetsmarknaden. Högre utbildning behöver komma hela landet till del.

Jag vill att fler barn ska få möjlighet att delta i förskoleverksamheten. Barn ska erbjudas plats oberoende av om föräldrarna arbetar eller inte. Bristen på förskollärare är dock ett hinder för att kunna utöka förskoleverksamheten. För att höja kvaliteten i förskolan vill jag stärka yrkesstatus, arbetsvillkor och utbildning för förskolans personal genom ett brett kompetenslyft.

Elevernas kunskaper ska höjas genom hela utbildningssystemet. Det är avgörande för att motverka ett växande utanförskap. Jag vill även se en stärkt och utbyggd elevhälsa som arbetar förebyggande.

Läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevens framgång i klassrummet. Centerpartiet ser att det fortfarande finns ett behov av att höja

lärarkyrkans status. En del i det är en bra och utmanande lärarutbildning som tydligt är knuten till aktuell forskning.

Jag vill se ett skolpengssystem som bättre tar hänsyn till skolans olika ansvar och elevers behov, där kommuner ersätts för deras faktiska kostnader, som att se till att alla barn får en utbildning och att upprätthålla driften av små skolor. Oseriösa huvudmän som inte lever upp till skollagens krav underminerar välfärdens legitimitet. Friskolereformen måste därför reformeras.

Gymnasieskolan ska vara en arena där elever lär för livet, i en miljö som är anpassad efter varje individs behov och förutsättningar. Därför är kopplingen mellan gymnasiet och arbetsmarknaden central, oavsett om du läser ett högskoleförberedande eller yrkesförberedande program.

Våra yrkesliv blir längre. För att fler ska kunna och vilja arbeta längre tid måste det bli lättare att byta karriär senare i livet. Jag vill därför ha en vuxenutbildning som gör det lätt för människor att läsa in behörighet till yrkeshögskola och högskola. Jag vill samtidigt att yrkeshögskolan byggs ut och att antalet korta kurser blir fler.

Tillgång till högre utbildning av god kvalitet i hela landet ökar människors möjligheter till jobb och trygghet, samtidigt som det gynnar näringslivet och vår gemensamma välfärd. Jag vill verka för att lärosätena ska bli mer autonoma, finnas i hela landet och ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar. Den akademiska friheten och yttrandefriheten måste bevaras. Vi måste också ta vara på den nya tekniken och digitaliseringen som möjliggör fler distansutbildningar och som i kombination med kommunala lärcentrum gör högre utbildning tillgänglig för fler.

Svensk forskning behöver stärkas för att stå sig i den internationella konkurrensen. Vi behöver skapa attraktiva forsknings- och innovationsmiljöer och bättre villkor för företag att bedriva forskning i Sverige. Samverkan mellan lärosäten och med näringslivet är viktigt för vår konkurrenskraft och behöver därför stärkas.

De riktade statsbidragen till skolans verksamhet skapar så mycket administration för skolsektorn att de ofta inte ens söks av kommunerna. Därför väljer Centerpartiet att i stället ge ett brett bidrag till skolan som tillför de resurser som behövs för att upprätthålla och utveckla skolans verksamhet i hela landet. Sektorsbidraget tillför ett nytt fokus på landsbygden i statens satsningar på skolan. Det viktas både utifrån socioekonomiska faktorer och kommunernas gleshet.

För att öka genomströmningen och få fler i arbete vill Centerpartiet ha ett mer flexibelt studiemedelssystem, som premierar studenter som avslutar sina studier före utsatt tid men också är anpassat för dem i behov av lägre studietakt. Det ger fler möjligheten till en utbildning som leder till jobb. Jag vill också bl.a. höja anslagen för studiemedel till yrkeshögskolan och till omställningsstudiestödet samt så att den s.k. fribeloppsgränsen för lånedelen av studiemedlet kan avskaffas.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. Utgiftsramar för utgiftsområde 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning (MP)

Camilla Hansén (MP) anför:

Svensk skola ska vara en skola för alla och staten måste ta ett större ansvar för en likvärdig skola med stark kunskapsutveckling. Sambandet mellan skolmisslyckanden och fattigdom, utanförskap och kriminalitet är starkt och väl belagt i forskningen. Det är också viktigt att skapa ett rättvist skolval för att motverka segregationen. Vi måste sätta stopp för vinstutdelningen eftersom den driver på segregationen och ökar ojämlikheten mellan skolor.

Skolan ska vara en inkluderande miljö och ge förutsättningar till alla barn att lära sig. Jag vill därför att elevhälsan byggs ut, att modersmålsundervisningen förstärks, inte minst i nationella språk, och att det införs bemannade skolbibliotek på alla skolor. Vidare vill jag satsa på fri frukost till elever i grundskolan och gymnasiet.

Förskolan har en viktig roll i att kompensera för skillnader i barns uppväxtvillkor. Jag vill därför att alla barn som inte går i förskolan aktivt ska erbjudas en förskoleplats och att kommunerna ska följa upp de barn som inte tar del av förskolan. Jag vill också inrätta ett likvärdighetsbidrag för förskolan. Detta ska komma alla förskolor till del, men fördelas utifrån ett socioekonomiskt index.

Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan och kan fylla en viktig roll i att stötta de barn som har tuffast förutsättningar att klara skolan, men de barn som har störst nytta av fritids saknar ofta rätten att gå där. Ett barn med långtidsarbetslösa föräldrar eller som av andra skäl befinner sig i en utsatt miljö riskerar att gå miste om fritidshemmets stöd eftersom det i dag bara är barn vars föräldrar arbetar som har rätt att gå där. Jag vill ge alla barn rätt till fritids och samtidigt stärka kvaliteten och likvärdigheten.

Miljöpartiet vill lansera ett grönt kunskapslyft i syfte att underlätta teknik- och kompetensskifte och omställningen till en hållbar arbetsmarknad. Lyftet bör genomföras som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom vuxenutbildning, yrkeshögskola, gymnasieskola och högskola i syfte att motverka arbetslöshet och skapa hållbara jobb för unga. Jag vill även se att nyanlända snabbt kan lära sig svenska och vara en del av arbetsmarknaden.

Utöver mer resurser till skolan är lärarlönerna viktiga för att locka fler att vilja bli lärare. Jag vill också höja anslagen för att satsa på vidareutbildning, bl.a. av obehöriga lärare.

Vidare vill jag stärka alla barns tillgång till kultur i skolan, bl.a. genom att återinrätta estetiska ämnen på alla gymnasieprogram och öka tillgången till kulturupplevelser för barn och unga från förskola till gymnasium.

Sverige ska vara ett land där alla har möjlighet till livslångt lärande. Vår ställning som kunskapsnation bygger på en välutbildad befolkning och på forskning av hög kvalitet. För Miljöpartiet är det självklart att samtliga lärosäten och regioner där den verksamhetsförlagda utbildningen och kliniska forskningen äger rum har lika villkor. Det innebär att alla lärosäten ska få ersättning för antalet helårsstudenter på samma beräkningsgrund.

Studenter är en grupp med mycket små ekonomiska marginaler och den ekonomiska stressen påverkar många studenter negativt. En höjning av studiemedlet skapar bättre förutsättningar för att fler ska välja att vidareutbilda sig och för att de som väljer att göra det ska klara sig ekonomiskt.

En arbetsmarknad i förändring kräver en utbildnings- och arbetsmarknads- politik som ger människor goda möjligheter att välja en ny väg i karriären mitt i livet. Omställningsstudiestödet är en väg som arbetsmarknadens parter kommit överens om. Jag vill höja anslaget till CSN så att myndigheten ges resurser för att handlägga inkomna ansökningar om omställningsstöd. Jag vill också bl.a. utöka antalet studiemedelsberättigade veckor för dem som återvänder till studier senare i livet.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

BILAGA 16

Trafikutskottets yttrande 2023/24:TU1y

Utgiftsram för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett trafikutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt inkomna motioner om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Trafikutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 22 Kommunikationer ska uppgå till 82 874 980 000 kronor för 2024. Regeringen föreslår även i förslagspunkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 92 832 respektive 99 206 miljoner kronor för utgiftsområde 22.

Motionerna

Magdalena Andersson m.fl. (S) föreslår i partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 22 för 2024 höjs med 550 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 22 för 2024 höjs med 15 613 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 22 för 2024 höjs med 624 300 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 22 för 2024 höjs med 34 891 698 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som en riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 22

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2024
Regeringen	82 874 980
Socialdemokraterna	+550 000
Vänsterpartiet	+15 613 000
Centerpartiet	+624 300
Miljöpartiet	+34 891 698

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 22

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	92 832	99 206
Socialdemokraterna	+550	+400
Vänsterpartiet	+21 233	+21 514
Centerpartiet	+491	+502
Miljöpartiet	+35 580	+35 424

Utskottets ställningstagande

Trafikutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 22 Kommunikationer för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 26 oktober 2023

På trafikutskottets vägnar

Ulrika Heie

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Heie (C), Thomas Morell (SD), Gunilla Svantorp (S), Maria Stockhaus (M), Mattias Ottosson (S), Jimmy Ståhl (SD), Åsa Karlsson (S), Sten Bergheden (M), Kadir Kasirga (S), Helena Gellerman (L), Carina Ödebrink (S), Linda W Snecker (V), Magnus Oscarsson (KD), Oskar Svärd (M), Daniel Helldén (MP), Johanna Rantsi (M) och Lars Johnsson (M).

Avvikande meningar

1. Utgiftsram för utgiftsområde 22 Kommunikationer (S)

Gunilla Svantorp (S), Mattias Ottosson (S), Åsa Karlsson (S), Kadir Kasirga (S) och Carina Ödebrink (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 yrkandena 5 och 6, båda i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. Utgiftsram för utgiftsområde 22 Kommunikationer (V)

Linda W Snecker (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 yrkandena 7 och 8, båda i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. Utgiftsram för utgiftsområde 22 Kommunikationer (C)

Ulrika Heie (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 yrkandena 3 och 4, båda i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. Utgiftsram för utgiftsområde 22 Kommunikationer (MP)

Daniel Helldén (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 yrkandena 5 och 6, båda i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

BILAGA 17

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2023/24:MJU1y

Utgiftsramar för utgiftsområdena 20 Klimat, miljö och natur och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Miljö- och jordbruksutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområdena 20 Klimat, miljö och natur och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur ska uppgå till 19 307 359 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 15 315 miljoner respektive 16 175 miljoner kronor för utgiftsområde 20.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) föreslås i yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur för 2024 höjs med 880 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet höjs med 11 681 400 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet höjs med 2 994 500 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslås i yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet höjs med 21 069 852 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 20

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2024
Regeringen	19 307 359
Socialdemokraterna	+880 000
Vänsterpartiet	+11 681 400
Centerpartiet	+2 994 500
Miljöpartiet	+ 21 069 852

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 20

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	15 315	16 175
Socialdemokraterna	+880	+630
Vänsterpartiet	+14 987	+15 937
Centerpartiet	+5 573	+5 629
Miljöpartiet	+26 116	+28 645

Utskottets ställningstagande

Miljö- och jordbruksutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Utgiftsram för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel**Propositionen**

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel ska uppgå till 23 973 181 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 21 642 miljoner respektive 19 749 miljoner kronor för utgiftsområde 23.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) föreslås i yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel för 2024 höjs med 238 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag

om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet höjs med 2 607 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet höjs med 175 300 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslås i yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet höjs med 3 448 982 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 23

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2024
Regeringen	23 973 181
Socialdemokraterna	+238 000
Vänsterpartiet	+2 607 000
Centerpartiet	+175 300
Miljöpartiet	+3 448 982

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 23

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	21 642	19 749
Socialdemokraterna	+238	+238
Vänsterpartiet	+2 342	+2 402
Centerpartiet	+172	+270
Miljöpartiet	+3 139	+5 174

Utskottets ställningstagande

Miljö- och jordbruksutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 7 november 2023

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Anna-Caren Säterberg (S), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Staffan Eklöf (SD), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Mattias Eriksson Falk (SD), Jytte Guteland (S), Marlène Lund Kopparklint (M), Kajsa Fredholm (V), Stina Larsson (C), Beatrice Timgren (SD), Elin Nilsson (L) och Sofia Skönnbrink (S).

Avvikande meningar

1. **Utgiftsramar för utgiftsområdena 20 Klimat, miljö och natur och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (S)**

Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S) och Sofia Skönnbrink (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 (S) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. **Utgiftsramar för utgiftsområdena 20 Klimat, miljö och natur och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (V)**

Kajsa Fredholm (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 (V) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. **Utgiftsramar för utgiftsområdena 20 Klimat, miljö och natur och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (C)**

Stina Larsson (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 (C) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. **Utgiftsramar för utgiftsområdena 20 Klimat, miljö och natur och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (MP)**

Emma Nohrén (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 (MP) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

BILAGA 18

Näringsutskottets yttrande 2023/24:NU1y

Utgiftsramar för utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Näringsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsramar för utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv

Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Propositionen

I propositionens punkt 6 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling ska uppgå till 3 922 201 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 4 088 000 000 respektive 4 323 000 000 kronor för utgiftsområde 19.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling för 2024 höjs med 4 880 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att utgiftsramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling för 2024 höjs med 70 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del föreslås även preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen 19 Regional utveckling för 2024 höjs med 5 900 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del föreslås preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling för 2024 lämnas oförändrad i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2024
Regeringen	3 922 201
Socialdemokraterna	+4 880 000
Vänsterpartiet	+70 000
Centerpartiet	+5 900 000
Miljöpartiet	±0

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 19

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	4 088	4 323
Socialdemokraterna	+20	+20
Vänsterpartiet	+70	+70
Centerpartiet	+5 900	+5 900
Miljöpartiet	±0	±0

Utgiftsområde 21 Energi*Propositionen*

I propositionens punkt 6 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 21 Energi ska uppgå till 5 604 320 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 5 562 000 000 respektive 4 769 000 000 kronor för utgiftsområde 21.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 21 Energi för 2024 höjs med 60 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att utgiftsramen för utgiftsområde 21 Energi för 2024 höjs med 4 305 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del föreslås även preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del en utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi för 2024 som är 343 600 000 kronor lägre än vad regeringen föreslår. I motionens yrkande 4 i

denna del föreslås även preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 21 Energi för 2024 höjs med 15 987 709 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringens

År	2024
Regeringen	5 604 320
Socialdemokraterna	+60 000
Vänsterpartiet	+4 305 000
Centerpartiet	-343 600
Miljöpartiet	+15 987 709

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 21

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringens

År	2025	2026
Regeringen	5 562	4 769
Socialdemokraterna	+60	+60
Vänsterpartiet	+5 305	+5 030
Centerpartiet	-362	+22
Miljöpartiet	+16 238	+16 448

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Propositionen

I propositionen punkt 6 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 24 Näringsliv ska uppgå till 9 552 305 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 7 664 000 000 respektive 7 398 000 000 kronor för utgiftsområde 24.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) en utgiftsram för utgiftsområde 24 Näringsliv för 2024 som är

185 000 000 kronor högre än vad regeringen har föreslagit. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att utgiftsramen för utgiftsområde 24 Näringsliv för 2024 höjs med 755 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del föreslås även preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Muharrem Demirok m.fl. (C) föreslår i partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 24 Näringsliv för 2024 höjs med 5 600 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del föreslås även preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 24 Näringsliv för 2024 höjs med 247 553 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2024
Regeringen	9 552 305
Socialdemokraterna	+185 000
Vänsterpartiet	+755 000
Centerpartiet	+5 600
Miljöpartiet	+247 553

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 24

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringen

År	2025	2026
Regeringen	7 664	7 398
Socialdemokraterna	+185	+185
Vänsterpartiet	+977	+1 057
Centerpartiet	+5	+8
Miljöpartiet	+418	+618

Utskottets ställningstagande

Näringsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24

Näringsliv för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdena för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 26 oktober 2023

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Mats Green (M), Monica Haider (S), Jessica Stegrud (SD), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Anna af Sillén (M), Birger Lahti (V), Elin Söderberg (MP), Louise Eklund (L), Johnny Svedin (SD), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Ann-Sofie Lifvenhage (M), Lili André (KD) och Ulf Lindholm (SD).

Avvikande meningar

1. Utgiftsramar för utgiftsområdena 19, 21 och 24 (S)

Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 (S) i denna del. Det innebär att vi anser att regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Även övriga motioner bör avstyrkas i de berörda delarna.

2. Utgiftsramar för utgiftsområdena 19, 21 och 24 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 (V) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i de berörda delarna.

3. Utgiftsramar för utgiftsområdena 19, 21 och 24 (C)

Elisabeth Thand Ringqvist (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 (C) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i de berörda delarna.

4. Utgiftsramar för utgiftsområdena 19, 21 och 24 (MP)

Elin Söderberg (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 (MP) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i de berörda delarna.

BILAGA 19

Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2023/24:AU1y

Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Arbetsmarknadsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramarna för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet ska uppgå till 4 018 388 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 3 584 miljoner kronor respektive 3 289 miljoner kronor för utgiftsområde 13.

I propositionen lyfter regeringen fram ett antal reformer inom utgiftsområdet. Regeringen betonar att integrationspolitiken behöver genomsyras av tydliga krav och förväntningar på att människor ska bli självförsörjande. Den som långvarigt befinner sig i Sverige ska ta ansvar för att bli en del av samhället.

Regeringen lämnar förslag bl.a. om att medel avsätts till kommuner med utsatta områden för förebyggande insatser mot gängkriminalitet. Regeringen föreslår också ytterligare medel till arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt könsrelaterat våld. Vidare förslås det att bidraget till kommuner med högt flyktingmottagande avskaffas och en sänkning av schablonersättningen till kommuner för nyanlända och ensamkommande barn.

Motionerna

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet har presenterat var sin rambudgetmotion för 2024. Nedan redovisas partiernas viktigaste skiljelinjer i förhållande till regeringens förslag med betoning på de delar som påverkar de alternativa ramnivåerna för utgiftsområde 13.

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet höjs med 570 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

För att bryta nyrekryteringen till gängen föreslår Socialdemokraterna att ytterligare medel avsätts för en satsning på åtgärder mot utanförskap. Partiet avvisar regeringens förslag om en sänkning av kommunersättningar vid flyktingmottagande.

I partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet höjs med 1 913 905 000 kronor i förhållande till regeringens förslag.

I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Vänsterpartiet föreslår att ytterligare medel avsätts för bl.a. särskilda jämställdhetsåtgärder och åtgärder mot utanförskap. Partiet avvisar regeringens förslag om en sänkning av kommunersättningar vid flyktingmottagande.

I partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet höjs med 455 035 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Centerpartiet föreslår att ytterligare medel avsätts för att öka stödet till kvinno- och tjejjourerna och stärka stödlinjen för ungas relationer. Partiet vill även se en höjning av kommunersättningar vid flyktingmottagande till följd av att regeringens förslag om att Sverige ska ta emot färre kvotflyktingar avvisas.

I partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del föreslår Märta Stenevi m.fl. (MP) att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet höjs med 753 030 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Miljöpartiet avvisar regeringens förslag om minskade medel för kommunersättningar vid flyktingmottagande och föreslår i stället att ytterligare medel avsätts bl.a. för att återställa antalet kvotflyktingar. Partiet avsätter även ytterligare medel för kvinnojourerna och gör en särskild satsning på civilsamhällesorganisationer som stöttar barn och unga.

Tabeller över förslagen till utgiftsramar

I följande tabeller redovisas dels förslagen till utgiftsramar för utgiftsområde 13 för 2024, dels förslagen till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 13

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringens förslag

<u>År</u>	<u>2024</u>
Regeringen	4 018 388
Socialdemokraterna	+570 000
Vänsterpartiet	+1 913 905
Centerpartiet	+455 035
Miljöpartiet	+753 030

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 13

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringens förslag

År	2025	2026
Regeringen	3 584	3 289
Socialdemokraterna	+570	+570
Vänsterpartiet	+1 855	+1 845
Centerpartiet	+1 146	+1 491
Miljöpartiet	+1 330	+1 605

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv ska uppgå till 92 059 399 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 93 688 miljoner kronor respektive 90 789 miljoner kronor för utgiftsområde 14.

I propositionen lyfter regeringen fram ett antal reformer inom utgiftsområdet. Regeringen framhåller att den pågående lågkonjunkturen behöver mötas med en återupprättad arbetslinje. Enligt regeringen bör arbetsmarknadspolitiken utformas så att fler kommer i arbete och att den blir mer kostnads-effektiv. Regeringen ser därför till att etableringsjobben kommer på plats, samtidigt som medlen för arbetsmarknadspolitiska program och insatser minskas, bl.a. genom färre introduktionsjobb. Regeringen bedömer att de minskade medlen också innebär färre deltagare i främst matchningstjänster. Vidare föreslår regeringen bl.a. ökade medel till Arbetsförmedlingen för att få bättre förutsättningar att hantera en ökad arbetslöshet.

Motionerna

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet har presenterat var sin rambudgetmotion för 2024. Nedan redovisas partiernas viktigaste skiljelinjer i förhållande till regeringens förslag med betoning på de delar som påverkar de alternativa ramnivåerna för utgiftsområde 14.

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv höjs med 1 070 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

För att möta lågkonjunkturen framhåller Socialdemokraterna vikten av en aktiv arbetsmarknadspolitik och avvisar regeringens neddragningar på området. I sammanhanget avsätter partiet även ytterligare medel för att rusta Arbetsförmedlingen. Vidare lyfter Socialdemokraterna fram att svensk

arbetsmarknad ska präglas av ordning och reda och sund konkurrens. Partiet föreslår ökade resurser till Arbetsmiljöverket för att kunna motverka arbetslivskriminaliteten och gör en särskild satsning på de regionala skyddsombuden.

I partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv höjs med 15 533 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Vänsterpartiet vill återupprätta en aktiv statlig arbetsmarknadspolitik med tonvikt på åtgärder som rustar och höjer de arbetssökandes kompetens. Partiet lyfter fram betydelsen av arbetsmarknadsutbildning och föreslår ökade medel så att fler kan gå dessa utbildningar. Partiet föreslår även en höjning av lönetaken för subventionerade heltidsanställningar. Vidare avsätter Vänsterpartiet ytterligare medel till Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag. När det gäller arbetslöshetsförsäkringen lämnar Vänsterpartiet flera förslag, bl.a. en höjning av ersättningsnivåerna och ett återinförande av studerandevillkoret.

I partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv sänks med 10 441 570 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Mot bakgrund av en ökande arbetslöshet förespråkar Centerpartiet en prioritering av aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Partiet föreslår bl.a. ytterligare medel till matchningstjänster, en satsning som finansieras genom minskade medel till Samhall. Partiet gör också en satsning för att utvidga etableringsjobben till att även omfatta företag utan kollektivavtal. Vidare verkar Centerpartiet för en reformering av arbetslöshetsförsäkringen som innebär minskade utgifter i förhållande till regeringens förslag.

I partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del föreslår Märta Stenevi m.fl. (MP) att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv höjs med 1 871 858 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Miljöpartiet betonar vikten av en fungerande och rätt riktad arbetsmarknadspolitik. Partiet avvisar merparten av regeringens neddragningar på området och anser att det behövs fler insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Partiet tillför också medel för lokala jobbspår för vuxna och för arbetsmarknadsutbildningar.

Tabeller över förslagen till utgiftsramar

I följande tabeller redovisas dels förslagen till utgiftsramar för utgiftsområde 14 för 2024, dels förslagen till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 14

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringens förslag

År	2024
Regeringen	92 059 399
Socialdemokraterna	+1 070 000
Vänsterpartiet	+15 533 000
Centerpartiet	-10 441 570
Miljöpartiet	+1 871 858

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 14

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringens förslag

År	2025	2026
Regeringen	93 688	90 789
Socialdemokraterna	+570	+570
Vänsterpartiet	+20 306	+23 806
Centerpartiet	-11 045	-11 954
Miljöpartiet	+2 197	+2 297

Utskottets ställningstagande

Integrationsproblemen påverkar hela samhället och resultatet har blivit ett utbrett utanförskap bland många utrikes födda, men också bland barn och ungdomar födda i Sverige. Liksom regeringen anser utskottet att integrationspolitiken i högre grad behöver genomsyras av tydliga krav och förväntningar på att människor ska bli självförsörjande och ta ansvar för att bli en del av den svenska gemenskapen. Konsekvenserna av bristande integration påverkar hela samhället, men drabbar särskilt de människor som lever i områden som karakteriseras av utanförskap och där utsatthet för kriminalitet skapar otrygghet. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag om medel till kommuner med utsatta områden för att motarbeta nyrekrytering till kriminella gäng. Utskottet välkomnar också att regeringen vill öka medlen till arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt könsrelaterat våld.

En väl fungerande arbetsmarknad där alla som kan arbeta också faktiskt arbetar är grunden för det svenska välfärdssamhället. För att möta lågkonjunkturen och hantera ett besvärligt ekonomiskt läge behövs det enligt utskottet en återupprättad arbetslinje. Det är därför positivt att regeringen har inriktningen att drivkrafterna till arbete ska förbättras så att fler övergår till att försörja sig själva. Utöver det behöver arbetsmarknadspolitiken bli mer effektiv för att

skapa fler vägar till arbete. Utskottet välkomnar att regeringen nu ser till att etableringsjobben kommer på plats. Det är en betydelsefull reform för att öka nyanländas och långtidsarbetslösas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Vidare ser utskottet positivt på att regeringen aviserar att andra arbetsmarknadspolitiska insatser ska fasas ut i takt med att etableringsjobben införs.

Sammantaget finner utskottet att regeringens förslag till utgiftsramar är väl avvägda. Jämfört med förslagen i respektive partimotion ger regeringens förslag bäst förutsättningar att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och att återupprätta arbetslinjen så att fler kan försörja sig själva.

Utskottet föreslår därmed att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för respektive utgiftsområde för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 7 november 2023

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Magnus Persson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Magnus Persson (SD), Teresa Carvalho (S), Viktor Wärnick (M), Patrik Lundqvist (S), Michael Rubbestad (SD), Salla Quicklund (M), Serkan Köse (S), Ann-Christine Frohm Utterstedt (SD), Arin Karapet (M), Ciczie Weidby (V), Magnus Jacobsson (KD), Sara Gille (SD), Leila Ali Elmi (MP), Camilla Mårtensen (L), Sofia Amloh (S), Helena Vilhelmsson (C) och Jonathan Svensson (S).

Avvikande meningar

1. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (S)

Teresa Carvalho (S), Patrik Lundqvist (S), Serkan Köse (S), Sofia Amløh (S) och Jonathan Svensson (S) anför:

Det brutala gängvåldet riskerar att radera den grundläggande tilliten och sammanhållningen i vårt land. Vi anser att situationen kräver satsningar på flera områden. Inom utgiftsområde 13 satsar Socialdemokraterna ytterligare medel på åtgärder mot utanförskap bl.a. för att bryta nyrekryteringen till gängen. Vi avvisar regeringens förslag om en sänkning av kommunersättningarna vid flyktingmottagande.

Den nuvarande regeringens kraftiga neddragningar inom arbetsmarknadspolitik riskerar att försvåra vägen tillbaka för den som blir av med sitt arbete. Inom utgiftsområde 14 gör Socialdemokraterna därför en miljardsatsning på en aktiv arbetsmarknadspolitik för att möta lågkonjunkturen. Arbetslivskriminaliteten medför att arbetstagare utnyttjas, men kan även ge stora intäkter till de kriminella gängen. För att pressa tillbaka arbetslivskriminaliteten föreslår Socialdemokraterna ökade resurser till Arbetsmiljöverket och gör dessutom en särskild satsning på de regionala skyddsombuden.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 (S) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (V)

Ciczie Weidby (V) anför:

Mäns våld mot kvinnor är ett mycket allvarligt samhällsproblem som berör många människors liv och vardag. Inom utgiftsområde 13 föreslår Vänsterpartiet ett utökat stöd till kvinno- och tjejjourerna. Vänsterpartiet vill även förstärka det förebyggande arbetet mot gängkriminalitet och tillför därför ytterligare medel till åtgärder mot utanförskap. Vidare finns det skäl att avvisa regeringens förslag om en sänkning av kommunersättningar vid flyktingmottagande och i stället tillföra ytterligare medel för detta ändamål.

Vänsterpartiet vill återupprätta den aktiva arbetsmarknadspolitik i offentlig regi. Detta kräver satsningar på åtgärder som rustar och höjer de arbetssökandes kompetens. Inom utgiftsområde 14 föreslår Vänsterpartiet bl.a. ökade resurser till arbetsmarknadsutbildningar och en höjning av lönetaken för subventionerade heltidsanställningar. Vänsterpartiet tillför också ökade medel till Arbetsförmedlingen för att myndigheten ska kunna hantera sitt uppdrag när arbetslösheten förväntas stiga. Det är centralt att

arbetslöshetsförsäkringen ger ekonomisk trygghet vid arbetslöshet och goda möjligheter att antingen ställa om eller hitta ett nytt jobb. Vänsterpartiet har flera förslag för att förstärka arbetslöshetsförsäkringen, bl.a. en höjning av ersättningsnivåerna och ett återinförande av studerandevillkoret.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 (V) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (C)

Helena Vilhelmsson (C) anför:

Mäns våld mot kvinnor är ett stort samhällsproblem. Jag vill även lyfta fram att mäns våld mot kvinnor börjar med killars våld mot tjejer och att arbetet för att motverka våld i ungas partnerrelationer måste förstärkas. Inom utgiftsområde 13 föreslår Centerpartiet bl.a. att ytterligare medel avsätts för att öka stödet till kvinno- och tjejjourerna och en förstärkning av stödlinjen för ungas relationer. Centerpartiet avvisar regeringens förslag om att Sverige ska ta emot färre kvotflyktingar och föreslår därför en höjning av kommunersättningar vid flyktingmottagande.

Mot bakgrund av den ökande arbetslösheten anser jag att det är viktigt att prioritera resurser till aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Inom utgiftsområde 14 föreslår Centerpartiet bl.a. ökade medel till matchningstjänster och till en utvidgning av etableringsjobben till att även omfatta företag utan kollektivavtal. När det gäller arbetslöshetsförsäkringen prioriterar jag arbetslinjen framför höga ersättningsnivåer. Centerpartiet verkar för en reformering av arbetslöshetsförsäkringen som innebär minskade utgifter i förhållande till regeringens förslag.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 (C) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (MP)

Leila Ali Elmi (MP) anför:

Jag kan konstatera att mäns våld mot kvinnor ökar och i många fall har det också blivit grövre. Inom utgiftsområde 13 föreslår Miljöpartiet bl.a. ökade medel för kvinnojourernas viktiga arbete. Miljöpartiet gör även en särskild satsning på civilsamhällsorganisationer som stöttar barn och unga. Kommunernas möjligheter att ta emot ensamkommande barn eller flyktingar måste förbättras, inte försämrats. Miljöpartiet avvisar därför regeringens förslag om minskade medel för kommunersättningar vid flyktingmottagande och föreslår i stället att ytterligare medel avsätts bl.a. för att återställa antalet kvotflyktingar.

Det är bekymmersamt att regeringen fortsätter att göra neddragningar inom arbetsmarknadspolitiken. Inom utgiftsområde 14 föreslår Miljöpartiet fler insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, inte minst utrikes födda kvinnor och personer med funktionshinder som innebär nedsatt arbetsförmåga. Miljöpartiet gör också satsningar på lokala jobbspår för vuxna och på arbetsmarknadsutbildningar.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 (MP) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.